Programmabegroting Westervoort

2027-2030

Versie raad

9 november 2026

Inhoudsopgave

Voorwoord 3

Hoofdstuk 1 - Financiële hoofdlijnen 4
1.1 Begroting in één oogopslag 5
1.2 Financieel meerjarenbeeld 6
1.3 Autorisatie 10

Hoofdstuk 2 - Beleidsmatige hoofdlijnen 12

Deel I - Beleidsbegroting 16
Hoofdstuk 3 - Programma's 16
3.1 Bestuur 17
3.2 Maatschappij 32
3.3 Omgeving 46
3.4 Algemene dekkingsmiddelen 70

Hoofdstuk 4 - Paragrafen 76
4.1 Lokale heffingen 77
4.2 Weerstandsvermogen en Risicobeheersing 83
4.3 Onderhoud Kapitaalgoederen 87
4.4 Financiering 99
4.5 Bedrijfsvoering 104
4.6 Verbonden partijen 109
4.7 Grondbeleid 117
4.8 Openbaarheid 123
4.9 Duurzaamheid 125

Deel II - Financiële begroting 127
Hoofdstuk 5 - Financiële begroting 127
5.1 Algemeen 128
5.2 Kaders en uitgangspunten 129
5.3 Financieel meerjarenperspectief 131
5.4 Baten en lasten per programma 131
5.5 Overzicht kosten overhead 132
5.6 Baten en lasten per taakveld 133
5.7 Overzicht incidentele baten en lasten 135
5.8 Geprognosticeerde balans 139
5.9 EMU-saldo 140
5.10 Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen 140

Deel III - Bijlagen 142
Bijlage 1 - Overzicht in begroting voorgestelde begrotingswijzigingen 144
Bijlage 2 - Meerjareninvesteringsplan 146
Bijlage 3 - Overzicht van reserves en voorzieningen 149
Bijlage 4 - Overzicht per reserve en voorziening 152
Bijlage 5 - Overzicht subsidies 164
Bijlage 6 - Risicoregister 164
Bijlage 7 - Overzicht BBV-indicatoren 165
Bijlage 8 - Kerngegevens 166
Bijlage 9 - Samenstelling bestuur 167

Voorwoord

Voor ons ligt de begroting 2027 met een bijzonder karakter. Een begroting namelijk in het licht van de ontwikkelingen waarover nog een definitief besluit moet plaatsvinden; de mogelijke herindeling tot één Liemerse gemeente. Het college van de gemeente Westervoort heeft nadrukkelijk gekozen voor het voortzetten van de gezonde, solide duurzame financiële koers. Dit doen wij door het maken van keuzes. Het college van Westervoort heeft daarbij scherp gekeken naar de mogelijkheden in de begroting in samenhang met de activiteiten waar een wettelijke taak en plicht ligt. Daarbij hebben we ook de onderwerpen van het coalitieakkoord meegenomen. Tevens heeft het college bij de afwegingen steeds in ogenschouw genomen hoe zich dit verhoudt tot een mogelijke Liemerse herindeling. Dit doen we door besluiten te nemen en keuzes te maken die ook in het belang zijn van een toekomstige nieuwe gemeente De Liemers. Waarbij we tegelijkertijd keuzes en investeringen blijven maken die het juiste doen voor de inwoners en ondernemers van de gemeente Westervoort en onze gemeenschap sterker maken. Dit betekent dat we geen lasten laten stijgen tenzij ze wettelijk noodzakelijk zijn of gebonden zijn aan indexatie of gestegen kosten.

In de begroting zijn ambities verwerkt om Westervoort te blijven versterken en ontwikkelen. De begroting kijkt ook nadrukkelijk naar de landelijke en regionale thema’s die wij op lokaal niveau vorm moeten en willen geven. In de begroting staan ook de ontwikkelingen die al in gang gezet zijn en waar nog volop aan gewerkt wordt. Zoals ieder jaar wordt de gemeente Westervoort ook dit jaar geconfronteerd met forse indexeringen die verwerkt moeten worden en onvoldoende rijksmiddelen die daar tegenover staan. Het college heeft samen met de gemeenteraad bij de Voorjaarsnota hier het gesprek over gevoerd. De keuzes en uitspraken van de gemeenteraad zijn zoveel als mogelijk verwerkt in deze begroting. Hiermee presenteert het college een goed doordachte en verantwoorde begroting waarmee we als Westervoort weer verder komen.

Hoofdstuk 1 - Financiële hoofdlijnen

In dit hoofdstuk presenteren wij het financiële beeld op hoofdlijnen en de begroting in één oogopslag (infographic). Dit is een visuele samenvatting van de belangrijkste kerncijfers van de begroting. Ook gaan wij in op de lasten voor onze inwoners; het effect van deze begroting op de gemeentelijke woonlasten voor inwoners. Tot slot geven wij een toelichting op de autorisatie. Dit geeft aan op welk niveau de raad budgetten beschikbaar stelt aan het college, bijvoorbeeld op programmaniveau.

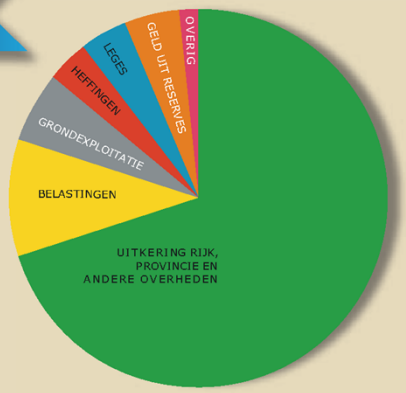
Financieel duurzaam beleid blijft het uitgangspunt
Voor de gemeente Westervoort is financieel duurzaam beleid een belangrijk uitgangspunt. Het doel is om een structureel sluitende begroting te presenteren. Incidentele zaken mogen met incidenteel geld worden gedekt. Voor goedkeuring van de begroting door de Provincie is het in ieder geval noodzakelijk om de jaarschijf 2027 structureel sluitend te hebben.

De ontwikkelingen van het Gemeentefonds zijn van grote invloed op dit beleid. Het lijkt er op dat het Rijk hierin de gemeenten niet veel tegemoet zal komen. In de Meicirculaire 2026 zijn geen aanvullende gelden beschikbaar gesteld en experts geven aan dit ook in de septembercirculaire niet te verwachten.

1.1 Begroting in één oogopslag

Inkomsten

€ 64.651.000
totale inkomsten

Begroting 2027

Uitkering rijk, provincie en andere overheden
€ 45.789.000

Belastingen
€ 4.702.000

Grondexploitatie
€ 6.455.000

Heffingen
€ 4.592.000

Geld uit reserves
€ 1.011.000

Leges
€ 923.000

Overig
€ 1.179.000

Wat betaal jij?

De bedragen zijn per huishouden:

OZB
0,1520% per € 1.000 WOZ waarde woning

Afvalstoffen-heffing
€ 225,18 vastrecht
€ 9,97 per lediging 140 liter container restafval
€ 17,09 per lediging 240 liter container restafval
€ 2,50 per storting 60 liter ondergrondse container

Rioolheffing
€ 276,16 per aansluiting

Uitgaven

€ 13.132.000 Bestuur

Bestuur & burgerzaken:	€ 2.412.000
Veiligheid:	€ 1.388.000
Overhead:	€ 8.354.000
Overig:	€ 978.000

€ 35.208.000 Maatschappij

Onderwijs:	€ 1.129.000	Werk en inkomen:	€ 13.357.000
Sport:	€ 817.000	Wmo:	€ 5.210.000
Cultuur:	€ 709.000	Jeugd:	€ 8.648.000
Openbaar groen:	€ 1.576.000	Volksgezondheid:	€ 1.267.000
Burgerparticipatie:	€ 2.495.000		

€ 16.086.000 Omgeving

Verkeer & vervoer:	€ 2.318.000	Riolering:	€ 1.427.000
Grondexploitatie:	€ 6.250.000	Afval:	€ 2.021.000
Ruimtelijke ordening en wonen	€ 2.794.000	Circulaire economie:	€ 971.000
		Overige:	€ 305.000

€ 103.000 Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen	€ 103.000

€ 64.529.000
totale uitgaven

Toekomst

De meerjarenbegroting van 2027 tot en met 2030 heeft in alle jaren een positief saldo. Dit betekent dat er meer geld binnenkomt dan eruit gaat. Er zijn een aantal belangrijke plannen. We gaan verder met het uitvoeren van het centrumplan, Westervoort Noord en de realisatie van een nieuw sportpark. Binnen het sociaal domein zetten we in op preventie en uitvoering van de hervormingsagenda Jeugd. Deze begroting zorgt voor een stevige basis ook in aanloop naar een mogelijke herindeling van gemeente Westervoort in De Liemers. Zo blijft er de komende jaren ruimte om te investeren in de leefbaarheid van het dorp en in de ondersteuning van inwoners.

Saldo komende jaren

2027	2028	2029	2030
€ 122.000	€ 252.000	€ 803.000	€ 2.060.000

Meer informatie www.westervoort.nl/begroting

1.2 Financieel meerjarenbeeld

In deze paragraaf is de ontwikkeling van ons begrotingssaldo, ook wel de verloopstaat van de begroting genoemd, opgenomen. Het Financieel meerjarenbeeld geeft aan hoe ons begrotingssaldo zich sinds de vaststelling van de voorjaarsnota op 29 juni 2026 heeft ontwikkeld en op basis van de financiële effecten van de voorgestelde begrotingswijzigingen in deze begroting gaat ontwikkelen.

Financieel meerjarenbeeld

Stand/P&C-product	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Stand na voorjaarsnota	307	381	1.614	1.745
Mutaties amendementen voorjaarsnota 2026	-2	-2	-2	-2
Gemeentefonds - Meicirculaire 2026	-13	-180	-143	856
Beginstand begroting 2027	293	199	1.469	2.599
Mutaties begroting				
Autonome ontwikkelingen	192	82	-33	-55
Bestaand beleid - actualisatie	-60	-18	-544	-295
Nieuw beleid - voorstellen	-702	-310	-289	-289
Saldo mutaties begroting	**-570**	**-247**	**-866**	**-639**
Saldo begroting 2027 voor dekkingsmaatregelen	-278	-48	603	1.960
Dekkingsmaatregelen	400	300	200	100
Saldo begroting 2027 na dekkingsmaatregelen	122	252	803	2.060

Structurele exploitatieruimte

Het provinciale toezicht ziet er op toe dat gemeenten een structureel sluitende begroting presenteren. Dit betekent dat de begroting in het eerste of laatste jaar structureel sluitend moet zijn. In Westervoort is er in deze begroting sprake van een structureel positief saldo in alle jaren. Daarmee voldoet de gemeente ruimschoots aan de wettelijke eis.

Overzicht saldo	2027	2028	2029	2030
Totaal begrotingssaldo	122	252	803	2.060
Waarvan incidenteel	-932	-310	24	534
Structureel saldo	1.054	562	778	1.527

De toelichting op de incidentele baten en lasten geven wij in hoofdstuk 5.7 weer.

Overzicht financiële effecten nieuw beleid

Het volgende overzicht geeft inzicht in de belangrijkste financiële effecten van het voorgestelde nieuwe beleid. Hier zijn alleen bedragen groter dan € 10.000 opgenomen.

Per programma is een toelichting voor de wijzigingen groter dan € 10.000 gepresenteerd.

Naam begrotingswijziging	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
1Stroom - formatie toezichthouder bouw	-40	-40	-40	-40
1Stroom - formatie vergunningverlener bouw	-40	-40	-40	-40
Binnensport - efficiënter beheer exploitatie sporthallen	0	133	133	133
De Waay - Haalbaarheidsonderzoek festiviteitenterrein	-65	0	0	0
Herindeling - budget vervolgfase herindelingsadvies	-100	0	0	0
Hondenbelasting - afschaffing	-145	-145	-145	-145
Huize Vredenburg - onderzoeksbudget toekomstbestendigheid	-50	0	0	0
Informatieveiligheid - investeringen in cyberveiligheid	-34	-34	-34	-34
Integrale veiligheid - budget weerbare samenleving	-95	-50	-50	-50
Mantelzorg - pilot mantelzorgconsulent	-45	-45	0	0
Subsidieplafond - verhoging	-18	-18	-18	-18
Veiligheid - straatcoach	-41	-41	-41	-41
Voorstellen onder € 10.000	-28	-30	-53	-53
Totaal voorstellen nieuw beleid	-702	-310	-289	-289

Overzicht overige belangrijke financiële ontwikkelingen

Het volgende overzicht geeft inzicht in de overige belangrijke financiële ontwikkelingen. Hier zijn alleen bedragen groter dan € 50.000 opgenomen. Alle voorgestelde wijzigingen zijn in de programma's en in totaliteit in de bijlagen (per soort wijziging) opgenomen.

Ontwikkelingen > € 50.000	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Programma Maatschappij				
Nieuw Sportcomplex - Aanvraag krediet	0	0	-613	-613
Totaal programma Maatschappij	0	0	-613	-613
Programma Omgeving				
Circulus - Aanpassing tarieven	-111	-111	-111	-148
Nutsbedrijven - Overschot naar voorziening	-51	-51	-51	-51
Totaal programma Omgeving	-161	-161	-161	-198
Totaal belangrijkste ontwikkelingen	-161	-161	-775	-812

Weerstandsvermogen

De ratio weerstandsvermogen geeft de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de weerstandscapaciteit die nodig is om de restrisico's op te vangen weer. Dit zijn risico's waar géén maatregelen voor getroffen zijn om die af te dekken.
De gemeente heeft een ratio van 2,6 en valt daarmee in de categorie uitstekend.

Reservepositie

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Algemene reserve	5.019	3.364	1.734	6.648	0	773	5.875
Bestemmingsreserve	3.947	1.650	1.253	4.344	0	222	4.122
Saldo reserves	8.966	5.014	2.988	10.992	0	995	9.997

	Storting 2028	Onttrekking 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Eind 2030
Algemene reserve	0	643	5.232	0	437	4.795	0	284	4.511
Bestemmingsreserve	0	104	4.018	0	111	3.907	0	0	3.907
Saldo reserves	0	747	9.250	0	548	8.701	0	284	8.418

Grondexploitaties

De gemeente heeft momenteel drie grondexploitaties in uitvoering. De Clossei en De Schans bevinden zich in de afrondende fase en laten een gering verlieslatend resultaat zien dat volledig is afgedekt via de voorziening Verliesgevende Grondcomplexen.

Westervoort-Noord is de grootste en meest impactvolle exploitatie waarin 372 woningen worden gerealiseerd op gemeentelijke grond verdeeld over verschillende wooncategorieën. Het plan omvat de realisatie van een school en een nieuw sportcomplex. De woningbouwontwikkeling vindt plaats op de huidige locatie van de sportvelden van Westervoort. Deze sportvelden worden verplaatst naar de rand van Duiven en Westervoort, aan de Horsterstraat. De ontwikkeling van het nieuwe sportcomplex en de gebiedsontwikkeling Westervoort-Noord vormen één gebiedsexploitatie.

Naast de gemeentelijke locatie ontwikkelen twee private partijen in het oostelijke deel van het plangebied 210 woningen. Het gemengde programma past in de afspraken van de woondeal. Verwachte start van de realisatie van dit deel is in 2028 of 2029, afhankelijk van het RO-traject. Dit valt buiten de gemeentelijke grondexploitaties. In totaal staan ca. 582 woningen gepland Westervoort-Noord.

Er wordt één gebiedsexploitatie vastgesteld gelet op de één op één relatie tussen het realiseren van het sportcomplex en de ontwikkeling van Westervoort Noord. De beide ontwikkelingen zijn niet afzonderlijk van elkaar te realiseren en daarom vervat in een gebiedsexploitatie.

Per saldo biedt het grondbeleid van Westervoort voldoende basis voor een verantwoorde en beheerste realisatie van de lopende gebiedsontwikkelingen. Een aandachtspunt is de verdere uitwerking van Westervoort-Noord.

1.3 Autorisatie

Bij de autorisatie van budgetten (begrotings- en investeringsbudgetten) hebben wij aansluiting gezocht bij de regelgeving volgens de Gemeentewet (art. 189-192 e.v.) en de Wet Dualisering Gemeentebestuur. Deze wet schrijft voor dat de gemeenteraad op hoofdlijnen stuurt en dat het college van burgemeester en wethouders de dagelijkse uitvoering van zaken voor haar rekening neemt. Om dit te ondersteunen heeft de wetgever een splitsing gemaakt in de gemeentebegroting. Voor de gemeenteraad is er de programmabegroting ter ondersteuning van het sturen op hoofdlijnen en de kaderstellende en controlerende taak.
Daarnaast is de in de Financiële verordening de nodige informatie opgenomen.

Programmabegroting
Dit is de begroting die (onder andere) de kaderstellende functie ondersteunt. Met de kaderstellende functie wordt bedoeld dat op het niveau van programma's middelen, de begrotings- en investeringsbudgetten, worden toegewezen en de doelstellingen en uit te voeren activiteiten om deze doelstellingen te bereiken worden vastgesteld.
Het onderdeel Algemene dekkingsmiddelen wordt in dit verband gelijk gesteld aan een programma. De raad stelt de programmabegroting vast en autoriseert daarmee het college om deze middelen in te zetten om de opgenomen doelen te realiseren.

Budgetten

Exploitatiebudgetten
De raad autoriseert het college op het niveau van programma's. Het college is daarmee bevoegd uitvoering te geven aan het realiseren van de doelstellingen van het betreffende programma met behulp van de daarbij opgenomen middelen. Voorwaarde daarbij is dat het college bij de besteding van de budgetten bestaand beleid binnen de grenzen van het totale budget van het programma blijft. Binnen deze grenzen is het college bevoegd om de wijze van besteding van de budgetten aan te passen als dit noodzakelijk is voor het bereiken van de door de raad vastgestelde doelstellingen van het betreffende programma. Hiervoor hoeft, volgens de voorschriften, geen begrotingswijziging aan de raad te worden voorgelegd.
Bij het schuiven met budgetten tussen verschillende programma's, moet de raad goedkeuring gevraagd worden door middel van het voorleggen van een raadsvoorstel met begrotingswijziging.
Voor budgetten die zijn toegekend voor nieuw beleid of actualisatie van bestaand beleid geldt een strikter regime: hiervoor is voorafgaande toestemming van de raad vereist bij verwachte over- of onderschrijding, omdat de raad deze middelen voor een specifiek doel heeft vastgesteld.
Bij tussentijdse voortgangsrapportages en jaarverslag en -rekening legt het college verantwoording af over de uitvoering, de besteding van de middelen en de bereikte resultaten van het betreffende programma en de realisatie van de doelstellingen. Verschillen groter dan €10.000 worden toegelicht.

Investeringsbudgetten
In de programmabegroting worden per programma naast de exploitatiebudgetten ook de investeringsbudgetten uit het investeringsprogramma die bijdragen aan het realiseren van de doelstellingen van het betreffende programma gepresenteerd. Door de autorisatie op het niveau van de programma's is het college dus bevoegd om ook uitvoering te geven aan de investeringen. Hiertoe wordt per investering een krediet, inclusief bijbehorende dekking en eventueel in te stellen dekkingsreserves en de jaarlijkse kosten van rente en afschrijving gepresenteerd.
Indien bij een kredietaanvraag blijkt dat het te voteren bedrag noodzakelijkerwijs hoger is dan het in het investeringsprogramma opgenomen bedrag moet het college vooraf om autorisatie vragen. Hierbij worden de daarbij behorende dekkingsmiddelen aangegeven. In dergelijke gevallen legt het college ook een begrotingswijziging voor. Na goedkeuring door de raad, met de bijbehorende begrotingswijziging, is het krediet beschikbaar gesteld. Uiteraard legt het college ook over de uitvoering van de investeringsbudgetten, zowel inhoudelijk als financieel, tussentijds (indien er sprake is van noodzakelijke aanpassingen) en bij het jaarverslag verantwoording aan de raad af.

Budgetten reserves en voorzieningen
Bij de programmabegroting worden per programma ook de betreffende reserves en voorzieningen gepresenteerd. Op basis van het budgetrecht is de raad bevoegd reserves in te stellen en toevoegingen en onttrekkingen te autoriseren. De bij het onderdeel reserves opgenomen mutaties gelden in dit verband als vast te stellen kader. Voor noodzakelijke wijzigingen hierin wordt een apart voorstel ingediend.
Voor voorzieningen geldt een ander regime. De raad stelt een voorziening in op basis van bijvoorbeeld een onderhoudsplan. Bij de instelling van de voorziening bepaalt de raad de hoogte van de jaarlijkse dotatie. De werkelijke bestedingen ten laste van de voorziening vinden plaats op basis van het vastgestelde onderhoudsplan. Deze bestedingen vallen binnen het mandaat van het college.

Hoofdstuk 2 - Beleidsmatige hoofdlijnen

Een sterk, sociaal en leefbaar Westervoort
Deze begroting geeft uitvoering aan de ambities uit het coalitieakkoord. Centraal staat een sterk, sociaal en leefbaar Westervoort. Een dorp waar mensen prettig wonen, elkaar ontmoeten, zich veilig voelen en mee kunnen doen.

Westervoort staat daarbij voor een aantal samenhangende maatschappelijke opgaven. De druk op wonen, zorg en ondersteuning neemt toe, de openbare ruimte vraagt blijvende aandacht en nieuwe ontwikkelingen op het gebied van veiligheid, mobiliteit, digitalisering en klimaat stellen andere eisen aan inwoners, organisatie en overheid en vragen om nieuwe keuzes en afwegingen.

Tegelijkertijd bevindt Westervoort zich in een periode van bestuurlijke verandering. Juist daarom ligt de focus op het behouden en versterken van de kwaliteiten die Westervoort kenmerken: een betrokken gemeenschap, sterke verenigingen, toegankelijke voorzieningen en een bestuur dat dichtbij inwoners staat.

Leefbaarheid vormt de rode draad in deze begroting. Leefbaarheid gaat niet alleen over wonen, groen en wegen. Ook veiligheid, ontmoeting, verenigingen, sport, voorzieningen, een sterke lokale economie en de betrokkenheid van inwoners bepalen of mensen prettig wonen en leven in hun dorp.

Westervoort versterkt sport en bewegen in de volle breedte, van recreatief bewegen en sportplezier tot het beoefenen van wedstrijdsport. Samen met het Beweegteam zet de gemeente zich in voor alle doelgroepen, ondersteunt sportverenigingen en stimuleert bewegen in de openbare ruimte (BIOR). Zo werken Westervoort aan een sterk, toegankelijk en sociaal veilig sportaanbod voor iedereen.

Deze begroting maakt ook zichtbaar hoe uitvoering wordt gegeven aan afspraken uit het coalitieakkoord. Zo wordt de hondenbelasting afgeschaft. Daarmee worden de lokale lasten waar mogelijk beperkt en wordt het belastingstelsel eenvoudiger en beter uitlegbaar.

Deze koers krijgt vorm langs vijf samenhangende bestuurlijke opgaven.

1. Versterken van de kracht en identiteit van Westervoort
Westervoort kent een sterke gemeenschap met een eigen identiteit, een actief verenigingsleven en grote betrokkenheid van inwoners. Het behouden en versterken van deze kwaliteiten vormt een belangrijke opgave voor de komende jaren.
Daarbij staat een gemeente centraal die zichtbaar en toegankelijk is, inwoners actief opzoekt en ruimte geeft aan nieuwe ideeën en initiatieven. Goede dienstverlening betekent niet alleen dat inwoners geholpen worden, maar ook dat de gemeente dichtbij, begrijpelijk en aanspreekbaar blijft.
Daarnaast wordt gewerkt aan een sterke organisatie die klaar is voor de toekomst en die inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners goed kan blijven ondersteunen. Daarbij is er nadrukkelijk aandacht voor gezonde financiën, een goede bedrijfsvoering en begrijpelijke informatie voor bestuur, raad en inwoners.

Ook wordt aandacht gegeven aan het behouden en versterken van plekken die kenmerkend zijn voor Westervoort en bijdragen aan de identiteit van het dorp, zoals Huize Vredenburg als een van de parels van De Liemers.
Bij ontwikkelingen binnen De Liemers blijft het belangrijk dat de belangen van inwoners, ondernemers en verenigingen in Westervoort goed worden meegenomen en dat de eigen identiteit van het dorp behouden blijft. Nabijheid is hierin een belangrijk uitgangspunt ook voor Westervoort.

2. Versterken van de sociale basis en omzien naar elkaar
Een leefbaar dorp begint bij inwoners die naar elkaar omzien en meedoen. Door vergrijzing, meer zorgvragen en personeelstekorten wordt dit steeds belangrijker. Daarom wordt ingezet op ondersteuning dichtbij huis, vroegtijdige hulp en het versterken van de betrokkenheid tussen inwoners.
Initiatieven zoals Buurtkracht, het Sterk Lokaal Team, mantelzorgondersteuning en de inzet van een straatcoach dragen hieraan bij.

Ook sport, cultuur, vrijwilligerswerk en verenigingen spelen hierin een belangrijke rol. Zij brengen mensen samen, zorgen voor ontmoeting en helpen inwoners om actief betrokken te blijven bij het dorp.

Deze inzet draagt niet alleen bij aan welzijn en het kunnen meedoen, maar ook aan leefbaarheid, het voorkomen van overlast en het versterken van de veiligheid in buurten en wijken.

3. Ruimte bieden aan wonen, ontmoeten en leefbaarheid
Westervoort kent een grote behoefte aan woningen, terwijl de beschikbare ruimte beperkt is. Dat vraagt om zorgvuldige keuzes. Tegelijkertijd bieden ruimtelijke ontwikkelingen kansen om niet alleen woningen toe te voegen, maar ook de leefbaarheid van het dorp verder te versterken.

Leefbaarheid gaat daarbij over meer dan woningen alleen. Ook voorzieningen, ontmoetingsplekken, sport, veiligheid, bereikbaarheid en de kwaliteit van de openbare ruimte bepalen of inwoners zich thuis voelen in hun buurt of dorp. Juist door deze elementen met elkaar te verbinden ontstaan sterke buurten, een aantrekkelijk en levendig centrum en een leefbaar dorp waar inwoners van jong tot oud elkaar kunnen ontmoeten en prettig en veilig kunnen verblijven. En blijft aandacht voor sterke verbinding onderling onder meer door het verenigingsleven.

Gebiedsontwikkelingen zoals Westervoort Noord, Achterse Weide, de verdere ontwikkeling van het centrumgebied en kansen binnen de Spoorzone dragen bij aan passende woningen, aantrekkelijke voorzieningen en een toekomstbestendige inrichting van het dorp. Ook wordt gewerkt aan één toekomstbestendig sportpark dat ruimte biedt aan sport, ontmoeting en verbinding tussen inwoners.

Met alle ruimtelijke ontwikkelingen wordt tegelijkertijd gekeken naar bereikbaarheid, verkeersveiligheid en mobiliteit. Zo wordt gewerkt aan een Westervoort dat ook in de toekomst leefbaar, aantrekkelijk en goed bereikbaar blijft voor inwoners, ondernemers en bezoekers.

Een aantrekkelijk en bereikbaar Westervoort is niet alleen belangrijk voor inwoners, maar ook voor ondernemers. Een sterke lokale economie en goede voorzieningen dragen bij aan een leefbaar dorp. Daarom wordt bij ontwikkelingen aandacht gehouden voor ondernemers, voorzieningen en werkgelegenheid in Westervoort.

De vernieuwing van het centrumgebied is hiervan een goed voorbeeld. Daarbij worden de voorzieningen in het centrum, het gemeentehuis, de openbare ruimte en nieuwe woningen in samenhang ontwikkeld. Daarmee wordt gewerkt aan een centrum dat ruimte biedt aan wonen, voorzieningen, ontmoeting en leefbaarheid.

4. Investeren in een groen en toekomstbestendig Westervoort
Een groene, gezonde en aantrekkelijke leefomgeving draagt bij aan de kwaliteit van leven van inwoners. Groen, een prettige openbare ruimte, veilige routes en een goede bereikbaarheid maken het dorp niet alleen aantrekkelijker, maar versterken ook de leefbaarheid van buurten en wijken.

Daarom wordt geïnvesteerd in duurzaamheid, biodiversiteit en de kwaliteit van de openbare ruimte. Ook neemt de gemeente maatregelen die helpen om te gaan met hitte, droogte en wateroverlast.
Initiatieven zoals het Groen-Blauw Raamwerk, de verdere uitwerking van de Omgevingsvisie en investeringen vanuit het Programma Duurzaamheid dragen hieraan bij.

Een leefbaar dorp vraagt niet alleen om een groene omgeving, maar ook om veilige en logische verbindingen voor inwoners, bezoekers en ondernemers. Mobiliteit speelt een belangrijke rol in de leefbaarheid van Westervoort. Daarom wordt verder gewerkt aan de uitvoering van de mobiliteitsvisie.

Verkeersveiligheid, parkeren, fietsverbindingen, bereikbaarheid en duurzame mobiliteit worden daarbij in samenhang bekeken. Zo zorgen we ervoor dat inwoners zich veilig kunnen verplaatsen, voorzieningen goed bereikbaar zijn en de kwaliteit van de leefomgeving behouden blijft.

Door wonen, mobiliteit, duurzaamheid en openbare ruimte met elkaar te verbinden wordt gewerkt aan een groen, gezond en toekomstbestendig Westervoort.

5. Vergroten van maatschappelijke en digitale weerbaarheid
Een leefbaar dorp vraagt om een veilige omgeving en een gemeente die ook onder veranderende omstandigheden betrouwbaar blijft. Inwoners moeten erop kunnen vertrouwen dat de dienstverlening doorgaat en dat risico's tijdig worden onderkend.

Daarom wordt geïnvesteerd in cyberveiligheid, veilige informatievoorziening, crisisbeheersing, openbare orde en veiligheid en een dienstverlening die blijft doorlopen als dat nodig is.
Een veilige samenleving die tegen een stootje kan, ontstaat echter niet alleen door toezicht en veiligheidsmaatregelen. Ook inwoners die naar elkaar omzien, sterke verenigingen en goed contact met jongeren en ouderen dragen eraan bij dat de gemeenschap veilig en sterk blijft.

De gemeente heeft daarom aandacht voor inwoners die extra kwetsbaar zijn, zoals ouderen. Ook wordt gewerkt aan het versterken van verenigingen, maatschappelijke organisaties en buurtnetwerken. Daarnaast draagt de investering in een straatcoach eraan bij dat problemen rondom jongeren vroegtijdig worden gesignaleerd en aangepakt.

Zo blijft Westervoort een veilig, sterk en prettig dorp om in te wonen.

Tot slot
De begroting 2027 staat in het teken van het versterken van wat Westervoort sterk maakt. Vanuit de ambities van het coalitieakkoord ligt de focus op een krachtige gemeenschap, een sterke sociale basis, aantrekkelijke en leefbare wijken, een veilige leefomgeving en een toekomstbestendig dorp. Vanuit een solide financiële basis. Daarnaast worden keuzes gemaakt die bijdragen aan een gemeente die dichtbij inwoners staat en begrijpelijke keuzes maakt.

En wordt verder gebouwd aan een sterk, sociaal en leefbaar Westervoort waarin inwoners zich thuis voelen, kunnen meedoen en met vertrouwen naar de toekomst kunnen kijken.

Deel I - Beleidsbegroting

De hoofdstukken 3 (Programma's) en 4 (Paragrafen) vormen samen de beleidsbegroting. Hierin wordt het beleid van gemeente Westervoort voor 2027 inhoudelijk uitgewerkt, zowel per beleidsterrein (programma's) als programma-overstijgend (paragrafen).

Hoofdstuk 3 - Programma's

Een programma is een samenhangend geheel van doelstellingen en daarbinnen activiteiten die bijdragen aan de realisatie van deze doelstellingen. Het programma is het niveau waarop de gemeenteraad de budgetten autoriseert. De raad bepaalt het aantal programma's en hoe de activiteiten onder een programma worden samengevoegd.

Per programma zijn de volgende onderdelen opgenomen:

Algemeen
Deze paragraaf is de algemene inleiding van het programma. Hier komen de externe ontwikkelingen, hoofddoelstelling, beleidskaders en verbonden partijen aan de orde.

Wat willen wij bereiken en wat gaan we daarvoor doen?
De zogenaamde eerste twee W-vragen presenteren we in één tabel. Hierin maken wij onderscheid tussen speerpunten (Wat willen we bereiken?) en activiteiten (Wat gaan we daarvoor doen?). Onderdelen die hierbij worden opgenomen zijn: risico's, planning, financiën en participatie. Ook zijn de verplichte BBV-indicatoren hier opgenomen.

Wat gaat het kosten?
Hier presenteren wij de exploitatiekosten behorende bij de programma's. Het uitgangspunt is de vastgestelde voorjaarsnota 2026. Daarna presenteren wij de financiële ontwikkelingen tot deze begroting. Tot slot geven wij inzicht in de in deze begroting voorgestelde begrotingswijzigingen. Dit leidt samen tot de actuele stand van de begroting.

In de gemeente Westervoort werken wij met drie echte programma's:
1. Bestuur;
2. Maatschappij;
3. Omgeving.

Daarnaast is het 'programma' Algemene dekkingsmiddelen opgenomen.

De programma's worden in de volgende pagina's nader uitgewerkt.

3.1 Bestuur

Inleiding
Het programma Bestuur richt zich op de relatie tussen de gemeente en haar inwoners, ondernemers en samenwerkingspartners.

Externe ontwikkelingen
Herindeling
De voorgenomen herindeling van de gemeenten Duiven, Westervoort, Doesburg en Zevenaar per 1 januari 2029, zoals vastgelegd in het principebesluit, vormt een belangrijke ontwikkeling voor de komende jaren. Deze ontwikkeling heeft invloed op de bestuurlijke koers van de gemeente en op de keuzes die in aanloop naar de herindeling worden gemaakt. Ook vraagt dit de komende periode om aandacht binnen de organisatie en de samenwerking binnen de Liemers, zodat de gemeente zich zorgvuldig kan voorbereiden op de toekomstige situatie.

Verder zijn er op dit moment geen bijzondere externe ontwikkelingen te melden die invloed hebben op de te bereiken doelstellingen en activiteiten binnen dit programma.

Wat willen we bereiken?
De gemeente is een betrouwbare overheid die duidelijk, eerlijk en betrokken werkt.

Dit betekent dat:
- de dienstverlening toegankelijk, begrijpelijk en voorspelbaar is en aansluit bij wat inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen nodig hebben;
- deze groepen op een passende manier worden betrokken bij het maken van beleid en besluiten.

Samenwerking met andere gemeenten en organisaties draagt bij aan een effectieve uitvoering. Ook het waarborgen van een veilige leef- en werkomgeving versterkt het vertrouwen in de overheid.
Deze uitgangspunten vormen samen het doel van het programma Bestuur.

Beleidskaders
- Integraal Veiligheidsplan (2022);
- I&A Visie (2024);
- Participatie Beleidskader (2024).

Verbonden partijen
- 1Stroom;
- Samenwerking de Liemers;
- Veiligheids- en Gezondsheidsregio Gelderland-Midden;
- Euregio Rijn-Waal;
- Streekarchivariaat De Liemers en Doesburg.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Speerpunt 1.1 Weerbare samenleving

Er zijn toenemende geopolitieke spanningen in de wereld, dreigingen die onze samenleving ontwrichten, klimaatverandering en een groter risico op langdurige stroomuitval. Hierdoor moeten de overheid, instellingen en inwoners zich voorbereiden op onverwachte situaties en weerbaarder worden tegen langdurige verstoringen. Gemeenten spelen een sleutelrol in het versterken van maatschappelijke weerbaarheid en veerkracht. Een crisis, of het nu gaat om stroomuitval, een overstroming of een hybride dreiging, heeft namelijk in de eerste plaats lokaal impact. Om gemeenten te helpen bij deze opgave heeft de VNG een handreiking opgesteld. Deze handreiking vormt de basis voor de aanpak.

Doel
Zorgen dat inwoners zo goed mogelijk voorbereid zijn op een langdurige verstoring. Daarnaast moet ook de gemeentelijke organisatie voorbereid zijn, zodat de meest kritische processen in een voorkomend geval zo veel mogelijk door kunnen gaan.

Risico's
Als inwoners zichzelf niet kunnen redden tijdens een langdurige crisis dan komen vooral de meest kwetsbare mensen in de knel.
Als de gemeente haar kritische processen en vitale voorzieningen niet in de lucht kan houden, dan kan dat tot ernstige ontwrichting van de samenleving leiden.

Planning
Het zal meerdere jaren vergen om alle maatregelen uit de VNG handreiking uit te voeren. Met de eerste maatregelen is in 2026 een start gemaakt. Op basis van een nog op te stellen plan van aanpak volgt een nadere uitwerking van de planning bij dit speerpunt.

Financiën
De implementatie van de VNG-maatregelen past niet binnen bestaande budgetten of beschikbare capaciteit. De benodigde middelen voor 2027, voor het opstellen van een plan van aanpak en inrichten van noodsteunpunten, staan opgenomen onder activiteit 1.1.1.

Participatie
Een onderdeel van de VNG-maatregelen is dat de gemeente gesprekken organiseert met inwoners en ondernemers over wat zij nodig hebben om weerbaar en veerkrachtig te worden of dit te versterken en om de samenredzaamheid te bevorderen.

Activiteit 1.1.1 Uitwerken maatregelen voor een weerbare samenleving
Voor de opgave rondom de maatschappelijke weerbaarheid sluit de gemeente aan op de door de VNG ontwikkelde handreiking met maatregelen voor gemeentelijke weerbaarheid. Deze omvat onder andere maatregelen op het gebied van continuïteit van de organisatie, crisisbeheersing, vitale voorzieningen, sociaal weefsel en zelfredzaamheid van inwoners.

Het betreft een integrale, meerjarige opgave waarbij samenwerking noodzakelijk is, zowel binnen de gemeentelijke organisatie als met externe partners. Voor het kunnen uitvoeren van deze brede opgave zijn het aanstellen van een projectleider en uitvoeringsbudget nodig.

Financiën
Uit ervaringen bij omliggende gemeenten is de inzet van een projectleider voor 24 uur per week nodig. Deze uren zijn voor Westervoort en Duiven samen. Dit project is naar verwachting na vier jaar afgerond. De kosten voor Westervoort bedragen € 35.100 per jaar tot en met 2030.

Daarnaast is budget nodig voor het inrichten van noodsteunpunten, het organiseren van sessies (sprekers, materiaal) en trainingen van medewerkers en vrijwilligers.
De kosten voor de drie noodsteunpunten zullen zich voornamelijk in 2027 voordoen. In 2026 loopt een regionale pilot over noodsteunpunten. Na de pilot wordt bekend welke voorzieningen een noodsteunpunt moet hebben en daarmee worden ook de kosten bekend. Vooralsnog wordt hiervoor eenmalig € 15.000 per steunpunt begroot in 2027. Ofwel € 45.000 in totaal.
De kosten van het organiseren van sessies en trainingen zullen structureel zijn. De kosten hiervoor bedragen € 15.000 per jaar.
N.B. Landelijk zijn middelen toegezegd voor 2026 (€ 10 miljoen) en voor 2027 (€ 60 miljoen) voor het opzetten van noodsteunpunten binnen alle gemeenten. De middelen zullen via de veiligheidsregio beschikbaar worden gesteld. Tot op heden is het niet duidelijk welke middelen naar individuele gemeenten vloeien. Vandaar dat op dit moment nog geen concrete dekking voor deze activiteit kan worden toegevoegd.

Planning
De projectleider moet onder andere een projectplan gaan maken met het ambitieniveau, prioritering, planning en de concrete uitwerking van de maatregelen. Het zwaartepunt voor het realiseren van de noodsteunpunten zal in 2027 komen te liggen. De overige acties starten in 2027 en lopen door in 2028, 2029 en 2030.

Speerpunt 1.2 Aanpak gevoel van onveiligheid en onveilige plekken

Naar aanleiding van de moord op een jonge vrouw bij Duivendrecht in augustus 2025 kwam de veiligheid van vrouwen volop in de aandacht te staan. In Westervoort is een schouw op potentieel onveilige plekken gehouden en een veiligheidsenquête gehouden.

In de enquête zijn 18 locaties genoemd waar mensen zich onveilig voelen. Het station is het vaakst genoemd (5x). Verder viel op dat bij 11 van de 18 locaties de aanwezigheid van ‘hangjeugd’ werd genoemd als reden waarom mensen zich onveilig voelen.
Uit de schouw kwam naar voren dat een specifieke aanpak per locatie niet nodig is, behalve voor een paar donkere plekken. De verlichting en de inrichting van de openbare ruimte is over het algemeen voldoende. Voor de meeste donkere plekken zijn alternatieve routes beschikbaar.

Na de enquête en de schouw is bekeken welke maatregelen passend zijn om het gevoel van veiligheid in onze gemeente te verhogen. De aanbevelingen zijn:
1. Het aanstellen van een extra ambulante jongerenwerker.
2. Meer aanwezigheid en toezicht op donkere en afgelegen plekken (fietsroutes en parken) door politie en gemeentelijke handhavers
3. Op enkele donkere plekken de straatverlichting uitbreiden.

Het college heeft ervoor gekozen om - in lijn met het coalitieakkoord - de aanbeveling voor een extra ambulante jongerenwerker in te vullen met een straatcoach. Daarom wordt hier verder gesproken over straatcoach. De straatcoach zal functioneren naast de reeds bestaande ambulante jongerenwerker, zodat ze elkaar aanvullen.

Doel
De genoemde aanbevelingen moeten bijdragen aan een beter gevoel van veiligheid.

Risico's
Westervoort is over het algemeen een veilige gemeente. Gevoelens van onveiligheid bij met name vrouwen bestaan en die willen we serieus nemen. Geen maatregelen nemen, doet afbreuk aan deze gevoelens.

Planning
Als er een positief besluit wordt genomen over het budget voor een straatcoach, dan zal aan Santé Partners de opdracht worden gegeven om de werving te starten.
Voor meer aanwezigheid en toezicht op donkere en afgelegen plekken wordt overleg gevoerd met de politie.
Het voorstel voor uitbreiding van de straatverlichting is eveneens opgenomen in de begroting 2027.

Financiën
De kosten voor de uitvoering van de aanbevelingen zitten voornamelijk bij het aanstellen van een straatcoach voor Duiven en Westervoort gezamenlijk en bij de uitbreiding van de straatverlichting.
De straatverlichting is elders in dit programma opgenomen.
Meer aanwezigheid en toezicht door politie en handhaving zal uit bestaande formatie komen.

Participatie
Voorafgaand aan de gehouden schouw is via sociale media een oproep gedaan aan inwoners om plekken waar men zich onveilig voelt, door te geven.
Daarnaast is een oproep gedaan voor deelname aan de schouw. Hoewel de respons in beide gevallen niet groot was, waren de deelnemers aan de schouw erg betrokken en was de schouw waardevol om te doen.

Via de veiligheidsenquête is eveneens informatie opgehaald over onveilige plekken. 80 mensen vulden de enquête in en 32 mensen hebben locaties benoemd die zij als onveilig beschouwen.

Activiteit 1.2.1 Uitwerken maatregelen voor een straatcoach
Het college heeft ervoor gekozen om - in lijn met het coalitieakkoord - de aanbeveling voor een extra ambulante jongerenwerker in te vullen met een straatcoach. De straatcoach vult de reeds bestaande ambulante jongerenwerker aan. Samen kunnen zij een hele goede preventieve en signalerende rol vervullen. De straatcoach gaat de straat op en bezoekt plekken in de openbare ruimte waar jongeren samenkomen. Hij gaat daar in gesprek met de jongeren en luisteren wat er speelt. Op die manier heeft de gemeente constant in beeld welke jongeren waar op straat 'hangen'. De straatcoach leert de jongeren kennen en kan vroegtijdig eventuele problemen signaleren. Vanuit de invalshoek straatcoach worden jongeren ook aangesproken op intolerant en grensoverschrijdend gedrag. Hierbij moet naast 'jongeren' ook gedacht worden aan 'jong volwassenen'. Gedragingen en problemen zoals spijbelen, pest- en intimiderend gedrag, armoede, eenzaamheid of overlast gevend en crimineel gedrag moeten zichtbaar en aangepakt worden. Als dit vroeg gebeurt, kan voorkomen worden dat er grotere problemen ontstaan. De jongerenwerker/straatcoach verwijst jongeren waar nodig door naar hulpverlening, dienstverlening of (sport)activiteiten. Verder kunnen jongerenwerkers/straatcoach met de jongeren zelf een positieve bijdrage leveren aan beeldvorming over 'hangjongeren' en de veiligheidsbeleving in het algemeen.

De veelvuldige aanwezigheid van de ambulante jongerenwerker en de straatcoach op straat in combinatie met het werken aan een positievere beeldvorming over jongeren, moet inwoners het vertrouwen geven dat ze niet bang hoeven te zijn voor groepen jongeren.

Santé levert nu 1 ambulante jongerenwerker in Duiven en Westervoort samen. Er wordt goed werk verricht. Van één jongerenwerker kan echter niet verwacht worden dat alle plekken in Duiven en Westervoort volledig in beeld zijn. Laat staan om alle jongeren die elkaar buiten ontmoeten langs te gaan en alle signalen op te volgen. Bovendien is uit een evaluatie van de eerder aangestelde extra jongerenwerker gebleken dat het voor (het gevoel van) de veiligheid belangrijk is dat op bepaalde momenten de jongerenwerker niet alleen de straat op gaat. Daarnaast kunnen een jongerenwerker en een straatcoach elkaar versterken in het opdoen van kennis en kunde. Met een straatcoach erbij kan ook worden bekeken of de openingstijden van jongerencentrum Creon verruimd kunnen worden op tijden dat hier behoefte aan bestaat (bijvoorbeeld in vakanties).

Financiën
De kosten van een straatcoach bedragen € 105.000 ofwel € 40.950 voor Westervoort.

Planning
Als er een positief besluit wordt genomen over het budget voor deze wens dan zal aan Santé Partners de opdracht worden gegeven om de werving te starten. De insteek is om de nieuwe straatcoach zo snel mogelijk in 2027 te laten starten. In eerste instantie zal de straatcoach tot 2030 worden aangesteld. Tussentijds zal worden geëvalueerd of de straatcoach in de behoeften voorziet of dat er wellicht meer of iets anders nodig is.

Activiteit 1.2.2 Uitbreiden verlichting onveilige plekken
De openbare ruimte moet voor iedereen veilig en toegankelijk zijn. Toch blijkt uit verschillende onderzoeken dat vrouwen en meisjes zich vaker onveilig voelen op straat.
Ze vermijden soms bepaalde routes of passen hun gedrag aan om zich veiliger te voelen. Om deze ervaringen beter te begrijpen en in kaart te brengen heeft de gemeente Westervoort in december 2025 een veiligheid schouw georganiseerd.
Uit de schouw en uit de veiligheidsenquête zijn enkele locaties naar voren gekomen die mensen te donker vinden. Daarnaast krijgen we door het jaar heen regelmatig meldingen over donkere plekken.
Deze locaties zijn nader beoordeeld door de beheerder openbare verlichting. Conclusie daaruit is dat het uitbreiden van de openbare verlichting op de benoemde locaties, kan bijdragen aan het veiligheidsgevoel.

Financiën
Het extra budget voor deze activiteit is opgenomen bij de openbare verlichting in programma 3.

Planning
De activiteit wordt in 2027 opgepakt.

Speerpunt 1.3 Doorlopende verbetering van de dienstverlening

De dienstverlening van de gemeente wordt voortdurend verbeterd, zodat deze aansluit bij de behoeften van inwoners, ondernemers, organisaties en verenigingen. Technologische vernieuwingen helpen daarbij om sneller, eenvoudiger en duidelijker te werken. De dienstverlening wordt uitgevoerd binnen de wettelijke en financiële mogelijkheden en sluit aan bij de Visie op Dienstverlening, met als kernwaarden: inwoner centraal, servicegericht, duidelijk en met kennis van zaken.

Doel
Het is belangrijk dat inwoners, ondernemers, organisaties en verenigingen zich gezien en gehoord voelen. Daarom wordt ingezet op duidelijke en begrijpelijke communicatie, persoonlijk contact en dienstverlening die eenvoudig toegankelijk is. Inwoners moeten weten waar zij terecht kunnen voor informatie, ondersteuning of hulp.

Risico's
- Er zijn technische, organisatorische, culturele en financiële uitdagingen om in lijn met de Visie op Dienstverlening te werken;
- De gewenste ontwikkelingen kunnen omvangrijk zijn en tijd vragen;
- De voortgang hangt af van de beschikbare capaciteit, omdat de genoemde speerpunten tijdsintensief zijn en binnen de bestaande middelen worden uitgevoerd.

Planning
De samenleving verandert voortdurend. Daarom vraagt het verbeteren van de dienstverlening blijvende aandacht. In de jaarplannen bij de Visie op Dienstverlening staat ieder jaar welke onderwerpen voorrang krijgen.

Financiën
De beschikbare financiële middelen zijn bepalend voor het tempo waarin verbeteringen kunnen worden doorgevoerd.

Participatie
Inwoners en ondernemers worden regelmatig gevraagd naar hun ervaringen, wensen en ideeën. Deze informatie wordt gebruikt om de dienstverlening verder te verbeteren en beter aan te laten sluiten bij wat er leeft in Westervoort.

Activiteit 1.3.1 Verbeteren schriftelijke dienstverlening
Duidelijke communicatie helpt inwoners, ondernemers, organisaties en verenigingen om te begrijpen wat van hen wordt verwacht en wat zij van de gemeente mogen verwachten. Daarom wordt gewerkt aan begrijpelijke en toegankelijke communicatie. Om informatie toegankelijk en begrijpelijk te houden, schrijven we onze teksten minimaal op B1-niveau.
De webteksten zijn al geschreven in duidelijke taal. In 2027 ligt de nadruk op het verder verbeteren van brieven en e-mails. Zo wordt informatie voor iedereen beter te begrijpen. De voortgang wordt gevolgd door:
- taalambassadeurs mee te laten lezen bij teksten;
- steekproeven uit te voeren.

Financiën
Het verbeteren van de schriftelijke dienstverlening gebeurt binnen de bestaande financiële mogelijkheden.

Planning
De acties uit 2025 en 2026 worden voortgezet. Denk aan het herschrijven van sjablonen, de inzet van taalcoaches binnen de organisatie en trainingen gericht op het schrijven van teksten in begrijpelijke taal (B1). Daarnaast wordt in 2027 meer aandacht besteed aan het volgen van de voortgang. Inwoners worden hierbij betrokken door hen te vragen brieven te beoordelen en te helpen verbeteren.

Activiteit 1.3.2 Implementeren Wet open Overheid
De implementatie van de Woo draagt bij aan transparante en toegankelijke dienstverlening. In 2027 ligt de focus op het verder op orde brengen van de informatiehuishouding, zodat informatie vindbaar, volledig en toekomstbestendig is. Vanwege beperkte interne capaciteit wordt hiervoor externe ondersteuning ingezet binnen het bestaande Woo-budget.

Financiën
De uitvoering vindt plaats binnen de bestaande Woo budgetten die jaarlijks vanuit het Rijk worden ontvangen.

Planning
- In de eerste helft van 2027 wordt extra capaciteit ingezet om te voldoen aan de vernietigingsplicht volgens de Archiefwet;
- In 2027 wordt een kwaliteitssysteem informatiebeheer en een informatiebeheerplan opgesteld en ingevoerd;
- De geplande aanbesteding voor een nieuw publicatieportaal voor actieve openbaarmaking, zal worden uitgesteld tot na de voorgenomen herindeling;

- Zodra het Rijk bekend maakt hoe de fasering eruit ziet van de actieve openbaarmaking van de rest van de verplichte informatiecategorieën, zullen we daar de benodigde inzet voor vrijmaken;
- In 2027 wordt verder ingezet op versnelling van de afhandeling van Woo verzoeken, met als doel in 2027 alle Woo-verzoeken binnen de wettelijke termijn af te kunnen handelen.

Activiteit 1.3.3 Uitvoering geven aan Participatie
De gemeente blijft inwoners actief betrekken bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid en projecten. Participatie blijft gericht op het voeren van het gesprek in de wijken, het benutten van lokale kennis en het gezamenlijk vormgeven van publieke opgaven. Met het vastgestelde participatiebeleidskader (2024) en de nog vast te stellen participatieverordening (2026) werkt de organisatie verder aan kwalitatief sterke, transparante en voorspelbare participatie.

Financiën
Bij elk participatietraject worden de te verwachten kosten vooraf inzichtelijk gemaakt. Deze kosten worden opgenomen in het participatieplan dat ter besluitvorming aan het college of de raad wordt voorgelegd. Het participatieplan bevat ook een voorstel voor de benodigde dekking. Hiermee wordt geborgd dat financiële consequenties van participatie tijdig, transparant en integraal worden afgewogen binnen het besluitvormingsproces.

Planning
In 2027 wordt uitvoering gegeven aan participatie volgens het beleidskader en de (nog eind 2026 vast te stellen) verordening:
- borging van de werkwijze participatie in de organisatie;
- opstellen en uitvoeren van participatieplannen per project en beleidsproces;
- jaarlijkse evaluatie om werkwijzen verder aan te scherpen, passend bij landelijke ontwikkelingen en best practices bij andere gemeenten.

Activiteit 1.3.4 Experimenteren met nieuwe digitale toepassingen
Digitale ontwikkelingen volgen elkaar in hoog tempo op en vragen om duidelijke kaders voor het veilig, verantwoord en effectief gebruik van nieuwe technologieën, zoals Artificial Intelligence (AI). Deze kaders zijn essentieel om de gemeentelijke dienstverlening te verbeteren, processen te optimaliseren en te voldoen aan relevante wet- en regelgeving.
De gemeente experimenteert al op kleine schaal met AI en andere innovatieve digitale toepassingen. Op lange termijn kan AI helpen om de gevolgen van de pensioengolf en de arbeidsmarktkrapte op te vangen. AI biedt kansen om werkzaamheden efficiënter uit te voeren en medewerkers beter te ondersteunen, bijvoorbeeld door grote hoeveelheden tekst snel te doorzoeken of te helpen bij het opstellen van een zorgvuldig antwoord. Dat vraagt wel tijd: medewerkers moeten ermee leren werken en de toepassingen van AI moeten nog ingebed raken in de informatievoorziening. De medewerker blijft altijd degene die beoordeelt en besluit. We beginnen met pilots en leren van andere gemeenten, ook binnen de Liemerse samenwerking. De resultaten leveren input voor organisatiebrede keuzes over AI en andere digitale innovaties.

Financiën
De huidige experimenten worden gerealiseerd binnen de bestaande budgetten voor digitalisering en innovatie. Voor het omzetten van succesvolle experimenten naar duurzame, toepasbare en toekomstbestendige oplossingen is aanvullende financiering nodig. De beleidskeuze om deze experimenten al dan niet structureel te borgen, inclusief de daarbij behorende financiële consequenties, wordt steeds afzonderlijk ter besluitvorming voorgelegd, zodra de resultaten van de pilots en de benodigde structurele investeringen inzichtelijk zijn.

Planning
In 2027 zullen de volgende activiteiten plaatsvinden:
1. Verankeren beleidskader AI in organisatieprocessen;
   Het nieuwe beleidskader AI wordt geïmplementeerd binnen de bestaande werkprocessen voor dienstverlening en bedrijfsvoering. Afdelingen worden ondersteund bij toepassing van de richtlijnen op het gebied van veiligheid, ethiek, privacy en transparantie.
2. Doorontwikkeling en opschaling succesvolle experimenten;
   Op basis van de resultaten uit 2026 worden kansrijke experimenten opgeschaald naar pilot- of productiefase, inclusief technische doorontwikkeling, procesinpassing en borging van randvoorwaarden (security, privacy, ethiek).
3. Uitwerken meerjareninvesteringsplan digitale innovatie;
   Opstellen van een integraal voorstel met structurele kosten, benodigde capaciteit, onderhoud van AI applicaties en investeringen in datakwaliteit. Dit plan dient als basis voor besluitvorming in de begrotingscyclus.
4. Evaluatie effecten en bijsturing.
   Evaluatie van de impact van AI-toepassingen op dienstverlening, efficiëntie en kwaliteit. Op basis hiervan worden prioriteiten voor 2028 vastgesteld en verbeteracties geformuleerd.

Activiteit 1.3.5 Investeren in cyberveiligheid
De gemeente is voor haar dienstverlening, bedrijfsvoering en samenwerking in toenemende mate afhankelijk van digitale systemen. Een veilige, betrouwbare en toekomstbestendige digitale omgeving is daarom essentieel voor het waarborgen van de continuïteit van de dienstverlening aan inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. Tegelijkertijd nemen cyberdreigingen toe en worden de gevolgen van een beveiligingsincident groter. Uitval van systemen of verlies van gegevens kan directe gevolgen hebben voor inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. De gemeente investeert al in informatiebeveiliging. De nieuwe Cyberbeveiligingswet en de sterk toegenomen afhankelijkheid van digitale dienstverlening vragen om aanvullende maatregelen. Zonder deze extra investering neemt het risico toe op verstoring van de dienstverlening, verlies van gegevens en het niet voldoen aan wettelijke verplichtingen. Dit raakt ook privacygevoelige gegevens van inwoners, waarvoor de gemeente een wettelijke en maatschappelijke verantwoordelijkheid draagt. Daarom investeert de gemeente in het versterken van haar digitale weerbaarheid. Medewerkers en bestuurders worden beter voorbereid op digitale dreigingen, risico's worden structureel beheerst en de toegang tot systemen wordt veiliger ingericht. Hiermee verkleinen we de kans op cyberincidenten, beschermen we persoonsgegevens beter en zorgen we voor betrouwbare en veilige dienstverlening.

Financiën
Voor de uitvoering van deze maatregelen is een structurele investering nodig van € 34.000 per jaar. Daarnaast is een incidentele investering van € 4.100 nodig voor de inrichting en implementatie van onderdelen van de aanpak.

Planning
De maatregelen worden vanaf 2027 gefaseerd ingevoerd. In 2027 worden de benodigde systemen ingericht, processen aangepast en trainingen gestart. Hiermee zet de gemeente belangrijke stappen richting een weerbare, betrouwbare en aantoonbaar veilige digitale organisatie.

Indicatoren

BBV-indicator	Realisatie		Prognose				
Diefstallen uit woning	**2017**	**2023**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Westervoort	2,0	0,7	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
- Nederland	2,9	1,3					
Omschrijving	Het aantal geregistreerde woninginbraken en -diefstallen, een belangrijke indicator voor het veiligheidsgevoel van inwoners.						
Meeteenheid:	Aantal per 1.000 inwoners	Bron:	CBS				

Functiemenging	**2017**	**2023**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Westervoort	30,6	31,7	31,5	31,5	31,5	31,5	31,5
- Nederland	52,6	54,4					
Omschrijving	De mate waarin wonen en werken in een gebied door elkaar heen voorkomen. Een hoge functiemengingsindex duidt op een levendig gebied met zowel woningen als bedrijvigheid dicht bij elkaar.						
Meeteenheid:	%	Bron:	LISA				

Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde	**2017**	**2023**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Westervoort	5,0	3,3	3,5	3,4	3,2	3,0	3,0
- Nederland	6,0	5,8					
Omschrijving	Het aantal geregistreerde vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte, zoals vandalisme. Zegt iets over overlast en de kwaliteit van de leefomgeving.						
Meeteenheid:	Aantal per 1.000 inwoners	Bron:	CBS				
Toelichting	Door de inzet van een straatcoach op preventie neemt het aantal vernielingen en beschadigingen af.						

BBV-indicator	Realisatie		Prognose				
Verwijzingen HALT	**2017**	**2023**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Westervoort	6	8	14	12	10	8	8
- Nederland	13	9					

Omschrijving	Het aantal jongeren van 12 tot 18 jaar dat door politie of leerplichtambtenaar is doorverwezen naar Bureau Halt voor een lichte strafbare overtreding. Een indicator voor jeugdcriminaliteit.		
Meeteenheid:	Aantal per 1.000 jongeren	Bron:	Bureau Halt
Toelichting	Door de inzet van een straatcoach op het gebied van preventie zal het aantal verwijzingen naar HALT de komende jaren afnemen.		

Winkeldiefstallen	**2017**	**2023**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Westervoort	1,0	1,0	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
- Nederland	2,2	2,5					

Omschrijving	Het aantal geregistreerde winkeldiefstallen, een indicator voor de veiligheid en leefbaarheid van het winkelgebied.		
Meeteenheid:	Aantal per 1.000 inwoners	Bron:	CBS

Wat mag het kosten?

Bij dit onderdeel worden alle belangrijke onderwerpen op het gebied van financiën benoemd.
We starten met een overzicht van het structurele saldo. Daarna geven wij inzicht in de ontwikkeling van het saldo van dit programma en de in deze begroting opgenomen voorstellen voor wijziging van de begroting. Daarnaast presenteren wij de investeringen en reserves en voorzieningen indien van toepassing.

Bestuur	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	-11.321	-12.378	-13.132	-13.048	-13.522	-13.726
Baten	1.131	1.120	1.223	1.187	1.082	1.082
Saldo voor bestemming	-10.190	-11.258	-11.909	-11.862	-12.440	-12.645
Mutatie reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo na bestemming	-10.190	-11.258	-11.909	-11.862	-12.440	-12.645
Incidentele baten en lasten	0	-441	-435	-9	-35	-35
Structureel saldo	0	-10.817	-11.474	-11.852	-12.405	-12.610

De realisatie van het jaar 2025 geeft een structureel saldo van € 0 weer. De realisatie wordt standaard als incidenteel aangemerkt. Hier kan in dit geval het gedeelte incidenteel en structureel genegeerd worden.

Programma Bestuur	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Primitieve begroting 2026-2029	-10.949	-11.268	-11.821	-11.803
Tot de VJN	-32	-32	-32	-32
Voorjaarsnota 2026	-604	-573	-615	-838
Beginstand primitieve begroting 2027	-11.585	-11.873	-12.468	-12.673
Mutaties primitieve begroting 2027				
Autonome ontwikkelingen	**46**	**19**	**20**	**20**
Kapitaallasten - actualisatie	46	19	20	20
Bestaand beleid - actualisatie	**-16**	**-16**	**0**	**0**
1Stroom - uitbreiding formatie middagopenstelling	-16	-16	0	0
Nieuw beleid - voorstellen	**-354**	**8**	**8**	**8**
Binnensport - efficiënter beheer exploitatie sporthallen	0	133	133	133
Gebouwen - dotatie groot onderhoud voor asbestbestrijding Uitterweerd	-30	0	0	0
Herindeling - budget vervolgfase herindelingsadvies	-100	0	0	0
Huize Vredenburg - onderzoeksbudget toekomstbestendigheid	-50	0	0	0
Informatieveiligheid - investeringen in cyberveiligheid	-38	-34	-34	-34
Integrale veiligheid - budget weerbare samenleving	-95	-50	-50	-50
Veiligheid - straatcoach	-41	-41	-41	-41
Totaal mutaties primitieve begroting 2027	-324	11	28	28
Totaal primitieve begroting 2027	-11.909	-11.862	-12.440	-12.645

Toelichting voorgestelde financiële bijstellingen

In de onderstaande tabel worden de begrotingswijzigingen met een meerjarig financieel effect > € 15.000 toegelicht. De overige kleinere wijzigingen zijn als een totaalregel opgenomen.

Begrotingswijziging	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Autonome ontwikkelingen				
Kapitaallasten - actualisatie	**46**	**19**	**20**	**20**
Met deze begrotingswijziging ramen wij de kapitaallasten af. We bouwen elk jaar de kapitaallasten opnieuw op, dit doen we op basis van de bestaande investeringen.				
Totaal Autonome ontwikkelingen	46	19	20	20
Bestaand beleid - actualisatie				
1Stroom - uitbreiding formatie middagopenstelling	**-16**	**-16**	**0**	**0**
Sinds 2024 is de middagopenstelling van het gemeentehuis hersteld, na een periode waarin de gemeentehuizen op maandag-, dinsdag- en donderdagmiddag gesloten waren als bezuinigingsmaatregel. Deze sluiting leidde destijds tot aantoonbare onvrede bij inwoners, onduidelijkheid over dienstverlening en toenemende druk op andere openingstijden, mede in het licht van de paspoortpiek vanaf 2024.				

Voor het herstellen van deze openstelling zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld tot en met 2026. Deze middelen zijn noodzakelijk voor de personele inzet om de servicebalies in beide gemeenten te kunnen bemensen. Het hiervoor benodigde budget bedraagt € 16.000 per jaar. Indien deze middelen na 2026 niet structureel worden voortgezet, ligt het opnieuw inperken van de openingstijden voor de hand. Dit brengt reële risico's met zich mee voor de toegankelijkheid en kwaliteit van de dienstverlening. Het beperken van de middagopenstelling zal naar verwachting opnieuw leiden tot langere wachttijden, piekbelasting op andere momenten, verminderde bereikbaarheid en hernieuwde onvrede bij inwoners en andere bezoekers van het gemeentehuis. Daarmee komt niet alleen de praktische dienstverlening onder druk te staan, maar ook de uitgangspunten uit de Visie op Dienstverlening, zoals "inwoner centraal", "servicegericht" en "duidelijk".

Totaal Bestaand beleid - actualisatie	-16	-16	0	0

Nieuw beleid - voorstellen				
Gebouwen - dotatie groot onderhoud voor asbestbestrijding Uitterweerd	**-30**	**0**	**0**	**0**

Het plan omvat de sanering van vensterbanken, kruipluik en panelen om daarna een nieuwe huurder te huisvesten, die na de sanering zelf regelt. Er dient eenmalig een bedrag toegevoegd te worden aan de voorziening groot onderhoud gebouwen.

Herindeling - budget vervolgfase herindelingsadvies	**-100**	**0**	**0**	**0**

In het herindelingsontwerp zijn de keuzes en uitgangspunten voor de vorming van de nieuwe gemeente in samenhang uitgewerkt. Het ontwerp bevat onder meer de visie op de nieuwe gemeente, de naam en begrenzing, de financiële uitgangspositie, de uitgangspunten voor medewerkers en de ambtelijke organisatie en de toetsing aan de criteria uit het Beleidskader gemeentelijke herindelingen. De gemeenteraden in de Liemers zullen op 16 november hier een besluit over nemen. Met de vaststelling van het herindelingsontwerp leggen de vier gemeenteraden de gezamenlijke basis voor de nieuwe gemeente vast. Vervolgens wordt het ontwerp gedurende acht weken ter inzage gelegd, zodat inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties, medeoverheden en andere belanghebbenden daarop een zienswijze kunnen indienen. De ontvangen zienswijzen worden beoordeeld en betrokken bij het opstellen van het herindelingsadvies. De gemeenteraden kunnen daarmee bij de besluitvorming over het herindelingsadvies in maart 2027 de gemaakte keuzes opnieuw wegen, mede op basis van de reacties op het voorliggende herindelingsontwerp. Dit betekent dat vooruitlopend op de besluitvorming over het herindelingsontwerp gevraagd wordt middelen beschikbaar te stellen voor de vervolgfase richting het herindelingsadvies en de voorbereiding van de implementatiefase. In lijn met de eerdere besluitvorming bij het principebesluit wordt voorgesteld een budget van € 100.000,- hiervoor beschikbaar te stellen gelet op de verwachte voortzetting van ondersteuning door een externe partij bij deze vervolgfase(s).

Huize Vredenburg - onderzoeksbudget toekomstbestendigheid	**-50**	**0**	**0**	**0**

Huize Vredenburg is een cultuurhistorisch waardevol gebouw van de gemeente Westervoort en een van de parels van de Liemers. Het pand wordt gebruikt door de Historische Kring Westervoort en als locatie voor huwelijken, lezingen, exposities en concerten. Door de ligging, uitstraling en historische betekenis heeft Huize Vredenburg de potentie om zich verder te ontwikkelen als culturele en maatschappelijke ontmoetingsplek en ook als een van de herkenbare parels van de Liemers.

Een haalbaarheidsonderzoek moet duidelijk maken hoe het gebouw breder en toekomstbestendig kan worden benut. Mogelijke functies zijn onder meer cultuur, ontmoeting, daghoreca, activiteiten voor kinderen, inzet van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en, afhankelijk van het fusieproces, eventueel een balie voor publiekszaken. Voor 2027 wordt hiervoor een eenmalig budget van € 50.000 opgenomen.

Informatieveiligheid - investeringen in cyberveiligheid	**-38**	**-34**	**-34**	**-34**

De gemeente investeert al in informatiebeveiliging. De nieuwe Cyberbeveiligingswet en de sterk toegenomen afhankelijkheid van digitale dienstverlening vragen om aanvullende maatregelen.

Zonder deze extra investering neemt het risico toe op verstoring van de dienstverlening, verlies van gegevens en het niet voldoen aan wettelijke verplichtingen. Dit raakt ook privacygevoelige gegevens van inwoners, waarvoor de gemeente een wettelijke en maatschappelijke verantwoordelijkheid draagt.

Daarom investeert de gemeente in het versterken van haar digitale weerbaarheid. Medewerkers en bestuurders worden beter voorbereid op digitale dreigingen, risico's worden structureel beheerst en de toegang tot systemen wordt veiliger ingericht. Hiermee verkleinen we de kans op cyberincidenten, beschermen we persoonsgegevens beter en zorgen we voor betrouwbare en veilige dienstverlening.

Voor de uitvoering van deze maatregelen is een structurele investering nodig van € 34.000 per jaar. Daarnaast is een incidentele investering van € 4.100 nodig voor de inrichting en implementatie van onderdelen van de aanpak.

Integrale veiligheid - budget weerbare samenleving	**-95**	**-50**	**-50**	**-50**

Uit ervaringen bij omliggende gemeenten verwachten wij een projectleider voor 24 uur per week nodig te hebben. Deze uren zijn voor Westervoort en Duiven samen. Wij verwachten dat het project na vier jaar is afgerond. De kosten voor Westervoort bedragen € 35.100 per jaar tot en met 2030.

Daarnaast is budget nodig voor het inrichten van noodsteunpunten, het organiseren van sessies (sprekers, materiaal) en trainingen van medewerkers en vrijwilligers.
De kosten voor de drie noodsteunpunten zullen zich voornamelijk in 2027 voordoen. In 2026 loopt een regionale pilot over noodsteunpunten. Na de pilot wordt bekend welke voorzieningen een noodsteunpunt moet hebben en daarmee worden ook de kosten bekend. Wij gaan vooralsnog uit van € 15.000 eenmalig per steunpunt in 2027. Ofwel € 45.000 in totaal.
De kosten van het organiseren van sessies en trainingen zullen structureel zijn. We gaan uit van € 15.000 per jaar.

N.B. Landelijk zijn middelen toegezegd voor 2026 (10 miljoen) en voor 2027 (60 miljoen) voor het opzetten van noodsteunpunten binnen alle gemeenten. De middelen zullen via de veiligheidsregio beschikbaar worden gesteld. Tot op heden is het niet duidelijk welke middelen naar individuele gemeenten vloeien. Wij gaan er vooralsnog van uit dat de ontvangsten nihil zullen zijn en dat we de kosten zelf moeten dragen. Mochten er toch substantiële bedragen beschikbaar komen, dan nemen we dat mee in een financiële rapportage.

Veiligheid - straatcoach	**-41**	**-41**	**-41**	**-41**

De aanwezigheid van een straatcoach in combinatie met het werken aan een positievere beeldvorming over jongeren, moet inwoners het vertrouwen geven dat ze niet bang hoeven te zijn voor groepen jongeren. De jaarlijkse kosten voor een straatcoach bedragen € 40.950.

Totaal Nieuw beleid - voorstellen	-354	8	8	8
Totaal wijzigingen begroting	-324	11	28	28

Investeringen

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Afschr. termijn	2026	2027	2028	2029	2030
Vakgroep bedrijfsvoering						
Devices raadsleden	5	40				
Totalen		40	0	0	0	0

Reserve mutaties

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Bestemmingsreserve							
Wet Open Overheid	244	0	12	232	0	0	232
Saldo reserves	244	0	12	232	0	0	232

	Storting 2028	Onttrekking 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Eind 2030
Bestemmingsreserve									
Wet Open Overheid	0	0	232	0	0	232	0	0	232
Saldo reserves	0	0	232	0	0	232	0	0	232

Voorzieningen mutaties

	Begin 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
voor verplichtingen, verliezen en risico's							
Toekomstige pensioenverplichtingen wethouders	2.811	62	0	2.873	62	0	2.935
Saldo Voorzieningen	2.811	62	0	2.873	62	0	2.935

	Storting 2028	Onttrekking 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Eind 2030
voor verplichtingen, verliezen en risico's									
Toekomstige pensioenverplichtingen wethouders	62	0	2.997	62	0	3.059	62	0	3.121
Saldo Voorzieningen	62	0	2.997	62	0	3.059	62	0	3.121

3.2 Maatschappij

Inleiding
Het programma Maatschappij omvat alle beleidsvelden van het sociale domein. Naast de taken op het vlak van zorg voor kwetsbare inwoners, jeugd en participatie omvat het ook taken met betrekking tot sport, groen, cultuur, onderwijs en ontmoeting.

Externe ontwikkelingen
Aanvullend Zorg en Welzijn Akkoord (AZWA)
Dit vervangt met ingang van 2027 de IZA (Integraal Zorg Akkoord) en het GALA (Gezond en Actief Leven) met als aanvulling W van Welzijn. Met het nieuwe akkoord is landelijk het initiatief genomen om zorg én welzijn beter op elkaar aan te sluiten. De nieuwe accenten liggen op:

- De sterkere koppeling tussen zorg en welzijn: nadrukkelijke verschuiving van zorg leveren naar zorg voorkomen;
- Structurele financiering van eerstelijns- en wijkverbanden: zorg dichtbij huis houden;
- Doorbraakmiddelen: AI, digitalisering en arbeidsbesparende technologie;
- Sterke focus op arbeidsmarkttekorten: slimmer organiseren van zorg;
- Verminderen administratieve lasten: AI en technologie;
- Basisfunctionaliteit zorg-welzijn: laagdrempelige steunpunten, samenwerking wijkteams en zorg, snellere doorverwijzing tussen verschillende domeinen.

Een deel van de AZWA-gelden gaan structureel zijn en een deel incidenteel. De middelen die blijvend worden toegevoegd zijn de structurele financiering van de eerstelijns- en wijkverbanden, de SPUK-middelen uit de huidige IZA worden structureel. De middelen voor transitie en versnelling zijn incidenteel: o.a. doorbraakmiddelen, basisfunctionaliteit. De gelden worden direct aan de gemeenten beschikbaar gesteld.

Wat willen we bereiken?
Het doel is dat in 2040 al onze inwoners positieve gezondheid en kwaliteit van leven ervaren en passende ondersteuning en zorg betaalbaar blijft. Dit is vanuit scenario C doorontwikkeld met als nieuwe titel ‘Buurtkracht’.

Beleidskaders
Scenario C Werken volgens de bedoeling Raadsbesluit 2024:

1. Samen Sterk 2.0;
2. (start)Notitie invulling geven aan scenario C;
3. Uitvoeringsagenda 2024-2026;
4. Regionale raadsbrief voortgang IZA en AZWA.

Verbonden partijen

- Veiligheids- en Gezondheidsregio Midden Gelderland (VGGM);
- Modulair Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Centraal Gelderland (MGR);
- Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem en Nijmegen (BVO DRAN).

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Speerpunt 2.1 Inwoners met een ondersteuningsvraag snel, integraal en dichtbij huis helpen, zodat zij zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven meedoen aan de samenleving.

De gemeente wil dat inwoners van alle leeftijden snel en goed worden geholpen zodat zij zelfstandig blijven en blijven meedoen in de samenleving. Ondersteuning moet laagdrempelig en zoveel mogelijk dichtbij huis beschikbaar zijn. Daarbij wordt (ook) een beroep gedaan op zelfredzaamheid en op het sociale netwerk van de inwoner. Hulp hoeft niet altijd te bestaan uit een (dure) maatwerkvoorziening. Vaak voorziet ondersteuning door bijvoorbeeld een door de gemeente gesubsidieerde welzijnsorganisatie ook. Door het bieden van snelle en passende ondersteuning voorkomen we dat er op een later moment alsnog duurdere maatwerkondersteuning moet worden ingezet.

Doel
Snelle, passende en integrale ondersteuning. Algemene voorziening waar mogelijk en maatwerk waar nodig.

Risico's
Ontevredenheid omdat inwoners maatwerk verwachten.

Planning
De verwachting is dat dit speerpunt eind 2028 is afgerond. Dan zijn de pilots afgerond en is het sterke lokale team ontwikkeld.

Financiën
Inzicht in de financiën geven wij bij de verschillende activiteiten binnen dit speerpunt.

Participatie
Niet van toepassing.

Activiteit 2.1.1 Realiseren van een sterke lokale toegang
Het plan van aanpak bestaat uit 2 fases:
- Fase 1: Realiseren Sterk Lokaal Team door het beter bepalen van de hulpvraag door middel van triage en de inzet vooral te richten op inwoners en gezinnen met meerdere problemen;
- Fase 2: Groeien naar een volledig Sterk Lokaal Team dat voldoet aan de Hervormingsagenda Jeugd en daarbij rekening houdend met de ontwikkelingen rond de mogelijke gemeentelijke herindeling. Hierbij wordt ook de rol van het welzijnsaanbod waaronder straatcoaches meegenomen

De gemeente maakt de toegang tot ondersteuning eenvoudiger en sterker:
- Integrale benadering; we kijken naar alle levensgebieden, de totale situatie binnen het huishouden. En hebben hier extra aandacht voor de problematiek rondom bestaanszekerheid
- Wmo, Jeugdhulp en Werk&Inkomen worden in iedere casus betrokken;
- Regionale methoden en onderzoeken of lichte vormen van hulp zonder indicatie aangeboden kunnen worden;

- Duidelijk model voor een sterke lokale toegang, goed aansluiten op de regionale teams zoals het Regionaal Veiligheidsteam en het Regionaal Expertiseteam.

We onderzoeken hoe de wijkwegwijzer en de straatcoaches passen binnen de ontwikkeling van het sterke lokale team en hoe het past in het programma "Buurtkracht"

Financiën
De huidige activiteiten binnen fase 1 kunnen gedekt worden ten laste van de bestemmingsreserve Hervormingsagenda jeugd. Voor de jaren daarna is extra budget nodig van € 280.000 in 2027 en € 120.000 in 2028.

Planning
Het plan van aanpak bestaat uit 2 fases:
- Fase 1: 2026 tot medio 2027;
- Fase 2: medio 2027 tot eind 2028.

Activiteit 2.1.2 Starten pilot mantelzorgconsulent
Door vergrijzing, personeelstekorten in de zorg en omdat mensen geacht worden langer thuis te wonen, stijgt het aantal inwoners dat mantelzorger is. De complexiteit van de vragen neemt ook toe, ook al wordt door het Servicepunt mantelzorg al jaren ingezet op het vroegtijdig bereiken van mantelzorgers. De huidige subsidie is niet toereikend om de groeiende groep mantelzorgers (vroeg)tijdig te kunnen ondersteunen. De mantelzorgconsulent biedt informatie en advies over o.a. financiële regelingen en respijtzorg. Er wordt persoonlijke ondersteuning geboden bij vragen, zorgen, stress of dreigende overbelasting. Ook kunnen er extra groeps- en themabijeenkomsten en activiteiten worden georganiseerd en wordt het sociale netwerk van de mantelzorger versterkt. Met uitbreiding van een medewerker in het Servicepunt mantelzorg, kunnen meer mantelzorgers tijdig worden bereikt en ondersteund.

Financiën
De kosten van een sociaal werker met expertise mantelzorg bedraagt maximaal € 116.000 (uitgaande van een MBO+ geschoold medewerker), dit betekent € 45.000 voor Westervoort.

Planning
Als er een positief besluit wordt genomen over het budget dan zal aan de welzijnsorganisatie de opdracht worden gegeven om de werving van een sociaal werker met expertise mantelzorg te starten. De insteek is om deze medewerker zo snel mogelijk in 2027 te laten starten. Het betreft een pilot welke eind 2028 wordt geëvalueerd en eventueel vanaf 2029 structureel kan worden ingezet.

Activiteit 2.1.3 Starten pilot wijkwegwijzer
We zetten als pilot een wijkwegwijzer in als laagdrempelig en preventief aanspreekpunt voor inwoners. Inwoners kunnen bij de wijkwegwijzer terecht met vragen over zorg, welzijn en ondersteuning. De wijkwegwijzer helpt mensen op weg, signaleert vroegtijdig problemen en zorgt ervoor dat inwoners snel bij de juiste hulp of organisatie terechtkomen.

Ook een professional kan, met een doorverwijzing, de wijkwegwijzer inschakelen. Door inwoners laagdrempeliger, snel en concreet te adviseren wordt welzijn bevorderd, worden grote(re) problemen voorkomen en kosten bespaard. De pilot heeft als doel om in de praktijk de meerwaarde van een wijkwegwijzer te kunnen beoordelen.
De Wijkwegwijzer moet nauw samenwerken met en een aanvulling zijn op het Sterke Lokale Team.

Financiën
Omdat de Wijkwegwijzer opereert in de Sociale Basis kopen we de dienst in bij een van onze strategische partners in de Sociale Basis.
De kosten voor de pilot worden voor 2027 geraamd op € 87.000 met een start vanaf april en voor 2028 op € 116.000.

Planning
Het is wenselijk om de pilot zorgvuldig in te passen in het programma Buurtkracht (Sterke Lokale Team). We starten als de taken en rollen van het Sterke Lokale Team voldoende duidelijk zijn uitgewerkt. Derhalve is de planning dat de pilot uiterlijk in Q2 2027 start en eindigt op 31 december 2028.

Activiteit 2.1.4 Uitvoeren pilot Praktijkondersteuner Huisarts Jeugd
Vanaf september 2026 wordt de inzet van een Praktijkondersteuner Huisarts Jeugd (POH-J) gefinancierd door de gemeente. Met deze bijdrage versterken we de samenwerking tussen huisartsenzorg en het sociaal domein en zorgen we ervoor dat jeugdigen en gezinnen sneller passende ondersteuning ontvangen. De POH-J biedt laagdrempelige begeleiding bij psychosociale en opvoedvragen en helpt waar mogelijk zwaardere en duurdere vormen van jeugdhulp te voorkomen. De positieve ervaringen in omliggende gemeenten geven vertrouwen in deze aanpak. In Westervoort starten we daarom met een pilot bij één huisartsenpraktijk, waarmee we de meerwaarde voor kinderen en hun ouders en de effecten op de toegang tot jeugdhulp zorgvuldig monitoren.
Beoogd effect:
- Lichte hulpvragen worden door de POH J zelf opgepakt zonder tussenkomst of verwijzingen;
- Kinderen en ouders die bij de huisarts komen met hulpvragen worden of zelf opgepakt of doorverwezen naar de gemeente;
- Vermindering van jeugdhulp voor duurdere specialistische hulp door een betere uitvraag.

Financiën
In 2027 is een extra budget van € 16.000 noodzakelijk.
We verwachten – het is landelijk bewezen – dat deze maatregel uiteindelijk minstens financieel neutraal uitpakt.

Planning
In de loop van 2027 volgt een evaluatie en wordt een mogelijk vervolg bepaald.

Speerpunt 2.2 Werken volgens de bedoeling

Doen wat nodig in plaats van uit te gaan van de letter van de wet.

Doel
Het inzetten van passende, integrale en duurzame hulp. Door beter aan te sluiten bij de hulpvraag voelt de inwoner zich beter gehoord.

Risico's
Als verordeningen niet meer leidend zijn, zijn klachten en bezwaren lastiger te beoordelen. Er kan een schijn van willekeur optreden en dit vraagt een andere manier van werken van de consulenten.

Planning
We starten in 2026.

Financiën
In het voorjaar van 2026 is een benchmarkonderzoek uitgevoerd naar de formatie en caseloads van vergelijkbare gemeenten met betrekking tot hun wettelijke taken binnen het sociale domein. Hierbij wordt ook gekeken naar procesverbeteringen en systeemoptimalisaties, zoals een betere monitoring van werkvoorraden en doorlooptijden. Het benchmarkonderzoek is uitgevoerd, maar nog niet gereed.

Participatie
Niet van toepassing.

Activiteit 2.2.1 Realiseren uitvoeringsagenda
Hiervoor voeren we de volgende activiteiten uit:
- Opstellen van de volgende uitvoeringsagenda sociaal domein;
- Evalueren van de lopende uitvoeringsagenda en kijken welke onderdelen we vervolgen in de nieuwe uitvoeringsagenda;
  Zo gaan we door met ontwikkelingen op gebied van zorgzame buurten en de implementatie van een Sterk Lokaal Team en een Sterke Lokale Toegang.
- Borgen van de onderdelen die wel door moeten gaan, maar niet passen in de nieuwe uitvoeringsagenda, in de organisatie;
- In gesprek gaan met de gemeenteraad over de kaders van het participatietraject dat nodig is om de uitvoeringsagenda op te stellen;
- Organiseren van de randvoorwaarden om te zorgen dat we de uitvoeringsagenda goed kunnen neerzetten;
  We maken een plan voor de effectieve besteding van de SPUK AZWA gelden, die vanaf 2027 SPUK IZA en SPUK GALA opvolgen. We gaan kijken hoe we data meer kunnen gebruiken om ons beleid mee bij te sturen. En we zoeken de integrale samenwerking met het Fysiek Domein meer op.
- Breed opstarten van het project ‘werken volgens de bedoeling’ binnen 1Stroom.

Financiën
De activiteiten voeren wij uit binnen de lopende begroting.

Planning
We starten in 2026 en ronden eind 2028 af.

Activiteit 2.2.2 Vaststellen kaders van het participatietraject
In samenspraak met de gemeenteraad vaststellen van de kaders van het participatietraject die nodig zijn om de nieuwe uitvoeringsagenda in samenspraak met partners en inwoners op te stellen.

Financiën
Past binnen huidige begroting.

Planning
2026-2027

Indicatoren

BBV-indicator	Realisatie		Prognose				
Absoluut verzuim	**2017**	**2023**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Westervoort	0,5	0,0	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
- Nederland	1,8	6,3					
Omschrijving	Het aantal leerplichtige jongeren dat helemaal niet ingeschreven staat bij een onderwijsinstelling, terwijl dat wel verplicht is.						
Meeteenheid:	Aantal per 1.000 leerlingen	Bron:	DUO				

Banen	**2017**	**2023**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Westervoort	287,7	331,7	335	338	340	340	340
- Nederland	766,9	842,5					
Omschrijving	Het aantal banen in de gemeente, afgezet tegen de potentiële beroepsbevolking. Een indicator voor de lokale arbeidsmarkt en economische bedrijvigheid.						
Meeteenheid:	Aantal per 1.000 inwoners (15-64 jaar)	Bron:	LISA				

Geweldsmisdrijven	**2017**	**2023**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Westervoort	3,7	2,6	2,5	2,5	2,3	2,0	2,0
- Nederland	5,0	4,3					
Omschrijving	Het aantal geregistreerde geweldsmisdrijven, zoals mishandeling, bedreiging en levensdelicten. Een kernindicator voor de objectieve veiligheid in de gemeente.						
Meeteenheid:	Aantal per 1.000 inwoners	Bron:	CBS				
Toelichting	Door de inzet van een straatcoach op het gebied van preventie verwachten wij dat het aantal misdrijven af zal nemen.						

BBV-indicator	Realisatie		Prognose				
Jongeren met delict voor rechter	**2017**	**2023**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Westervoort	1,0		1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
- Nederland	1,0	1,0					
Omschrijving	Het percentage jongeren dat in verband met een delict voor de rechter is verschenen. Een indicator voor jeugdcriminaliteit op een zwaarder niveau dan Halt-verwijzingen.						
Meeteenheid:	% 12 t/m 21-jarigen	Bron:	Verwey Jonker Instituut				
Jongeren met jeugdbescherming	**2017**	**2023**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Westervoort		1,3	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1
- Nederland		1,1					
Omschrijving	Het percentage jongeren dat onder een kinderbeschermingsmaatregel valt, bijvoorbeeld een voogdijmaatregel of ondertoezichtstelling.						
Meeteenheid:	% van alle jongeren tot 18 jaar	Bron:	CBS				
Jongeren met jeugdhulp	**2017**	**2023**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Westervoort		17,5	17,0	16,5	16,0	15,5	15,5
- Nederland		13,9					
Omschrijving	Het percentage jongeren dat jeugdhulp ontvangt (ambulant, met verblijf of anderszins), een indicator voor de druk op de jeugdzorg.						
Meeteenheid:	% van alle jongeren tot 18 jaar	Bron:	CBS				
Jongeren met jeugdreclassering	**2017**	**2023**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Westervoort		0,5	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
- Nederland		0,3					
Omschrijving	Het percentage jongeren dat een vorm van jeugdreclassering krijgt opgelegd, meestal in combinatie met een strafrechtelijke maatregel.						
Meeteenheid:	% van alle jongeren van 12 t/m 22 jaar	Bron:	CBS				
Kinderen in uitkeringsgezin	**2017**	**2023**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Westervoort	9	7	7	7	7	7	7
- Nederland	7	6					

BBV-indicator	Realisatie		Prognose				
Omschrijving	Het percentage kinderen dat opgroeit in een gezin dat afhankelijk is van een bijstandsuitkering. Een indicator voor armoede en kansengelijkheid onder de jeugd.						
Meeteenheid:	% kinderen tot 18 jaar	Bron:	Verwey Jonker Instituut				
Lopende re-integratievoorzieningen	**2017**	**2023**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Westervoort		243,0	382	384	386	388	388
- Nederland		191,5					
Omschrijving	Het aantal personen dat gebruikmaakt van een voorziening gericht op re-integratie naar werk, zoals scholing of begeleiding.						
Meeteenheid:	Per 10.000 inw. 15-64 jr.	Bron:	CBS				
Netto arbeidsparticipatie	**2017**	**2023**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Westervoort	67,5	71,6	71,4	71,4	71,4	71,4	71,4
- Nederland	67,9	73,1					
Omschrijving	Het percentage van de beroepsbevolking dat daadwerkelijk werkzaam is, als indicator voor de arbeidsmarktpositie van inwoners.						
Meeteenheid:	% van de beroepsbevolking	Bron:	CBS				
Niet-sporters	**2017**	**2023**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Westervoort			46,5	46	45.5	45,0	45,0
- Nederland							
Omschrijving	Het percentage inwoners dat niet of nauwelijks sport, als indicator voor de sportdeelname en de leefstijl van de bevolking.						
Meeteenheid:	%	Bron:	Gezondheidsenquête (CBS/RIVM)				
Personen met een bijstandsuitkering	**2017**	**2023**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Westervoort	340,2	273,8	256,0	256,0	256,0	256,0	256,0
- Nederland	335,2	280.7					
Omschrijving	Het aantal inwoners dat afhankelijk is van een bijstandsuitkering (Participatiewet), een kernindicator voor armoede en de druk op het sociaal domein.						
Meeteenheid:	Per 10.000 inw.	Bron:	CBS				

BBV-indicator	Realisatie		Prognose				
Relatief verzuim	**2017**	**2023**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Westervoort	30	45	48	45	42	40	40
- Nederland	27	27					
Omschrijving	Het aantal leerplichtige jongeren dat wel staat ingeschreven bij een school, maar er ongeoorloofd niet (volledig) aanwezig is.						
Meeteenheid:	Per 1.000 leerlingen	Bron:	DUO				

Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie	**2017**	**2023**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Westervoort	2,0	2,7	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
- Nederland	1,8	2,3					
Omschrijving	Het percentage jongeren dat het onderwijs verlaat zonder een diploma op minimaal mbo-niveau 2, havo of vwo (de 'startkwalificatie'). Een belangrijke indicator voor kansengelijkheid en arbeidsmarktperspectief.						
Meeteenheid:	% deelnemers VO en MBO	Bron:	Ingrado				

Werkloze jongeren	**2017**	**2023**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Westervoort	2	2	2	2	2	2	2
- Nederland	2	2					
Omschrijving	Het percentage jongeren zonder werk, een indicator voor jeugdwerkloosheid en arbeidsmarktkansen voor jongeren.						
Meeteenheid:	% 16 t/m 22-jarigen	Bron:	Verwey Jonker Instituut				

Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	**2017**	**2023**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Westervoort		720	725	720	720	715	715
- Nederland	610	700					
Omschrijving	Het aantal inwoners dat een individuele (maatwerk)voorziening vanuit de Wmo ontvangt, zoals huishoudelijke hulp of begeleiding.						
Meeteenheid:	Aantal per 10.000 inwoners	Bron:	GMSD				

Wat mag het kosten?

Bij dit onderdeel worden alle belangrijke onderwerpen op het gebied van financiën benoemd.
We starten met een overzicht van het structurele saldo. Daarna geven wij inzicht in de ontwikkeling van het saldo van dit programma en de in deze begroting opgenomen voorstellen voor wijziging van de begroting. Daarnaast presenteren wij de investeringen en reserves en voorzieningen indien van toepassing.

Maatschappij	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	-37.180	-35.794	-35.208	-35.011	-35.381	-35.171
Baten	11.368	7.604	7.003	7.048	8.103	7.855
Saldo voor bestemming	-25.812	-28.191	-28.205	-27.963	-27.278	-27.316
Mutatie reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo na bestemming	-25.812	-28.191	-28.205	-27.963	-27.278	-27.316
Incidentele baten en lasten	0	-307	-563	-620	-156	-40
Structureel saldo	0	-27.883	-27.643	-27.343	-27.122	-27.276

De realisatie van het jaar 2025 geeft een structureel saldo van € 0 weer. De realisatie wordt standaard als incidenteel aangemerkt. Hier kan in dit geval het gedeelte incidenteel en structureel genegeerd worden.

Programma Maatschappij	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Primitieve begroting 2026-2029	-26.772	-26.190	-25.860	-25.853
Tot de VJN	-217	-235	-237	-237
Voorjaarsnota 2026	-965	-1.237	-1.036	-1.121
Amendementen voorjaarsnota 2026	-2	-2	-2	-2
September	-27	-26	699	730
Beginstand primitieve begroting 2027	-27.984	-27.690	-26.435	-26.482
Mutaties primitieve begroting 2027				
Autonome ontwikkelingen	**122**	**36**	**-79**	**-102**
AZWA middelen - Verwerking budgetten	0	0	0	0
Informatiepunten Digitale Overheid (IDO) - Wijziging financiering	-15	-15	-15	-15
Kapitaallasten - actualisatie	261	175	60	38
Subsidies - Indexering Santé Partners	-35	-35	-35	-35
Subsidies - Indexering subsidieplafonds	-40	-40	-40	-40
Veilig-thuis - Actualisatie begroting	-49	-49	-49	-49
Bestaand beleid - actualisatie	**-107**	**-107**	**-720**	**-689**
1Stroom - formatie toezichthouder groen	-31	-31	-31	0
Combinatiefuncties - Actualisatie begroting	-11	-11	-11	-11
Maatschappelijke partners - Indexering	-35	-35	-35	-35
Nieuw Sportcomplex - Aanvraag krediet	0	0	-613	-613
Subsidies maatschappelijke ondersteuning - heroverweging bezuiniging subsidie Sante Partners	-30	-30	-30	-30
Nieuw beleid - voorstellen	**-237**	**-202**	**-43**	**-43**
Bomen - aanplant bomen door droogte	0	-2	-4	-4
De Waay - Haalbaarheidsonderzoek festiviteitenterrein	-65	0	0	0
Jeugd - pilot POH jeugd	0	0	0	0
Mantelzorg - pilot mantelzorgconsulent	-45	-45	0	0

Programma Maatschappij	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Openbaar basisonderwijs - tijdelijke inrichting klaslokaal IKC de Brug	-4	-4	-4	-4
Riolering - afkoppeling hemelwater centrum	-4	-4	-4	-4
Subsidieplafond - verhoging	-25	-25	-25	-25
Vrijwilligers - Waardering	-6	-6	-6	-6
Wijkwegwijzer - pilot	-87	-116	0	0
Totaal mutaties primitieve begroting 2027	-222	-274	-843	-834
Totaal primitieve begroting 2027	-28.205	-27.963	-27.278	-27.316

Toelichting voorgestelde financiële bijstellingen

In de onderstaande tabel worden de begrotingswijzigingen met een meerjarig financieel effect > € 15.000 toegelicht. De overige kleinere wijzigingen zijn als een totaalregel opgenomen.

Begrotingswijziging	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Autonome ontwikkelingen				
Kapitaallasten - actualisatie	**261**	**175**	**60**	**38**
Met deze begrotingswijziging ramen wij de kapitaallasten af. We bouwen elk jaar de kapitaallasten opnieuw op, dit doen we op basis van de bestaande investeringen.				
Subsidies - Indexering Santé Partners	**-35**	**-35**	**-35**	**-35**
Door stijging van de CAO-lonen is het huidige subsidiebedrag voor Santé Partners niet meer toereikend. Om de bestaande inzet van onze maatschappelijke organisaties op peil te houden, is een verhoging van de subsidie noodzakelijk. Voorgesteld wordt daarom om het totale subsidiebedrag vanaf 2027 structureel met € 35.000 te verhogen. Dit voorstel sluit aan bij de ambitie om de sociale basis te verstevigen en de preventieve ondersteuning binnen de samenleving te versterken.				
Subsidies - Indexering subsidieplafonds	**-40**	**-40**	**-40**	**-40**
De jaarlijkse indexering van de subsidieplafonds wordt uitgevoerd op basis van de uitgangspunten van het herijkte subsidiebeleid.				
Veilig-thuis - Actualisatie begroting	**-49**	**-49**	**-49**	**-49**
Veilig Thuis Gelderland Midden (VTGM) is het advies- en meldpunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling. VTGM biedt ondersteuning en advies en onderzoekt meldingen wanneer er zorgen zijn over de veiligheid binnen een gezin of huishouden. Deze wettelijke taak wordt uitgevoerd op grond van de Wmo 2015. VTGM werkt namens 15 gemeenten in de regio Gelderland-Midden. Voor 2027 vraagt VTGM om een verhoging van de subsidie met € 49.000. Deze verhoging is nodig vanwege een toename van het aantal meldingen, de groeiende complexiteit van casussen, zoals complexe echtscheidingen, en stijgende loonkosten als gevolg van cao-afspraken. Omdat VTGM namens 15 gemeenten werkt en de kosten gezamenlijk worden gedragen, moeten alle gemeenten instemmen met de subsidieverhoging. Deze structurele verhoging van de subsidie wordt gefinancierd uit de eigen middelen van de gemeente. Vooralsnog ontvangt de gemeente hiervoor geen compensatie vanuit het Rijk.				
Overige kleinere wijzigingen	**-15**	**-15**	**-15**	**-15**
Totaal Autonome ontwikkelingen	122	36	-79	-102

Bestaand beleid - actualisatie				
1Stroom - formatie toezichthouder groen	**-31**	**-31**	**-31**	**0**

Het toezicht op de groenwerkzaamheden staat flink onder druk, dat zien we ook buiten terug. De combinatie van een lager onderhoudsniveau, een nieuwe aannemer, een groeiend aantal meldingen en een toenemende renovatieopgave vraagt om aanzienlijk meer toezicht en sturing vanuit de gemeente. Om de kwaliteit van de openbare ruimte te waarborgen, aannemers effectief aan te sturen en projecten zorgvuldig te begeleiden, is structureel uitbreiding met 1 fte toezichthouder groen noodzakelijk. Zonder deze extra capaciteit nemen achterstanden en kwaliteitsverlies verder toe en moeten renovaties worden beperkt, wat op termijn leidt tot hogere beheer- en onderhoudskosten.

De jaarlijkse kosten bedragen € 80.000, waarvan € 31.200 voor rekening van de gemeente Westervoort. De totale kosten tot en met 2029 bedragen € 93.600. Voor de periode tot en met 2029 wordt incidenteel budget gevraagd voor deze uitbreiding. In deze periode wordt samen met de regiogemeenten onderzocht hoe het toezicht op groen vanaf 2030 toekomstbestendig kan worden georganiseerd.

Maatschappelijke partners - Indexering	**-35**	**-35**	**-35**	**-35**

Door stijging van de CAO-lonen is het huidige subsidiebedrag aan MEE Vivenz, Inloophuis de Herberg, Cadans dagbeleving niet meer toereikend. Als onze maatschappelijke organisaties dezelfde inspanningen willen of moeten blijven leveren dan moet het subsidiebedrag dat zij jaarlijks van ons ontvangen worden verhoogd. Daarom wordt voorgesteld het totale subsidiebedrag vanaf 2027 met € 35.000 te verhogen. Dit sluit op de visie van het verstevigen van de sociale basis.

Nieuw Sportcomplex - Aanvraag krediet	**0**	**0**	**-613**	**-613**

De grondexploitatie Westervoort Noord en de investeringen in het sportpark worden gesplitst om te voldoen aan de verslagleggingsregels. Dat betekent een wijziging van de grondexploitatie en het opvoeren van een krediet voor de realisatie van het sportpark. Samen worden het krediet en de grondexploitatie gezien als gebiedsexploitatie. De raad heeft in december 2025 alle kosten in de grondexploitatie en voor realisatie van het sportpark gezamenlijk vastgesteld, dit betreft daarom een administratieve splitsing.
Voor de realisatie van het nieuwe sportcomplex is een investeringskrediet nodig van € 11,65 miljoen, na realisatie van het nieuwe sportcomplex in 2028 zullen de bijbehorende kapitaallasten jaarlijks in de begroting worden opgenomen. De afschrijvingen bedragen € 380.284 en de rente van 2% komt uit op € 233.000. De structurele kapitaallasten zullen ten laste van de begroting worden gebracht vanaf 2029.

Subsidies maatschappelijke ondersteuning - heroverweging bezuiniging subsidie Sante Partners	**-30**	**-30**	**-30**	**-30**

Met de Strategie Sociaal Domein 2024–2040 (Samen Sterk 2.0) heeft de raad gekozen voor versnelling van de transformatie door te investeren in preventie en de sociale basis (scenario C: Buurtkracht; samen helpen, eerder zorgen). In het coalitieakkoord is het versterken van sociale voorzieningen met extra aandacht voor jongeren opgenomen.
De eerder vastgestelde bezuinigingen op welzijn staan haaks op deze koers. De welzijnsorganisatie geeft aan onder de minimale uitvoeringsgrens te komen, met als gevolg onder andere minder inzet op buurtkracht, jongeren- en ouderenwerk en een grotere druk op maatwerkvoorzieningen. Dit vergroot de instroom in zwaardere zorg en schaadt leefbaarheid en participatie.
In aanloop naar een mogelijke gemeentelijke fusie en de ontwikkeling van een Stevig Lokaal Team is het essentieel dat de sociale basis op orde is. Investeren in welzijn loont: onderzoek laat zien dat iedere euro gemiddeld €1,60 oplevert in de vorm van lagere zorgkosten en betere participatie en gezondheid.
Voorgesteld wordt om per 2027 de jaarlijkse korting van €30.000 op de inzet van Sante Partners in Westervoort te herstellen, zodat wettelijke preventietaken duurzaam kunnen worden uitgevoerd en de gekozen beleidskoers daadwerkelijk kan worden gerealiseerd.

Overige kleinere wijzigingen	**-11**	**-11**	**-11**	**-11**
Totaal Bestaand beleid - actualisatie	-107	-107	-720	-689

Nieuw beleid - voorstellen				
De Waay - Haalbaarheidsonderzoek festiviteitenterrein	**-65**	**0**	**0**	**0**

In het kader van Westervoort 1300 zijn er verschillende activiteiten georganiseerd bij de locatie De Waaij. De locatie en de evenementen zijn met groot succes ontvangen. Daarom is er behoefte om te onderzoeken of er ook na de festiviteiten van Westervoort 1300 draagvlak bestaat om bij De Waaij een (semi) permanente locatie voor een gelimiteerd aantal en nader te bepalen type evenementen te creëren. Er zijn concrete kansen die de gemeente graag wil benutten. Om dit te kunnen realiseren wordt een krediet gevraagd voor onderzoek naar haalbaarheid, realisatie benodigdheden, kosten, vergunningen en draagvlak in de buurt.

Mantelzorg - pilot mantelzorgconsulent	**-45**	**-45**	**0**	**0**

Door vergrijzing, personeelstekorten in de zorg en omdat mensen geacht worden langer thuis te wonen, stijgt het aantal inwoners dat mantelzorger is. De complexiteit van de vragen neemt toe, ook al wordt door het Servicepunt mantelzorg al jaren ingezet op het vroegtijdig bereiken van mantelzorgers. De huidige subsidie is niet toereikend om alle mantelzorgers (vroeg)tijdig te kunnen ondersteunen en verwijzen waar mogelijk. Met deze pilot kunnen meer mantelzorgers worden bereikt en ondersteund.
De kosten van een sociaal werker met expertise mantelzorg bedraagt maximaal € 116.000 (uitgaande van een MBO+ geschoold medewerker), dit betekent € 45.000 voor Westervoort.

Subsidieplafond - verhoging	**-25**	**-25**	**-25**	**-25**

Bij de uitwerking van het vernieuwde subsidiebeleid blijkt dat de subsidieplafonds voor Vitaal Deelnemen en Gezond en Veilig Opgroeien te laag zijn vastgesteld. Hierdoor daalt de subsidie voor enkele maatschappelijke partners, zoals Home-Start, Buurtgezinnen, Stichting Halt, de Seniorenvereniging en Graag Gedaan. Om dit te herstellen en hun activiteiten te behouden, wordt voorgesteld de plafonds structureel te verhogen

Wijkwegwijzer - pilot	**-87**	**-116**	**0**	**0**

We zetten als pilot een wijkwegwijzer in als laagdrempelig en preventief aanspreekpunt voor inwoners.
Inwoners kunnen bij de wijkwegwijzer terecht met vragen over zorg, welzijn en ondersteuning. De wijkwegwijzer helpt mensen op weg, signaleert vroegtijdig problemen en zorgt ervoor dat inwoners snel bij de juiste hulp of organisatie terechtkomen. Ook een professional kan, met een doorverwijzing, de wijkwegwijzer inschakelen.
Door inwoners laagdrempeliger, snel en concreet te adviseren wordt welzijn bevorderd, worden grote(re) problemen voorkomen en kosten bespaard.
De pilot heeft als doel om in de praktijk de meerwaarde van een wijkwegwijzer te kunnen beoordelen.
De Wijkwegwijzer moet nauw samenwerken met en een aanvulling zijn op het Sterke Lokale Team.

Overige kleinere wijzigingen	**-15**	**-16**	**-18**	**-18**
Totaal Nieuw beleid - voorstellen	-172	-202	-43	-43
Totaal wijzigingen begroting	-157	-274	-843	-834

Investeringen

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Afschr. ter-mijn	2026	2027	2028	2029	2030
Projecten						
Plaatsen hekwerk banners	10	13				
landschap						
Openbaar groen						
Vervanging bomen	60	50	50	50		
Wijkrenovatie groen Leigraaf 2023	30	5				
Wijkrenovatie groen Naederhuizen 2024	30	60				
Vervanging bomen per jaar		15	15	15	15	15
Speeltuinen/-weiden						
Speeltoestellen per jaar	10	76	76	76	76	76
Speeltoestellen 2024	10	63				
Speeltoestellen 2025	10	76				
Onderhoud gebouwen						
Sportpark Westervoort						
Sportpark Westervoort	60		6.000	5.650		
Verenigingsgebouw Sportpark	40		4.500			
Ontwikkelingen						
Uitbreiding de Brug	25	194	2.427			
Montessorischool	60		472	1.500	5.902	
Accommodatieagenda Duiven + Westervoort		7	9	7		
Totalen		559	13.549	7.298	5.993	91

Reserve mutaties

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Bestemmingsreserve							
Beschermd thuis	1.064	0	202	862	0	202	660
Corona re-integratie project activerend werk	90	0	90	0	0	0	0
Doelgroepen vervoer	203	0	0	203	0	20	183
Hervormingsagenda Jeugd	0	400	400	0	0	0	0
Onderwijsachterstandenbeleid	55	0	27	28	0	0	28
Overige culturele activiteiten	95	0	95	0	0	0	0
Sportvelden	500	0	0	500	0	0	500
Saldo reserves	2.007	400	814	1.593	0	222	1.371

	Storting 2028	Onttrekking 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Eind 2030
Bestemmingsreserve									
Beschermd thuis	0	32	628	0	0	628	0	0	628
Corona re-integratie project activerend werk	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Doelgroepen vervoer	0	72	111	0	111	0	0	0	0
Hervormingsagenda Jeugd	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onderwijsachterst.beleid	0	0	28	0	0	28	0	0	28
Overige culturele activiteiten	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sportvelden	0	0	500	0	0	500	0	0	500
Saldo reserves	0	104	1.267	0	111	1.156	0	0	1.156

3.3 Omgeving

Inleiding
Binnen dit programma vallen de beleidsvelden ruimtelijke ontwikkeling, beheer en onderhoud openbare ruimte, vergunningen, toezicht en handhaving en economie.

Externe ontwikkelingen
Netcongestie
Netcongestie raakt direct aan onze gemeentelijke opgaven voor woningbouw, economie, energietransitie en ruimtelijke ordening. Begin 2026 zijn er een 3-tal ontwikkelingen die relevant zijn voor onze gemeente:
1. Het nieuwe ACM-prioriteringskader (maatschappelijk prioriteren);
2. Het recente bericht van TenneT over een mogelijke aansluitstop;
3. De concept-wijziging van de Omgevingsverordening Gelderland, met instructieregels over netbewust bouwen en regionaal programmeren.

De mogelijke impact van deze ontwikkelingen, die elkaar versterken, is potentieel groot voor onze woningbouw, economische opgaven en energietransitie.

Provinciale Omgevingsvisie
De provincie heeft een nieuwe omgevingsvisie in voorbereiding. De verwachting is dat deze in 2026 wordt vastgesteld. In het werkconcept worden drie grote thema's benoemd:
1. Toekomstbestendig Gelderland – omgaan met klimaat, energie en water.
2. Divers Gelderland – verschillen tussen regio's en hun eigen kracht.
3. Dynamisch Gelderland – wonen, werken, mobiliteit en demografie.

De impact voor onze gemeente is nog niet bekend, maar zal naar verwachting niet groot zijn omdat het concept aansluit bij bestaande visies onder andere die in regionaal verband (GMR) zijn opgesteld.

Wat willen we bereiken?
De gemeente streeft naar het behouden en versterken van gezonde, veilige, vitale, duurzame, leefbare en aantrekkelijke leefomgeving.

Beleidskaders
- Watertakenplan de Liemers (WTP) 2022-2026;
- Mobiliteitsvisie Westervoort 2040;
- Omgevingsvisie Westervoort 2021;
- Woonvisie 2021;
- Verstedelijkingsstrategie 2021;
- Regioarrangement 2023;
- Woondeal 2.1 2025;
- Woon-zorgvisie 2025;
- VTH Beleidsplan 2024;
- Grondbeleid 2025;
- Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte;
- Programma Duurzaamheid.

Verbonden partijen
- Omgevingsdienst Groene Metropool;

- Groene Metropool Regio;
- Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Speerpunt 3.1 Een duurzaam thuis

De lokale woonvraag en bovenlokale vraag uit de regionale woningmarkt waar de gemeente onderdeel van uitmaakt, leiden tot de vraag naar nieuwe woonlocaties. De gemeente bouwt naar behoefte de juiste woning op de juiste plek op het juiste moment. Om aan de grote behoefte aan woningen te kunnen gaan voldoen moet de voor woningbouw ingezette versnelling worden doorgezet. Daarvoor zijn zowel de al bekende inbreidingslocaties als het Centrum en Westervoort-Noord hard nodig. De gemeente wil de juiste woningen realiseren rekening houdend met de geconstateerde woningbehoefte en met doorstroming uit de bestaande voorraad.

Doel
Een duurzaam woningaanbod dat aansluit op de wensen en behoeften van de inwoners van de gemeente.

Risico's
In algemene zin zijn er op het gebied van woningbouw risico’s als:
- onrendabele toppen - bij betaalbare woningen zijn opbrengsten lager dan de kosten;
- netcongestie - een overvol elektriciteitsnetwerk;
- ontbreken van voldoende personeel voor met name specialistische functies;
- afhankelijkheid van ontwikkelaar (bij locaties waar de gemeente een faciliterende rol heeft);
- stikstofproblematiek - er komt teveel stikstof in de natuur, hiervoor zijn strenge regels vastgesteld;
- spuitzonering - de veiligheidsafstand tussen landbouwgrond en bijvoorbeeld woningbouw;
- gerechtelijke uitspraken;
- doorlooptijd beroepsprocedures Raad van State.

Verder is het uitblijven van de noodzakelijke besluiten een procesrisico om voldoende woningen op tijd te kunnen realiseren.
Een aandachtspunt is het onvoldoende kunnen inzetten op monitoring, continuering van gemaakte afspraken, inzet op beleid en woningbouwprojecten.

Planning
De Woonvisie en woningbouwversnelling zijn gecombineerd met de Woondeal meerjarige processen die de komende jaren blijvend om grote inzet vragen. Voor de middellange termijn wordt naar aanleiding van de evaluatie en vooruitkijk van september 2024 doorlopend gekeken naar mogelijke nieuwe woningbouwlocaties. In 2026 zal op basis van de regionale woningmarktanalyse en het programma volkshuisvesting de visievorming voor mogelijke nieuwe woningbouwlocaties op basis van de nieuwste prognose cijfers worden opgestart. Waarvan de uitkomst weer verwerkt kan worden in de actualisatie van het Omgevingsvisie.

Financiën
Voor de bestaande woningbouwlocaties zijn er voldoende middelen beschikbaar. Het gaat hierbij om beschikbare ambtelijke capaciteit en voorbereidingskredieten, de grondexploitaties en gemaakte afspraken met ontwikkelaars. Voor de verdere uitwerking en uitvoering is wel aanvullende ambtelijke capaciteit nodig. De Woondeal 2.1 heeft zijn scope inmiddels voortgezet naar 2035 en de woningbouwbehoefte blijft onverminderd groot. In de voorjaarsnota 2026 is voor de jaren 2026 t/m 2030 ieder jaar € 100.000 ter beschikking gesteld.

Voor een aantal projecten (zie activiteiten) is voor de uitvoering aanvullend krediet nodig. Dit zal worden toegelicht bij de betreffende activiteiten.

Participatie
De raad wordt één keer per jaar op informele wijze bijgepraat over het gehele woningbouwprogramma. Bij afzonderlijke projecten is het participatiebeleid leidend.

Activiteit 3.1.1 Volkshuisvesting
Het doel van het volkshuisvestingsbeleid is dat de omvang en kwaliteit van de woningvoorraad in onze gemeente aansluit bij de behoefte, initiatieven en ontwikkelingen in de samenleving. Voor de nieuwe buurten en wijken werkt onze gemeente aan een goede mix van betaalbare huur- en koopwoningen voor met name jongeren, ouderen en één-, en tweepersoonshuishoudens. Dit draagt bij aan het behouden van een aantrekkelijke en duurzame leef- en woonomgeving en voldoende aanbod van betaalbare en passende woningen passend bij de huishoudenssituatie.

Financiën
Voor de uitvoering van de Woonvisie, inclusief verhuiscoach en de regionaal afgestemde Huisvestingsverordening, is jaarlijks structureel € 36.000 opgenomen in de meerjarenbegroting. Voor het opstellen van het met de inwerkingtreden van de Wet Versterking Regie Volkshuisvesting verplichte programma Volkshuisvesting is een bedrag van € 10.000 beschikbaar gesteld. Vanuit de Wet goed verhuurderschap krijgen gemeenten, via de algemene uitkering, jaarlijks middelen van Rijk voor de uitvoering. Het is voor de uitvoering van belang dat deze middelen worden toegevoegd aan de middelen voor volkshuisvesting.

Planning
In 2026 wordt nog uitvoering gegeven aan de Woonvisie en de Woondeal. Vanaf 2027 wordt dit het programma volkshuisvesting (onder de Omgevingsvisie) en de Woondeal. Dit zijn meerjarige processen die de komende jaren blijvend om grote inzet vragen. Voor de middellange termijn wordt naar aanleiding van de evaluatie en vooruitkijk van september 2024 doorlopend gekeken naar mogelijke nieuwe woningbouwlocaties. In de eerste helft van 2026 zal op basis van de regionale woningmarktanalyse (begin 2026 beschikbaar) en het programma volkshuisvesting de visievorming voor mogelijke nieuwe woningbouwlocaties op basis van de nieuwste prognose cijfers worden opgestart. Waarvan de uitkomst weer verwerkt kan worden in de actualisatie van de Omgevingsvisie.

Activiteit 3.1.2 Westervoort-Noord
Het project Westervoort Noord bestaat uit de verplaatsing van sportclubs c.q. het ontwikkelen en realiseren van en nieuw sportcomplex en de ontwikkeling van woningbouw op de vrijgekomen sportvelden en de agrarische gronden ten noorden van de Hamersestraat. In 2025 zijn de gronden voor het nieuwe sportcomplex in Duiven door de gemeente Westervoort aangekocht. Samen met de vier sportverenigingen wordt gewerkt aan een ontwerp voor het nieuwe sportcomplex. De uitgangspunten en het schetsontwerp zijn in januari 2026 door de gemeenteraad vastgesteld. De kaders en de gebiedsvisie Westervoort Noord zijn in 2024 door de gemeenteraad vastgesteld. In 2025 heeft participatie over het stedenbouwkundig plan plaatsgevonden en heft de gemeenteraad het stedenbouwkundig plan vastgesteld (november 2025). Gelijktijdig heeft de gemeenteraad de grondexploitatie Westervoort Noord vastgesteld en heeft zij een krediet verleend.

Financiën
In november 2025 heeft de gemeenteraad de grondexploitatie voor het gemeentelijk deel van de woningbouwontwikkeling en de realisatie van het sportcomplex vastgesteld. Ondertussen spreken we met de sportclubs over de financiële consequenties van de verhuizing.

Planning
De omgevingsplannen voor de 2 woningbouwlocaties zijn door de gemeenteraad op 22 juni 2026 definitief vastgesteld. De vaststelling van het omgevingsplan sportpark Horsterpark door de gemeenteraad Duiven heeft op 26 mei 2026 plaatsgevonden. De verwachting is dat het sportpark in 2027/2028 kan worden gerealiseerd en na de zomer van 2028 in gebruik kan worden genomen. De woningbouw zal naar alle waarschijnlijkheid eind 2027 starten ten noorden van de Hamersestraat. Volgens planning is het totale project in 2032 afgerond.

Activiteit 3.1.3 Westervoort centrum
De gemeente vernieuwt het centrum van Westervoort. De gemeente werkt aan een integrale aanpak van het winkelcentrum, het gemeentehuis en de openbare ruimte. Hierbij wordt ook woningbouw toegevoegd aan het centrum. In de vastgestelde kaders en uitgangspunten voor het centrum van Westervoort is opgenomen dat het programma uit de woonvisie het uitgangspunt is voor het centrum als geheel. Op de plek van te slopen winkelpanden worden woningen voorzien.

De woningcorporatie is samen met de eigenaar van het centrum tot overeenstemming gekomen om een van de twee bouwblokken in de Wyborgh te verwerven. Het gaat om het bouwblok aan de Kerkstraat. Hier worden circa 30 sociale huurwoningen gebouwd.

Financiën
De geplande werkzaamheden kunnen binnen de beschikbare budgetten en formatie worden uitgevoerd. De gemeenteraad heeft op 1 juni 2026 aanvullend krediet verstrekt voor stijgende kosten bij de uitvoering van de openbare ruimte en de afkoppelkans voor hemelwater buffering.

Planning
De ontwikkeling van de woningbouw is vertraagd door de uitgelopen onderhandelingen met een van de pandeigenaren. De verwachting is dat de woningbouwcorporatie begin 2027 kan starten met de bouw van circa 30 woningen. Volgens planning is het totale project in 2032 gereed.

Activiteit 3.1.4 Spoorzone Liemers
In de Liemers (Westervoort, Duiven, Zevenaar en Doesburg) werken we aan de realisatie van de verstedelijkingsopgave zoals deze is vastgelegd in de Woondeal Groene Metropool Regio (GMR), de GMR verstedelijkingsstrategie (vaststelling gemeenteraad 2021&2022), het GMR Regioarrangement (vaststelling gemeenteraad 2023) en het GMR NOVEX-ontwikkelperspectief. Spoorzone de Liemers (Westervoort-Duiven-Zevenaar) als inbreidingslocatie biedt potentieel ruimte voor de bouw van in totaal 4.000 woningen (waarvan een kleine 500 woningen in Westervoort) en ligt centraal in de voorgenomen fusiegemeente. Voor Westervoort zit een groot gedeelte van de Spoorzoneontwikkeling in reeds bestaande plannen (centrum) en bestuurlijk vastgelegde uitgangspunten zoals de gebiedsvisie Westervoort Noord.

Financiën
Op basis van het op te stellen projectplan worden de eventueel aanvullende en noodzakelijke financiële middelen duidelijk. Besluitvorming hierover volgt later op duidelijke go-no go momenten.

Planning
Op basis van het op te stellen projectplan wordt de planning duidelijk. Besluitvorming hierover volgt op duidelijke go-no go momenten.

Activiteit 3.1.5 Inbreidingslocaties
Het college wil de woningbouw versnellen om te voldoen aan de vraag naar de juiste woning op de juiste locatie. Naast de ontwikkeling van Westervoort Noord zetten we hier onder meer ook in op inbreidingslocaties. In de Omgevingsvisie Westervoort is al benoemd dat er ruimte is voor (nieuwe) inbreidings-, herstructurerings- en transformatielocaties. Op dit moment is het project Fliérefluiter in ontwikkeling en wordt er gebouwd bij de Pals. Samen met de ontwikkelaar is een nieuw plan gemaakt voor Fort Geldersoord. Het project Nieuwhof is nog steeds in beeld om als woningbouw in combinatie met een gezondheidscentrum te ontwikkelen. De gemeenteraad heeft in 2023 middels een amendement aangegeven dat de locatie Achterse Weide als reguliere woningbouwlocatie opgepakt kan worden op een door het college geschikte termijn. Zie activiteit 3.1.6 Achterse Weide

Financiën
De geplande werkzaamheden kunnen binnen de beschikbare budgetten en formatie worden uitgevoerd. Voor het project Nieuwhof heeft de gemeenteraad in de voorjaarsnota 2026 besloten het benodigd krediet van €45.000, voor de stedenbouwkundige analyse en de ontwikkeling van de gebiedsvisie door een adviesbureau, inclusief de kosten voor communicatie en participatie ter beschikking te stellen.

Planning
De beoogde ontwikkeling van de Nieuwhof tot een project waar een gezondheidscentrum landt in combinatie met woningbouw was gepland te starten in 2027. De doorstart in de planvorming, op basis van de gebiedsvisie, is nu beoogd in 2027. Het project loopt volgens planning tot en met 2035.

Activiteit 3.1.6 Achterse Weide
De gemeente wil de voormalige korfballocatie herontwikkelen tot een woningbouwlocatie. De raad heeft via een motie het college opdracht gegeven de locatie Achterse Weide toe te voegen aan de Woonvisie als reguliere woningbouwlocatie. Het college mag daarbij bepalen wanneer zij de opstart van het project in gang zet zonder daarbij vertraging bij de huidige woningbouwprojecten te creëren. Daarnaast dienen omwonenden bij de visievorming betrokken te worden en dient er van tevoren een participatieplan te worden opgesteld.
Om te komen tot een uitvoerbaar woningbouwplan zijn voorbereidende werkzaamheden noodzakelijk. Hiervoor is een voorbereidingskrediet noodzakelijk om de volgende stappen in dit proces te kunnen maken:
- het opstellen van een stedenbouwkundig visie;
- het uitvoeren van noodzakelijke onderzoeken;
- het opstellen van een ruimtelijk-planologische onderbouwing;
- begeleiding van participatie en communicatie;
- het dekken van ambtelijke plankosten gedurende de initiatief- en planfase.

De kosten worden voorlopig geactiveerd als plankosten. Bij vaststelling van de grondexploitatie worden de gemaakte kosten ingebracht in de exploitatie van het woningbouwproject.

Financiën
In deze begroting vragen wij een voorbereidingskrediet van € 130.000 aan voor de woningbouw aan de Achterse Weide. Zie het overzicht van de investeringen.

Planning
Start vindt plaats in 2027.

Activiteit 3.1.7 Ontwikkeling Huize Vredenburg en omgeving
Huize Vredenburg is een karakteristiek en cultuurhistorisch waardevol gebouw van de gemeente Westervoort en een van de parels van de Liemers. Door de ligging, uitstraling en historische betekenis heeft Huize Vredenburg en de directe omgeving de potentie om doorontwikkeld te worden als één van de herkenbare parels van de Liemers. Om te bepalen hoe het gebouw en haar omgeving beter en breder kan worden benut, is een haalbaarheidsonderzoek nodig. De uitkomsten van het haalbaarheidsonderzoek geven richting aan de toekomstige functie van Huize Vredenburg en de directe omgeving, de gewenste rol van de gemeente en de wijze waarop een eventuele herontwikkeling en exploitatie kunnen worden georganiseerd. Daarnaast dienen omwonenden bij dit onderzoek betrokken te worden en dient er van tevoren een participatieplan te worden opgesteld. Op basis daarvan kan een afzonderlijk besluit over de voorkeursvariant en eventuele vervolgmiddelen worden voorbereid.
Het onderzoeksbudget is bedoeld voor:
- het opstellen van een visie;

- het inventariseren en beoordelen van kansrijke gebruiks- en ontwikkelscenario's;
- het uitvoeren van noodzakelijke onderzoeken;
- begeleiding van participatie en communicatie;
- het beoordelen welke ontwikkelscenario's het beste bijdragen aan een financieel gezonde en toekomst-bestendige benutting van het pand zoals in het project financieel gezond al aangedragen;
- het formuleren van een voorkeursrichting en een voorstel voor het vervolgproces.

Financiën
Een onderzoeksbudget van € 50.000 beschikbaar te stellen voor het uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek naar de betere benutting en toekomstbestendige ontwikkeling van Huize Vredenburg.

Planning
Het onderzoek zal in 2027 plaatsvinden. Waarna besluitvorming in de raad over een mogelijke verdere uitwerking plaats kan vinden.

Activiteit 3.1.8 Invoeren startersleningen
In het coalitieakkoord Westervoort 2026-2030 is de wens benoemd om de starterslening opnieuw in te voeren. Het invoeren van de starterslening past niet binnen het bestaande beleid van de Woonvisie en de Woonagenda 2025-2026. Het invoeren van de starterslening leidt tot een extra capaciteitsvraag aan 1stroom die niet past binnen de huidige formatie.

Financiën
Om de starterslening in te kunnen voeren zijn middelen nodig voor capaciteit en geld voor de leningen zelf.
Door middel van inhuur zal dit worden ingevuld, de inhuur zal via de gebruikelijke weg van 1Stroom lopen. Aangezien gemeente Duiven geen starterslening in zal voeren zal deze inhuur volledig worden doorbelast aan gemeente Westervoort, zonder rekening te houden met de verdeelsleutel. Voor de jaren 2027, 2028 en 2029 is jaarlijks € 50.000 budget noodzakelijk.

Voor het beschikbaar te stellen bedrag voor de leningen wordt vooralsnog gedacht om € 1.000.000 te storten in het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn).

Planning
Het traject richting invoering van de starterslening start in 2027 en zal naar verwachting dan nog in datzelfde jaar beschikbaar komen.

Speerpunt 3.2 Gezonde, sociale, en veilige leefomgeving

De gemeente werkt aan een gezonde, sociale en veilige leefomgeving waarin inwoners zich thuis voelen en waar groen, mobiliteit en andere maatschappelijke thema's worden verbonden.

Doel
Onze gemeente heeft als doel dat iedere inwoner van Westervoort goed kan wonen en leven in een aantrekkelijke, veilige en goed toegankelijke omgeving.

Risico's
Wanneer gezondheid niet als randvoorwaarde wordt meegenomen in de fysieke leefomgeving, leidt dit tot:
- hogere gezondheidsrisico's;
- sociale ongelijkheid;
- minder leefbare wijken;
- juridisch-bestuurlijke problemen;
- extra maatschappelijke en economische kosten.

Gezondheid vroegtijdig meenemen in ruimtelijke keuzes levert grote winst op voor mens, samenleving én toekomstbestendigheid.

Planning
De uitgangspunten van een gezonde, sociale en veilige leefomgeving worden bij ieder beleidsontwikkeling standaard meegenomen en meegewogen.

Financiën
Specifiek voor het Groen-blauw raamwerk is er krediet aangevraagd en verkregen via de voorjaarsnota 2026 om uitvoering te kunnen geven aan de uitvoeringsagenda.

Participatie
Het uitgangspunt is dat eenieder die wil maximaal gezond kan leven en wonen in de gemeente Westervoort. Hierbij wordt naar een aantrekkelijke leefomgeving die de inwoners herkennen en waar ze zich thuis voelen gestreefd. Dit gebeurt samen met inwoners en andere maatschappelijke partners.

Activiteit 3.2.1 Realiseren transitie naar definitief Omgevingsplan
Een definitief omgevingsplan waarin alle gemeentelijke verordeningen, regels voor de fysieke leefomgeving en bestemmingsplannen zijn opgenomen. De komende jaren wordt het Omgevingsplan gevuld.

Financiën
Tot en met 2025 dekte het budget vanuit de gemeentebegroting en de extra middelen die vanuit het rijk komen de noodzakelijk uitgaven. Voor de jaren 2026, 2027, 2028 en 2029 is met de programmabegroting 2026-2029 extra budget ter grote van € 25.000 beschikbaar gesteld om te komen tot één definitief omgevingsplan.

Planning
Definitief omgevingsplan inclusief een digitaal (landelijk werkend) systeem in 2031.

Activiteit 3.2.2 Actualiseren Omgevingsvisie
De omgevingsvisie is gelet op nieuwe wetgeving vanuit het Rijk en ontwikkelingen in de Groene Metropool Regio toe aan een actualisatie. De ambities uit de bestaande visie worden gehanteerd en waar nodig verdiept, aangevuld en meer geconcretiseerd.

Financiën
In de programmabegroting is voor de actualisatie een krediet opgenomen € 150.000 opgenomen. Dit omdat er projectleiderscapaciteit zal moeten worden ingehuurd en de Omgevingsvisie digitaal zal moeten worden opgesteld volgens de eisen uit de Omgevingswet. Eveneens zal een planMer-beoordeling moeten plaatsvinden.

Planning
In 2026 wordt de scope van de actualisatie bepaald en wordt de te actualiseren omgevingsvisie verder uitgewerkt, inclusief een plan voor de benodigde participatie. De raad wordt in het proces richting een geactualiseerde Omgevingsvisie Westervoort 2040 betrokken. Eind 2027 moet de omgevingsvisie voor Westervoort zijn geactualiseerd.

Activiteit 3.2.3 Groen-blauw raamwerk
Het Regioarrangement GMR Arnhem-Nijmegen is door alle regiogemeenten vertaald in een uitvoeringsagenda Groen-Blauwraamwerk met een gebiedsgerichte aanpak.
In de Liemers zijn 3 belangrijke deelgebieden benoemd: Het Liemers Broek, de ontwikkeling van uitloopgebieden tussen Westervoort en Duiven en het gebied tussen Duiven, Groessen, Loo en Zevenaar. Ook wel groene scheg genoemd. Derde deelgebied is de verdere ontwikkeling van de Gelderse Poort (gebied langs de rivier van Spijk tot Doesburg). In de uitvoeringsagenda wordt aangegeven op welke manier, met welke ideeën, initiatieven en projecten en met welke partners de gemeente landschap, natuur, cultuurhistorie en ons landelijk gebied wil versterken. Voor Westervoort zijn de opgaven groene scheg en Gelderse Poort van belang.

Financiën
In de voorjaarsnota 2026 is € 10.000 procesgeld voor de groene scheg gehonoreerd. Dit betreft procesgeld voor de opstartfase.

Planning
Voor de groene scheg start samen met de betrokken partners een vervolgopdracht om een toekomstbestendig ontwikkelingsperspectief -en handelingsperspectief op te stellen voor het gehele gebied.
Voor de Gelderse Poort loopt het Rijkstraject van Ruimte voor de rivier 2.0. Dit kent geen harde eindplanning. Het project Rivierklimaatpark IJsselpoort kent een voorlopige looptijd tot 2035.

Speerpunt 3.3 Vitale economie

Het versterken van de lokale en regionale economie van Westervoort.

Doel
Westervoort streeft naar een aantrekkelijk, levendig en toekomstbestendig economisch klimaat waarin ondernemers zich kunnen ontwikkelen en vestigen. Het winkelgebied wordt versterkt en de werkgelegenheid blijft behouden zodat het voorzieningsniveau voor inwoners op peil blijft en de leefbaarheid wordt vergroot.

Risico's
1. Marktonzekerheid: Onzekerheid over de marktvraag en economische ontwikkelingen;
2. Netcongestie en energievoorziening: Beperkingen in het elektriciteitsnet kunnen economische groei en vestiging van bedrijven vertragen;
3. Bereikbaarheid onder druk: Toenemende automobiliteit kan leiden tot verminderde bereikbaarheid van bedrijventerreinen;
4. Ontnemen subsidies: Bij niet tijdig realiseren bestaat de kans dat reeds uitgegeven subsidies terug moeten worden betaald;
5. Vertraging in procedures: Juridische procedures kunnen de ontwikkeling van bedrijventerreinen vertragen;
6. Druk op voorzieningsniveau: Bij vertraging of stagnatie centrumontwikkeling ontstaat een laag voorzieningsniveau.

Planning
De komende jaren wordt vanuit de Regionaal Programma Werklocaties (RPW) 2025-2028 binnen de Groene Metropoolregio (GMR) samen verder gewerkt. Voor Het Ambacht loopt de BIZ-periode tot en met 2028.

Financiën
De gemeente investeert in gebiedsontwikkeling, infrastructuur, energienetwerken en bedrijventerreinen. Financiering komt uit gemeentelijke middelen, regionale samenwerkingen en bijdragen van private partijen. De gemeente maakt ook gebruik van provinciale en regionale programma's waar mogelijk gebruik wordt gemaakt van subsidies. De benodigde financiën zijn inzichtelijk gemaakt bij de verschillende activiteiten.

Participatie
De gemeente Westervoort betrekt bewoners, ondernemers en andere belanghebbenden actief bij ruimtelijke en economische ontwikkelingen. Door middel van participatie wordt input opgehaald, draagvlak vergroot en de kwaliteit van plannen verbeterd. De gemeente zet in op een open en transparant proces, waarbij belanghebbenden tijdig worden geïnformeerd en waar mogelijk kunnen meedenken en meepraten. Hierbij wordt gebruikgemaakt van verschillende vormen van participatie, passend bij de aard en fase van het project.

Activiteit 3.3.1 Centrum Westervoort
De gemeente investeert in het centrum door het winkelgebied aantrekkelijker te maken en het voorzieningsniveau te verhogen.

Financiën
Plankosten worden gedekt vanuit beschikbare budgetten en bijdragen van vastgoedeigenaren. Investeringen in de openbare ruimte worden gefinancierd via gemeentelijk krediet en subsidies.

Planning
Verschuiving in het winkelvlekkenplan zijn gaande. Dit wordt in 2026 afgerond. Kwartaal 2 2026 is de realisatie gestart met de openbare ruimte van het centrum. In 2027 wordt gestart met het bouwen van woningen.

Activiteit 3.3.2 Het Ambacht

Westervoort versterkt het bedrijventerrein Het Ambacht. We zetten in op de kwaliteit en aantrekkelijkheid. Dit doen we in nauwe samenwerking met ondernemers en veiligheidspartners om een schoon en veilig bedrijventerrein te creëren en te behouden.

Financiën

Ondernemers investeren zelf en de gemeente ondersteunt met beperkte inzet.

Planning

Het project is in 2024 gestart en loopt door tot en met 2028 (BIZ-periode).

Speerpunt 3.4 Bereikbaarheid

Vanuit duurzame mobiliteit en de energietransitie wil de gemeente ontwikkelingen stimuleren die bijdragen aan de bereikbaarheid en maatschappelijke deelname van haar inwoners. Toekomstige verbeteringen kunnen onder andere worden gezocht op het gebied van verkeersveiligheid, weginrichting, maar ook herkenbaarheid van routes en de bereikbaarheid van het buitengebied. Daarnaast is er aandacht voor de toegankelijkheid van de openbare ruimte en de bereikbaarheid van voorzieningen voor verkeersdeelnemers met een beperking. Ook houdt de gemeente de doorstroming van het verkeer in de gaten.

Doel

De gemeente wil een kwalitatieve, schone, duurzame en gezonde leefomgeving behouden en versterken door in te zetten op lopen, fietsen en het gebruik van openbaar vervoer.

Risico's

Op de doorgaande wegen in de gemeente is het druk (intensiteiten zijn hoog). Bij de ontwikkeling van inbreiding- en uitbreidingslocaties is er daarom nog meer aandacht nodig om duurzame mobiliteit en bereikbaarheid voor de langere termijn te borgen.

Planning

De planning is opgenomen bij de verschillende activiteiten die bijdragen aan de realisatie van dit speerpunt.

Financiën

De benodigde financiën zijn inzichtelijk gemaakt bij de verschillende activiteiten.

Participatie

Voor de verschillende mobiliteitsthema’s wordt de samenleving bevraagd volgens het stappenplan participatief werken.

Activiteit 3.4.1 Mobiliteitsvisie

De mobiliteitsvisie Westervoort 2040 schetst de toekomst van mobiliteit in onze gemeente. In de Uitvoeringsagenda Mobiliteit 2026-2029 staan de uit te voeren onderzoeken en de aanpassingen aan de gemeentelijke infrastructuur om de vastgestelde visie op mobiliteit te kunnen realiseren. Urgentie, financiële haalbaarheid, koppelkansen met andere projecten en/of onderhoud, en ambtelijke capaciteit worden hierin weergegeven.

De mobiliteitsvisie draagt bij aan drie hoofdthema's, te weten verkeersveiligheid, actieve mobiliteit, en bereikbaarheid.

Financiën
We maken onderscheid tussen de uitvoering van maatregelen op kortere termijn (2026-2029) en uitvoering op langere termijn (2030-2040). Daarnaast zijn er continu lopende projecten die op regelmatige basis worden opgepakt.
Mogelijke kosten- en opbrengsten betreffen:
- Jaarlijks budget - voor enkele langer lopende acties;
- Kosten onderzoek - de uitkomsten bepalen welke maatregelen mogelijk zijn. Hiervoor wordt separaat krediet aangevraagd;
- Bouwkosten - bijvoorbeeld voor planvoorbereiding, grondaankopen, projectleiding, voorbereiding, advisering, toezicht (VAT);
- Cofinanciering - subsidies, vooral acties die bijdragen verbetering van de verkeersveiligheid en fietsstimulering maken kans.

Soms zijn er ook geen aanvullende kosten, zoals bijvoorbeeld voor lobby en onderhoud.

Planning
Realisatie doelen en ambities mobiliteitsvisie in 2040.

Speerpunt 3.5 Klaar voor de toekomst

De gemeente maakt zich klaar voor de toekomst door energie te besparen, duurzame energie te gebruiken, goed om te gaan met water en natuur en afval opnieuw te gebruiken. Binnen dit speerpunt valt het Programma Duurzaamheid met de volgende programmalijnen:
- Energietransitie;
- Klimaatadaptatie;
- Circulariteit.

Doel
Generieke doelstelling programma duurzaamheid:
- beschikbaarheid en leveringszekerheid van grondstoffen en energie;
- beheersbaar houden van energielasten;
- versterken van de lokale economie door onze bedrijven(terreinen) toekomstbestendig te maken;
- meer onafhankelijk maken van geopolitieke ontwikkelingen;
- aanpassen aan- en beperken van klimaatverandering;
- versterken van leefkwaliteit en brede welvaart.

Risico's
- Samenwerking tussen inwoners, bedrijven, onderwijs en overheid;
  Het is een risico dat deze samenwerking onvoldoende op gang komt en dat programmadoelen niet worden gehaald. Daarom communiceert de gemeente duidelijk en consequent om draagvlak voor maatregelen te behouden en te versterken (dit is geen risico maar wat we doen om het risico te beheersen).
- Landelijke ontwikkelingen, zoals elkaar snel opvolgende beleidswijzigingen kunnen dit draagvlak beïnvloeden;
- Ook zal netcongestie projecten voor duurzame energie, elektrificatie en aardgasvrij bouwen vertragen.

Planning
Wettelijke doelstellingen, ambitiedocumenten en onderliggende programmeringen leiden tot meer concrete activiteiten voor de komende 4 jaar en een programmering op hoofdlijnen richting 2050. Aandachtspunt hierbij is dat externe ontwikkelingen regelmatig leiden tot bijsturing van planningen. Dit vereist flexibiliteit in de programmering.

Financiën
De benodigde financiën zijn inzichtelijk gemaakt bij de verschillende programmalijnen.

Participatie
De gemeente betrekt inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties actief bij het programma via communicatie, participatie en samenwerking. Dit gebeurt onder andere via het platform Samen1Nergie, overleg met ondernemersverenigingen en het betrekken van klankbordgroepen bij het ontwikkelen van nieuw beleid en/of de uitvoering van projecten.

Activiteit 3.5.1 Realiseren van een 95% Energie neutrale gemeente in 2050
Conform het Klimaatakkoord en de Klimaatwet is de doelstelling 95% CO2 reductie in 2050 ten opzichte van 1990 en een CO2 neutrale elektriciteitsvoorziening in 2050. Dit betekent onder andere veel energie besparen, duurzame energie opwekken en de transitie van aardgas naar duurzame warmtebronnen.

Financiën
Voor de uitvoering van de programmalijn Energietransitie heeft de raad structureel procesgeld beschikbaar gesteld. Daarnaast zijn er Klimaatgelden van rijkswege beschikbaar gekomen waardoor er in totaal een budget beschikbaar is van € 128.000.

Planning
In 2050 is de doelstelling 95% CO2 reductie in 2050 ten opzichte van 1990 behaald

Activiteit 3.5.2 Realiseren van een klimaatbestendige en water robuuste gemeente in 2050
Conform het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie zijn we in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust ingericht. Dit heeft onder andere impact op het ontwerp en beheer van de openbare ruimte en onze gebouwen.

Financiën
Voor de uitvoering van de programmalijn Klimaatadaptatie is in totaal € 823.720 beschikbaar gesteld voor een 5-jarige programmering tot en met 2027. Dit bedrag is grotendeels besteed, hierbij zijn de volgende kanttekeningen te maken:
- wegens een gebrek aan personele capaciteit is het project één jaar later gestart;
- het nieuwe integrale watertakenplan voor de gehele Liemers wordt pas eind 2028/begin 2029 vastgesteld (genereert een deel van de dekking voor Klimaatadaptatie)

Het voorstel is daarom om de uitvoeringsagenda, budgetneutraal, met één jaar verlengen
Het Beleidskader Biodiversiteit is dit jaar vastgesteld. Het belang en de erkenning van een voortvarende start van de uitvoering werd bij de raadsbehandeling breed gedeeld. Het beschikbaar stellen van financiële middelen vindt plaats op basis van de door het college vast te stellen Uitvoeringsagenda. De raad heeft de wens uitgesproken om vooraf deze vaststelling inzicht te krijgen in deze Uitvoeringsagenda waarmee de financiële vertaling en integrale afweging hiervan plaatsvindt in de voorjaarsnota 2027. Om wel de voortgang erin te houden is een startkapitaal van € 20.000 beschikbaar.

Planning
De doelstelling klimaatbestendig en waterrobuust is in 2050 behaald.

Activiteit 3.5.3 Realiseren van 100% Circulariteit in 2050
Conform het Rijksbrede programma Circulaire Economie en het Nationaal Grondstoffenakkoord zijn we in 2050 100% circulair
Dit heeft oa impact op het ontwerp, -beheer en materiaalgebruik van werken in de grond- weg en waterbouw en op de wijze waarop wij inkopen.

Financiën
Voor de uitvoering van de programmalijn Circulariteit is er € 18.000 beschikbaar.

Planning
In 2050 is de doelstelling 100% circulair bereikt.

Indicatoren

BBV-indicator	Realisatie		Prognose				
Demografische druk	**2017**	**2023**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Westervoort	62,9	74,6	81	81	81	81	81
- Nederland	69,0	70,3					
Omschrijving	De verhouding tussen het aantal jongeren (0-19 jaar) en ouderen (65+) enerzijds en de potentiële beroepsbevolking (20-64 jaar) anderzijds. Een indicator voor de verhouding tussen 'werkenden' en 'niet-werkenden' in de bevolkingsopbouw.						
Meeteenheid:	%		Bron:	CBS			

Gemiddelde WOZ-waarde woningen	**2017**	**2023**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Westervoort		309	390	400	415	430	445
- Nederland		368					
Omschrijving	De gemiddelde WOZ-waarde van woningen in de gemeente, een indicator voor de waardeontwikkeling van de woningvoorraad.						
Meeteenheid:	Duizend euro		Bron:	CBS			

BBV-indicator	Realisatie		Prognose				
Hernieuwbare energie	**2017**	**2023**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Westervoort	2,9	31,8	35	36	37	38	38
- Nederland	12,9	40,3					
Omschrijving	Het percentage elektriciteit dat wordt opgewekt uit hernieuwbare bronnen (zon, wind, biomassa) binnen de gemeente, een indicator voor de energietransitie.						
Meeteenheid:	%		Bron:	RWS			
Huishoudelijk restafval	**2017**	**2023**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Westervoort	113	93	90	89	88	87	85
- Nederland	178	148					
Omschrijving	De hoeveelheid huishoudelijk restafval per inwoner per jaar, een indicator voor de effectiviteit van het afvalscheidingsbeleid.						
Meeteenheid:	Kg per inwoner		Bron:	CBS			
Nieuw gebouwde woningen	**2017**	**2023**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Westervoort	7,4	5,0	1,0	1,0	8,0	7,5	9,0
- Nederland	8,2	9,1					
Omschrijving	Het aantal nieuwbouwwoningen dat is toegevoegd aan de woningvoorraad, een indicator voor de voortgang van de woningbouwopgave.						
Meeteenheid:	Aantal per 1.000 woningen		Bron:	BAG			
Vestigingen	**2017**	**2023**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Westervoort	99,9	131	131	131	131	131	131
- Nederland	140,6	183,5					
Omschrijving	Het aantal gevestigde bedrijven, afgezet tegen de potentiële beroepsbevolking. Een indicator voor de lokale bedrijvigheid en ondernemersklimaat.						
Meeteenheid:	Aantal per 1.000 inwoners (15-64 jaar)		Bron:	LISA			

Wat mag het kosten?

Bij dit onderdeel worden alle belangrijke onderwerpen op het gebied van financiën benoemd.
We starten met een overzicht van het structurele saldo. Daarna geven wij inzicht in de ontwikkeling van het saldo van dit programma en de in deze begroting opgenomen voorstellen voor wijziging van de begroting. Daarnaast presenteren wij de investeringen en reserves en voorzieningen indien van toepassing.

Omgeving	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	-10.350	-9.771	-16.086	-21.829	-11.390	-11.156
Baten	7.615	5.247	11.170	17.927	7.562	7.510
Saldo voor bestemming	-2.735	-4.524	-4.916	-3.901	-3.828	-3.646
Mutatie reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo na bestemming	-2.735	-4.524	-4.916	-3.901	-3.828	-3.646
Incidentele baten en lasten	0	-820	-646	-100	-95	25
Structureel saldo	0	-3.703	-4.270	-3.802	-3.733	-3.671

De realisatie van het jaar 2025 geeft een structureel saldo van € 0 weer. De realisatie wordt standaard als incidenteel aangemerkt. Hier kan in dit geval het gedeelte incidenteel en structureel genegeerd worden.

Programma Omgeving	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Primitieve begroting 2026-2029	-3.883	-3.645	-3.621	-3.623
Tot de VJN	-55	-5	-5	-5
Voorjaarsnota 2026	110	52	30	30
Amendementen voorjaarsnota 2026	-100	-100	-100	-100
September	-553	-1	0	0
Beginstand primitieve begroting 2027	-4.482	-3.698	-3.696	-3.698
Mutaties primitieve begroting 2027				
Autonome ontwikkelingen	**24**	**26**	**26**	**27**
Kapitaallasten - actualisatie	24	26	26	27
Bestaand beleid - actualisatie	**-102**	**-41**	**48**	**132**
1Stroom - formatie adviseur openbare ruimte	-20	-20	-20	-20
1Stroom - Formatie inzake rioolwerkzaamheden	50	50	50	50
ABS Arnhem - Wijziging tarieven	-16	-41	-41	-41
Afval - aanpassing geraamde budgetten	-9	-9	-9	-9
Belastingopbrengsten - volumestijging en inflatie OZB en stijging afvalstoffenheffing	55	142	232	332
Circulus - Aanpassing tarieven	-111	-111	-111	-148
Mobiliteit - structurele advieskosten	-20	-20	-20	0
Nutsbedrijven - Overschot naar voorziening	-51	-51	-51	-51
PMD - Aanpassing geraamde budgetten	18	18	18	18
Nieuw beleid - voorstellen	**-355**	**-188**	**-206**	**-106**
1Stroom - formatie toezichthouder bouw	-40	-40	-40	-40

1Stroom - formatie vergunningverlener bouw	-40	-40	-40	-40
1Stroom - formatieuitbreiding door begin startersleningen	-50	-50	-50	0
1Stroom - projectleider mobiliteitsvisie	-100	0	0	0
Klimaatadapatatie - startkapitaal uitvoeringsagenda	-20	0	0	0
Kruispunt Rivierweg-Driegaardensestraat-Nieuwgraaf - aanpassing	0	0	-18	-18
Landschapsbeleid - cofinanciering programma biodiversiteit en Landschap	-50	-50	-50	0
Openbare verlichting - uitbreiding in verband met veiligheid op straat	-48	0	0	0
Riolering - afkoppeling hemelwater centrum	-8	-8	-8	-8
Totaal mutaties primitieve begroting 2027	-434	-203	-132	52
Totaal primitieve begroting 2027	-4.916	-3.901	-3.828	-3.646

Toelichting voorgestelde financiële bijstellingen

In de onderstaande tabel worden de begrotingswijzigingen met een meerjarig financieel effect > € 15.000 toegelicht. De overige kleinere wijzigingen zijn als een totaalregel opgenomen.

Begrotingswijziging	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Autonome ontwikkelingen				
Kapitaallasten - actualisatie	**24**	**26**	**26**	**27**
Totaal Autonome ontwikkelingen	24	26	26	27
Bestaand beleid - actualisatie				
1Stroom - formatie adviseur openbare ruimte	**-20**	**-20**	**-20**	**-20**
1Stroom - Formatie inzake rioolwerkzaamheden	**50**	**50**	**50**	**50**
ABS Arnhem - Wijziging tarieven	**-16**	**-41**	**-41**	**-41**

Met deze begrotingswijziging ramen wij de kapitaallasten af. We bouwen elk jaar de kapitaallasten opnieuw op, dit doen we op basis van de bestaande investeringen.

De opgaven in de openbare ruimte worden steeds complexer door toenemende ambities, een groeiende vervangingsopgave en beperkte ruimte en middelen. Dit vraagt om integrale afwegingen tussen ontwerp, uitvoering, beheer en kosten, en om een goede afstemming tussen afdelingen en vakdisciplines. Deze rol wordt momenteel versnipperd ingevuld, waardoor vertraging ontstaat in beleids- en beheertrajecten en kansen voor samenhang verloren gaan. Om de kwaliteit van besluitvorming te verbeteren, kaders en beheerinstrumenten actueel te houden en de opgaven in de openbare ruimte goed te organiseren, is uitbreiding met 0,5 fte integraal adviseur openbare ruimte noodzakelijk. De jaarlijkse kosten bedragen € 50.000 waarvan €19.500 voor de gemeente Westervoort.

Rioolwerkzaamheden die tot op heden uitbesteedt werden zullen komend jaar in eigen beheer uitgevoerd gaan worden. Als gevolg hiervan zal € 57.500 van het jaarlijkse onderhoudsbudget afgeraamd moeten worden en zal daarnaast hetzelfde bedrag voor de formatie binnen 1Stroom weer bijgeraamd moeten worden. Het betreft structurele budgetten.

Doordat het afvalaanbiedstation in Arnhem per 1 juli 2027 een nieuw contract met de verwerker overeengekomen is, zullen de tarieven per die datum ook wijzigen. Door hogere exploitatiekosten zal dit voor Westervoort ook een kostenstijging tot gevolg hebben.

Belastingopbrengsten - volumestijging en inflatie OZB en stijging afvalstoffenheffing	**55**	**142**	**232**	**332**

Bij de berekeningen van de belastingopbrengsten OZB is rekening gehouden met de volumestijging en inflatie (2,5%).

Circulus - Aanpassing tarieven	**-111**	**-111**	**-111**	**-148**

De DVO Circulus zal stijgen door indexatie, hogere verwerkingstarieven, met name GFT en een minimale areaaltoename. In 2030 vindt er een herijking plaats. In de herijkingsronde van 2027 doet Westervoort niet mee doordat pas vanaf 2025 een overeenkomst is aangegaan. Als nu wel herijking had plaatsgevonden, dan was de stijging voor 2027 € 37.000 geweest. Deze wordt nu alvast meegenomen vanaf 2030.

Mobiliteit - structurele advieskosten	**-20**	**-20**	**-20**	**0**

Sinds het vaststellen van de mobiliteitsvisie in 2025 is budget beschikbaar voor beleidsmatige thema's, maar niet voor operationele verkeersvraagstukken. Tegelijkertijd neemt het aantal verzoeken van inwoners over verkeersoverlast, verkeersmanagement en kleine verkeerskundige aanpassingen toe. Door het ontbreken van een passend budget kunnen deze vragen niet altijd tijdig worden onderzocht of uitgevoerd. Voor de jaren 2027, 2028 en 2029 wordt daarom € 20.000 per jaar beschikbaar gesteld om deze verzoeken beter te kunnen behandelen en de dienstverlening te verbeteren. Op basis van de ervaringen wordt vervolgens beoordeeld of structurele voortzetting nodig is.

Nutsbedrijven - Overschot naar voorziening	**-51**	**-51**	**-51**	**-51**

Het jaarlijkse overschot van de bijdragen nutsbedrijven wordt overgeboekt naar de voorziening groot onderhoud wegen. In de meerjarenbegroting is dit niet juist opgenomen en wordt hiermee gecorrigeerd.

PMD - Aanpassing geraamde budgetten	**18**	**18**	**18**	**18**

De inkoop van PMD zakken verloopt via gemeente Duiven, de doorbelasting is op basis van de gebruikte verdeelsleutel foutief verwerkt in de meerjarenbegroting. De juiste bedragen worden nu opgenomen.

Overige kleinere wijzigingen	**-9**	**-9**	**-9**	**-9**
Totaal Bestaand beleid - actualisatie	-102	-41	48	132
Nieuw beleid - voorstellen				
1Stroom - formatie toezichthouder bouw	**-40**	**-40**	**-40**	**-40**

Door het stijgende aantal vergunningen neemt ook de toezichtdruk toe. Hoewel het toezicht al wordt geprioriteerd en laagrisicobouwwerken niet meer standaard worden gecontroleerd, is er geen structurele capaciteit beschikbaar voor toezicht op het gebruik van panden. Dit toezicht wordt ad hoc opgepakt door bouwtoezichthouders, wat steeds vaker voorkomt en veel tijd kost. Daardoor komt het reguliere bouwtoezicht onder druk te staan.
Het uitvoeringsprogramma VTH laat nu al een tekort van 1 fte zien, dat door toekomstige woningbouwplannen verder zal toenemen. Hierdoor is toezicht tijdens cruciale bouwmomenten en op brandveiligheid onvoldoende, met mogelijke veiligheidsrisico's tot gevolg. Structurele uitbreiding van de formatie is nodig om het toezicht op een verantwoord niveau te houden. De jaarlijkse kosten bedragen € 103.000 waarvan € 40.000 conform de verdeelsleutel voor de gemeente Westervoort.

1Stroom - formatie vergunningverlener bouw	**-40**	**-40**	**-40**	**-40**

Het aantal en de complexiteit van aanvragen voor omgevingsvergunningen nemen toe, wat meer tijd en begeleiding vraagt van vergunningverleners. Instrumenten zoals de omgevingstafel werken goed, maar vergen veel capaciteit. Door het concreter worden van woningbouwplannen wordt een verdere toename van aanvragen verwacht. De huidige capaciteit bij vergunningverlening is onvoldoende; het uitvoeringsprogramma VTH laat voor 2026 al een tekort van 1 fte zien. Door structureel extra formatie toe te voegen kan worden voorkomen dat aanvragen niet of te laat in behandeling worden genomen. De jaarlijkse kosten bedragen € 103.000, waarvan € 40.000 conform de verdeelsleutel voor de gemeente Westervoort.

1Stroom - formatieuitbreiding door begin startersleningen	**-50**	**-50**	**-50**	**0**

In het coalitieakkoord Westervoort 2026-2030 is de wens benoemd om de starterslening opnieuw in te voeren. Het invoeren van de starterslening past niet binnen het bestaande beleid van de Woonvisie en de Woonagenda 2025-2026. Het invoeren van de starterslening leidt tot een extra capaciteitsvraag aan 1Stroom die niet past binnen de huidige formatie.
Om de starterslening in te kunnen voeren zijn middelen nodig voor capaciteit en geld voor de leningen zelf. Door middel van inhuur zal dit worden ingevuld, de inhuur zal via de gebruikelijke weg van 1Stroom lopen. Aangezien gemeente Duiven geen starterslening in zal voeren zal deze inhuur volledig worden doorbelast aan gemeente Westervoort, zonder rekening te houden met de verdeelsleutel. Voor de jaren 2027, 2028 en 2029 is jaarlijks € 50.000 budget noodzakelijk.
Voor het beschikbaar te stellen bedrag voor de leningen wordt vooralsnog gedacht om € 1.000.000 te storten in het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn). Dit loopt via de balans.

1Stroom - projectleider mobiliteitsvisie	**-100**	**0**	**0**	**0**

De gemeente Westervoort heeft samen met de provincie Gelderland onderzoek gedaan naar het wegennet in Westervoort. Regionaal verkeer door het dorp is al jaren een aandachtspunt en blijkt door de vele regionale ontwikkelingen verder toe te gaan nemen. Het onderzoek heeft een aantal punten in het wegennet geïdentificeerd waar aanpassing/uitbreiding wenselijk is. Om de bereikbaarheid van Westervoort op peil te houden is het belangrijk om verder met deze punten aan de slag te gaan en ze ook een plek te geven in de mobiliteitsvisie.
Om hier verder mee aan de slag te gaan, is aanvullend verdiepend onderzoek nodig naar de haalbaarheid, effecten en concrete uitvoering. Op basis daarvan kan een addendum worden gemaakt en ter besluitvorming aan de raad worden voorgelegd. Voor de bekostiging van deze onderzoeken is een voorbereidingskrediet van € 100.000 nodig in 2027. Deze kosten bestaan voor € 50.000 uit kosten voor een projectleider en voor € 50.000 uit onderzoekskosten.

Klimaatadapatatie - startkapitaal uitvoeringsagenda	**-20**	**0**	**0**	**0**

De raad heeft de wens uitgesproken om vooraf inzicht te krijgen in de vaststelling van de Uitvoeringsagenda. De financiële vertaling en integrale afweging hiervan vindt plaats in de voorjaarsnota 2027. Om wel de voortgang erin te houden wordt alvast een startkapitaal gevraagd.

Landschapsbeleid - cofinanciering programma biodiversiteit en Landschap	**-50**	**-50**	**-50**	**0**

Voor de jaren 2027-2028-2029 is cofinanciering nodig bij de aanvraag provinciale subsidie programma biodiversiteit en landschap.

Openbare verlichting - uitbreiding in verband met veiligheid op straat	**-48**	**0**	**0**	**0**

De openbare ruimte moet voor iedereen veilig en toegankelijk zijn. Toch blijkt uit verschillende onderzoeken dat vrouwen en meisjes zich vaker onveilig voelen op straat.
Ze vermijden soms bepaalde routes of passen hun gedrag aan om zich veiliger te voelen. Om deze ervaringen beter te begrijpen en in kaart te brengen heeft de gemeente Westervoort in december 2025 een veiligheid schouw georganiseerd.
Uit de schouw en uit de veiligheidsenquête zijn enkele locaties naar voren gekomen die mensen te donker vinden. Daarnaast krijgen we door het jaar heen regelmatig meldingen over donkere plekken.
Deze locaties zijn nader beoordeelt door de beheerder openbare verlichting. Conclusie daaruit is dat het uitbreiden van de openbare verlichting op de benoemde locaties, kan bijdragen aan het veiligheidsgevoel. Voor de uitvoering van deze aanpassingen is een projectbudget beschikbaar gesteld. Omdat het hier gaat om gerichte, operationele ingrepen om de verlichting te verbeteren.
Toelichting op de benoemde locaties is tevens te vinden in de Kennisgeving Plan van aanpak onveilige plekken d.d. 8 september 2026

Overige kleinere wijzigingen	**-8**	**-8**	**-8**	**-8**
Totaal Nieuw beleid - voorstellen	-355	-188	-206	-106
Totaal wijzigingen begroting	-434	-203	-132	52

Investeringen

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Afschr. termijn	2026	2027	2028	2029	2030
Vakgroep Wegen						
Wegen						
Aanbrengen asfalt Dorpstraaat/ Hamersestraat	30	269				
Vervangen Nrd Parallelweg/ Liemersall. Werenfr.	60	496				
Vervangen Rivierweg, rotonde Broekl. Hoge Eind	60	1.979				
Civiele kunstwerken						
Vervangen houten brug B32 Waemelslant	30	60				
Vervangen houten brug B3 Paepestr-de Twee Roeden 21	30	40				
Vervangen houten brug B4_Van der hoevenstraat 34	30				45	
Vervangen houten brug B5 van der Hoevenstraat 12	30				45	
Renovatie hout/stalen voetgangersbrug B38 't Kleefse 33b	30					14
Renovatie beton/stalen grondkering K10 Klapstraat 1e	30					15
Renovatie hout/stalen grondkering K11 Klapstraat 2e	30					13
Openbare Verlichting						
Vervanging armaturen per jaar	25	65	65	65	65	65
Vervanging armaturen voor LED verlichting	25	550				
Verkeerrichtinginstallatie						
Vervangen VRI Brugstraat/Dorpstraat(K)	15	275				
Projecten						
Openbare ruimte centrum Westervoort (excl subsidie)		597	460			
Afkoppelen hemelwater centrum	60	714				
Afkoppelen hemelwater centrum	30	275				
Vakgroep Verkeer en mobiliteit						
Fietspadenplan per jaar	30	70	70	70	70	70
Fietspadenplan 2024 (bijdrage t.b.v. SFR12)	30	60				
Fietspadenplan 2025 (bijdrage t.b.v. SFR12)	30	70				

Claim snelfietsroute F12	60	73				
Veiligheid kruispunt Rivierweg-Heilweg	30	86				
Maximumsnelheid Kerkstraat naar 30 km/u	30	10				
Veiligheid Kruispunt Rivierweg-Heilweg verbeteren	30	230				
Verkeersveiligheid verbeteren wegvak 't Hoge Eind (nabij het Startblok)	30		50			
Dorpsplein (wegvak) inrichten conform 30 km/u	30				200	
Bulkkrediet Mobiliteit						
Maatregelen lopen en fietsen - Het verbeteren van het bestaande netwerk	30	20	20	20	20	20
Aanpak verkeersonveilige locaties	30	20	20	20	20	20
Inclusie budget - Toegankelijk maken en houden van de openbare ruimte	30	10	10	10	10	10
Riolering en gemalen						
Vervanging riool						
Vervanging riool kruising Dorpstraat-Z Paallelweg	60	150				
Vervanging riool kruising Dorpstraat	60	100				
Vervangen Ludgeruslaan eo 2025	60	200				
Vervangen riool Heilweg	60	412				
Vervanging riool 2023	60	260				
Vervanging riool 2027	60		1.415			
Vervanging riool 2028	60			1.340		
Calamiteiten riolering per jaar	60	75	75	75	75	75
Water						
Duikers en kunstwerken 2021	60	30				
Investeringen water per jaar	60	34	34	34	34	34
Oeverbeschoeiing						
Vervanging oeverbeschoeiing per jaar 2024	45	20				
Vervanging oeverbeschoeiing per jaar	45	20	20	20	20	20
Gemalen						
Rioolgemaal Rosmolen	60	100				
Vervanging gemalen bouwkundig 2025	25	47				
Vervangen gemalen (mech/ electr) 2026	25	9				
Vervangen gemalen (mech/ electr) 2027	25		15			
Calamiteiten gemalen per jaar	25	75	75	75	75	75

DPRA						
DPRA Westervoortse oplegger	60	63				
Uitvoeringsprogramma DPRA 2023	30	16				
Uitvoeringsprogramma DPRA 2024	30	16				
Uitvoeringsprogramma DPRA 2025	30	16				
Investeringen DPRA 2024	60	17				
Investeringen DPRA 2025	60	249				
Vergroeningstrategie	30	45				
DPRA Plein Korte Griet	60	69				
Ruimte en ontwikkeling						
Voorbereidingskrediet woningbouw Achterse Weide	5		130			
Onderhoud gebouwen						
Gemeentehuis en RID						
Verbouwing RID vjn 2025	10	450				
Noodstroomvoorziening gemeentehuis Westervoort	10	50				
Vervanging hoofdverdeel en groepenkast GH 2021	30	30				
Electrotechnische installatie gemeentehuis	30	13				
Gemeentehuis Vernieuwen waterleidingen	40	17				
Brandveiligheid Gemeentehuis RID Bieb VJN 2021	25	195				
Electrotechnische installatie RID/ Bibliotheek	30	11				
Beheer overige gebouwen						
Renovatie toiletgroep en sanitair ondernemercentrum	20	21				
Dakreparatie De Nieuwhof	25	83				
LED						
Creon vervangen verlichting voor LED vjn 2025	10	9				
De Nieuwhof vervangen verlichitng voor LED vjn 2025	10	3				
Scouting vervangen verlichting voor LED vjn 2025	10	10				
Totalen		8.884	2.459	1.729	679	431

Reserve mutaties

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Bestemmingsreserve							
Aanpassing Dorpstraat/ Hamersestraat	43	0	43	0	0	0	0
Aanpassing kruising Hamersestraat	0	750	0	750	0	0	750
Afvalfonds	39	0	0	39	0	0	39
Handhavingskosten bouwen	66	0	66	0	0	0	0
Implementatie Omgevingswet	234	0	36	198	0	0	198
Kapitaallasten investeringen	10	0	0	10	0	0	10
Klimaatadaptatie	76	0	0	76	0	0	76
Klimaatakkoord	165	0	0	165	0	0	165
Mosterdhof	131	0	0	131	0	0	131
Onderzoek Westervoort-Noord	282	0	282	0	0	0	0
Rivierklimaatpark IJsselpoort	0	500	0	500	0	0	500
Versnellen woningbouw	500	0	0	500	0	0	500
Saldo reserves	1.546	1.250	427	2.369	0	0	2.369

	Storting 2028	Onttrekking 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Eind 2030
Bestemmingsreserve									
Aanpassing Dorpstraat/ Hamersestraat	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Aanpassing kruising Hamersestraat	0	0	750	0	0	750	0	0	750
Afvalfonds	0	0	39	0	0	39	0	0	39
Handhavingskosten bouwen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Implementatie Omgevingswet	0	0	198	0	0	198	0	0	198
Kapitaallasten investeringen	0	0	10	0	0	10	0	0	10
Klimaatadaptatie	0	0	76	0	0	76	0	0	76
Klimaatakkoord	0	0	165	0	0	165	0	0	165
Mosterdhof	0	0	131	0	0	131	0	0	131
Onderzoek Westervoort-Noord	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rivierklimaatpark Ijsselpoort	0	0	500	0	0	500	0	0	500
Versnellen woningbouw	0	0	500	0	0	500	0	0	500
Saldo reserves	0	0	2.369	0	0	2.369	0	0	2.369

Voorzieningen mutaties

	Begin 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
ter egalisatie van kosten							
Achterstallig onderhoud wegen	556	0	400	156	0	0	156
Onderhoud gebouwen	78	287	0	365	287	0	653
Onderhoud wegen	1.042	494	682	854	494	825	523
voor middelen van derden met gebonden bestemming							
Tariefegalisatie riolering	4.107	317	32	4.391	323	32	4.682
Saldo Voorzieningen	5.783	1.098	1.115	5.766	1.105	857	6.014

	Storting 2028	Onttrekking 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Eind 2030
ter egalisatie van kosten									
Achterstallig onderhoud wegen	0	0	156	0	0	156	0	0	156
Onderhoud gebouwen	287	0	940	287	0	1.228	287	0	1.515
Onderhoud wegen	494	222	795	494	208	1.081	494	208	1.367
voor middelen van derden met gebonden bestemming									
Tariefegalisatie riolering	370	33	5.019	370	33	5.356	370	33	5.694
Saldo Voorzieningen	1.151	254	6.910	1.151	241	7.821	1.151	241	8.731

3.4 Algemene dekkingsmiddelen

Inleiding
Algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten van een gemeente die niet aan een specifiek bestedingsdoel zijn gebonden en vrij besteedbaar zijn. Ze vormen de basis voor de financiering van gemeentelijke taken, met als voornaamste bronnen de algemene uitkering uit het gemeentefonds en lokale belastingen. In tegenstelling tot 'specifieke dekkingsmiddelen' (gelden van het Rijk voor een bepaald doel, zoals jeugdzorg), kan de gemeenteraad met algemene dekkingsmiddelen zelf bepalen waaraan het geld wordt uitgegeven.

In onze gemeente vallen onder de Algemene Dekkingsmiddelen:
- Onroerende Zaak Belastingen;
- Toeristenbelasting;
- Uitkering uit het Gemeentefonds;
- Beleggingen (dividend);
- Overige Algemene Dekkingsmiddelen (rente interne financiering).

Externe ontwikkelingen
Er zijn geen bijzondere externe ontwikkelingen te melden.

Wat willen we bereiken?
We willen een financieel gezonde gemeente voor nu en in de toekomst zijn.

Beleidskaders
De belangrijkste gemeentelijke regelgeving op het gebied van financiën en planning & control betreft:
- Controleverordening gemeente Westervoort 2025;
- Financiële verordening gemeente Westervoort 2025;
- Treasurystatuut gemeente Westervoort 2021.

Op het gebied van belastingen en heffingen:
- Legesverordening 2026;
- Regeling kwijtschelding gemeentelijke belastingen 2026;
- Verordening Onroerende-zaakbelastingen 2026.

Verbonden partijen
De volgende deelnemingen vallen binnen Algemene dekkingsmiddelen:
- Alliander N.V.
- N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
- Circulus
- Vitens N.V.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Speerpunt 4.1 Verantwoord financieel beleid

Onze gemeente voert een verantwoord en stabiel financieel beleid met sluitende begrotingen, waarbinnen ruimte wordt gemaakt voor noodzakelijke en gewenste veranderingen van beleid en het opvangen van onvoorziene omstandigheden. Wij maken voortdurend een afweging tussen onze bestuurlijke ambities en de daarvoor beschikbare middelen.

Doel
We willen een financieel gezonde gemeente zijn en blijven, nu en in de toekomst zijn.

Risico's
Afhankelijkheid van de rijksbegroting.

Planning
Dit is een blijvend speerpunt voor onze gemeente, zeker gelet op de mogelijke herindeling per 1 januari 2029.

Financiën
De financiën zijn in belangrijke mate afhankelijk van het Rijk. De algemene uitkering uit het Gemeentefonds bepaalt in belangrijke mate onze financiële armslag. Daarnaast bieden de lokale heffingen mogelijkheden voor het generen van inkomsten voor de gemeente.

Participatie
Niet van toepassing.

Activiteit 4.1.1 Zorgen voor een financieel gezonde gemeente
De gemeente stuurt op een stabiele en toereikende basis van algemene dekkingsmiddelen. De OZB-tarieven worden jaarlijks geïndexeerd conform de vastgestelde uitgangspunten. De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt gevolgd via de circulaires van het Rijk. Het treasurybeheer is gericht op een zo gunstig mogelijk renteresultaat. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Financiering.

Financiën
De budgetten maken onderdeel uit van de vastgestelde begroting.

Planning
Dit is een continu proces.

Activiteit 4.1.2 Versterken financiële functie
De financiële functie van 1Stroom is niet op het gewenste niveau. Op de gewenste verbetering te realiseren zijn er diverse projecten gestart. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om:
1. Procesverbeteringen;
2. Vereenvoudiging en verbetering van planning & control;
3. Kwaliteitsverbetering van de financiële functie;
4. Verbetering van het onderdeel belastingen.

Financiën
De met de projecten gemoeide kosten maken onderdeel uit van de 1Stroom begroting.

Planning
Het project Versterking Financiële Functie is medio 2025 gestart en loopt door tot medio 2027. Daarna worden de verbeterprocessen onderdeel van de reguliere werkzaamheden.

Indicatoren

BBV-indicator	Realisatie		Prognose				
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	**2017**	**2023**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Westervoort	706	936					
- Nederland	644	860					
Omschrijving	De gemiddelde jaarlijkse gemeentelijke woonlasten (OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing) voor een eenpersoonshuishouden.						
Meeteenheid:	€		Bron:	COELO			

Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	**2017**	**2023**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Westervoort	778	977					
- Nederland	723	942					
Omschrijving	De gemiddelde jaarlijkse gemeentelijke woonlasten (OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing) voor een meerpersoonshuishouden.						
Meeteenheid:	€		Bron:	COELO			

Wat mag het kosten?

Bij dit onderdeel worden alle belangrijke onderwerpen op het gebied van financiën benoemd.
We starten met een overzicht van het structurele saldo. Daarna geven wij inzicht in de ontwikkeling van het saldo van dit programma en de in deze begroting opgenomen voorstellen voor wijziging van de begroting. Daarnaast presenteren wij de investeringen en reserves en voorzieningen indien van toepassing.

Algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	-824	-309	-103	-252	-370	-493
Baten	42.076	43.186	44.245	43.543	44.231	45.937
Saldo voor bestemming	41.252	42.876	44.142	43.291	43.861	45.443
Mutatie reserves	486	654	1.011	688	489	224
Saldo na bestemming	41.739	43.530	45.153	43.978	44.349	45.668
Incidentele baten en lasten	0	763	712	420	311	584
Structureel saldo	0	42.767	44.441	43.558	44.038	45.083

De realisatie van het jaar 2025 geeft een structureel saldo van € 0 weer. De realisatie wordt standaard als incidenteel aangemerkt. Hier kan in dit geval het gedeelte incidenteel en structureel genegeerd worden.

Programma Algemene dekkingsmiddelen	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Primitieve begroting 2026-2029	43.465	43.333	44.557	44.533
Tot de VJN	52	-41	-75	409
Voorjaarsnota 2026	159	221	329	284
Amendementen voorjaarsnota 2026	100	100	100	100
September	567	-153	-841	126
Beginstand primitieve begroting 2027	44.344	43.460	44.069	45.453
Mutaties primitieve begroting 2027				
Autonome ontwikkelingen	**0**	**0**	**0**	**0**
Kapitaallasten - actualisatie	0	0	0	0
Bestaand beleid - actualisatie	**165**	**146**	**128**	**262**
Belastingopbrengsten - volumestijging en inflatie OZB en stijging afvalstoffenheffing	165	146	128	262
Nieuw beleid - voorstellen	**244**	**72**	**-47**	**-147**
1Stroom - formatieuitbreiding door begin startersleningen	50	50	50	0
1Stroom - projectleider mobiliteitsvisie	100	0	0	0
Gebouwen - dotatie groot onderhoud voor asbestbestrijding Uitterweerd	30	0	0	0
Hondenbelasting - afschaffing	-140	-144	-147	-147
Klimaatadapatatie - startkapitaal uitvoeringsagenda	20	0	0	0
Landschapsbeleid - cofinanciering programma biodiversiteit en Landschap	50	50	50	0
Openbare verlichting - uitbreiding in verband met veiligheid op straat	48	0	0	0
Wijkwegwijzer - pilot	87	116	0	0
Dekkingsmaatregelen	**400**	**300**	**200**	**100**
Kapitaallasten - opnemen Stelpost onderuitputting	400	300	200	100
Totaal mutaties primitieve begroting 2027	809	518	280	215
Totaal primitieve begroting 2027	45.153	43.978	44.349	45.668

Toelichting voorgestelde financiële bijstellingen

In de onderstaande tabel worden de begrotingswijzigingen met een meerjarig financieel effect > € 15.000 toegelicht. De overige kleinere wijzigingen zijn als een totaalregel opgenomen.

Begrotingswijziging	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Bestaand beleid - actualisatie				
Belastingopbrengsten - volumestijging en inflatie OZB en stijging afvalstoffenheffing	**165**	**146**	**128**	**262**

Bij de berekeningen van de belastingopbrengsten OZB is rekening gehouden met de volumestijging en inflatie (2,5%). Voor de afvalstoffenheffing gaan we uit van kostendekkende tarieven. De stijging van de kosten voor de afvalverwerking (onder andere bijdrage Circulus en doorbelasting apparaatskosten) zorgt er voor dat de opbrengst van de afvalstoffenheffing ook stijgt.

Totaal Bestaand beleid - actualisatie	165	146	128	262

Nieuw beleid - voorstellen				
1Stroom - formatieuitbreiding door begin starterslening	**50**	**50**	**50**	**0**

In het coalitieakkoord Westervoort 2026-2030 is de wens benoemd om de starterslening opnieuw in te voeren. Het invoeren van de starterslening past niet binnen het bestaande beleid van de Woonvisie en de Woonagenda 2025-2026. Het invoeren van de starterslening leidt tot een extra capaciteitsvraag aan 1Stroom die niet past binnen de huidige formatie.

Om de starterslening in te kunnen voeren zijn middelen nodig voor capaciteit en geld voor de leningen zelf. Door middel van inhuur zal dit worden ingevuld, de inhuur zal via de gebruikelijke weg van 1Stroom lopen. Aangezien gemeente Duiven geen starterslening in zal voeren zal deze inhuur volledig worden doorbelast aan gemeente Westervoort, zonder rekening te houden met de verdeelsleutel. Voor de jaren 2027, 2028 en 2029 is jaarlijks € 50.000 budget noodzakelijk.
Voor het beschikbaar te stellen bedrag voor de leningen wordt vooralsnog gedacht om € 1.000.000 te storten in het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn). Dit loopt via de balans.

1Stroom - projectleider mobiliteitsvisie	**100**	**0**	**0**	**0**

De gemeente Westervoort heeft samen met de provincie Gelderland onderzoek gedaan naar het wegennet in Westervoort. Regionaal verkeer door het dorp is al jaren een aandachtspunt en blijkt door de vele regionale ontwikkelingen verder toe te gaan nemen. Het onderzoek heeft een aantal punten in het wegennet geïdentificeerd waar aanpassing/uitbreiding wenselijk is. Om de bereikbaarheid van Westervoort op peil te houden is het belangrijk om verder met deze punten aan de slag te gaan en ze ook een plek te geven in de mobiliteitsvisie.

Om hier verder mee aan de slag te gaan, is aanvullend verdiepend onderzoek nodig naar de haalbaarheid, effecten en concrete uitvoering. Op basis daarvan kan een addendum worden gemaakt en ter besluitvorming aan de raad worden voorgelegd. Voor de bekostiging van deze onderzoeken is een voorbereidingskrediet van € 100.000 nodig in 2027. Deze kosten bestaan voor € 50.000 uit kosten voor een projectleider en voor € 50.000 uit onderzoekskosten.

Gebouwen - dotatie groot onderhoud voor asbestbestrijding Uitterweerd	**30**	**0**	**0**	**0**

Het plan omvat de sanering van vensterbanken, kruipluik en panelen om daarna een nieuwe huurder te huisvesten, die na de sanering zelf regelt. Er dient eenmalig een bedrag toegevoegd te worden aan de voorziening groot onderhoud gebouwen.

Hondenbelasting - afschaffing	**-140**	**-144**	**-147**	**-147**

Uitvoering van het coalitieprogramma, hierin is besloten dat de hondenbelasting afgeschaft moet worden per 01-01-2027. Hierdoor vervallen de inkomsten voor een bedrag van € 145.000, maar ook enkele uitgaven budgetten.

Klimaatadapatatie - startkapitaal uitvoeringsagenda	**20**	**0**	**0**	**0**

De raad heeft de wens uitgesproken om vooraf inzicht te krijgen in de vaststelling van de Uitvoeringsagenda. De financiële vertaling en integrale afweging hiervan vindt plaats in de voorjaarsnota 2027. Om wel de voortgang erin te houden wordt alvast een startkapitaal gevraagd.

Landschapsbeleid - cofinanciering programma biodiversiteit en Landschap	**50**	**50**	**50**	**0**

Voor de jaren 2027-2028-2029 is cofinanciering nodig bij de aanvraag provinciale subsidie programma biodiversiteit en landschap.

Openbare verlichting - uitbreiding in verband met veiligheid op straat	**48**	**0**	**0**	**0**

De openbare ruimte moet voor iedereen veilig en toegankelijk zijn. Toch blijkt uit verschillende onderzoeken dat vrouwen en meisjes zich vaker onveilig voelen op straat.
Ze vermijden soms bepaalde routes of passen hun gedrag aan om zich veiliger te voelen. Om deze ervaringen beter te begrijpen en in kaart te brengen heeft de gemeente Westervoort in december 2025 een veiligheid schouw georganiseerd.
Uit de schouw en uit de veiligheidsenquête zijn enkele locaties naar voren gekomen die mensen te donker vinden. Daarnaast krijgen we door het jaar heen regelmatig meldingen over donkere plekken.
Deze locaties zijn nader beoordeelt door de beheerder openbare verlichting. Conclusie daaruit is dat het uitbreiden van de openbare verlichting op de benoemde locaties, kan bijdragen aan het veiligheidsgevoel. Voor de uitvoering van deze aanpassingen is een projectbudget beschikbaar gesteld. Omdat het hier gaat om gerichte, operationele ingrepen om de verlichting te verbeteren.
Toelichting op de benoemde locaties is tevens te vinden in de Kennisgeving Plan van aanpak onveilige plekken d.d. 8 september 2026

Wijkwegwijzer - pilot	**87**	**116**	**0**	**0**

We zetten als pilot een wijkwegwijzer in als laagdrempelig en preventief aanspreekpunt voor inwoners.
Inwoners kunnen bij de wijkwegwijzer terecht met vragen over zorg, welzijn en ondersteuning. De wijkwegwijzer helpt mensen op weg, signaleert vroegtijdig problemen en zorgt ervoor dat inwoners snel bij de juiste hulp of organisatie terechtkomen.
Ook een professional kan, met een doorverwijzing, de wijkwegwijzer inschakelen.
Door inwoners laagdrempeliger, snel en concreet te adviseren wordt welzijn bevorderd, worden grote(re) problemen voorkomen en kosten bespaard.
De pilot heeft als doel om in de praktijk de meerwaarde van een wijkwegwijzer te kunnen beoordelen.
De Wijkwegwijzer moet nauw samenwerken met en een aanvulling zijn op het Sterke Lokale Team.

Totaal Nieuw beleid - voorstellen	244	72	-47	-147

Totaal wijzigingen begroting	809	518	280	215

Reserve mutaties

Bedragen x € 1.000

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Algemene reserve							
Algemene reserve	5.019	3.364	1.734	6.648	0	773	5.875
Bestemmingsreserve							
Budgetoverhevelingen programma's 1, 2 en 3	150	0	0	150	0	0	150
Saldo reserves	5.169	3.364	1.734	6.798	0	773	6.025

	Storting 2028	Onttrekking 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Eind 2030
Algemene reserve									
Algemene reserve	0	643	5.232	0	437	4.795	0	284	4.511
Bestemmingsreserve									
Budgetoverhevelingen programma's 1, 2 en 3	0	0	150	0	0	150	0	0	150
Saldo reserves	0	643	5.382	0	437	4.945	0	284	4.661

Hoofdstuk 4 - Paragrafen

Naast de programma's, die de beleidsmatige indeling van de begroting vormen, kent de begroting op grond van artikel 9 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) een verplicht onderdeel paragrafen.
In de programma's wordt informatie per beleidsterrein gepresenteerd, de paragrafen laten een dwarsdoorsnede van de begroting zien. Onderwerpen die programma-overstijgend zijn en die vanuit financieel of bestuurlijk oogpunt een bijzonder belang hebben, worden hier in onderlinge samenhang beschouwd.

Het BBV schrijft voor dat de begroting ten minste de volgende zeven paragrafen bevat:
1. Lokale heffingen
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
3. Onderhoud kapitaalgoederen
4. Financiering
5. Bedrijfsvoering
6. Verbonden partijen
7. Grondbeleid

De gemeente Westervoort besteedt in de paragrafen ook nog specifiek aandacht aan Openbaarheid op basis van de Wet open overheid en Duurzaamheid, vanuit het grote maatschappelijke en financiële belang.

Voor elke paragraaf geldt dat het BBV een minimale inhoud voorschrijft (artikelen 10 t/m 16 BBV), die de gemeente naar eigen inzicht kan aanvullen met lokaal relevante informatie. Zo dient de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing inzicht te geven in de beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit en de risico's die de gemeente loopt, en bevat de paragraaf financiering de kaders voor de uitvoering van de treasuryfunctie in relatie tot de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido).

Voor gemeente Westervoort zijn de paragrafen zodanig ingericht dat zij enerzijds voldoen aan de wettelijke minimumeisen en anderzijds aansluiten op de lokale bestuurlijke en financiële actualiteit. Waar relevant wordt in de paragrafen verwezen naar onderliggend beleid, zoals de nota Weerstandsvermogen en risicomanagement, de nota Reserves en voorzieningen, het Treasurystatuut en de Nota grondbeleid.

4.1 Lokale heffingen

Inleiding
Deze paragraaf bevat informatie over gemeentelijke belastingen. De gemeentelijke belastingen zijn te onderscheiden in drie typen belastingen. De algemene belastingen, de bestemmingsheffingen en de retributies.
Na de Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds zijn dit de belangrijkste inkomstenbronnen van de gemeente. Het aandeel van de gemeentelijke belastingen in het totaal van de inkomsten op basis van de begroting 2027 is 17%.

Beleid
Algemene belastingen zijn belastingen waarvan de opbrengsten ten goede komen aan de algemene middelen van de gemeente. Dit betekent dat de opbrengsten van deze belastingen niet voor een specifiek en wettelijk bepaald doel, maar voor alle gemeentelijke taken en voorzieningen mogen worden ingezet. De onroerende-zaakbelastingen (hierna: OZB) en de hondenbelasting behoren tot deze categorie.

Bestemmingsheffingen zijn belastingen waarvan de opbrengsten zijn bestemd voor specifieke voorzieningen met een duidelijk algemeen belang. Onder deze categorie vallen de afvalstoffenheffing en de rioolheffing.

Retributies zijn belastingen die worden geheven als er door of namens de gemeente een specifiek product of een specifieke dienst wordt verleend. De leges, de lijkbezorgingsrechten en de marktgelden behoren tot deze categorie. Voor bestemmingsheffingen en retributies geldt dat er geen winst mag worden gemaakt. De opbrengst mag daarom niet hoger zijn dan de kosten die worden gemaakt om het product of de dienst te verlenen.

In de gemeente Westervoort worden diverse belastingen geheven, te weten OZB, afvalstoffenheffing, rioolheffing en rechten (onder andere leges). Voor 2027 is in het coalitieprogramma opgenomen dat de hondenbelasting komt te vervallen. De opbrengst hondenbelasting is niet meer in de begroting opgenomen.

Ontwikkelingen
De ramingen en de tarieven in de voorcalculaties zijn gebaseerd op de tarieven 2026 en worden in principe verhoogd met de vastgestelde indexatie van 2,5%. Een voorstel tot aanpassing van de tarieven vindt plaats in de financiële begroting. Bij aanpassing van de tarieven zal kritisch worden beoordeeld in hoeverre tariefstijging plaats dient te vinden. Daarbij wordt steeds een efficiënte en klantgerichte uitvoering van diensten en producten nagestreefd.

Uitzonderingen hierop zijn de ramingen voor afvalstoffenheffing, rioolheffing, lijkbezorgingsrechten, marktgelden en leges omgevingsvergunning. gebruikelijk zijn deze ramingen gebaseerd op de geraamde kosten voor 2027 en de berekende tarieven voor 2027. Er is voor deze werkwijze gekozen omdat het voor genoemde heffingen en rechten noodzakelijk is om de kostendekkendheid voor 2027 te bepalen. Het is namelijk wettelijk niet toegestaan dat deze heffingen en rechten meer dan kostendekkend zijn.

Naast kostenontwikkelingen (bijvoorbeeld inzameling- en verwerkingsprijzen afval) wordt normaal gesproken uitgegaan van een indexering van de tarieven 2027 met 2,5% voor loon- en prijsontwikkelingen overeenkomstig het percentage BBP (Bruto Binnenlands Product) uit de meicirculaire gemeentefonds 2026 (voor 2028 2,6%, voor 2029 2,5% en voor 2030 2,50%). Normaal gesproken wordt het uitgangspunt gehanteerd dat afvalstoffenheffing, rioolheffing, leges omgevingsvergunning en leges kostendekkend zijn. Voor de afvalstoffenheffing 2027 wordt dit standpunt losgelaten, voor marktgelden is het uitgangspunt om zoveel mogelijk kosten te verhalen en voor lijkbezorging 60% kostendekkend zijn.

In de meicirculaire 2026 is aangegeven dat er een landelijk gemiddelde waardestijging van 6,5% voor woningen en 2,75% voor niet-woningen wordt verwacht. De gemiddelde waardestijgingen voor Westervoort zijn nog niet bekend. Daarom is voor de berekening van de OZB-tarieven 2027 uitgegaan van de oude Westervoortse waarden. Alle OZB-tarieven worden nog herzien op basis van de daadwerkelijke waardeontwikkeling in de gemeente Westervoort. Een wijzigingsvoorstel hiertoe wordt in december 2026 aan de gemeenteraad voorgelegd.

Toenemende druk op de rioolheffing door klimaatadaptatie
Bij steeds meer gemeenten leidt de opgave rond klimaatadaptatie (wateroverlast, hitte, droogte) tot extra investeringen in de rioleringsinfrastructuur, die via de rioolheffing moeten worden gedekt. Voorbeelden uit andere gemeenten laten stevige tariefstijgingen zien die hierdoor mede worden veroorzaakt, oplopend tot ruim 10% in één jaar, naast de reguliere inflatiecorrectie.

Koppeling WOZ-waardeontwikkeling en gemeentefondsuitkering
Een stijgende gemiddelde WOZ-waarde werkt door in een lagere rijksbijdrage uit het Gemeentefonds, omdat het verdeelmodel ervan uitgaat dat gemeenten bij hogere woningwaarden meer eigen inkomsten via de OZB kunnen genereren. Blijven de OZB-tarieven ongewijzigd terwijl de WOZ-waarde stijgt, dan loopt de gemeente per saldo inkomsten mis: de rijksbijdrage daalt, terwijl de OZB-opbrengst niet evenredig meestijgt. Het is van belang dit mee te wegen bij de bepaling van de tarieven.

Toenemende druk op de afvalstoffenheffing door maatregelen Rijk
Als gevolg van maatregelen van de rijksoverheid is het reëel te veronderstellen dat de lasten voor de afvalstoffenheffing fors gaan stijgen in de komende jaren. De belasting op het verbranden van restafval stijgt fors, de per 1 januari 2026 ingevoerde CO2 heffing voor afvalverbrandingsinstallaties wordt verhoogd en de verwerkingstarieven zullen stijgen. Tot slot zullen ook stijgende energieprijzen tot stijgingen van de kosten leiden.

Toenemende druk op de tarieven voor lijkbezorging
Als gevolg van de trendmatige daling van het aantal begravingen die in heel Nederland zichtbaar is wordt het op termijn moeilijker om de gewenste kostendekking van 100% te realiseren. Indien de gewenste kostendekkendheid wordt gehandhaafd zal een versterkend effect hebben op de daling van het aantal begravingen. Dit leidt vervolgens tot opnieuw hogere kosten per begraving.

Risico's

De voornaamste risico's voor de belastingheffingen betreffen ongeldige of onjuiste verordeningen. Beide scenario's leiden in meer of mindere mate tot een vermindering van de belastingopbrengsten. Het niet tijdig kenbaar maken van de WOZ-waarde heeft eveneens forse gevolgen voor de heffing.

Overzicht tarieven

Hieronder zijn de belastingtarieven voor het jaar 2027 vermeld. In het overzicht zijn, ter vergelijk, de tarieven voor 2026 opgenomen. De tarieven van de rechten, waaronder de leges zijn divers. Daarom zijn deze tarieven niet opgenomen in het overzicht.

Eind 2026 wordt er gestart met het invoeren van de mogelijkheid om te storten in een 30 liter trommel bij de ondergrondse containers. Het tarief hiervoor wordt voor het eerst in 2027 in de verordening opgenomen.

Bedragen in €

Tariefontwikkeling belastingen	Tarief 2026	Tarief 2027
OZB eigendom % woningen van de vastgestelde waarde (per € 1.000)	0,1483	0,1520
OZB eigendom % niet-woningen van de vastgestelde waarde (per € 1.000)	0,3497	0,3548
OZB gebruik niet-woningen van de vastgestelde waarde (per € 1.000)	0,2674	0,2741
Afvalstoffenheffing vastrecht	219,69	225,18
Afvalstoffenheffing variabel, per lediging 140 liter container restafval	13,45	9,97
Afvalstoffenheffing variabel, per lediging 240 liter container restafval	16,67	17,09
Afvalstoffenheffing variabel, per storting 60 liter	1,86	2,50
Afvalstoffenheffing variabel, per storting 30 liter		1,25
Rioolheffing vast bedrag	269,42	276,16

Opbrengsten

In onderstaand overzicht zijn de geraamde belastingopbrengsten voor het jaar 2027 opgenomen. De geraamde opbrengsten voor 2026 zijn ter vergelijking bijgevoegd.

	Begroting 2026	Begroting 2027
OZB	4.640.875	4.691.711
Afvalstoffenheffing	1.782.238	2.255.764
Rioolheffing	1.938.072	1.987.015
Hondenbelasting	127.776	0
Lijkbezorgingsrechten	53.000	54.378
Marktgelden	5.000	5.000
Leges omgevingsvergunning	214.005	200.000
Leges	321.168	395.485
Huuropbrengst sport	24.500	24.500
Totaal	9.106.634	9.613.853

Ondanks de afschaffing van de hondenbelasting stijgen de begrote opbrengsten met ruim € 500.000. De afvalstoffenheffing vertoont een grote stijging ten opzichte van de primaire begroting 2026.

De begrote opbrengst afvalstoffenheffing in 2026 bedraagt € 2.196.000 waardoor het verschil in de werkelijkheid lager uitkomt. Het afschaffen van de hondenbelasting leidt tot een vermindering van de opbrengsten van € 127.000. De leges stijgen met ruim 10% ten opzichte van de primaire begroting 2026.

Overzicht kostendekkendheid

Hieronder staan de lasten- en batenoverzichten van de kostendekkende tarieven. Er is inzichtelijk gemaakt hoe bij de berekening van de tarieven wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de geraamde lasten niet overschrijden. Dit is gedaan voor de tarieven van de belastingen die hoogstens kostendekkend mogen zijn.

Bedragen in €

Kostendekking afvalstoffenheffing			
TV2.1 Reiniging openbaar gebied (33% van de kosten)	24.813		
TV2.1 Doorbelasting 1Stroom openbaar gebied (33% van de kosten)	98.988		
TV7.3 Huishoudelijk afval huis aan huis inzamelen	100.404		
TV7.3 Kosten Circulus	1.426.999		
TV7.3 Opbrengsten huishoudelijk afval huis aan huis inzamelen	-126.530		
TV7.3 Doorbelasting 1Stroom	355.962		
TV7.3 Afvalaanbiedstation	226.092		
TV7.3 Opbrengsten afvalaanbiedstation	-71.896		
TV7.3 Lasten heffing en invordering	-2.929		
TV2.1 BTW	5.211		
TV7.3 BTW	362.630		
TV7.3 Kwijtschelding	101.000		
TV7.3 Oninbaar/leegstand	30.000		
Totale lasten		2.530.744	
TV7.3 Opbrengst belastingen			
Totale baten		2.255.764	
Dekking			89%

Kostendekking Rioolheffing			
TV7.2 Riool	894.797		
TV7.2 Doorbelasting 1Stroom	487.394		
TV7.2 Rioolgemalen en randvoorzieningen	161.332		
TV7.2 Klimaatadaptie	59.375		
TV7.2 Lasten heffing en invordering	39.493		
TV7.2 te compenseren BTW	349.008		
Totale lasten		1.991.399	

TV7.2 Baten rioolheffing	1.987.015		
Totale baten		1.987.015	
Dekking			100%

Kostendekking Lijkbezorging			
TV7.5 Begraafplaatsen	39.636		
TV7.5 Doorbelasting 1stroom	77.997		
Totale lasten		117.633	
TV7.5 Overige leges			
Totale baten		54.378	
Dekking			46%

Kostendekking Markten			
TV3.3 Kosten markten	2.000		
TV3.3 Doorbelasting 1Stroom	9.069		
Totale lasten		11.069	

TV3.3 Opbrengst marktgelden	5.000		
Totale baten		5.000	
Dekking			45%

Kostendekking Omgevingsvergunning			
TV8.3 Kosten omgevingsvergunning	35.824		
TV8.3 BTW	7.523		
TV1.1 Kosten omgevingsvergunning	41.283		
TV8.3 Doorbelasting 1Stroom	137.121		
Totale lasten		221.751	
TV8.3 Opbrengst omgevingsvergunning			
Totale baten		200.000	
Dekking			90%

Lokale lastendruk

In de begroting 2027 wordt een lastendrukstijging voorzien van 0,2%. In onderstaande overzichten zijn, onder andere, de voornaamste lasten voor een gemiddeld huishouden in het jaar 2027 op een rij gezet, waarbij de procentuele stijging ten opzichte van het jaar 2026 is weergegeven. Hierbij is de gemiddelde WOZ-waarde van Westervoort voor het jaar 2027 conform de verwachte waardeontwikkeling in de meicirculaire.

Aannames

Gemiddelde WOZ-waarde woning	€ 397.000
Ledigingen 140-liter container restafval	7 keer *
Rioolaansluiting woning	vast bedrag

*Tot en met 2025 is uitgegaan van gemiddeld 8 ledigingen en voor 2026 van 7 ledigingen

Ontwikkeling lokale lastendruk	2024	2025	2026	2027	% Ontwikkeling t.o.v. 2026
OZB-eigenaar woningen	491,84	485,51	569,68	583,92	2,5
Afvalstoffenheffing	231,56	263,72	313,84	294,97*	-6,0
Rioolheffing	253,48	262,23	269,42	276,16	2,5
Totaal	976,88	1.011,46	1.152,94	1.155,05	0,2

* in 2027 wordt het tarief van de 140 liter container in lijn gebracht met de 240 liter container.

Meerjarige ontwikkeling lastendruk per huishouden met een eigen woning conform de bovenstaande uitgangspunten:

Meerjarig ontwikkeling lastendruk	2027	2028	2029	2030
OZB- Eigenaar	583,92	598,52	615,88	631,27
Afvalstoffenheffing	294,97	302,34	311,11	318,89
Rioolheffing	276,16	283,06	291,27	298,56
Totaal	1.155,05	1.183,93	1.218,26	1.248,72
Stijgingspercentage t.o.v. voorgaand jaar	0,2	2,5	2,9	2,5

Vergelijking lastendruk per inwoner binnen Gelderland in de periode 2022-2026.

Ter vergelijk zijn hieronder de tarieven van de lastendruk per inwoner opgenomen. deze bedragen zijn gebaseerd op de jaarlijkse benchmark van de Provincie Gelderland.

in €	2022	2023	2024	2025	2026
Gemeente Westervoort	465,00	469,00	477,00	583,00	563,00
Liemerse gemeenten	450,20	464,00	489,40	529,00	561,00
Gemeente Duiven	474,00	485,00	532,00	551,00	568,00
Gemeente Zevenaar	436,00	447,00	477,00	504,00	549,00
Gelderland (incl. Westervoort)	449,02	464,40	490,90	551,00	561,00

** Liemerse gemeenten: Duiven, Doesburg, Montferland, Westervoort en Zevenaar*
Bron: Provincie Gelderland, afd. KOB/IBT. Zie hiervoor de tabel Belastingdruk totaal per inwoner.

Bij de lastendruk worden de volgende opmerkingen gemaakt. Het is voor de afvalstoffenheffing lastig een vergelijk te maken aangezien iedere gemeente een eigen systeem heeft van tariefberekening. Hierdoor ontstaat een vertekend beeld bij de bepaling van de lastendruk.

Kwijtschelding

De gemeente is op grond van de Gemeentewet bevoegd om kwijtschelding van gemeentelijke heffingen te verlenen. In de gemeente Westervoort kan door belastingplichtigen kwijtschelding worden aangevraagd voor de afvalstoffenheffing vastrecht, de afvalstoffenheffing ledigingen/stortingen (maximaal 8 ledigingen 140-liter container, of maximaal 5 ledigingen van 240-liter container, of maximaal 28 stortingen) en zeer incidenteel onroerende-zaakbelastingen (eigenaren woningen).

De kwijtscheldingsregeling zal conform het aantal gehanteerde gemiddelde ledigingen voor de begroting, worden aangepast met ingang van 2027. Kwijtschelding wordt verleend op basis van 100% van de bijstandsnorm, waarbij tevens een vermogenstoets plaatsvindt. Ligt het netto besteedbare inkomen op of onder het bijstandsniveau, dan wordt volledige kwijtschelding verleend. Bij een gering hoger inkomen kan sprake zijn van een gedeeltelijke kwijtschelding. In al deze gevallen zal het beschikbare vermogen beneden de toegestane norm moeten liggen. Voor 2027 wordt rekening gehouden met een totaalbedrag van € 91.500 voor kwijtscheldingen.

Conclusie

De gemeentelijke belastingen zijn na de Algemene Uitkering de belangrijkste inkomstenbron van Westervoort en leveren in 2027 naar verwachting € 9,6 miljoen op, een stijging van bijna € 0,5 miljoen ten opzichte van 2026. Deze stijging komt vooral door de OZB-waardeontwikkeling en hogere afvalverwerkingskosten, mede door de eerste ervaringen met Circulus.

Normaal gesproken wordt het uitgangspunt gehanteerd dat afvalstoffenheffing, rioolheffing, leges omgevingsvergunning en leges kostendekkend zijn. Voor de afvalstoffenheffing 2027 wordt dit standpunt losgelaten, voor marktgelden is het uitgangspunt om zoveel mogelijk kosten te verhalen en voor lijkbezorging 60% kostendekkend zijn.
De overige tarieven worden verhoogd met de reguliere inflatie van 2,5%.

De lokale lastendruk voor een gemiddeld huishouden stijgt in geringe mate, maar blijft in lijn met de andere Liemerse gemeenten en het Gelderse gemiddelde.
Voor de langere termijn is er sprake van een oplopende druk op de afvalstoffenheffing (rijksmaatregelen, CO2-heffing) en op de lijkbezorgingsrechten (dalend aantal begravingen).

4.2 Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Inleiding

In de uitvoering van onze taken zijn risico's niet te vermijden. Het is belangrijk om ze in beeld te hebben omdat ze impact kunnen hebben op de realisatie van onze doelen. Daarom gaat de gemeente zorgvuldig om met risico's, wil de gemeente bewuste afwegingen maken bij het aangaan van risico's en passende beheersmaatregelen nemen. Als risico's zich toch voordoen dan wil de gemeente ze kunnen opvangen. De ratio weerstandsvermogen geeft een indicatie in welke mate de gemeente hiertoe in staat zijn. De ratio weerstandsvermogen geeft de verhouding aan tussen de omvang van de beschikbare en de benodigde weerstandscapaciteit. Een gezond weerstandsvermogen (> 1,0) stelt de gemeente in staat om financiële tegenvallers op te vangen zonder dat dit tot ombuigingen dwingt ten koste van het uitvoeren van bestaande taken.

De weerstandscapaciteit kan worden gezien als een noodzakelijke buffer om de continuïteit van de bedrijfsvoering te waarborgen. Die buffer ligt deels in de sfeer van de exploitatie (de baten en lasten) en deels in de vermogenssfeer (reserves).

Beleid

Mede naar aanleiding van een opmerking van de accountant wordt er in 2027 een nota weerstandsvermogen en risicobeheersing opgesteld.

Ontwikkelingen

Er zijn geen bijzondere nieuwe ontwikkelingen te melden die van invloed zijn op deze paragraaf.

Risico's

De risico's die relevant zijn voor het weerstandsvermogen moeten materieel zijn en niet op andere wijze zijn af te dekken. Denk hierbij aan het treffen van een voorziening, het vormen van een reserve, het afnemen van een verzekering of het nemen van beheersmaatregelen.

Er wordt een schatting gemaakt van de kans dat een risico zich voordoet en de financiële impact die dit zal hebben. Dat is per definitie een subjectieve beoordeling. Om die onzekerheid nadrukkelijk tot uitdrukking te brengen, wordt gewerkt met minimum- en een maximumwaarden.

In de navolgende inventarisatie zijn de risico's in vier categorieën verdeeld:
- Risico's omtrent de bedrijfsvoering;
- Risico's omtrent openeinderegelingen;
- Financiële risico's;
- Overige risico's.

Onder de risico's omtrent de bedrijfsvoering hebben we de apparaatskosten , deskundigheid personeel, cyberbeveiliging, bovenformatieven.
Onder de risico's omtrent openeidenregelingen scharen wij onder andere de risico's rondom de regelingen jeugdzorg en de participatiewet.
De financiële risico's betreffen voornamelijk de risico's inzake de Algemene Uitkering, wachtgelden bestuurders en grondexploitaties.

Overzicht top risico's

Jaarlijks worden alle risico's binnen onze gemeente geïnventariseerd. Daarbij wordt de organisatie gevraagd mogelijke risico's te benoemen en ook een indicatie te geven wat de impact van het risico kan zijn en hoe groot de kans is dat een dergelijk risico zich voor zal doen. In deze paragraaf benoemen we de grootste risico's.

Financieel risico Jeugdzorg en Wmo
Uitgaven voor de Jeugdzorg en Wmo zijn voor de gemeenten in Nederland de afgelopen jaren flink toegenomen, zo ook voor Westervoort. Gezien het open karakter van de regelingen blijft er sprake van aanzienlijke risico's. Vanwege de kosten van sommige individuele trajecten is het lastig vooraf een goede inschatting te maken. Vooraf is niet duidelijk hoe vaak er in een jaar gebruik zal worden gemaakt van dergelijke trajecten. Het gewogen risico voor de gemeente Westervoort is becijferd op € 460.000 voor jeugdzorg en € 247.500 voor Wmo .\

Woonplaatsbeginsel
De gemeente wordt verantwoordelijk voor de kosten van jeugdhulp van jeugdigen die binnen de gemeente staan ingeschreven, ongeacht waar de zorg wordt geleverd. Wanneer het aantal jeugdigen dat gebruikmaakt van jeugdhulp toeneemt of wanneer de zorgvraag complexer en duurder wordt, kunnen de kosten voor de gemeente hoger uitvallen dan waarmee in de begroting rekening is gehouden.

Algemene Uitkering
De herverdeling van de Algemene Uitkering is doorgevoerd. Het Rijk blijft volop verantwoordelijkheid naar gemeenten doorschuiven of wegnemen. Bovendien rekent het Rijk met investeringsplannen die zeer ambitieus zijn. Verder is het Gemeentefonds een veel genoemd onderwerp voor bezuinigingen door het Rijk. Door dit alles fluctueert de Algemene Uitkering per jaar en bestaat het risico dat er in enig jaar een lagere uitkering wordt ontvangen. Voor de gemeente Westervoort is dit risico becijferd op € 437.500.
In de Voorjaarsnota 2026 van het Rijk is een korting toegepast op het Gemeentefonds vanwege het afschaffen van de huishoudelijke hulp in de Wmo. Het is nog onduidelijk hoe deze bezuiniging wordt ingevuld.

Westervoort-Noord
Het risico voor Westervoort-Noord wordt bepaald aan de hand van de Monte Carlo risicoanalyse. Deze analyse vervangt vaste schattingen van onzekere factoren—zoals bouwkosten, rentestanden en opbrengsten—door realistische kansverdelingen. Vervolgens simuleert een computermodel dit project duizenden keren met steeds wisselende combinaties van deze factoren, wat resulteert in een betrouwbaar overzicht van de totale financiële risico's en de kans op winst of verlies.

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) verplicht gemeenten om een directe, objectieve relatie aan te tonen tussen de daadwerkelijke risico's en de beschikbare weerstandscapaciteit. De accountant eist een sluitende onderbouwing. De 100%-uitkomst van het computermodel (Monte Carlo analyse) biedt die harde, niet-arbitraire onderbouwing voor de raad en externe toezichthouders.

Risicoprofiel

Begroting 2027	kans %	Risico minimum	maximum	gemiddeld
Risico's omtrent de bedrijfsvoering				
Personeel 1Stroom	50%	250.000	500.000	187.500
Databeveiliging	90%	50.000	200.000	112.500
Openeinderegelingen				
Jeugdzorg	80%	400.000	750.000	460.000
Participatie (BUIG)	50%	100.000	250.000	87.500
Wet maatschappelijke ondersteuning	90%	50.000	500.000	247.500
Armoedebeleid	70%	50.000	250.000	105.000
Woonplaatsbeginsel	90%	50.000	850.000	405.000
Financiële risico's				
Algemene uitkering	70%	250.000	1.000.000	437.500
Plan de Schans	70%	0	100.000	35.000
Westervoort Noord	*	309.000	309.000	309.000
Westervoort Centrum	23%	0	630.000	72.450
Wachtgeld bestuurders	30%	50.000	250.000	45.000
Overige risico's				
Pandemieën	5%	100.000	2.500.000	65.000
Totaal		1.659.000	8.089.000	2.568.950

* betreft een Monte-Carlo berekening

Het gemiddelde van het totaal is de benodigde weerstandscapaciteit. Voor 2027 is de benodigde weerstandscapaciteit € 2.568.950.

Weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit van gemeente Westervoort bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken. In de praktijk bestaat de beschikbare weerstandscapaciteit uit de algemene reserve aangevuld met een eventueel positief jaarrekening resultaat.
Het positieve resultaat over 2025 bedraagt € 2.764.000 na bestemming, de algemene reserve is eind 2026 is naar verwachting € 3.884.000 positief.
Hiermee komt de totale weerstandscapaciteit op:

Bedragen x €

	Begroting 2027
Reserve per 31-12-2026	3.884
Resultaat 2025	2.764
Totaal	6.648

De weerstandscapaciteit kan uit nog een aantal meer componenten bestaan. Hieronder lichten wij toe waarom deze componenten niet meegenomen zijn.

Vrij aanwendbare bestemmingsreserves
Er is geen sprake van vrij aanwendbare bestemmingsreserves. Wanneer wij de bestemmingsreserves aanspreken voor de dekking van risico's ontstaan er dekkingsproblemen.

Stille reserves
De bijdrage van stille reserves ramen wij op nul. Dit doen wij omdat het onzeker is dat een stille reserve geëffectueerd kan worden.

Onbenutte belastingcapaciteit
Er is geen ruimte meer in de onbenutte belastingcapaciteit.

Weerstandsvermogen

De ratio weerstandsvermogen is de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de weerstandscapaciteit die nodig is om de restrisico's op te vangen. Dit zijn risico's waar géén maatregelen voor zijn getroffen om die af te dekken. Als een restrisico zich in de praktijk voordoet, zullen de liquide middelen worden aangesproken. Bij onvoldoende middelen kan het nodig zijn om een lening aan trekken, die extra rentelasten met zich meebrengt.

De ratio van het weerstandsvermogen wordt als volgt berekend:

$$Ratio\ weerstandsvermogen = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

Voor de begroting 2027 komt dat neer op: $2{,}6 = \frac{6.684}{2.569}$

De normtabel geeft een waardering van het berekende ratio:

Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	> 2.0	Uitstekend
B	1.4 - 2.0	Ruim voldoende
C	1.0 - 1.4	Voldoende
D	0.8 - 1.0	Matig
E	0.6 - 0.8	Onvoldoende
F	<0.6	Ruim onvoldoende

Een ratio van 2,6 staat gelijk aan een uitstekende weerstandsvermogen.

Financiële kengetallen

Verloop van de kengetallen	Rek. 2025	BG 2026	BG 2027	BG 2028	BG 2029	BG 2030
Netto schuldquote	28,0%	32,0%	66,2%	66,0%	68,9%	66,1%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	27,0%	32,0%	62,6%	62,7%	65,2%	62,4%
Solvabiliteitsratio	23,0%	16,1%	13,4%	11,8%	11,7%	11,3%

Structurele exploitatieruimte	3,3%	1,6%	1,6%	0,8%	1,3%	2,4%
Grondexploitatie	2,1%	0,2%	6,4%	10,9%	8,9%	10,6%
Belastingcapaciteit	98,0%	115,2%	112,4%	112,5%	113,5%	114,0%

Conclusie
De ratio weerstandsvermogen is de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de weerstandscapaciteit die nodig is om de restrisico's op te vangen. Dit zijn risico's waar géén maatregelen voor zijn getroffen om die af te dekken.
De gemeente heeft een ratio van 2,6 en valt daarmee in de categorie uitstekend.

4.3 Onderhoud Kapitaalgoederen

Inleiding
De kapitaalgoederen zijn onderverdeeld in gebouwen, groen, riolering en water en wegen. In deze paragraaf worden het beleidskader, de beheerplannen en de financiële consequenties toegelicht.

Beleid
De gemeenteraad stelt met beleidsplannen de uitgangspunten vast voor het onderhoud. Het gekozen onderhoudsniveau en de gewenste kwaliteit bepalen hoeveel geld hiervoor jaarlijks nodig is. Met het vaststellen van de programmabegroting geeft de raad het college toestemming om geld uit de onderhoudsvoorzieningen voor dit doel te gebruiken. Kosten voor groot onderhoud worden hier direct uit betaald.

In 2024 heeft de raad het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte (IBOR) vastgesteld. Dit plan geeft richting aan een integrale aanpak van de openbare ruimte voor de komende tien jaar. Het doel is een toekomstbestendige, toegankelijke en gezonde leefomgeving. Dit in samenhang met de grote vervangingsopgaven. Het IBOR draagt ook bij aan beheersbare kosten en een grotere betrokkenheid van inwoners.

Begin 2026 heeft het college het integraal beheerkader openbare ruimte (IBK-OR) vastgesteld. Dit is de uitwerking van het IBOR naar uitvoering. In 2027 werken we verder op basis van deze kaders.
Onderdeel van het IBK-OR is een ontwikkelprogramma, waaronder het opstellen van een Meerjaren Onderhoudsplanning Openbare Ruimte (MJOP-OR) en een nieuw Handboek Inrichting Openbare Ruimte (HIOR). Hiermee is eind 2025 gestart, maar dit is tijdelijk stilgelegd door personele wisselingen. De planning is dat het MJOP-OR en het HIOR in 2027 worden vastgesteld, waar mogelijk in samenwerking met Duiven, Zevenaar en Doesburg.

De ambitie is dat de grond-, weg- en waterbouw in 2050 circulair is. Duurzaamheid en circulariteit worden daarom al meegenomen in aanbestedingen.
Voor het beheer is in 2025 een nieuw beheersysteem aanbesteed. De datamigratie verloopt moeizaam. In 2027 verwachten we te beschikken over een goed functionerend beheersysteem, waarmee de benodigde beheerinformatie kan worden ontsloten.

Ontwikkelingen

Gebouwen - Verzwaring energielabelverplichtingen
Vanaf 2030 moet de energieprestatie van alle bestaande utiliteitsgebouwen (waaronder gemeentelijke en maatschappelijke gebouwen) beter zijn dan die van de slechtst presterende 16% uit 2020; in 2033 geldt dit voor de slechtste 26%. Dit komt naast de al geldende label C-verplichting voor kantoren.
Vanaf 29 mei 2026 vervalt bovendien de uitzondering voor monumenten, deze moeten bij verkoop, verhuur of verlenging ook een geldig energielabel kunnen overleggen, met een vernieuwde, uitgebreidere labelsystematiek.
Dit heeft consequenties voor de meerjarenonderhoudsplannen richting het CO2-arme doel voor 2050.

Groen - Roep om landelijke groennormen tegen hittestress
Een brede coalitie van maatschappelijke organisaties riep in juni 2026 het kabinet op om landelijke minimumnormen voor groen en bomen vast te leggen, en gemeenten financieel te ondersteunen bij vergroening van de openbare ruimte. Aanleiding: meer dan 800.000 Nederlanders wonen in sterk versteende buurten met te weinig openbaar groen, terwijl hittestress volgens het RIVM een stijgend aantal extra sterfgevallen per jaar veroorzaakt. Vanuit Europa is er de verplichting om vanuit de Europese Natuurherstelverordening het aandeel groen te verhogen; vanuit het Rijk (Ministerie, VNG) komt een landelijk plan hoe dat te gaan doen en wat dat voor individuele gemeenten betekent. Nog onduidelijk is welke financiële consequenties dit heeft.
Bij prioritering binnen het groenbeheerplan dient hier rekening mee gehouden te worden, ook omdat groene maatregelen vaak een dubbele functie vervullen (verkoeling én wateropvang bij extreme neerslag).

Riolering en water - Landelijke vervangingsgolf riolering
De rioolstelsels die in de jaren '70 en '80 op grote schaal zijn aangelegd, naderen het einde van hun technische levensduur van circa 60 jaar. Ook in Westervoort leidt dit de komende decennia tot een omvangrijke vervangingsopgave. Op basis van de huidige inzichten wordt vanaf 2035 gestart met de grootschalige renovatie en vervanging van rioolstelsels in de eerste woonwijken. Daarmee begint een meerjarige opgave die stapsgewijs over de gemeente wordt uitgerold.

Om inzicht te bieden in de planning van deze vervangingsopgave is een kaart opgesteld waarop per wijk is aangegeven in welk jaar renovatie of vervanging van het rioolstelsel wordt voorzien.

Deze kaart is integraal opgesteld in samenwerking met de disciplines wegen, groen en verkeer. Daarbij vormen de vervangingsopgave van het riool en de onderhouds- en vervangingsopgave van de wegen het uitgangspunt voor de planning. Door werkzaamheden zoveel mogelijk te combineren, wordt de openbare ruimte efficiënt en toekomstbestendig ingericht, worden overlast en maatschappelijke kosten beperkt en ontstaat een optimale afstemming tussen de verschillende beheeropgaven.

Wegen - Groeiend landelijk tekort aan infrastructuuronderhoud
De Algemene Rekenkamer concludeerde in 2025/2026 dat infrastructuur op de landelijke 'Hoogrisicolijst' staat: budgetten zijn te laag om de benodigde kwaliteit te behouden. Om het achterstallig onderhoud in te halen is volgens de Rekenkamer € 34,5 miljard nodig. Gemeenten beheren een aanzienlijk deel van de civiele infrastructuur in Nederland (circa € 347 miljard aan waarde), en VNG/IPO waarschuwden in mei 2026 gezamenlijk voor een 'bereikbaarheidsinfarct' door achterstallig onderhoud aan gemeentelijke wegen, bruggen en tunnels.
Dit landelijke beeld onderstreept het belang van een actueel wegenbeheerplan met reële kwaliteitsambities, om te voorkomen dat achterstallig onderhoud op termijn leidt tot hogere kosten of noodgedwongen afsluitingen.

Risico's
De landelijke discussie verschuift van 'wat is wenselijk' naar 'wat is onvermijdelijk' - verzwaring van verduurzamingseisen voor gebouwen, toenemende druk vanuit klimaatadaptatie op groen en riolering, en een groeiend besef dat uitgesteld onderhoud aan wegen en overige infrastructuur uiteindelijk duurder uitpakt dan tijdig investeren.

Voor de eigen beheerplannen is het zinvol om deze ontwikkelingen expliciet te benoemen als context bij de gemaakte en te maken keuzes in onderhoudsniveau en investeringsplanning.

Gebouwen

Algemeen
De beschikbaarheid van vastgoed, of dat nu is door eigenaarschap of bijvoorbeeld via huur, is altijd faciliterend van karakter en is noodzakelijk om taken van de gemeente uit te voeren of om beleid effectief en/of efficiënt te kunnen realiseren. Het hebben van vastgoed dient dus bij te dragen aan taken en doelstellingen van de gemeente waar de markt dit niet oppakt. Hiervoor worden de volgende categorieën gehanteerd:
- Vastgoed voor eigen huisvesting (gemeentehuizen en -werven);
- Maatschappelijk vastgoed (buurthuizen, scholen voor het primair en voortgezet onderwijs inclusief integrale kindcentra (IKC's), multifunctionele accommodaties (MFA's) of sportaccommodaties);
- Herontwikkelingsvastgoed (objecten met een strategische ligging voor toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen of waar tijdelijk gebruik plaatsvindt in afwachting van definitieve invulling);
- Overig vastgoed (begraafplaatsen en gebouwde voorzieningen in de openbare ruimte).

Beleid
Op het moment dat deze begroting wordt gemaakt wordt ook gewerkt aan de Beleidsnota Maatschappelijk Vastgoed 2026-2040. Bij de begroting van 2025-2028 is het onderhoudsplan voor het vastgoed aan de raad toegezonden.

Huisvestingsplannen en investeringen
Binnen het gemeentelijk vastgoedbeleid werken we toe naar strategische huisvestingsplannen.

Deze plannen geven beter inzicht in de toekomstige behoefte aan accommodaties, de momenten waarop herinvestering of renovatie nodig is en de financiële reserveringen die daarvoor tijdig moeten worden getroffen. Renovatie is daarbij gericht op kwaliteitsverbetering van het vastgoed, terwijl onderhoud vooral bedoeld is om gebouwen in goede staat te houden tot het moment waarop renovatie of herontwikkeling aan de orde is. Momenteel wordt gestart met de integrale accommodatie-agenda voor ontmoetingsplekken als onderdeel van deze bredere strategische benadering.

De reeds gevoteerde investeringen richten zich op dit moment vooral op het energetisch verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed. Daarmee geven we invulling aan de wettelijke energiebesparingsplicht en dragen we tegelijkertijd bij aan lagere energielasten. Voorbeelden van maatregelen zijn het toepassen van LED-verlichting, het verbeteren van gevel- en dakisolatie, het vervangen van glas door HR++ glas, het isoleren van leidingen en installaties, het realiseren van warmteterugwinning en het optimaliseren van elektrische installaties. De uitvoering van deze maatregelen loopt nog en worden veelal in samenhang met het uitvoeren van groot onderhoud opgepakt.

Bij de vaststelling van de meerjarenbegroting 2025-2028 zijn de kredieten voor deze verduurzamingsmaatregelen per pand beschikbaar gesteld. De uitvoering van deze projecten is gestart. Daarnaast zijn advieskosten nodig voor het opstellen, uitwerken en beheren van de strategische huisvestingsplannen, zodat toekomstige investeringen beter kunnen worden onderbouwd, geprioriteerd en financieel ingepland.

IHP Onderwijshuisvesting
In de raad van Westervoort is op 17 juni 2024 het IHP Basisonderwijs 2024 vastgesteld. Bij de voorjaarsnota zijn de budgetten voor de termijn 2024-2028 gevoteerd.
Hierin is de realisatie van twee projecten gepland. Dat betekent dat de gemeente de komende jaren IKC de Brug uitbreidt, de planvorming is hiervoor gestart. Ook wordt via een interne aanpassing tijdelijk 1 extra groep gehuisvest op IKC de Brug. Daarnaast wordt na een tussentijdse evaluatie van het IHP Basisonderwijs gestart met een haalbaarheidsonderzoek voor nieuwbouw ten noorden van de spoorlijn. Tot slot zal na de zomer van 2027 (medio oktober november) worden gestart met de herziening van het IHP zodat er in 2028 weer een actueel IHP kan worden voorgelegd aan de gemeenteraad.

Kwaliteitsnormen
Voor het Meerjarig onderhoudsplan (MJOP) bestaand vastgoed wordt gewerkt met de NEN 2767 norm in combinatie met de RVB BOEI methodiek. De NEN 2767 geeft in zes scoreniveaus aan in welke staat een gebouw, installatie of ander bouwkundig onderdeel verkeert. BOEI staat voor de vier thema's die in één inspectie worden geïntegreerd:

Letter	Thema
B	Brandveiligheid
O	Onderhoud
E	Energiezuinigheid & duurzaamheid
I	Inzicht in het voldoen aan wet- en regelgeving

BOEI en NEN 2767 zijn complementair: NEN 2767 levert de conditiescore (1-6) per bouwdeel, terwijl BOEI die conditiemeting integreert met de brandveiligheids-, energie- en wet- en regelgevingstoets tot één samenhangend inspectierapport en meerjarenonderhoudsplan.

De gemeente stuurt op sober en doelmatig onderhoud (niveau 3) waarbij het uitgangspunt is een Redelijke Onderhoudsconditie waarbij ernstige en serieuze gebreken zijn uitgesloten en waarbij ook vanuit een Aspect Prioriteiten matrix wordt gewerkt waarin Veiligheid, Gezondheid en Bruikbaarheid meewegen in de risicobenadering.

Financiën

Voor het groot onderhoud aan de gebouwen zijn twee voorzieningen gevormd:

Voorziening onderhoud gebouwen Algemene accommodaties

	2027	2028	2029	2030
Stand per 1 januari	**323.520**	**400.003**	**309.171**	**125.500**
Toevoeging aan de voorziening	123.600	123.600	123.600	123.600
Onttrekking aan de voorziening	47.118	214.432	307.270	167.450
Stand per 31 december	**400.003**	**309.171**	**125.500**	**81.651**

Voorziening onderhoud gebouwen Culturele accommodaties incl. Sport

	2027	2028	2029	2030
Stand per 1 januari	**85.806**	**52.474**	**90.802**	**87.280**
Toevoeging aan de voorziening	48.800	48.800	48.800	48.800
Onttrekking aan de voorziening	82.133	10.472	52.322	136.060
Stand per 31 december	**52.474**	**90.802**	**87.280**	**19**

De voornoemde voorzieningen sluiten over een periode van 10 jaar ieder jaar positief.

Onderhoud

Het uitvoeringsprogramma MJOP 2027-2030 is gemaakt op basis van de resultaten van de eerder genoemde NEN2767 inspectie om de gebouwen op conditie 3 (sober en doelmatig onderhoudsniveau) te houden. De inspecties geven een actueel beeld op benodigde middelen voor onderhoud. Onderhoud voorkomt ook kapitaalverlies.

Eind 2025 is gestart met extra onderhoudswerkzaamheden in het jongerencentrum Creon, richting het einde van 2026 zal de nieuwe keuken geplaatst worden en begin 2027 dienen de werkzaamheden klaar te zijn. De extra werkzaamheden zijn verwerkt in het MJOP en komen ten laste van de voorziening.

Er wordt in het laatste half jaar van 2026 een her-inspectie uitgevoerd op de gebouwen. We krijgen dan weer een actueel beeld van de stand van onderhoud.

Mogelijk leidt dit ook tot een herzien beeld van kosten voor groot onderhoud per pand. Dat beeld wordt met de voorjaarsnota 2027 aan de raad voorgelegd.

In 2026 is een nog een deel van het geconstateerde achterstallig onderhoud weggewerkt. Het restant budget van nog niet uitgevoerd onderhoud in 2025 was via budgetoverheveling doorgeschoven naar 2026. De verwachting is dat Westervoort in 2027 bij is op het gebied van onderhoud en dat er geen substantieel achterstallig onderhoud meer aanwezig is.

Risico's
Risico’s zijn vooral onvoorziene gebreken, prijsstijgingen en een hogere onderhoudsbehoefte. De herinspectie in 2026 kan daarom leiden tot bijstelling van het MJOP en de benodigde onderhoudsbudgetten. De financiële ruimte binnen de voorzieningen wordt daarbij nauwlettend gevolgd.

Specifieke risico's zijn:
- Verduurzamingsopgave vs. budget: de investeringen om te blijven voldoen aan aangescherpte energielabeleisen (2030/2033) kunnen de beschikbare onderhoudsbudgetten overstijgen.
- Veroudering en veiligheid: een verouderd of niet-geactualiseerd meerjarenonderhoudsplan (MJOP) vergroot het risico op kapitaalvernietiging en op veiligheidsincidenten (bijvoorbeeld bij installaties, brandveiligheid of asbesthoudende constructies in oudere panden).
- Leegstand en desinvestering: vastgoed dat niet langer bijdraagt aan beleidsdoelen blijft soms toch in de portefeuille, met doorlopende onderhoudslasten zonder maatschappelijk rendement.

Groen

Algemeen
Het groenbeheer draagt bij aan een veilige, aantrekkelijke en groene leefomgeving. Daarbij ligt de focus steeds meer op maatschappelijke opgaven zoals klimaatadaptatie, biodiversiteit, vergroening en ecosysteemdiensten. Waar mogelijk worden maatregelen integraal opgepakt in samenhang met andere werkzaamheden in de openbare ruimte.

Beleid
Voor dit onderwerp is geen apart sectoraal beleid vastgesteld. De kaders volgen uit het Integrale Beleidsplan Openbare Ruimte van de gemeente, waarin de verschillende beleidsvelden in samenhang worden afgewogen.

De bomenverordening 2016 is het geldende beleidskader voor bomen. Hierin staan regels over onder andere kap, behoud en bescherming. Onderdeel hiervan is de Groene Kaart. Dit betreft een topografische kaart met daarop alle monumentale en waardevolle groenelementen en monumentale bomen. De komende jaren wordt ingezet om doelstellingen zoals geformuleerd in Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie uit te voeren. In 2026 is gestart met het actualiseren van het bomenbeleid, samen met de gemeenten Doesburg, Duiven en Zevenaar.

Binnen de gemeentegrenzen zijn zowel de Japanse duizendknoop als de reuzenberenklauw aangetroffen. Naar aanleiding van EU-verordening 'Invasieve Uitheemse Soorten' is de gemeente wettelijk verplicht gesteld in te grijpen bij het aantreffen van invasieve exoten om verdere verspreiding te voorkomen. Binnen het groen wordt gewerkt conform de wet Natuurbescherming (Wnb; onderdeel van de Omgevingswet). Deze wet beschermt de dieren en planten in Nederland en hun leefgebied. Om niet voor iedere werkzaamheid een natuurvergunning te hoeven aanvragen werken we volgens de Gedragscode Soortenbescherming Gemeenten.

Voor onderhoud en vervanging van speeltoestellen hanteren we het vastgestelde beleid in het Speelruimteplan Westervoort (2019).

Kwaliteitsnormen

Binnen het beleidskader IBOR is het onderhoudsniveau voor groen vastgesteld conform de CROW-systematiek. Voor beplanting is dit kwaliteitsniveau C, met uitzondering van de vaste planten. Deze beheergroep heeft kwaliteitsniveau B.

Voor het beheer van bomen wordt het Handboek Bomen van het Norminstituut Bomen gehanteerd. Dit handboek bevat kwaliteitseisen, richtlijnen en normen die van toepassing zijn op de uitvoering van werkzaamheden aan bomen. De gezondheid van de boom (en daarmee de veiligheid van omwonende en voorbijganger) is leidend bij het nemen van onderhoudsmaatregelen.

De veiligheid van speeltoestellen is wettelijk geregeld in het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen 2023. Dat besluit is leidend voor ons beheer en onderhoud van speeltoestellen.

Financiën

Op het gebied van groen is er geen voorziening gevormd. In de reguliere begroting zijn de volgende budgetten opgenomen:

Budget	Bedrag
Boomonderhoud	€ 108.465
Onderhoud door derden	€ 764.680
Onkruidbestrijding	€ 125.160
Overige kleine budgetten groen	€ 98.535
Speeltuinen en weiden	€ 128.749

Onderhoud

Groen

Met ingang van 1 april 2026 wordt het groenonderhoud uitgevoerd door Circulus. Er is intensief toezicht vanuit de gemeente nodig op de werkzaamheden. De prijzen in de groenbranche zijn fors gestegen door gebrek aan personeel, hogere energiekosten en weersextremen van de afgelopen jaren. Daar heeft ook Circulus mee te maken.

De plantvakken liggen nog niet overal op het vastgestelde kwaliteitsniveau om goed te kunnen beheren. Voor de uitvoering van grootschalige renovaties wordt gezocht naar integraliteit met overige vakgebieden in de openbare ruimte.

Bomen
Jaarlijks wordt één derde van het boomareaal geïnspecteerd op veiligheid en gebreken. Het boomareaal veroudert, wat leidt tot stijgende onderhoudskosten, vooral bij bomen in woonstraten. Het behoud van met name grote bomen blijft essentieel vanwege hun waardevolle bijdrage aan verkoeling, biodiversiteit en andere ecosysteemdiensten. Het in stand houden van deze bomen brengt regelmatig extra kosten met zich mee, zoals voor specialistisch onderzoek, het toevoegen van voedingsstoffen en het treffen van maatregelen tegen wortelopdruk. Daarnaast is het aantal bomen toegenomen door klimaatadaptieve maatregelen.

Door uitvoering van projecten is het areaal bomen in 2025 en 2026 met 100 stuks toegenomen. Dat vergt een toevoeging aan het budget in 2027 van € 3.500. Dit wordt in de jaarlijkse bijstelling van de budgetten meegenomen. In 2027 willen we het boomareaal nog verder uitbreiden naast het herstellen van de belangrijkste laanstructuren.

Bermen en sloten
Het maaibestek (bermen) is begin 2023 aanbesteed. Waar mogelijk wordt er gemaaid en afgevoerd en is de frequentie teruggebracht. In de maand mei maaien we alleen daar waar nodig in verband met de verkeersveiligheid. In deze maand is een bloeiende berm extra belangrijk voor de insecten.

Invasieve soorten
De invasieve soorten in onze gemeente worden beheerst conform het opgestelde plan van aanpak. De bestrijdingsmethode wordt afgestemd op de omvang van de locatie. Er worden geen chemische bestrijdingsmiddelen toegepast. Jaarlijks wordt de voortgang gemonitord. Vooralsnog is er geen sprake van grootschalige uitbreiding van invasieve exoten, zoals Duizendknoop en Reuzenberenklauw.

Buitensportterreinen
Eind 2025 is het onderhoud van de sportvelden opnieuw aanbesteed. Het is ons gelukt om binnen het bestaande budget te blijven, waardoor het onderhoud onveranderd is. We werken, met onder andere de verenigingen samen om een goede overgang mogelijk te maken naar het nieuw sportcomplex in Westervoort.

Speelterreinen
De speelterreinen onderhouden we conform het Speelruimteplan. Speeltoestellen worden meerdere keren per jaar door externe onafhankelijke controleurs beoordeeld op veiligheid. Uitkomsten die volgen uit deze controles worden planmatig opgepakt.

Honden
In de gemeente Westervoort is de afgelopen jaren hondenbelasting geheven. Voor 2027 is in het coalitieprogramma opgenomen dat de hondenbelasting komt te vervallen. De opbrengst hondenbelasting is daarom niet meer in de begroting opgenomen. Dat betekent ook dat vanaf 1 januari 2027 door de gemeente geen hondenpoep meer geruimd zal worden. Maar ook dat de opruimplicht voor alle hondenbezitters binnen de gehele bebouwde kom van Westervoort vanaf dat moment van toepassing wordt.

Risico's
Personeelstekort in de groenbranche en weersextremen kunnen leiden tot hogere onderhoudskosten. Aannemers staan hierdoor onder druk, waardoor extra toezicht nodig is om de vastgestelde kwaliteit te waarborgen. Daarnaast vragen de veroudering en uitbreiding van het groen- en bomenareaal om extra beheer- en onderhoudsinspanningen.

Specifieke risico's zijn:
- Klimaatschade: droogte, storm en boomziekten (zoals essentaksterfte) verhogen zowel de onderhoudsfrequentie als het risico op schade of letsel door vallende takken/bomen, met mogelijke aansprakelijkheidsclaims tot gevolg.
- Achterstallig onderhoud: bezuinigingen op groenbeheer kunnen leiden tot afnemende biodiversiteit en verergering van hittestress, wat op termijn weer hogere maatschappelijke kosten (gezondheid, leefbaarheid) met zich meebrengt.
- Capaciteit: krapte op de arbeidsmarkt voor groenbeheerders en hoveniers kan uitvoering van geplande werkzaamheden vertragen, ongeacht het beschikbare budget.

Riolering en water

Algemeen
De gemeentelijke watertaken zijn gericht op het duurzaam beheren van het rioleringsstelsel en het watersysteem. Naast het waarborgen van de inzameling en verwerking van afval-, hemel- en grondwater ligt de focus steeds meer op klimaatadaptatie en het vergroten van de weerbaarheid tegen extreme weersomstandigheden. De uitvoering vindt plaats binnen het kader van het Watertakenplan en in samenwerking met de Liemerse gemeenten en het Waterschap Rijn en IJssel.

Beleid
De gemeenteraad heeft in 2022 het Watertakenplan 2022-2026 vastgesteld. In 2026 is begonnen met het opstellen van het nieuwe watertakenplan met een duur tot de verwachte fusie en deze wordt naar verwachting eind 2026 vastgesteld. Dit plan vormt het centrale beleidsdocument voor het beheer en onderhoud van zowel het rioleringsstelsel als het watersysteem. Het plan bevat de beleidsdoelen, uitvoeringsrichtlijnen en een financiële onderbouwing voor de planperiode. In het Watertakenplan wordt tevens de rioolheffing vastgesteld, evenals de financiële doorkijk voor de rioleringszorg op de middellange termijn (tot circa 2060). Het Watertakenplan is bovendien ingebed in het bredere kader van het Integraal Beleid Openbare Ruimte (IBOR).

Er is samen met Doesbrug, Duiven en Zevenaar ook gestart met het opstellen van een gezamenlijk integraal water/klimaattakenplan dat klaar moet zijn als de fusie een feit is.
Hierin worden actuele ontwikkelingen, nieuwe inzichten en opgaven op het gebied van waterbeheer, klimaatadaptatie en financiering meegenomen, zodat als de fusie een feit is het beleid en de heffing ook gelijk vast gesteld kan worden voor de nieuwe gemeente.

Aanvullend zijn de volgende beleidsstukken vastgesteld:

- het uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie 2023-2027;
- de rioolaansluitverordening, vastgesteld in 2022 Rioolaansluitverordening ;
- de hemelwaterverordening, vastgesteld in 2022 hemelwaterverordening .

De documenten zijn in nauwe samenwerking met de Liemerse gemeenten en het Waterschap Rijn en IJssel tot stand gekomen. De financiële middelen voor de uitvoering van het uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie zijn opgenomen in het Watertakenplan. Voor het uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie binnen het programma duurzaamheid is geld ter beschikking gesteld tot en met 2027 (zie 3.5.2). Op het moment van schrijven zijn we gestart om de verordeningen om te bouwen zodat ze in het omgevingsplan opgenomen kunnen worden.

Kwaliteitsnormen

De gemeente geeft invulling aan de wettelijke zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater. De kwaliteitsuitgangspunten voor het beheer van riolering en water zijn vastgelegd in het in 2022 vastgestelde Watertakenplan de Liemers 2022-2026. Door inspecties, monitoring en planmatig onderhoud wordt gestuurd op een goed functionerend en toekomstbestendig systeem.

Bij beheer- en vervangingswerkzaamheden wordt aandacht besteed aan duurzaamheid en klimaatadaptatie, onder meer door waterberging, waterbesparing en duurzame uitvoeringsmethoden waar mogelijk mee te nemen.

Financiën

De gemeente Westervoort stort de opbrengsten uit de rioolheffing in een specifieke voorziening. Omdat de geïnde gelden enkel aan het beheer en onderhoud van het rioleringsstelsel mogen worden besteed, mag deze spaarvoorziening niet vrijvallen ten gunste van de algemene middelen en dient zij puur voor de kostendekkende en stabiele financiering van toekomstige rioolinvesteringen.

Doel van de voorziening is om de heffing niet te veel te laten ‘schommelen’ en oplopende kapitaallasten op te kunnen vangen. De stand van de voorziening ziet er voor de komende jaren als volgt uit:

Voorziening Riolering art. 44 lid 2 BBV	2027	2028	2029	2030
Stand per 1 januari	**4.378**	**4.479**	**4.546**	**4.613**
Toevoeging aan de voorziening	101	67	67	20
Onttrekking aan de voorziening	0	0	0	0
Stand per 31 december	**4.479**	**4.546**	**4.613**	**4.633**

Onderhoud

Riolering, gemalen en overige rioolvoorzieningen

In 2026 is gewerkt aan het opnieuw uitvoeren van de stresstesten. Dit is gebeurd in samenwerking met de Achterhoek en de Liemerse gemeenten. Door deze regionale samenwerking worden de kosten aanzienlijk beperkt en kan tegelijkertijd een hogere kwaliteitsstandaard worden gerealiseerd.

Daarnaast is het systeem (hoofdpost) waarmee de mechanische riolering wordt bestuurd en geanalyseerd, opnieuw aanbesteed, eveneens in samenwerking met de regio. Via deze hoofdpost wordt de aansturing van de gemalen verzorgd.

De gezamenlijke aanpak maakt het mogelijk om meer diepgaande analyses uit te voeren en het systeembeheer verder te optimaliseren.

Water
Om de gevolgen van droogte op de lange termijn aan te pakken, zijn in 2023 een feitenrelaas (feitenoverzicht) en een handelingsperspectief (plan van aanpak op hoofdlijnen) gemaakt. Deze documenten vormen de basis voor het nemen van maatregelen. De uitwerking is gestart en wordt verder uitgevoerd per gebied.

- Het feitenoverzicht beschrijft de huidige situatie rondom droogte. Hierin staan de oorzaken, gevolgen en belangrijke ontwikkelingen;
- Het plan van aanpak laat zien welke maatregelen mogelijk zijn. Ook staat erin wie waarvoor verantwoordelijk is, wat de kosten zijn en welke maatregelen voorrang hebben.

Risico's
Extreme weersomstandigheden kunnen leiden tot wateroverlast, droogteschade en extra belasting van het riool- en watersysteem. Daarnaast kunnen vervangingsopgaven, nieuwe wettelijke verplichtingen en aanvullende maatregelen voor klimaatadaptatie leiden tot hogere beheer- en investeringskosten. Ook vraagt de voorbereiding op een gezamenlijk water- en klimaattakenplan om zorgvuldige afstemming van beleid, beheer en financiële uitgangspunten.

Wegen en bruggen

Algemeen
Het beheer van verhardingen en kunstwerken is gericht op een veilige, bereikbare en duurzame openbare ruimte. Hieronder vallen wegen, fietspaden, voetpaden, pleinen, bruggen en overige civiele kunstwerken. Door middel van inspecties, planmatig onderhoud en tijdige vervanging wordt de kwaliteit van deze assets op het vastgestelde niveau gehouden. Waar mogelijk worden werkzaamheden integraal afgestemd met andere ontwikkelingen in de openbare ruimte.

Beleid
Voor dit onderwerp is geen apart sectoraal beleid vastgesteld. De kaders volgen uit het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte van de gemeente, waarin de verschillende beleidsvelden in samenhang worden afgewogen.

In de gemeente begroting zijn gelden beschikbaar gesteld voor wegen en civiele kunstwerken en is een ‘Voorziening onderhoud wegen’ gevormd ter dekking van de lasten van groot onderhoud.

Kwaliteitsnormen
Binnen het beleidskader IBOR is het onderhoudsniveau voor wegen vastgesteld op niveau B voor asfaltverharding en niveau C voor element- en overige verharding conform de CROW systematiek (Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek).

Financiën

De gemeente voedt de voorziening onderhoud wegen periodiek met een dotatie vanuit de gemeentelijke exploitatiebegroting, gebaseerd op de financiële kaders van het vastgestelde Wegenbeheerplan. Dit gereserveerde geld staat als een specifieke egalisatievoorziening op de balans en is strikt bestemd voor het groot onderhoud en de instandhouding van de gemeentelijke wegen en verhardingen. Zodra er grote asfalterings- of herstelwerkzaamheden plaatsvinden, worden de kosten direct aan deze voorziening onttrokken om grote, incidentele schommelingen in de jaarlijkse begroting te voorkomen.

De verwachte stand van de voorziening ziet er voor de komende jaren als volgt uit:

Voorziening Onderhoud wegen en kunstwerken	2027	2028	2029	2030
Stand per 1 januari	**1.049**	**858**	**1.175**	**1.499**
Toevoeging aan de voorziening	494	494	494	494
Onttrekking aan de voorziening	685	177	170	191
Stand per 31 december	**858**	**1.175**	**1.499**	**1.802**

Onderhoud

Wegen

Onderhoud van verhardingen wordt uitgevoerd wanneer de kwaliteit onder het minimale niveau komt. Hiervoor wordt tweejaarlijks een weginspectie uitgevoerd; de laatste vond plaats in 2025. De resultaten worden verwerkt in het beheersysteem wegen beheersysteem.

Groot onderhoud wordt planmatig uitgevoerd. Klein onderhoud wordt in principe binnen hetzelfde kalenderjaar opgepakt. Meldingen van inwoners en eigen waarnemingen worden waar mogelijk snel afgehandeld. In 2026 is gestart met een meerjarig onderhoudscontract voor elementenverharding.

Naast het uitvoeren van klein en groot onderhoud zal er een verschuiving optreden naar vervangen. Dit komt vooral voort uit ouderdom en kwaliteit. Groot onderhoud wordt integraal afgestemd met de andere disciplines als groen, riool, verkeer en ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld de energietransitie, de aanleg van glasvezel en de woningbouwopgave. Vervangingen worden aan de gemeenteraad aangedragen en vastgesteld in de gemeentelijke begrotingscyclus.

De kwaliteit van het asfalt is bij de laatste inspectie grotendeels stabiel gebleven. Wel ontstaan er schades door wisselende weersomstandigheden. Langdurige droogte en natte periodes veroorzaken beweging in de klei-ondergrond, wat leidt tot scheurvorming in asfalt. Om kapitaalvernietiging te voorkomen, is het belangrijk het asfalt op voldoende kwaliteitsniveau te houden.
De kwaliteit van de elementen verharding is gestegen ten opzichte van de vorige inspectie. Met het extra budget voor achterstallig onderhoud is vanaf eind 2022, 4 jaar lang een inhaalslag gemaakt om de kwaliteit op het vastgestelde niveau te brengen.

Kunstwerken

De inspectie en schouw van kunstwerken vindt plaats volgens een inspectieplan. Houten bruggen worden afwisselend jaarlijks geschouwd of geïnspecteerd; overige kunstwerken eens per drie jaar.

Op basis van de inspecties wordt het benodigde onderhoud bepaald voor de periode tot de volgende inspectie en uitgevoerd. Voor latere jaren wordt het onderhoud geraamd. Tijdens inspecties worden schades per onderdeel in beeld gebracht en voorzien van een hersteladvies. Dit kan, indien nodig, leiden tot renovatie of vervanging. Waar nodig volgt nader onderzoek.

Het aangetroffen kwaliteitsniveau van de civiele kunstwerken voldoet aan de verwachtingen in relatie tot de leeftijd van het areaal.

Risico's
Door de veroudering van wegen en bruggen neemt de komende jaren de behoefte aan vervanging en onderhoud toe. Daardoor kunnen de kosten voor onderhoud en investeringen stijgen. Over ongeveer tien jaar wordt een grote onderhoudsgolf verwacht. Het is daarom belangrijk om de onderhoudsvoorziening goed in de gaten te houden en op tijd maatregelen te nemen. Risico's zijn onder andere achterstallig onderhoud, waardoor onveilige situaties kunnen ontstaan, zoals verzakkingen of scheuren in de weg. Dit kan leiden tot aansprakelijkheid voor de gemeente. Daarnaast kunnen stijgende prijzen voor materialen en personeel ervoor zorgen dat werkzaamheden duurder worden of vertraging oplopen. Ook kunnen veranderingen in het beleid van het Rijk gevolgen hebben voor wegprojecten die afhankelijk zijn van rijkswegen of subsidies van het Rijk.

Conclusie
De gemeente werkt aan een toekomstbestendige openbare ruimte en maatschappelijk vastgoed door planmatig en integraal beheer. De komende jaren ligt de focus op het verder ontwikkelen van beheerinstrumenten en het uitvoeren van de onderhouds- en vervangingsopgave. Daarbij vraagt de veroudering van het areaal, gecombineerd met klimaatopgaven, energetische verduurzaming en stijgende kosten, om blijvende aandacht en voldoende middelen om de gewenste kwaliteit te behouden.

4.4 Financiering

Inleiding
Het streven is te komen tot een optimale financiering van de inkomsten en uitgaven van de gemeente Westervoort op korte en lange termijn. Om deze treasuryfunctie goed uit te voeren, wordt er gekeken naar de meerjarige liquiditeitsontwikkeling van de gemeente en de renteontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt in Nederland. De treasuryfunctie wordt uitgevoerd binnen de normen van de Wet Fido (Wet Financiering Decentrale Overheden), de Wet HOF (Wet Houdbare Overheidsfinanciën) en het van de Treasurystatuut Westervoort vastgesteld in 2021.

Beleid
Bij de begroting wordt afgewogen welke investeringen er op korte en lange termijn moeten plaatsvinden. Het is vervolgens de taak om deze investeringen conform de kaders te financieren. We beperken ons tot de publieke taak en hanteren hierbij de volgende doelstellingen:
- Het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities;

- Het beschermen van gemeentelijke vermogens- en (rente-)resultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's;
- Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities;
- Het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet fido respectievelijk de limieten en richtlijnen van het treasurystatuut.

Ontwikkelingen

Het rente niveau laat een iets stijgende lijn zien. De verwachting voor 2027 is dat die lijn stabiel licht stijgend is maar blijft natuurlijk wel onderhevig aan de economische en politieke ontwikkelingen.

Risico's

De gemeente Westervoort loopt bij de uitvoering van de financieringsfunctie verschillende risico's. De belangrijkste zijn renterisico, liquiditeitsrisico, en kredietrisico.

Om de risico's te beperken voert de gemeente een voorzichtig treasurybeleid. De wettelijke kaders van de wet Wet Financiering Decentrale Overheden (wet Fido) en het eigen treasurybeleid worden door de gemeente Westervoort gevolgd.

Gemeentefinanciering

Financieringsbehoefte

De financieringsbehoefte is het bedrag dat de gemeente in het begrotingsjaar moet aantrekken om de uitgaven en investeringen te kunnen financieren. Voor Westervoort ziet er als volgt uit:

Bedragen x € 1 miljoen

	2027
Investeringsvolume grex	15.0
Bijdrage Provincie	-4.0
Aflossing geldleningen	2.0
Totaal financieringsbehoefte	13.0

De bovenstaande cijfers geven aan dat er in 2027 een financieringsbehoefte wordt verwacht van € 13 miljoen. Doordat de inkomsten en uitgaven niet synchroon lopen kan de financieringsbehoefte door het jaar heen verschillend zijn.

Financieringsmiddelen

Bedragen x € 1 miljoen

Financieringsmiddel	Saldo begin jaar	Mutaties	Saldo eind jaar
Eigen financieringsmiddelen (reserves en voorzieningen)	21,0	0,3	21,3
Langlopende geldleningen	17,9	9,3	27,2
Kortlopende financiering (kasgeldleningen)	5,8	-	5,8
Rekening-courant / schatkistbankieren	-	-	-
Totaal financieringsmiddelen	44.7	9.6	54.3

De langlopende leningen lopen in 2027 op door de geplande investeringen.

Financieringspositie

Bedragen x € 1 miljoen

	Begrotingsjaar 2027	Vorig jaar 2026
Boekwaarde activa	68.1	57.4
Eigen financieringsmiddelen (reserves en voorzieningen)	21.3	21.0
Netto schuld / langlopende leningen	27.2	17.9
Financieringstekort (-) / overschot (+)	-19.6	-18.5

Het financieringstekort is behoorlijk groot door de geplande investeringen in 2026 en 2027. Veel van die investeringen worden doorgeschoven naar latere jaren. Hiervoor wordt in de begroting een bedrag opgenomen op onderuitputting.

Rente

Rentevisie

De verwachting is dat de Europese Centrale Bank (ECB) de beleidsrente de komende jaren geleidelijk zal normaliseren naar een niveau dat past bij een inflatieontwikkeling rond de doelstelling van 2%. Zowel marktpartijen als grote financiële instellingen verwachten dat de korte rente vanaf 2027 zal stabiliseren rond een neutraal niveau van ongeveer 2%

Voor de lange rente wordt verwacht dat deze structureel hoger blijft dan de korte rente. De kapitaalmarktrente wordt ondersteund door factoren zoals hogere overheidsschulden, investeringen in de energietransitie, defensie-uitgaven en een gematigde economische groei. Voor de komende jaren wordt uitgegaan van een 10-jaars rente die zich beweegt in een bandbreedte van circa 3% tot 4%.

Rentelasten en renteresultaat

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet stelt een bovengrens aan de toegestane omvang van de kortlopende schuld (looptijd korter dan een jaar). Reden hiervoor is dat een korte schuldpositie een potentieel renterisico in zich bergt, omdat rentestijgingen direct doorwerken in de rentelasten. Het is dan ook van belang dat de grote fluctuaties van de rentelasten op de korte financiering gedurende het begrotingsjaar beheerst worden. Hiervoor is een goede liquiditeitsprognose voor de korte en lange termijn noodzakelijk. Voor structurele liquiditeitstekorten is financiering met geldleningen met een looptijd langer dan een jaar de aangewezen oplossing. De kasgeldlimiet wordt berekend als een percentage van de jaarbegroting (8,5%) en geldt voor het gehele begrotingsjaar.

	2027	2028	2029	2030
Omvang begroting (x € 1.000)	64.230	70.140	60.663	60.547
Toegestane kasgeldlimiet in %	8,5	8,5	8,5	8,5
Toegestane kasgeldlimiet in € 1.000	5.460	5.962	5.156	5.146

De berekende kasgeldlimiet wordt periodiek getoetst aan de werkelijke omvang van het kasgeld. Op basis van de liquiditeitsprognoses wordt bepaald of er kort of lang geld aangetrokken moet worden voor een bepaalde looptijd, rekening houdend met de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Voor de gemeente Westervoort betekent dit dat er gemiddeld in 2027 in een kwartaal voor € 5.460.000 geleend mag worden met kort geld.

Kort geld is geld geleend voor een periode van een jaar of korter. Het is financieel vaak gunstiger om zoveel mogelijk van kortgeld gebruik te maken.

Renterisiconorm
Bij de renterisiconorm gaat het om het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente voor de rentelasten. Aanpassing van de rentepercentages doet zich voor bij herfinancieren en renteherziening. Dit gebeurt door het aanbrengen van spreiding in de looptijden van de leningen. Hiermee wordt voorkomen dat een groot deel van de leningen tegelijkertijd opnieuw moet worden afgesloten, met het risico van snel oplopende rentelasten. De renterisiconorm wordt ook berekend door een percentage van 20 te nemen van de jaarbegroting.

	2027	2028	2029	2030
Omvang begroting (x € 1.000)	64.230	70.140	60.663	60.547
Renterisiconorm in %	20	20	20	20
Renterisiconorm in € 1.000	12.846	14.028	12.133	12.109

Uit dit overzicht blijkt dat de gemeente in 2027 tot € 12.846.000 opnieuw aan leningen mogen afsluiten zonder de renterisiconorm te passeren.

Wet Schatkistbankieren
Medio december 2013 heeft de Eerste Kamer de Wet Schatkistbankieren aangenomen. De wet verplicht decentrale overheden om overtollige middelen onder te brengen in ’s Rijks schatkist. Vanaf 1-7-2021 is het drempelbedrag verhoogd naar 2% van de begroting, met een minimumbedrag van € 1 miljoen. Voor Westervoort gaat het om een drempelbedrag van € 1.284.600 voor 2027. 2% van € 64.230.000.

Kredietrisico
De gemeente Westervoort loopt ook kredietrisico gelopen in het kader van de publieke taak. Het kredietrisico betreft het risico van het niet terug betalen van verstrekte leningen en gegarandeerde geldleningen.

Gegarandeerde geldleningen
Per begin 2026 heeft de gemeente een toerekenbare schuld bij het WSW van € 45.810.000. Dit zijn leningen van de Stichting Plavei voor € 11.556.000, Stichting Vivare voor € 28.630.000 en Woonzorg Nederland voor een bedrag van € 5.624.000.

Verstrekte leningen
De gemeente Westervoort loopt risico op verstrekte geldleningen voor een totaal bedrag per 1-1-2026 van € 2.299.000.Het gaat hier om de duurzaamheidsleningen, de startersleningen en de verstrekte geldleningen aan stichtingen of verenigingen.

Risicobeheer

Renterisico's
Renterisico betreft het risico dat fluctuaties in de rente leiden tot hogere financieringslasten. De gemeente beperkt dit risico door de looptijden van leningen te spreiden en door te voldoen aan de wettelijke renterisiconorm.

Rente risiconorm 2027	2027
Aflossingen vaste schuld	1.663
Nieuwe investeringen	12.000
Renterisiconorm	12.846
Ruimte onder norm	-817

Kredietrisico's
Kredietrisico
De gemeente Westervoort loopt ook kredietrisico gelopen in het kader van de publieke taak. Het kredietrisico betreft het risico van het niet terug betalen van verstrekte leningen en gegarandeerde geldleningen.

Gegarandeerde geldleningen
Per begin 2026 heeft de gemeente een toerekenbare schuld bij het WSW van € 45.810.000. Dit zijn leningen van de Stichting Plavei voor € 11.556.000, Stichting Vivare voor € 28.630.000 en Woonzorg Nederland voor een bedrag van € 5.624.000.

Verstrekte leningen
De gemeente Westervoort loopt risico op verstrekte geldleningen voor een totaal bedrag per 1-1-2026 van € 2.299.000.Het gaat hier om de duurzaamheidsleningen, de startersleningen en de verstrekte geldleningen aan stichtingen of verenigingen.

Debiteuren-/crediteurenbeheer
De organisatie is erop gericht dat vorderingen tijdig, dus uiterlijk op de vervaldatum, worden geïnd. Wanneer dit niet wordt gerealiseerd, worden kort na de vervaldatum volgens een vaste procedure de nodige invorderingsmaatregelen genomen. Zogenaamde dubieuze debiteuren worden op basis van een kosten/baten-analyse en op juridische haalbaarheid beoordeeld waarna óf invordering via de gerechtsdeurwaarder plaatsvindt óf de vordering oninbaar wordt verklaard.

Rentetoerekening

Beleid rentetoerekening
In de begroting zijn zowel de stellige uitspraken als de aanbevelingen uit de notitie rente (dec 2023) van de Commissie BBV verwerkt. De belangrijkste onderdelen betreffen:
- Treasury activiteiten worden via het taakveld treasury verwerkt in de begroting;
- Er wordt geen rente over het eigen vermogen verwerkt in de begroting;
- De omslagrente wordt berekend door de aan de taakvelden toe te rekenen rente (in euro's) te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die integraal zijn gefinancierd.

- Er zijn een aantal uitzonderingen waar een vaste rente aan wordt toegerekend. Aan de grondexploitatie wordt ook rente toegerend volgens de rente omslag principe

	Rentetoerekening/schema 2027	x € 1.000	
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering		507
	De externe rente baten van Schatkistbankieren		-66
	Saldo rentelasten en rentebaten		441
c1.	Rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend		
c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend		
c3.	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	12	
	Saldo		429
d1.	Rente over eigen vermogen		
d2.	Rente over voorzieningen		
	Totaal geraamde aan taakvelden toe te rekenen rente		
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (rekenrente 0,747%		429
f.	Rente resultaat voordeel		0

Conclusie
De gemeente Westervoort heeft de komende jaren door de verwachte investeringen veel behoefde aan financieringsmiddelen.

4.5 Bedrijfsvoering

Inleiding
De gemeente levert een scala aan producten. Om de levering van deze producten te garanderen, heeft de gemeente haar werk op een bepaalde wijze georganiseerd; de bedrijfsvoering.
De bedrijfsvoering heeft betrekking op de totale gemeentelijke organisatie: zowel de ‘ambtelijke’ als de ‘bestuurlijke’. Onder bedrijfsvoering rekent de gemeente de inzet van (productie-)middelen en de toepassing van processen bij de totstandkoming van producten.

De bedrijfsvoering is met ingang van 2018 ondergebracht in de werkorganisatie 1Stroom (een ambtelijk samenwerkingsverband van de gemeenten Duiven en Westervoort). De bedrijfsvoeringsaspecten inzake ICT en Inkoop zijn ondergebracht in Samenwerking de Liemers (een ambtelijk samenwerkingsverband van de gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar). Om deze reden is de paragraaf bedrijfsvoering van Westervoort beperkt van omvang. Er zijn alleen onderdelen opgenomen die specifiek voor Westervoort zijn.

De bestuurlijke bedrijfsvoering maakt wel onderdeel uit van de gemeentebegroting.

Beleid
Het beleid op het gebied van bedrijfsvoering is grotendeels vastgesteld bij de werkorganisatie van de gemeente Duiven en Westervoort 1Stroom.

Specifiek gemeentelijk beleid is opgenomen bij de verschillende onderdelen ion deze paragraaf.

Ontwikkelingen

Ontwikkelingen op het gebied van bedrijfsvoering die specifiek voor Westervoort van belang zijn:

Cyberbeveiligingswet (NIS2) en nieuwe BIO2

Op 15 augustus 2026 is de Cyberbeveiligingswet in werking getreden, de Nederlandse implementatie van de Europese NIS2-richtlijn. Gemeenten krijgen hiermee een wettelijke zorgplicht en meldplicht voor digitale veiligheid: significante cyberincidenten moeten binnen 24 uur worden gemeld bij het Nationaal Cyber Security Centrum.
Vooruitlopend hierop is op 5 maart 2026 de vernieuwde Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO2, versie 1.3) gepubliceerd, die het basisbeveiligingsniveau-systeem vervangt door een risicogebaseerde aanpak.

Snelle opmars van generatieve AI in de bedrijfsvoering

Het gebruik van generatieve AI door Nederlandse overheden is in één jaar tijd vertienvoudigd: van 8 toepassingen in 2024 naar 81 begin 2026, met gemeenten als koploper (42% van de toepassingen).
Het kabinet heeft hiervoor rijksbrede spelregels vastgesteld, en vanaf 2 augustus 2026 geldt vanuit de Europese AI-verordening een transparantieverplichting: gebruikers moeten weten wanneer zij met AI te maken hebben.

Risico's

De risico's op het gebied van bedrijfsvoering voor Westervoort zijn te onderscheiden in twee categorieën:

1. Risico's van de samenwerkingsconstructie in 1Stroom;
    - Verdeelsleutel-risico:
      De verdeelsleutel wordt periodiek (vierjaarlijks) heroverwogen. Een wijziging in de sleutel kan voor Westervoort onvoorzien hogere bijdragen betekenen, zonder dat de gemeente zelf directe invloed op de onderliggende kostenontwikkeling heeft.
    - Verlies van directe sturing op de eigen organisatie.
      Westervoort heeft zelf geen ambtelijk apparaat meer in dienst. Voor vrijwel de volledige uitvoering van beleid is de gemeente afhankelijk van een externe (gedeelde) organisatie - wat het risico van vervreemding tussen bestuurlijke ambitie en uitvoeringscapaciteit vergroot, zeker als de prioriteiten van Duiven en Westervoort uiteenlopen.
2. Risico's binnen de bedrijfsvoering van 1Stroom die doorwerken.
    - 1Stroom heeft geen weerstandsvermogen/algemene reserve;
      Financiële tegenvallers worden direct doorbelast aan Duiven en Westervoort volgens de verdeelsleutel. Westervoort moet dit risico dus zelf afdekken in de eigen begroting.
    - Krapte op de arbeidsmarkt en hoog verloop (13% in 2024);
      Dit leidt tot extra kosten voor werving, tijdelijke inhuur en inwerken, en tot risico op kennisverlies en verminderde continuïteit van dienstverlening.
    - Informatiebeveiliging en datalekken.
      Een incident bij 1Stroom raakt de informatievoorziening van beide gemeenten tegelijk, met een navenant afbreukrisico voor Westervoort, ook al ligt de uitvoering buiten de eigen organisatie.

Huisvesting

De gemeente wil een deel van het gemeentehuis transformeren de komende jaren. Het ambtelijk personeel voert het lokale beleid uit via de gemeenschappelijke organisatie 1Stroom, waarin de ambtenaren van zowel Westervoort als ook gemeente Duiven gezamenlijk zijn ondergebracht. Deze medewerkers zijn flexibel gehuisvest en werken verspreid over eigen teamruimten en flexplekken in de gemeentehuizen van beide gemeenten, of werken deels vanuit huis. Er worden drie gebouwdelen onderscheiden in het gemeentehuis Westervoort: het huidige gemeentehuis, de Oekraïne-opvang/politie en tenslotte het oude bibliotheekgebouw.

In september 2025 heeft de gemeenteraad gekozen voor een voorkeursvariant voor de ontwikkeling van het gebouwdeel van het huidige gemeentehuis tot appartementen. In de voorkeursvariant heeft de gemeenteraad ook gekozen voor de verhuur van de bibliotheek als kantoorruimte aan de RID en de MGR. De opening hiervan is gepland eind 2026.

Informatievoorziening en automatisering

Beleid

Goede informatie en betrouwbare digitale voorzieningen zijn nodig om als gemeente goed te kunnen werken. Inwoners en ondernemers moeten erop kunnen vertrouwen dat de (digitale) dienstverlening beschikbaar en toegankelijk is.

In 2027 ligt de nadruk op het versterken en beter benutten van wat er al is. De gemeente zorgt ervoor dat informatie betrouwbaar, goed vindbaar en goed beheerd is. Daarnaast wordt verder gewerkt aan de kwaliteit van de gegevens. Zo kunnen informatie en data beter worden gebruikt voor dienstverlening, beleid en besluitvorming. De dashboards die in 2026 zijn opgezet, worden verder ontwikkeld.

Nieuwe digitale mogelijkheden worden gericht ingezet. Ze moeten duidelijk bijdragen aan betere dienstverlening, beter inzicht of slimmer werken.

De voorgenomen herindeling maakt samenwerking extra belangrijk. Duiven, Westervoort en Zevenaar werken al enkele jaren aan het gebruik van dezelfde software waar dat logisch en mogelijk is. Het streven is deze harmonisatie ook met Doesburg vorm te geven. Bij nieuwe keuzes wordt daarom ook gekeken naar wat past bij de toekomstige gemeente. Zo worden dubbele investeringen en oplossingen die later opnieuw moeten worden aangepast, waar mogelijk voorkomen.

De ontwikkelingen rond Artificial Intelligence en andere digitale innovaties zijn afzonderlijk in deze begroting uitgewerkt.

Informatiebeveiliging

De gemeente werkt met veel persoonsgegevens en andere gevoelige informatie. Inwoners en ondernemers moeten erop kunnen vertrouwen dat deze informatie goed wordt beschermd. Ook moet de gemeentelijke dienstverlening zoveel mogelijk doorgaan bij uitval van systemen, storingen of cyberincidenten.

Digitale dreigingen veranderen snel. Daarom wordt voortdurend gewerkt aan het voorkomen, herkennen en oplossen van beveiligingsincidenten. Daarbij is aandacht voor veilige toegang tot systemen, bewustwording van medewerkers en bestuurders, risicobeheersing en het oefenen met digitale incidenten.
De gemeente werkt hierbij samen met de RID en andere partners.

Informatiebeveiliging en privacy zijn onderdeel van de dagelijkse werkwijze en van keuzes over nieuwe digitale toepassingen.

De maatregelen en investeringen specifiek voor 2027 zijn afzonderlijk uitgewerkt bij programma 1 - Bestuur onder 1.3.5 Investeren in cyberveiligheid.

Projecten

- **Digitale veiligheid**. De gemeente zorgt ervoor dat zij voldoet aan de nieuwe Cyberbeveiligingswet. Bestuur en medewerkers krijgen training in veilig digitaal werken.
- **Nieuwe digitale werkplek (CloudReady)**. Medewerkers gaan werken in een moderne en veilige cloudomgeving. De gegevens blijven in Nederland.
- **Digitaal leiderschap.** Bestuur, leidinggevenden en medewerkers leren goede digitale keuzes maken, ook bij het gebruik van AI.
- **Informatiebeheer op orde.** Op 1 januari 2027 gaat de nieuwe Archiefwet in. De komende jaren wordt stap voor stap gewerkt aan een goed geordend archief. Ook de uitvoering van de Wet open overheid gaat door. Zo is informatie goed vindbaar en betrouwbaar.
- **Pilot AI bij gespreksverslagen**. De gemeente wil testen of AI kan helpen bij het uitschrijven van gesprekken. De medewerker blijft zelf verantwoordelijk voor de inhoud.
- **Datagedreven werken borgen.** De dashboards worden verder uitgebouwd. De pilot loopt tot en met 2027. Daarna volgt een besluit over hoe dit blijvend wordt georganiseerd.

Planning & control

Beleid

Het gemeentelijke beleid wordt in belangrijke mate bepaald door de landelijke voorschriften uit de Gemeentewet, Besluit Begroting en Verantwoording provincie en gemeenten (BBV), Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido), Wet Houdbare Overheidsfinanciën (Wet Hof), Financiële-verhoudingswet (Fvw) en de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr).

Het gemeentelijke beleid is vast gesteld in:

- Controleverordening gemeente Westervoort 2025;
- Financiële verordening gemeente Westervoort 2025;
- Treasurystatuut gemeente Westervoort 2021.

Financiën

Op het gebied van financiën en planning & control wordt gewerkt aan het versterken van de financiële functie. In 2026 zijn diverse verbeteringen doorgevoerd, bijvoorbeeld op het gebied van het duidelijk beleggen van rollen, taken en verantwoordelijkheden en het anders inrichten van processen.

Onder deze noemer worden ook in 2027 diverse projecten uitgevoerd met als doel de kwaliteit te verbeteren en borgen. Projecten die in 2027 nog doorlopen zijn:
- Versterking van belastingen;
- Financiële basis op orde en het maandcyclisch werken;
- Vereenvoudiging en verbetering van de P&C-processen en producten.

Griffie
Gemeentelijk beleid is vastgesteld in de Verordening op de Rechtspositie raads- en commissieleden gemeente Westervoort 2025.

De gemeenteraad richt zich in 2027 op zijn verdere professionalisering door het versterken en ontwikkelen van zijn bestuurskracht.
De voorbereiding van de herindeling, zoals het gezamenlijk met andere gemeentes opzetten van de organisatie en inrichting van het vergader- en besluitvormingsproces van de gemeenteraad, gaat veel aandacht vragen.
Participatie met inwoners blijft de aandacht houden, onder andere met het project 'Gast van de raad', het inloopspreekuur en toegankelijkheid van raadsinformatie op de site van de gemeente.

Rekenkamer
Westervoort heeft geen eigen rekenkamer, maar deelt er één met de gemeenten Duiven en Doesburg. De gezamenlijke rekenkamer is actief sinds 1 januari 2018. In de samenwerkingsovereenkomst zijn de afspraken vastgelegd.

De rekenkamer ondersteunt de gemeenteraad bij haar controlerende functie. De rekenkamer doet onafhankelijk onderzoek naar de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het door de gemeente gevoerde beleid. Het kan gaan om vragen als:
- Heeft het beleid opgeleverd wat de bedoeling was?
- Is dat wel efficiënt gebeurd?
- Is het binnen de geldende regels gedaan?
- Heeft het niet meer gekost dan vooraf was bepaald?

Het accent bij deze onderzoeken ligt op leren en verbeteren. Daarom formuleert de rekenkamer altijd aanbevelingen aan de raad. De rekenkamer kiest zelf haar onderwerpen.

Meer informatie over de gezamenlijke rekenkamer is hier te vinden.

Conclusie
De paragraaf bedrijfsvoering van Westervoort is beperkt van omvang door de samenwerking met de gemeente Duiven in 1Stroom. Aandachtspunten zitten er met name op het gebied van het beheersbaar houden van de kosten en borgen van de kwaliteit.

4.6 Verbonden partijen

Inleiding

Deze paragraaf geeft inzicht in de partijen waarmee de gemeente een bestuurlijke én een financiële band heeft, en waaraan zij beleidsmatige of publieke taken heeft overgedragen of gemandateerd.
Van een verbonden partij is sprake wanneer de gemeente zowel een bestuurlijk belang heeft (zeggenschap, via stemrecht of vertegenwoordiging in het bestuur) als een financieel belang (de gemeente stelt middelen ter beschikking die zij kwijt is bij faillissement, of kan aansprakelijk worden gesteld indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt).

Gemeenten kiezen steeds vaker voor samenwerking met andere overheden of het onderbrengen van taken bij een gemeenschappelijke regeling, stichting of vennootschap. Bijvoorbeeld om kwetsbaarheid te verminderen, kosten te delen of specialistische kennis te bundelen.
Deze verbonden partijen voeren daarmee beleid uit dat de gemeente in principe ook zelf zou kunnen uitvoeren, en blijven onderdeel van de beleidsmatige en financiële verantwoordelijkheid van de gemeente.
Tegelijk brengt deze vorm van samenwerking een zekere afstand met zich mee tussen de gemeenteraad en de daadwerkelijke uitvoering, wat vraagt om heldere sturing en een goed zicht op de risico's die deze partijen met zich meebrengen voor de gemeentelijke begroting.

Beleid

In 2027 wordt de nota verbonden partijen geactualiseerd. Hierin is het beleid omtrent de verbonden partijen opgenomen.

Ontwikkelingen

Op het gebied van de verbonden partijen zijn de volgende ontwikkelingen relevant:

1. Versterkte democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen;
   De kaderstellende en controlerende bevoegdheden van gemeenteraden bij GR's zijn versterkt. Zo bestaat de mogelijkheid tot een gemeenschappelijke adviescommissie van raadsleden en een steviger inzet van zienswijzen.
2. Toenemende financiële druk vanuit gemeenschappelijke regelingen;
   Onderzoek naar de financiële kaderstelling van gemeenschappelijke regelingen (2026) laat zien dat de gemiddelde beïnvloedbaarheid van GR-begrotingen door de deelnemende gemeenten slechts 17% bedraagt. Het overige deel ligt vast in eerder gemaakte afspraken of wettelijke taken.
   Tegelijk zijn gemeenten in de zienswijzen op de ontwerpbegrotingen 2025 en 2026 nadrukkelijk gaan oproepen aan GR's om met voorstellen voor kostenbeheersing te komen, vanwege het eigen structurele tekort vanaf 2026.
3. Aanhoudende druk vanuit de jeugdzorg op regionale samenwerkingsverbanden.
   De tekorten in de jeugdzorg blijven een van de grootste financiële risico's voor gemeenten en de gemeenschappelijke regelingen waarin jeugdzorgtaken zijn ondergebracht (zoals modulaire GR's sociaal domein).

Het rapport van de commissie-Van Ark (2025) concludeerde dat eerdere afspraken tussen Rijk en gemeenten amper zijn nagekomen, en dat een structurele oplossing voor de verdeling van verantwoordelijkheden en financiën uitblijft. Met ingang van 2026 is de Jeugdautoriteit ondergebracht bij de Nederlandse Zorgautoriteit, met verscherpt toezicht op jaarrekeningen van jeugdhulpaanbieders en vroegsignalering van financiële knelpunten.

Risico's

Als risico's zijn te benoemen:

- Onbeperkte aansprakelijkheid bij gemeenschappelijke regelingen;
  In tegenstelling tot bijvoorbeeld een BV of stichting, zijn deelnemende gemeenten bij een gemeenschappelijke regeling in beginsel onbeperkt aansprakelijk voor eventuele tekorten.
- Open-eindekarakter van zorgtaken;
  Taken zoals jeugdzorg en Wmo die via gemeenschappelijke regelingen of dienstverleningsovereenkomsten worden uitgevoerd, kennen vaak een open-eindefinanciering: de kosten volgen de daadwerkelijke zorgvraag, niet een vooraf vastgesteld budget.
- Spanning tussen bezuinigingsdruk en beperkte doorzettingsmacht;
  In zienswijzen roepen gemeenten op tot kostenbeheersing bij GR's, maar ze hebben zelf geen doorzettingsmacht om dit af te dwingen. Het bestuur van de GR (met vertegenwoordigers van alle deelnemers) moet hierover gezamenlijk besluiten.

Overzicht financiën verbonden partijen

Gemeenschappelijke regeling	Eigen vermogen eind 2024	Eigen vermogen eind 2025	Vreemd vermogen eind 2024	Vreemd vermogen eind 2025	Resultaat 2025
Gemeenschappelijke regelingen					
1Stroom	-169	905	4.284	5.311	796
Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen (BVO DRAN)			10.121	10.316	
Euregio Rijn-Waal	2.577	2.540	29.943	39.553	37
Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	372	358	6.729	6.599	258
Modulaire Gemeenschappelijk Regelingen Centraal Gelderland	560	714	4.512	5.915	
Omgevingsdienst Groene Metropool (ODGM)	870	889	6.555	6.352	55
Samenwerking De Liemers (SDL)	100	75	9.245	8.173	120
Streekarchivariaat de Liemers en Doesburg (SALD)			81	125	
Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)	14.331	13.506	47.664	65.247	1.152
Deelnemingen					
Alliander N.V.	6.038.000	6.203.000	6.918.000	7.960.000	289.000
Circulus	19.640	20.800	45.481	46.917	1.235
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	4.777	4.863.000	123.164.000	110.701.000	172.000
Vitens N.V.	713.600	809.100	1.684.900	1.846.000	90.600

Overzicht per verbonden partij

Gemeenschappelijke regelingen

1Stroom	
Partijen	Gemeenten Duiven en Westervoort.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit de voltallige colleges van B&W van de gemeenten. Het dagelijks bestuur bestaat uit 4 leden, twee van elke gemeente: één wethouder en de burgemeester.
Financieel belang	De kosten van de fusieorganisatie worden voor 61% ten laste gebracht van Duiven en voor 39% ten laste van Westervoort. De bijdrage 2027 voor Westervoort is € 13.681.776.
Omvang eigen vermogen ultimo 2024	-169
Omvang eigen vermogen ultimo 2025	905
Omvang vreemd vermogen ultimo 2024	4.284
Omvang vreemd vermogen ultimo 2025	5.311
Resultaat 2025	796

Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen (BVO DRAN)	
Partijen	Gemeenten Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	Het bestuur bestaat uit elk 1 lid van de colleges van B&W van de 18 gemeenten, waaronder de voorzitter.
Financieel belang	De financiële bijdrage voor 2027 bedraagt € 560.418
Omvang vreemd vermogen ultimo 2024	10.121
Omvang vreemd vermogen ultimo 2025	10.316

Euregio Rijn-Waal	
Partijen	De Euregio bestaat uit 55 lidorganisaties uit de grensregio Nederland-Duitsland. Dat zijn gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen in het werkgebied Arnhem-Nijmegen, West-Veluwe, Zuid-West-Gelderland, delen van Noordoost-Brabant, het noordelijke deel van de provincie Limburg, de Kreis Kleve, de Kreis Wesel en de steden Duisburg en Düsseldorf. In dit werkgebied wonen 4,2 miljoen mensen.
Bestuurlijk belang	Gemeente Westervoort levert twee leden in het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Westervoort is € 4.100 en is berekend op basis van het inwoneraantal.

Omvang eigen vermogen ultimo 2023	2.577
Omvang eigen vermogen ultimo 2024	2.540
Omvang vreemd vermogen ultimo 2023	29.943
Omvang vreemd vermogen ultimo 2024	39.553
Resultaat 2024	37

Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	
Partijen	Gemeenten Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	Elke gemeente heeft één vertegenwoordiger in het algemeen bestuur. Het dagelijks bestuur telt die leden inclusief de voorzitter.
Financieel belang	De jaarlijkse bijdrage aan de Groene Metropoolregio bedraagt € 10,10 per inwoner. De bijdrage 2027 € 154.025 en is gebaseerd op het inwoneraantal van 15.250. De inwonerbijdrage bestaat uit 3 componenten: bijdrage regiobureau 15.250 à € 2,95 per inwoner) = € 44.988. Bijdrage The Economic Board 15.250 à € 1,11 per inwoner = € 16.928. Bijdrage voor de vijf opgaven verbonden regio (€ 24.095) productieve regio (€ 14.335), circulaire regio (€ 23.943), ontspannen regio (€ 13.878) en groene groei regio (€ 15.860).
Omvang eigen vermogen ultimo 2024	372
Omvang eigen vermogen ultimo 2025	358
Omvang vreemd vermogen ultimo 2024	6.729
Omvang vreemd vermogen ultimo 2025	6.599
Resultaat 2025	258

Modulaire Gemeenschappelijk Regelingen Centraal Gelderland	
Partijen	Gemeenten Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Wageningen, Westervoort en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit 1 wethouder of burgemeester per gemeente. Het dagelijks bestuur bestaat uit 1 voorzitter en 2 leden, aan te wijzen door het algemeen bestuur.
Financieel belang	De bijdrage is € 3.188.024 in 2027 voor gemeente Westervoort.
Omvang eigen vermogen ultimo 2024	560
Omvang eigen vermogen ultimo 2025	714
Omvang vreemd vermogen ultimo 2024	4.512
Omvang vreemd vermogen ultimo 2025	5.915

Omgevingsdienst Groene Metropool (ODGM)	
Partijen	Gemeente Arnhem, Berg en Dal, Beuningen,Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen, Zevenaar en de Provincie Gelderland.
Bestuurlijk belang	De wethouder is lid van het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	De bijdrage is € 162.000 gebaseerd op het werkpakket/ werkprogramma dat aan de ODGM is overgedragen.
Omvang eigen vermogen ultimo 2024	870
Omvang eigen vermogen ultimo 2025	889
Omvang vreemd vermogen ultimo 2024	6.555
Omvang vreemd vermogen ultimo 2025	6.352
Resultaat 2025	55
Ontwikkelingen	Op 1 januari 2026 zijn de voormalige gemeenschappelijke regelingen ODRN en ODRA bestuurlijk enjuridisch gefuseerd naar Omgevingsdienst Groene Metropool.
Risico's	De ODGM is een uitvoeringsorganisatie. De beleidsrisico’s zijn dan ook zeer beperkt. Het uitvoerend beleid wordt afgestemd, maar de gemeente blijft zelf bevoegd om het resultaat van de afstemming over te nemen.

Samenwerking De Liemers (SDL)	
Partijen	De gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling bestaat uit de colleges van de drie deelnemende gemeenten. Het Dagelijks bestuur bestaat uit drie burgemeesters.
Financieel belang	Op basis van de afgesproken verdeelsleutels worden de kosten van de samenwerkingsorganisatie aan de drie gemeenten doorbelast. Voor de gemeente Westervoort is de bijdrage voor het jaar 2027 € 2.823.150.
Omvang eigen vermogen ultimo 2024	100
Omvang eigen vermogen ultimo 2025	75
Omvang vreemd vermogen ultimo 2024	9.245
Omvang vreemd vermogen ultimo 2025	8.173
Resultaat 2025	120

Streekarchivariaat de Liemers en Doesburg (SALD)	
Partijen	De gemeenten Duiven, Doesburg, Westervoort en Zevenaar, de RID en de RSD.
Bestuurlijk belang	Het streekarchivariaat kent een dagelijks- en een algemeen bestuur.

Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Westervoort is € 56.446 en is berekend op basis van het inwoneraantal en op basis van afgenomen uren.
Omvang vreemd vermogen ultimo 2024	81
Omvang vreemd vermogen ultimo 2025	125

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)	
Partijen	15 gemeenten nemen deel in de VGGM: Arnhem, Barneveld, Doesburg, Duiven, Ede, Lingewaard, Nijkerk, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Scherpenzeel, Wageningen, Westervoort en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit alle burgemeesters van de 15 gemeenten in Gelderland-Midden. Voor de besluiten over jaarrekening en de begroting geldt een gewogen stemrecht: voor gemeenten tot 40.000 inwoners geldt 1 stem, voor gemeenten tussen de 40.000 en 100.000 3 stemmen en gemeenten met meer dan 100.000 inwoners 5 stemmen. Het dagelijks bestuur bestaat uit de burgemeesters van Arnhem, Ede, Overbetuwe en Zevenaar en de wethouder Publieke Gezondheid van Overbetuwe.
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Westervoort bestaat uit een deel voor de brandweer en een deel voor publieke gezondheid. Voor 2027 is de brandweerbijdrage € 994.000 en € 738.000 voor de publieke gezondheid. De totale bijdrage 2027 aan de VGGM is € 1.732.000.
Omvang eigen vermogen ultimo 2024	14.331
Omvang eigen vermogen ultimo 2025	13.506
Omvang vreemd vermogen ultimo 2024	47.664
Omvang vreemd vermogen ultimo 2025	65.247
Resultaat 2025	1.152

Deelnemingen

Alliander N.V.	
Partijen	Provincies en gemeenten.
Bestuurlijk belang	Alliander heeft een Raad van bestuur en een Raad van commissarissen. De gemeente Westervoort is een van de aandeelhouders en heeft stemrecht per aandeel.
Financieel belang	Uitstaande aandelen Alliander gemeente Westervoort 145.643. De dividenduitkering over 2024 was € 101.996.
Omvang eigen vermogen ultimo 2024	6.038.000
Omvang eigen vermogen ultimo 2025	6.203.000

Omvang vreemd vermogen ultimo 2024	6.918.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2025	7.960.000
Resultaat 2025	289.000

Circulus

Partijen	Aandeelhouders gemeenten Apeldoorn, Bronckhorst, Brummen, Deventer, Doesburg, Duiven, Epe, Lochem, Voorst , Westervoort en Zutphen.
Bestuurlijk belang	Circulus heeft een directie en een raad van commissarissen. De gemeente Westervoort is een van de aandeelhouders en heeft stemrecht per aandeel.
Financieel belang	Uitstaande aandelen Circulus gemeente Westervoort 317. De bijdrage 2027 is € 1.321.990.
Omvang eigen vermogen ultimo 2024	19.640
Omvang eigen vermogen ultimo 2025	20.800
Omvang vreemd vermogen ultimo 2024	45.481
Omvang vreemd vermogen ultimo 2025	46.917
Resultaat 2025	1.235

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Partijen	Aandeelhouders zijn de Staat der Nederlanden, provincies, gemeenten, waterschappen en andere openbare lichamen.
Bestuurlijk belang	De N.V. Bank Nederlandse Gemeenten kent een raad van commissarissen en een raad van bestuur en directeuren. Gemeente Westervoort is aandeelhouder.
Financieel belang	Gemeentelijke aandelenpakket van 3.510 aandelen à € 2,50 nominaal. Dit betekent een belang van € 8.775. De dividenduitkering over 2024 was € 8.811.
Omvang eigen vermogen ultimo 2024	4.777.000
Omvang eigen vermogen ultimo 2025	4.863.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2024	123.164.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2025	110.701.000
Resultaat 2025	172.000
Risico's	Het financieel risico is verlies van maximaal de nominale waarde van de aandelenportefeuille en het begrote bedrag aan dividend in onze begroting.

Vitens N.V.

Partijen	Provincies en gemeenten.
Bestuurlijk belang	Vitens N.V. kent een raad van bestuur en een raad van commissarissen. Gemeente Westervoort is een van de aandeelhouders.
Financieel belang	Gemeentelijke aandelenpakket van 16.023 aandelen.
Omvang eigen vermogen ultimo 2024	713.600
Omvang eigen vermogen ultimo 2025	809.100
Omvang vreemd vermogen ultimo 2024	1.684.900

Omvang vreemd vermogen ultimo 2025	1.846.000
Resultaat 2025	90.600

Conclusie
Een aanzienlijk deel van de gemeentelijke taken wordt uitgevoerd via verbonden partijen. In 2027 draagt de gemeente Westervoort € 22,4 miljoen bij aan gemeenschappelijke regelingen; dat is ruim een derde van de totale lasten. Het grootste deel daarvan, € 13,7 miljoen, betreft 1Stroom, de gezamenlijke ambtelijke organisatie van Westervoort en Duiven. De overige € 8,7 miljoen gaat naar samenwerkingsverbanden in de Liemers en de regio, met de modulaire gemeenschappelijke regeling Centraal Gelderland, Samenwerking De Liemers en de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden als grootste posten.

De financiële positie van de verbonden partijen geeft op dit moment geen aanleiding tot zorg: van de gemeenschappelijke regelingen waarvan het resultaat bekend is, sloten alle op één na het jaar 2025 positief af. De risico's liggen vooral in de kostenontwikkeling.
Het grootste deel van de begrotingen van regionale gemeenschappelijke regelingen ligt vast in wettelijke taken en eerder gemaakte afspraken, terwijl de gemeente als één van meerdere deelnemers geen eigen doorzettingsmacht heeft en in beginsel onbeperkt aansprakelijk is voor tekorten. Dat geldt in het bijzonder voor de open-eindetaken in het sociaal domein en de jeugdzorg, die via de modulaire gemeenschappelijke regeling een groot deel van de bijdragen uitmaken.

De mogelijke vorming van de nieuwe Liemerse gemeente per 1 januari 2029 heeft directe gevolgen voor het stelsel van verbonden partijen. 1Stroom, Samenwerking De Liemers en het Streekarchivariaat de Liemers en Doesburg zijn samenwerkingsverbanden tussen gemeenten die allemaal opgaan in de nieuwe gemeente. Hun taken worden vanaf dat moment in de eigen organisatie uitgevoerd; samen gaat het om € 16,6 miljoen aan jaarlijkse bijdragen. In de regionale gemeenschappelijke regelingen worden vier deelnemers één. Waar Westervoort nu in die verbanden een eigen stem heeft, wordt die stem vanaf 2029 ingebracht door de nieuwe gemeente. Dat vraagt aandacht voor de manier waarop de belangen van Westervoort ook dan in de regionale samenwerking herkenbaar blijven.

De komende twee jaar staan daarmee in het teken van een zorgvuldige overdracht: het in beeld brengen van lopende verplichtingen, uittredings- en liquidatieafspraken en de verdeling van eventuele reserves en tekorten. Het is van belang dat de sturing op en de risico's van verbonden partijen een expliciete plaats krijgen in het bestuurlijk overdrachtsdocument, zodat de nieuwe gemeente vanaf de start beschikt over een actueel en volledig beeld.

4.7 Grondbeleid

Inleiding
Deze paragraaf bevat een doorkijk in de achtergronden en ontwikkelingen op het gebied van het grondbeleid en de grondexploitaties. De gemeentelijke grondexploitatie is een instrument voor de ontwikkeling en realisatie van ruimtelijke plannen. Het is de financiële vertaling van het ruimtelijke plan en wordt in de initiatieffase gebruikt om de economische haalbaarheid van een plan te kunnen vaststellen.

In het vervolg van het traject is de bestuurlijk vastgestelde grondexploitatieberekening het kader voor de uitvoering.

Met een gemeentelijke grondexploitatie voert de gemeente een functionele grondpolitiek en heeft daarbij een regierol. Het is een bedrijfsmatig proces, dat zich over de langere termijn voltrekt. Kenmerkend is het doen van omvangrijke voorinvesteringen die later in de tijd door gronduitgifte worden terugverdiend.

Beleid

Voor het grondbeleid gelden de landelijke richtlijnen van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording). De richtlijnen zijn toegelicht in de "Notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken (2023)" van de Commissie BBV.

De gemeente Westervoort heeft op 14 april 2025 de Nota Grondbeleid 2024 vastgesteld. De kern van het beleid is een dynamische grondbeleid. Hierbij bepaalt de gemeente per ruimtelijk initiatief - met name woningbouwprojecten - of en hoe zij instrumenten zoals grondverwerving, voorkeursrecht, of anterieure overeenkomsten inzet.
Dit biedt de gemeente flexibiliteit om actief te sturen wanneer maatschappelijke urgentie of publieke meerwaarde dat vergt. Wel blijft de nadruk liggen op een (actieve) faciliterende rol.

De gemeente Westervoort neemt een voorzichtige en behoudende benadering aan ten opzichte van haar grondexploitaties. Kosten worden reëel begroot en opbrengsten worden conservatief geraamd, met als achterliggende gedachte om niet te optimistisch te zijn over de financiële vooruitzichten. Hierbij sluiten we aan bij de gedragslijn die is vastgelegd in het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording).

Als algemeen uitgangspunt voor de toe te rekenen kosten naar de grondexploitatie geldt dat alleen de kosten tot het project worden gerekend die:

- Zijn geautoriseerd op basis van een projectdocument en opdracht;
- Vermeld worden in de kostensoortenlijst zoals opgenomen in artikel 8.15 van het Omgevingsbesluit;
- Zijn toe te rekenen tot de ontwikkel- en uitvoeringskosten die in geval van een particulier initiatief ook bij deze particulier in rekening zouden gebracht kunnen worden op basis van de Omgevingswet (voormalig grondexploitatiewet) en opgenomen zijn op de zogenaamde limitatieve lijst.

Ontwikkelingen

Om het grondbedrijf gezond te houden, houden we rekening met de ontwikkelingen in de markten. De Nederlandse economische ontwikkelingen, alsook internationale markten kunnen van invloed zijn op de kosten en opbrengsten in de grondexploitaties. Bijvoorbeeld de oorlogen in Oekraïne en rondom de straat van Hormuz. Toenemende energiekosten hebben ook weerslag in de bouw en de GWW sector (grond- weg en waterbouw).
Daarnaast zijn rentestanden en inflatie in Nederland en de Eurozone relevant voor de rentetarieven in de grondexploitaties. Deze ontwikkelingen worden jaarlijks bijgesteld in de meerjarenprognose van het grondbedrijf (MPG).

Risico's

Mogelijke risico's zijn:

- Renterisico;
  De gestegen marktrente (zie paragraaf 4.4) werkt door in de rentetoerekening aan grondexploitaties. Bij langlopende complexen kan dit de eindwaarde van een exploitatie fors beïnvloeden.
- Markt- en afzetrisico;
  Aanhoudende bouwkostenstijgingen en onzekerheid over toekomstig rijksbeleid kunnen leiden tot vertraging in de afzet van kavels of lagere opbrengsten dan geraamd.
- Vennootschapsbelastingrisico;
  De gemeente kan vpb-plichtig worden, zodra het totaal van de grondexploitaties een positief resultaat laat zien, met een financiële last die niet altijd volledig is voorzien.
- Risico op onjuiste (tussentijdse) winstneming;
  Het te vroeg nemen van winst op een grondexploitatie kan bij tegenvallende ontwikkelingen leiden tot een noodzaak tot terugname, wat de jaarrekening en het weerstandsvermogen kan raken.
- Tijdsdruk vanuit de Wet versterking regie volkshuisvesting;
  De korte deadlines voor het volkshuisvestingsprogramma (2027) en de huisvestingsverordening (2028) vragen om capaciteit die mogelijk niet volledig beschikbaar is, met een risico op het mislopen van rijksmiddelen bij vertraging.
- Afhankelijkheid van instructieregels van hogere overheden.
  Met de nieuwe wet kunnen Rijk en provincie via instructieregels op basis van de Omgevingswet specifieke locaties voor woningbouw aanwijzen, wat de eigen regie van de gemeente op haar grondbeleid kan beperken.

Bouwgrondexploitatie

Grondexploitaties

De gemeente heeft 3 lopende grondexploitaties. De Schans, de Clossei en Westervoort-Noord is sinds dit jaar een nieuwe grondexploitatie.
Bij het complex De Schans zijn de gronden aan een ontwikkelende marktpartij verkocht. De laatste actualisatie van dit project is dat er een nieuw plan is vastgesteld, nadat het eerste plan was vernietigd door de Raad van State. Hier hoeft niet veel meer worden gedaan en nadat de laatste kosten en opbrengsten zijn afgerond zal deze exploitatie worden afgesloten.

Aan de Clossei zijn 25 woningen gebouwd voor één- en tweepersoonshuishoudens, in samenwerking met woningcorporatie Vivare. De woningen zijn in 2025 opgeleverd. De openbare ruimte is opgeleverd, de laatste nazorg/reparaties worden in de tweede helft van 2026 uitgevoerd.

Westervoort-Noord is een gebiedsontwikkeling waarin 372 woningen worden gerealiseerd op gemeentelijke grond verdeeld over verschillende wooncategorieën. Het plan omvat de realisatie van een school en een nieuw sportcomplex. De woningbouwontwikkeling vindt plaats op de huidige locatie van de sportvelden van Westervoort. Deze sportvelden worden verplaatst naar de rand van Duiven en Westervoort, aan de Horsterstraat.
De ontwikkeling van het nieuwe sportcomplex en de gebiedsontwikkeling Westervoort-Noord vormen één gebiedsexploitatie.

Naast de gemeentelijke locatie ontwikkelen twee private partijen in het oostelijke deel van het plangebied 210 woningen. Het gemengde programma past in de afspraken van de woondeal. Verwachte start van de realisatie van dit deel is in 2028 of 2029, afhankelijk van het RO-traject. Dit valt buiten de gemeentelijke grondexploitaties.
In totaal staat ca. 582 woningen gepland Westervoort-Noord.

Woningbouw
In onderstaande tabel staan de woningaantallen weergegeven die de komende jaren gepland staan. Het betreft het jaartal van de verwachte gronduitgifte waarvan is aangenomen dat deze samenvalt met de start van de bouw van de woningen.

Tabel planning kaveluitgifte woningbouw gemeentelijke grondexploitaties

Complex/deelplan in aantal woningen	Totaal	2027	2028	2029
De Schans / Fort Geldersoord	24	24		
Westervoort-Noord	-	-	-	-
Totaal	24	24	-	

Prognose en te verwachten resultaten

Complex (per 1-1-2026)	Einddatum	Boekwaarde 01-01-2026	Te realiseren kosten	Te realiseren opbrengsten	Eindwaarde	Start-waarde voorziening 1-1-2026
De Clossei	31-12-2026	467	81	-202	-349	-342
De Schans	31-12-2027	799	280	-329	-751	-722
Westervoort noord	31-12-2035	1.127	19.400	-36.110	15.582	12.782
Totaal		2.393	19.761	-36.641	14.482	11.718

Geactualiseerde grondexploitatie peildatum 1 januari 2026 (bedragen in € 1.000)
Opmerking: Negatieve bedragen moeten bij de boekwaarde, kosten en opbrengsten in de bovenstaand gelezen worden als voordelig en positieve bedragen als nadelig. Bij de eindwaarde en de startwaarde betekent een negatieve waarde een verlies, een positieve waarde houdt een winst in.

De Clossei zit in de laatste fase. De woningen zijn gerealiseerd en de eerste bewoners wonen er al. Er moet alleen nog het e.e.a. woonrijp worden gemaakt. Daarna kunnen we deze grondexploitatie afsluiten.
De Schans heeft en tijdje stil gelegen. Afgelopen jaar is opnieuw het stedenbouwkundig plan vastgesteld, nu zijn de eerste woningen verkocht en zal het niet lang meer duren voordat ze beginnen met bouwen. Daarna kan de grondexploitatie worden afgesloten.
Westervoort-Noord is een nieuwe grondexploitatie. Het zal nog een paar jaar duren voordat hier de eerste woningen zullen worden verkocht.

Het resultaat van het complexen De Schans, Clossei en Westervoort-Noord is volgens bovenstaand overzicht winstgevend. Echter moet er rekening worden gehouden dat het realiseren van het nieuwe sportcomplex niet is meegenomen in de grondexploitatie van Westervoort-Noord.

Gebiedsexploitatie Westervoort-Noord/Nieuw sportcomplex
De grondexploitatie Westervoort-Noord en de investeringen in het sportpark worden gesplitst om te voldoen aan de verslagleggingsregels. Dat betekent een wijziging van de grondexploitatie en het opvoeren van een krediet voor de
realisatie van het sportpark. Samen worden het krediet en de grondexploitatie gezien als gebiedsexploitatie. De raad heeft in december 2025 alle kosten in de grondexploitatie en voor realisatie van het sportpark gezamenlijk vastgesteld, dit betreft daarom een administratieve splitsing.

Voor de realisatie van het nieuwe sportcomplex is een investeringskrediet nodig van € 11.650.000, na realisatie van het nieuwe sportcomplex in 2028 zullen de bijbehorende kapitaallasten jaarlijks in de begroting worden opgenomen. De afschrijvingen bedragen € 380.284 en de rente van 2% komt uit op € 233.000. De structurele kapitaallasten zullen ten laste van de begroting worden gebracht vanaf 2029. De kosten van het sportpark die nu onderdeel uitmaken van dit investeringskrediet waren eerst opgenomen in de grondexploitatie. Door deze er nu uit te halen krijgt de grondexploitatie een positief saldo. Per saldo is de gebiedsexploitatie (grondexploitatie en krediet opgeteld) sluitend. In november 2026 wordt een voorstel voor deze splitsing aan uw raad voorgelegd en toegelicht.

Deze gebiedsexploitatie bestaat uit grondexploitatie Westervoort-Noord en Investeringsproject sportcomplex. Dit complex ziet er als volgt uit:

Complex	Boekwaarde 1-1-2026	Nog te realiseren kosten	Nog te realiseren opbrengsten	Resultaat
Woningbouw Westervoort Noord	1.127	19.400	36.110	15.582
Sport complex Westervoort noord	4.477	11.418	0	-15.895
Totaal	3.350	-	36.110	-312

Winst en verliesneming

Voor exploitaties met een geraamd tekort wordt een voorziening (op eindwaarde) volgens BBV getroffen om de berekende toekomstige tekorten af te dekken. Dit is een wettelijk voorgeschreven maatregel. Het rentepercentage (disconteringsvoet) bij deze berekening is door de BBV gesteld op 2%. Voor de verliesgevende exploitaties De Schans en de Clossei betekent dit dat de verliesvoorziening aangevuld moet worden met € 7.905 om het totale verlies van € 1.099.820 op te vangen.

Anterieure overeenkomsten

Centrumplan Westervoort

De gemeente werkt aan een levendig, dynamisch centrum van Westervoort, samen met de eigenaar van winkelcentrum de Wyborgh. Dit project bestaat uit meerdere deelprojecten.

Transformatie Wyborgh

In het centrum van Westervoort was er veel leegstand. Samen met de eigenaar van het winkelcentrum werkt de gemeente aan een herindeling van het centrum. Het wordt een boodschappencentrum, waarbij de winkels bij elkaar komen rondom het plein en de parkeerplaatsen. Daarnaast wil de gemeente woningen bouwen aan de zuid- en westzijde van de Wyborgh.

Inmiddels is de Lidl uitgebreid en zijn er al veel winkels van locatie verplaatst. In 2025 en 2026 zijn er ook weer nieuwe winkels naar het centrum gekomen. De gemeente werkt aan de laatste afspraken met Albert Heijn. De supermarkt krijgt in 2028 een nieuwe ingang bij het parkeerterrein en de passage verdwijnt. Zodra de ruwbouw van de Albert Heijn gereed is zal de bouw van woningen aan de Kerkstraat door Vivare starten. Na oplevering van de Albert Heijn kan de bouw van woningen aan het Dorpsplein beginnen. De aanleg van de openbare ruimte is gestart en wordt in fases afgerond, aansluitend op de oplevering van de woningen.

Transformatie Gemeentehuis
De gemeente wil het gemeentehuis aanpassen. In september 2025 heeft de gemeenteraad gekozen voor een voorkeursvariant voor de ontwikkeling van het gemeentehuis, hierbij gaat het over drie gebouwdelen: het gemeentehuis, de opvang voor Oekraïners en het oude bibliotheekgebouw.
In de voorkeursvariant heeft de gemeenteraad gekozen voor de verhuur van de bibliotheek als kantoorruimte aan de RID en de MGR. De opening hiervan is gepland eind 2026. In 2026 gaat de gemeente verder met het onderzoeken van de mogelijkheid voor de realisatie van 24 appartementen op de locatie van het huidige gemeentehuis. Voor de huidige Oekraïne opvang/politie is medio 2026 aan de raad de voorkeursvariant voorgelegd om nu de huidige opvang en de politie te behouden.
In 2026 gaat de gemeente verder met het onderzoeken van de mogelijkheid voor de realisatie van 24 appartementen op de locatie van het huidige gemeentehuis. Begin 2027 wordt aan de raad een nota van uitgangspunten en een ontwikkelstrategie voor het gemeentehuis voorgelegd.

Openbare ruimte centrum Westervoort
Samen met een klankbordgroep heeft de gemeente een ontwerp gemaakt voor de openbare ruimte in het centrum dat is vastgesteld door de gemeenteraad. De aanleg van de openbare ruimte is in 2026 gestart.

Dorpstraat
Het college heeft een plan uitgewerkt voor een verbinding tussen het centrum en Westervoort-Noord. In dit plan is een groene doorsteek voorzien in de vorm van een fietspad gecombineerd met nieuwe woningbouw. De grondeigenaren werken deze plannen verder uit.

Fliere fluiter
Op de locatie van basisschool de Fliere fluiter worden 12 bungalows gerealiseerd. De bouw van deze woningen is in 2025 gestart en de woningen zijn in 2026 opgeleverd.

Klapstraat 185 – Erf van Lindner
De boerderij aan de Klapstraat 185 in het centrum van Westervoort wordt omgebouwd tot 2 woningen. Hierbij worden op het erf 8 levensloopbestendige woningen en 16 appartementen gerealiseerd.
De definitieve plannen zijn door de ontwikkelaar uitgewerkt en de omgevingsvergunning is aangevraagd. De woningen zijn in 2025 gerealiseerd.

Reserves en voorzieningen
De voorziening Verliesgevende Grondcomplexen is ingesteld om verwachte verliezen op de gemeentelijke grondexploitaties af te dekken. Dit zorgt ervoor dat toekomstige tekorten direct ten laste van het resultaat worden gelegd en niet drukken op de begroting van de jaren waarin het verlies daadwerkelijk optreedt.

De huidige voorziening bedraagt per 1 januari 2027 € 1,1 miljoen, voor 2027 worden geen nadere verliezen verwacht die van de voorziening worden afgeboekt.

Vennootschapsbelasting
Met ingang van 2016 zijn gemeenten voor een aantal activiteiten, zoals de grondexploitatie, vennootschapsbelastingplichtig. Voor de jaren tot en met 2024 is inmiddels een definitieve aanslag ontvangen conform de ingediende aangiften. Verwacht wordt dat de aangifte over het jaar 2025 in de tweede helft van 2026 wordt verstuurd. Hiervoor is door de belastingdienst uitstel verleend tot 1 mei 2027.

De resultaten uit de actieve grondexploitatie zijn onderworpen aan de heffing van de Vennootschapsbelasting. Deze belasting is geen kostenpost binnen de grondexploitatie, maar wordt verantwoord binnen de algemene middelen op gemeenteniveau.

Conclusie
De gemeente Westervoort voert een dynamisch grondbeleid, waarbij per ruimtelijk initiatief wordt bepaald welke instrumenten worden ingezet, met behoud van een behoudende, realistische raming van kosten en opbrengsten. Deze lijn sluit aan bij de BBV-uitgangspunten en beperkt het risico op te optimistische verwachtingen.

De gemeente heeft momenteel drie grondexploitaties in uitvoering. De Clossei en De Schans bevinden zich in de afrondende fase en laten een beheersbaar, verlieslatend resultaat zien dat volledig is afgedekt via de voorziening Verliesgevende Grondcomplexen (per 1 januari 2027 € 1,1 miljoen).

Westervoort-Noord is de grootste en meest impactvolle exploitatie, met een op zichzelf positief resultaat van de grondexploitatie, maar een negatief resultaat op de gecombineerde gebiedsexploitatie, zodra de bekostiging van het nieuwe sportcomplex wordt meegenomen; dit vraagt om nauwlettende monitoring bij verdere planvorming.

Per saldo biedt het grondbeleid van Westervoort voldoende basis voor een verantwoorde en beheerste realisatie van de lopende gebiedsontwikkelingen, mits de risico's actief worden gevolgd bij de verdere uitwerking van met name Westervoort-Noord.

4.8 Openbaarheid

Inleiding
De gemeente Westervoort hecht aan een transparante en toegankelijke overheid. De Wet open overheid (Woo) ondersteunt dit uitgangspunt door overheidsinformatie actief openbaar te maken en door inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en journalisten de mogelijkheid te bieden om informatie op te vragen. De openbaarheidsparagraaf beschrijft de beleidsvoornemens voor de uitvoering van de Woo.

Beleid
In de periode 2027-2030 zetten wij de verdere uitvoering van de Woo voort. Daarbij verschuift de aandacht steeds meer van het voldoen aan afzonderlijke wettelijke verplichtingen naar het structureel onderdeel maken van openbaarheid en een goede informatiehuishouding van onze organisatie. Een goede informatiehuishouding is immers een belangrijke voorwaarde om informatie tijdig, betrouwbaar en duurzaam toegankelijk te kunnen maken.

De komende jaren richten wij ons op de volgende speerpunten:

- Actieve openbaarmaking verder uitbreiden. Wij bereiden ons voor op de gefaseerde inwerkingtreding van de overige informatiecategorieën uit artikel 3.3 van de Woo. De 17 informatiecategorieën worden gefaseerd ingevoerd. Wij volgen deze ontwikkelingen en vertalen nieuwe wettelijke verplichtingen tijdig naar onze werkprocessen.
- Informatie beter vindbaar en toegankelijk maken. Openbare informatie moet niet alleen beschikbaar zijn, maar ook eenvoudig te vinden en te begrijpen zijn. Wij verbeteren daarom de vindbaarheid, doorzoekbaarheid en toegankelijkheid van informatie en sluiten waar mogelijk aan op landelijke voorzieningen voor actieve openbaarmaking. De Woo-index is bedoeld als centrale vindplaats voor informatie die op grond van artikel 3.3 van de Woo actief openbaar wordt gemaakt.
- De informatiehuishouding verder op orde brengen. We blijven investeren in het duurzaam, betrouwbaar en toegankelijk beheren van overheidsinformatie. Dit betekent onder meer aandacht voor goede registratie en metadatering, duidelijke werkafspraken, archivering en het tijdig bewaren en vernietigen van informatie conform de geldende regels. Hiermee versterken we tegelijkertijd de mogelijkheden voor actieve en passieve openbaarmaking.
- Woo-verzoeken zorgvuldig en tijdig afhandelen. De bestaande werkwijze voor het behandelen van Woo-verzoeken wordt voortgezet en waar nodig verbeterd. We blijven inzetten op een goede informatievoorziening aan verzoekers, een eenduidige werkwijze en het zoveel mogelijk digitaal beschikbaar stellen van openbaar gemaakte documenten. De gemeente Westervoort publiceert Woo-verzoeken en -besluiten en maakt informatie die al openbaar is zoveel mogelijk rechtstreeks toegankelijk.
- Openbaarheid onderdeel maken van de organisatie. We blijven medewerkers bewust maken van het belang van openbaarheid, informatiebeheer en zorgvuldig omgaan met overheidsinformatie. Scholing, kennisdeling en duidelijke verantwoordelijkheden dragen eraan bij dat openbaarheid niet alleen een wettelijke verplichting is, maar onderdeel wordt van de dagelijkse werkwijze.
- Monitoren en verantwoorden. De voortgang van de uitvoering van de Woo wordt gevolgd en waar nodig bijgestuurd. In de jaarlijkse begroting beschrijven wij de beleidsvoornemens; in de jaarstukken leggen wij verantwoording af over de uitvoering daarvan.

Ontwikkelingen

De landelijke ontwikkeling van de Woo en de digitale voorzieningen daaromheen blijft hierbij een belangrijke factor. De invoering van de volgende tranches van actieve openbaarmaking is complex en de landelijke planning is in ontwikkeling. Wij volgen deze ontwikkelingen nauwgezet en passen onze aanpak daarop aan.

Risico's

De uitvoering van de WOO brengt risico’s met zich mee op het gebied van capaciteit, informatiehuishouding, privacy en informatiebeveiliging. De verdere uitbreiding van actieve openbaarmaking vraagt om aanpassing van werkprocessen en voldoende ambtelijke capaciteit. Daarnaast kunnen onvolledige of onvoldoende beheerde informatie en complexe Woo-verzoeken leiden tot vertraging in de afhandeling.
De gemeente beperkt deze risico’s door de uitvoering van de Woo stapsgewijs te organiseren, verantwoordelijkheden duidelijk te beleggen en te investeren in kennis, informatiebeheer en waar nodig externe capaciteit in te huren.

4.9 Duurzaamheid

Inleiding
Het programma Duurzaamheid draagt bij aan een toekomstbestendige gemeente. De gemeente Duiven en Westervoort werken in een integraal duurzaamheidsprogramma samen aan het besparen van energie, het verduurzamen van de energievoorziening, het omgaan met de gevolgen van klimaatverandering en het beter benutten van grondstoffen. Binnen het Programma Duurzaamheid staan drie programmalijnen centraal: energietransitie, klimaatadaptatie en circulariteit.

Met het programma werken we aan een betrouwbare en betaalbare energie- en grondstoffenvoorziening, het beheersbaar houden van energielasten en het toekomstbestendig maken van woningen, bedrijven en de openbare ruimte. Tegelijkertijd draagt het programma bij aan een sterke lokale economie, een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving en het vergroten van de brede welvaart.

De opgaven op het gebied van duurzaamheid zijn langjarig en raken veel beleidsterreinen. De gemeente werkt daarom samen met inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen en andere overheden. De komende jaren ligt de nadruk op het realiseren van concrete maatregelen en het versterken van de samenwerking die daarvoor nodig is.

Beleid
Het gemeentelijk duurzaamheidsbeleid is gebaseerd op landelijke en regionale doelstellingen en wordt vertaald naar lokale ambities en uitvoeringsprogramma's. De wettelijke doelstellingen, regionale afspraken en gemeentelijke beleidskaders vormen samen de basis voor het Programma Duurzaamheid.

Binnen de programmalijn energietransitie werken we aan energiebesparing, de verduurzaming van de energievoorziening en het toekomstbestendig maken van woningen en bedrijven. Daarbij wordt onder andere ingezet op warmte, duurzame elektriciteitsopwekking, energiebesparing, energie-infrastructuur en het omgaan met netcongestie.

Binnen klimaatadaptatie richten we ons op het beperken van de gevolgen van onder andere hitte, droogte en wateroverlast. Dit gebeurt door klimaatadaptatie te verbinden aan de inrichting en ontwikkeling van de fysieke leefomgeving en door inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties te stimuleren om zelf maatregelen te nemen.

Binnen circulariteit werken we aan het verminderen van het gebruik van primaire grondstoffen, het voorkomen van afval en het stimuleren van hergebruik en hoogwaardige verwerking van grondstoffen. Daarbij wordt ook gekeken naar de mogelijkheden om de lokale en regionale economie verder te verduurzamen.

De benodigde financiële middelen zijn opgenomen bij de verschillende programmalijnen en bij de activiteiten die binnen het programma worden uitgevoerd.

Ontwikkelingen
De duurzaamheidsopgaven ontwikkelen zich snel. Technologische ontwikkelingen, veranderende energieprijzen, geopolitieke ontwikkelingen, nieuwe wet- en regelgeving en ontwikkelingen op de energiemarkt hebben invloed op de lokale uitvoering.

Hierdoor verandert ook de manier waarop inwoners, bedrijven en overheden naar energie, grondstoffen en klimaat kijken.

Netcongestie blijft een belangrijke randvoorwaarde voor de energietransitie. De beperkte capaciteit van het elektriciteitsnet kan de realisatie van nieuwe aansluitingen, verduurzaming en elektrificatie vertragen. Dit vraagt om een meer integrale benadering van energiegebruik, opwek, opslag en infrastructuur. Ook op bedrijventerreinen wordt daarom gewerkt aan oplossingen zoals energiemanagement en energy hubs.

Daarnaast neemt het belang van klimaatadaptatie toe. Extreem weer en de gevolgen daarvan vragen om een klimaatbestendige inrichting van de gemeente. Dit vraagt zowel om maatregelen in de openbare ruimte als om betrokkenheid van inwoners en bedrijven.

De komende jaren wordt tevens verder gewerkt aan circulariteit en toekomstbestendige bedrijventerreinen. Daarbij liggen kansen om duurzaamheid te verbinden aan economische ontwikkeling, innovatie en een toekomstbestendig vestigingsklimaat.

De planning van het programma wordt mede bepaald door externe ontwikkelingen. Nieuwe wet- en regelgeving, veranderende financiële regelingen en ontwikkelingen in de markt kunnen aanleiding geven om activiteiten en prioriteiten tussentijds bij te stellen. De programmering is daarom adaptief en kent naast een concrete planning voor de komende jaren een ontwikkelrichting richting 2050.

Risico's

De realisatie van de duurzaamheidsdoelen is afhankelijk van de inzet en samenwerking van inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties, onderwijs en overheden. Een belangrijk risico is dat deze samenwerking onvoldoende tot stand komt, waardoor maatregelen minder snel worden uitgevoerd en programmadoelen niet worden gerealiseerd. De gemeente zet daarom in op duidelijke en consistente communicatie, participatie en samenwerking. Onder andere via Samen1Nergie, overleg met ondernemersverenigingen en het inzetten van klankbordgroepen worden inwoners en organisaties actief betrokken.

Een tweede risico is de snelheid waarmee landelijke en regionale ontwikkelingen elkaar opvolgen. Veranderingen in wet- en regelgeving, subsidies, energiebeleid en andere randvoorwaarden kunnen leiden tot onzekerheid bij inwoners en bedrijven en daarmee het draagvlak voor maatregelen beïnvloeden.

Ook netcongestie vormt een risico voor de uitvoering van de energietransitie. Beperkte transportcapaciteit op het elektriciteitsnet kan duurzame energieprojecten, elektrificatie van bedrijven en woningen en aardgasvrije nieuwbouw vertragen. De gemeente volgt deze ontwikkeling actief en zoekt samen met netbeheerders, bedrijven en andere partners naar oplossingen.

Tot slot bestaat het risico dat de beschikbare financiële en personele capaciteit onvoldoende aansluit bij de omvang en snelheid van de duurzaamheidsopgaven. Dit vraagt om heldere prioritering, een realistische programmering en het benutten van regionale, landelijke en Europese financieringsmogelijkheden.

Deel II - Financiële begroting

De financiële begroting bevat de onderbouwende cijfers en sluit aan op de wettelijke vereisten van artikel 17 tot en met 20 BBV.
(Verplichte) Onderdelen die hier terugkomen zijn:
1. Algemene inleiding;
2. Kaders en uitgangspunten;
3. Financieel meerjarenperspectief;
4. Baten en lasten per programma;
5. Kosten van overhead;
6. Baten en lasten per taakveld;
7. Incidentele baten en lasten;
8. Geprognosticeerde balans;
9. EMU-saldo;
10. Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen.

Hoofdstuk 5 - Financiële begroting

Naast de beleidsbegroting, bestaande uit het programmaplan en de paragrafen, verplicht het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) in artikel 7 tot het opnemen van een financiële begroting. Waar de beleidsbegroting de bestuurlijke kaders en beleidsdoelstellingen beschrijft, geeft de financiële begroting het financieel-technisch fundament: zij toont in welke mate de gemeente haar ambities financieel kan dragen en biedt de raad het inzicht dat nodig is om de begroting te autoriseren.

De financiële begroting bestaat op grond van het BBV tenminste uit twee onderdelen:
1. Overzicht van baten en lasten en de toelichting (artikel 17-19 BBV)
   Dit overzicht geeft per programma de geraamde baten en lasten weer, evenals het geraamde saldo van de rekening van baten en lasten voor en na bestemming. De toelichting gaat onder meer in op de beoogde toevoegingen en onttrekkingen aan reserves per programma, het overzicht van de algemene dekkingsmiddelen, het bedrag voor onvoorzien, en de raming van de vennootschapsbelasting indien van toepassing.
2. Uiteenzetting van de financiële positie (artikel 20 BBV)
   Deze uiteenzetting maakt inzichtelijk of de meerjarige ontwikkeling van de gemeentelijke financiën in evenwicht is en welke ruimte er is voor nieuw beleid. Zij bevat onder meer een overzicht van de geraamde jaarlijkse lastenverzwaringen en -verlichtingen voor de jaren volgend op het begrotingsjaar, een raming van de financieringsbehoefte, het verloop van de EMU-schuld en een overzicht van de investeringen.

5.1 Algemeen

Inleiding
De financiële begroting vormt de vertaling van de beleidsmatige ambities en doelstellingen van de gemeente naar de daarvoor beschikbare en benodigde financiële middelen. In dit onderdeel van de begroting wordt inzicht gegeven in de baten en lasten voor de komende begrotingsperiode en de meerjarige financiële ontwikkeling.

Het doel is de raad in staat te stellen een weloverwogen oordeel te vormen over de financiële positie van de gemeente en de mate waarin deze aansluit bij de gestelde beleidskaders.

De begroting is opgesteld conform de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en sluit aan op de kaders zoals vastgesteld door uw raad, onder meer in de voorjaarsnota en de financiële verordening. Waar relevant wordt een koppeling gelegd met de programma's uit het beleidsdeel van deze begroting, zodat helder is welke financiële consequenties voortvloeien uit de gemaakte beleidskeuzes.

Beleid
Het financieel beleid van de gemeente is gericht op een gezonde en duurzame financiële huishouding, waarbij structurele lasten worden gedekt door structurele baten en waarbij weerstandsvermogen en risicobeheersing een vast onderdeel vormen van de afwegingen.
Uitgangspunten hierbij zijn onder meer:
- Een sluitende (meerjaren)begroting, zowel structureel als reëel;
- Behoud van een toereikend weerstandsvermogen ten opzichte van de geïnventariseerde risico's;
- Een verantwoord verloop van de schuldpositie, getoetst aan kengetallen zoals de netto schuldquote en de solvabiliteitsratio;
- Veilige ramingen van inkomsten, waaronder de algemene uitkering uit het Gemeentefonds, lokale heffingen en overige baten;
- Een transparante toerekening van kosten via de kostentoerekeningssystematiek, in lijn met het BBV.

Deze uitgangspunten zijn nader uitgewerkt in de financiële verordening en worden jaarlijks bij de begroting en de jaarstukken getoetst aan de actuele financiële positie.

Ontwikkelingen
Bij het opstellen van deze begroting is rekening gehouden met een aantal relevante financiële en beleidsmatige ontwikkelingen, die van invloed zijn op de baten en lasten in de begrotingsperiode. Het gaat hierbij onder meer om:
- Autonome ontwikkelingen, zoals wijzigingen in de algemene uitkering uit het Gemeentefonds;
- Loon- en prijsontwikkelingen (indexering) en de doorwerking hiervan op de exploitatie;
- Rijksbeleid en decentralisaties die van invloed zijn op taken en middelen van de gemeente, met name binnen het sociaal domein;
- Rentestand en de invloed hiervan op de financieringslasten en de rentetoerekening;
- Regionale en lokale ontwikkelingen die van invloed zijn op investeringen en exploitatielasten.

Deze ontwikkelingen zijn financieel vertaald en verwerkt in de ramingen van deze begroting.

5.2 Kaders en uitgangspunten

Inleiding
Voorafgaand aan het opstellen van de begroting 2027 stelt de raad de financiële en beleidsmatige kaders en uitgangspunten vast waarbinnen de begroting wordt opgebouwd. Deze kaders vormen de vertaling van landelijke ontwikkelingen (bijvoorbeeld de meicirculaire Gemeentefonds 2026), eerder door de raad vastgesteld beleid en de financiële spelregels uit de financiële verordening. Deze begroting is gebaseerd op de besluitvorming bij de Voorjaarsnota 2026. Daarnaast is het coalitieakkoord vertaald.

Deze paragraaf biedt een overzicht van de belangrijkste kaders en uitgangspunten voor de begroting 2027 en de meerjarenraming 2028-2030, en vormt de basis voor de verdere uitwerking in de programmabegroting.

Financieel-technische uitgangspunten
Voor het opstellen van de begroting 2027 gelden de onderstaande financieel-technische uitgangspunten. Deze zijn ontleend aan de meicirculaire 2026, de financiële verordening en de vastgestelde nota's op het gebied van weerstandsvermogen, treasury en investeringen.

Kader	Uitgangspunt begroting
Algemene uitkering gemeentefonds	De meicirculaire 2026 is het uitgangspunt voor raming van de algemene uitkering, integratie- en decentralisatie-uitkeringen voor 2027 en verder.
Acressystematiek	Vanaf 2027 wordt het accres structureel gekoppeld aan de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp), in plaats van de rijksuitgaven (‘trap op, trap af’)
Ingroeipad herverdeling	Het ingroeipad blijft voor 2027 gehandhaafd op maximaal ± € 37,50 per inwoner, conform 2025 en 2026; geen aanvullende indexatie.
Herverdeling gemeentefonds	De voorgenomen herverdeling per 1 januari 2027 is nog onzeker; wordt als risico ogenomen in de paragraaf weerstandsvermogen
Loon- en prijsindexering	De indexering van lonen bedraagt 2,9% en voor prijzen 2,5%
Rente-omslagpercentage	In 2027 is er sprake van een rente-omslagpercentage van 0,747%
Onroerendezaakbelasting (OZB)	Uitgangspunt: OZB-opbrengst stijgt aansluitend met de indexatie. Voor 2027 is dit 2,5%
Structureel begrotingsevenwicht	Structurele lasten worden gedekt door structurele baten; incidenteel tekort alleen indien dit past binnen een reëel en meerjarig sluitend perspectief.

Weerstandsvermogen en kengetallen	Toetsing van de vijf verplicht BBV-kengetallen aan de door de raad vastgestelde signaleringswaarden.
Sociaal domein / Jeugdzorg	Rekening houden met de landelijke toegezegde oplopende middelen voor Wmo en Jeugdzorg (circa €75 mln in 2026 en oplopend tot € 375 mln in 2030, alle gemeenten samen)

Beleidsmatige kaders
Naast de financieel-technische uitgangspunten gelden de volgende beleidsmatige kaders bij het opstellen van de begroting 2027:
- Bestaand, door de raad vastgesteld beleid vormt het vertrekpunt voor de begroting; dit wordt niet opnieuw ter discussie gesteld, tenzij de raad daartoe expliciet besluit;
- Nieuw beleid wordt herkenbaar gepresenteerd, inclusief een voorstel voor structurele of incidentele dekking, en getoetst aan het geldende beleid en het coalitieakkoord;
- Instandhouding van bestaande voorzieningen en gemeentelijke dienstverlening, waaronder digitale dienstverlening en informatiebeveiliging, is een randvoorwaarde.
- Investeringen die voortvloeien uit eerder vastgesteld beleid (bijvoorbeeld onderwijshuisvesting of vervangingsinvesteringen) worden opgenomen; nieuwe, nog niet bestuurlijk afgeronde dossiers (zoals gebiedsontwikkelingen) worden vooralsnog niet verwerkt totdat hierover raadsbesluitvorming heeft plaatsgevonden.

Actuele ontwikkelingen begrotingsjaar 2027
Bij het opstellen van de begroting 2027 spelen enkele actuele, landelijke ontwikkelingen een rol die van invloed zijn op de financiële positie van de gemeente en die daarom expliciet worden benoemd:

5.2.1 Overgang naar een nieuwe accressystematiek
Vanaf 2027 wordt de jaarlijkse groei van het Gemeentefonds (het accres) gekoppeld aan de ontwikkeling van het bruto binnenlands product, in plaats van aan de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Deze nieuwe systematiek moet zorgen voor een stabieler verloop van de uitkering dan de voorgaande 'trap op, trap af'-systematiek.

5.2.2 Van ravijnjaar naar daljaar, aandachtspunt 2028
De eerder gevreesde scherpe terugval van het gemeentefonds in 2026 ('ravijnjaar') is met de septembercirculaire 2025 en de meicirculaire 2026 grotendeels gedempt; de VNG spreekt inmiddels van een 'daljaar'. De financiële ruimte van gemeenten neemt in de jaren na 2027 naar verwachting weer af, wat betekent dat de meerjarenraming 2028-2030 met de nodige voorzichtigheid moet worden opgesteld en dat dit risico wordt meegenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen.

5.2.3 Bevroren ingroeipad en onzekere herverdeling
Het ingroeipad van de eerdere herverdeling van het Gemeentefonds blijft voor 2027 ongewijzigd gehandhaafd. Daarnaast is de voorgenomen bredere herverdeling van het Gemeentefonds per 1 januari 2027 nog onzeker vanwege lopend nader onderzoek naar de effecten daarvan. Hierover wordt naar verwachting later in 2026 meer duidelijkheid verwacht.

5.2.4 Extra middelen sociaal domein
Voor de Wmo en jeugdzorg zijn landelijk oplopende extra middelen toegezegd. Deze ontwikkeling werkt door in de ramingen van het sociaal domein en wordt bij de

desbetreffende programma's nader toegelicht en van een gemeentespecifiek bedrag voorzien.

5.3 Financieel meerjarenperspectief

Begrotingsresultaten en maatregelen

Omschrijving	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Primitieve begroting 2026-2029	1.860	2.231	3.254	3.254
Tot de VJN	-252	-313	-348	136
Voorjaarsnota 2026	-1.301	-1.537	-1.292	-1.645
Amendementen voorjaarsnota 2026	-2	-2	-2	-2
September	-13	-180	-143	856
Saldo na de raadsvergadering van september	293	199	1.469	2.599
Mutaties begroting				
Autonome ontwikkelingen	192	82	-33	-55
Bestaand beleid - actualisatie	-60	-18	-544	-295
Nieuw beleid - voorstellen	-702	-310	-289	-289
Mutaties begroting	-570	-247	-866	-639
Saldo begroting 2027-2030, voor dekkingsmaatregelen	-278	-48	603	1.960
Dekkingsmaatregelen	400	300	200	100
Saldo begroting 2027-2030	122	252	803	2.060

5.4 Baten en lasten per programma

In deze paragraaf presenteren wij conform de voorschriften de baten en lasten per programma. De mutaties in de reserves brengen we apart in beeld.

Programma	Lasten	Baten	Saldo
Algemene dekkingsmiddelen	-103	44.245	44.142
Bestuur	-13.132	1.223	-11.909
Maatschappij	-35.208	7.003	-28.205
Omgeving	-16.086	11.170	-4.916
Saldo voor bestemming	-64.530	63.641	-889

Mutatie reserves	**Toevoegingen**	**Onttrekkingen**	**Saldo**
Algemene dekkingsmiddelen	0	1.011	1.011
Saldo reserve mutaties	**0**	**1.011**	**1.011**
Saldo na reserve mutaties	-64.530	64.652	122

Mutaties reserves per programma

Bij dit onderdeel geven wij inzicht in de mutaties per programma.

Programma	2027 Toevoegingen	2027 Onttrekkingen	Saldo	2028 Toevoegingen	2028 Onttrekkingen	Saldo
Algemene dekkingsmiddelen	0	1.011	1.011	0	688	688

Saldo	0	1.011	1.011	0	688	688

Programma	2029 Toevoegingen	2029 Onttrekkingen	Saldo	2030 Toevoegingen	2030 Onttrekkingen	Saldo
Algemene dekkingsmiddelen	0	489	489	0	224	224
Saldo	0	489	489	0	224	224

Ontwikkeling in meerjarenperspectief

In de onderstaande tabel geven wij inzicht in de meerjarige ontwikkelingen per programma voor bestemming. De mutaties in de reserves presenteren wij voor alle programma's.

Programma	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Algemene dekkingsmiddelen						
Lasten	-824	-309	-103	-252	-370	-493
Baten	42.076	43.186	44.245	43.543	44.231	45.937
Saldo voor bestemming Algemene dekkingsmiddelen	**41.252**	**42.876**	**44.142**	**43.291**	**43.861**	**45.443**
Bestuur						
Lasten	-11.321	-12.378	-13.132	-13.048	-13.522	-13.726
Baten	1.131	1.120	1.223	1.187	1.082	1.082
Saldo voor bestemming Bestuur	**-10.190**	**-11.258**	**-11.909**	**-11.862**	**-12.440**	**-12.645**
Maatschappij						
Lasten	-37.180	-35.794	-35.208	-35.011	-35.381	-35.171
Baten	11.368	7.604	7.003	7.048	8.103	7.855
Saldo voor bestemming Maatschappij	**-25.812**	**-28.191**	**-28.205**	**-27.963**	**-27.278**	**-27.316**
Omgeving						
Lasten	-10.350	-9.771	-16.086	-21.829	-11.390	-11.156
Baten	7.615	5.247	11.170	17.927	7.562	7.510
Saldo voor bestemming Omgeving	**-2.735**	**-4.524**	**-4.916**	**-3.901**	**-3.828**	**-3.646**
Saldo voor bestemming	2.515	-1.096	-889	-436	314	1.836
Mutatie reserves	486	654	1.011	688	489	224
Saldo na bestemming	3.002	-443	122	252	803	2.060

5.5 Overzicht kosten overhead

Vanaf 1 januari 2018 is de gemeenschappelijke regeling 1Stroom in werking getreden. Dit betreft de fusie van de ambtelijke organisaties van de gemeenten Duiven en Westervoort. Alle kosten die voorheen op taakveld 0.4 van beide gemeenten werden verantwoord, worden vanaf 1 januari 2018 verzameld op taakveld 0.4 van de organisatie 1Stroom.
Vervolgens worden de totale kosten op dit taakveld verdeeld naar de gemeente aan de hand van een doorbelastingspercentage. De gemeente Duiven krijgt 61% doorbelast en de gemeente Westervoort krijgt 39% doorbelast.
De kosten voor de grondexploitatie worden in Duiven en Westervoort rechtstreeks op de betrokken complexen geboekt. De kosten voor het afvalaanbiedstation van de gemeente Duiven worden komen volledig ten laste van de gemeente Duiven.

Binnen de gemeente Westervoort worden kosten die rechtstreeks betrekking hebben op bepaalde taakvelden ook daaraan doorbelast. Met ingang van de begroting 2023 worden ook de automatiseringskosten rechtstreeks in de begrotingen van Duiven en Westervoort op taakveld 0.4 geraamd. Op taakveld 0.4 blijven dan de overheadkosten staan. Afgezet tegen de totale omzet geeft dat het overheadpercentage.

Op taakveld 0.4 Overhead, Ondersteuning organisatie komt één totaalbedrag te staan, de bijdrage 1Stroom.

De totale bijdrage 1Stroom voor 2027 is € 6.516.360

Totaal overheadkosten (= bijdrage 1Stroom)	6.516.360
Totale lasten begroting	64.529.526
Overheadpercentage	10,1%

5.6 Baten en lasten per taakveld

	Baten en lasten per taakveld			
	Algemene dekkingsmiddelen	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
0.10	Mutaties reserves	1.011	0	1.011
0.5	Treasury	104	12	117
0.61	OZB woningen	3.913	-60	3.853
0.62	OZB niet-woningen	786	-111	674
0.64	Belastingen overig	0	-288	-288
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen	39.442	0	39.442
0.8	Overige baten en lasten	0	345	345
	Algemene dekkingsmiddelen	45.256	-103	45.153
	Bestuur	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
0.1	Bestuur	0	-1.983	-1.983
0.2	Burgerzaken	356	-429	-73
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	568	-978	-411
0.4	Overhead	282	-8.354	-8.072
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	0	-1.041	-1.041
1.2	Openbare orde en veiligheid	18	-347	-329
	Bestuur	1.223	-13.132	-11.909
	Maatschappij	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
4.1	Openbaar basisonderwijs	0	-187	-187
4.2	Onderwijshuisvesting	0	-378	-378
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	10	-564	-554
5.1	Sportbeleid en activering	0	-366	-366
5.2	Sportaccommodaties	38	-451	-413
5.3	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	2	-113	-112
5.4	Musea	0	-184	-184
5.5	Cultureel erfgoed	0	-3	-3
5.6	Media	1	-409	-408
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	5	-1.576	-1.571
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	0	-2.495	-2.495
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	0	-12	-12
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	0	-386	-386

6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	0	-506	-506
6.3	Inkomensregelingen	6.347	-7.696	-1.349
6.4	WSW en beschut werk	0	-3.106	-3.106
6.5	Arbeidsparticipatie	0	-1.651	-1.651
6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	14	-613	-599
6.711	Huishoudelijke hulp (WMO)	140	-2.486	-2.346
6.712	Begeleiding (WMO)	0	-1.741	-1.741
6.713	Dagbesteding (WMO)	8	-88	-80
6.714	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	0	-19	-19
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	0	-21	-21
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	0	-4.322	-4.322
6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk	0	-26	-26
6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal	0	0	0
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	0	-2.140	-2.140
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	0	-209	-209
6.791	PGB WMO	0	-70	-70
6.792	PGB Jeugd	0	-32	-32
6.811	Beschermd wonen (WMO)	0	0	0
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	228	-119	109
6.821	Jeugdbescherming	0	-451	-451
6.822	Jeugdreclassering	0	-111	-111
6.91	Coördinatie en beleid WMO	0	-74	-74
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	0	-1.436	-1.436
7.1	Volksgezondheid	212	-1.170	-958
	Maatschappij	7.003	-35.208	-28.205

	Omgeving	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
2.1	Verkeer en vervoer	46	-2.236	-2.190
2.2	Parkeren	2	-29	-27
2.5	Openbaar vervoer	0	-53	-53
3.1	Economische ontwikkeling	0	-92	-92
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	62	-108	-46
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	5	-11	-6
3.4	Economische promotie	0	-201	-201
7.2	Riolering	2.022	-1.427	595
7.3	Afval	2.516	-2.021	495
7.4	Milieubeheer	2	-971	-969
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	54	-81	-27
8.1	Ruimte en leefomgeving	5	-1.680	-1.675
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	6.163	-6.250	-86
8.3	Wonen en bouwen	292	-925	-632
	Omgeving	11.170	-16.086	-4.916
	Totaal	64.652	-64.530	122

5.7 Overzicht incidentele baten en lasten

Inleiding

In de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen twee geldstromen: structurele baten en lasten enerzijds, en incidentele baten en lasten anderzijds. Dit onderscheid is niet vrijblijvend: het Rijk en de provinciale toezichthouders stellen strikte eisen aan de wijze waarop gemeenten hiermee omgaan, met als doel te voorkomen dat een begroting op papier sluitend is terwijl deze dat structureel niet is.

In dit onderdeel van de begroting wordt, in lijn met deze kaders, per programma inzichtelijk gemaakt welke baten en lasten als incidenteel zijn aangemerkt. Dit overzicht vormt daarmee een belangrijk hulpmiddel voor de raad om te beoordelen of de begroting niet alleen nominaal, maar ook structureel sluitend is.

Beleid

In de Financiële verordening gemeente Westervoort 2025 is over de incidentele baten en lasten in artikel 3, lid 4 het volgende opgenomen:
"In het overzicht van de geraamde incidentele baten en lasten per programma worden posten vanaf € 10.000 afzonderlijk gespecificeerd.

Dit betekent dat posten met een incidenteel karakter vanaf dit bedrag afzonderlijk in het overzicht moeten worden gespecificeerd; kleinere posten mogen samengevoegd of buiten het overzicht gelaten worden.

Incidentele baten en lasten

Overzicht incidentele baten en lasten				
Bestuur				
Lasten	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Herindeling - budget vervolgfase herindelingsadvies	-100	0	0	0
Integrale veiligheid - budget weerbare samenleving	-80	0	0	0
Primitieve begroting 2026	-122	75	0	0
Totaal Lasten	**-302**	**75**	**0**	**0**
Maatschappij				
Baten	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Ambulantiseringsmiddelen Arnhem - Aanpassing op basis van regioafspraken	228	0	0	0
AZWA middelen - Verwerking budgetten	212	256	296	0
Totaal Baten	**440**	**256**	**296**	**0**
Lasten	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
AZWA middelen - Verwerking budgetten	-212	-256	-296	0
De Waay - Haalbaarheidsonderzoek festiviteitenterrein	-65	0	0	0
Doelgroepenvervoer - kostenstijging en inzet bestemmingsreserve	90	100	-120	-157
MGR - actualisatie begroting	0	0	0	137
Primitieve begroting 2026	-307	-344	0	0
Toegang jeugd - Hervormingsagenda	-280	-120	0	0
Wijkwegwijzer - pilot	-87	-116	0	0
Totaal Lasten	**-861**	**-736**	**-416**	**-20**

Omgeving				
Baten	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Grondexploitaties - actualisatie	5.699	12.616	2.099	1.937
Primitieve begroting 2026	275	0	0	0
Totaal Baten	**5.973**	**12.616**	**2.099**	**1.937**
Lasten	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
1Stroom - projectleider mobiliteitsvisie	-100	0	0	0
Grondexploitaties - actualisatie	-5.699	-12.616	-2.099	-1.937
Primitieve begroting 2026	-533	0	0	0
Totaal Lasten	**-6.331**	**-12.616**	**-2.099**	**-1.937**
Algemene dekkingsmiddelen				
Baten	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
1Stroom - projectleider mobiliteitsvisie	100	0	0	0
Algemene uitkering - actualiseren	0	0	0	484
Doelgroepenvervoer - kostenstijging en inzet bestemmingsreserve	-90	-100	111	0
1Stroom - formatie woningbouw	100	100	100	100
Primitieve begroting 2026	312	204	0	0
Wijkwegwijzer - pilot	87	116	0	0
Totaal Baten	**509**	**320**	**211**	**584**
Subtotaal incidenteel	-572	-85	91	564
Overige kleine wijzigingen	-360	-224	-66	-30
Totaal incidenteel	-932	-310	24	534

Toelichting

Algemene dekkingsmiddelen				
1Stroom - projectleider mobiliteitsvisie	**100**	**0**	**0**	**0**

De gemeente Westervoort heeft samen met de provincie Gelderland onderzoek gedaan naar het wegennet in Westervoort. Regionaal verkeer door het dorp is al jaren een aandachtspunt en blijkt door de vele regionale ontwikkelingen verder toe te gaan nemen. Het onderzoek heeft een aantal punten in het wegennet geïdentificeerd waar aanpassing/uitbreiding wenselijk is. Om de bereikbaarheid van Westervoort op peil te houden is het belangrijk om verder met deze punten aan de slag te gaan en ze ook een plek te geven in de mobiliteitsvisie.

Om hier verder mee aan de slag te gaan, is aanvullend verdiepend onderzoek nodig naar de haalbaarheid, effecten en concrete uitvoering. Op basis daarvan kan een addendum worden gemaakt en ter besluitvorming aan de raad worden voorgelegd. Voor de bekostiging van deze onderzoeken is een voorbereidingskrediet van € 100.000 nodig in 2027. Deze kosten bestaan voor € 50.000 uit kosten voor een projectleider en voor € 50.000 uit onderzoekskosten.

Algemene uitkering – actualiseren 2030	**0**	**0**	**0**	**484**

Uit berekening PAUW blijkt dat zonder de BCF stelpost er een bedrag van € 40.482.682 aan uitkering ontvangen moet worden.

Doelgroepenvervoer - kostenstijging en inzet bestemmingsreserve	**-90**	**-100**	**111**	**0**

In de Voorjaarsnota 2025 is voorgesteld om de verwachte kostenstijging in 2027 en 2028 te dekken uit de bestemmingsreserve Doelgroepenvervoer. Op basis van de gewijzigde meerjarenbegroting van de BVO DRAN worden er in de jaren 2027 en 2028 lagere kosten voorzien dan begroot. Hierbij wordt er voorgesteld om dekking vanuit de reserve voor de jaren 2027 en 2028 te verlagen met € 90.000 in 2027 en € 100.000 in 2028. Voor 2029 kan er dekking uit de bestemmingsreserve doelgroepenvervoer ingezet worden voor een bedrag van € 111.000. Na deze inzet blijft er een tekort van € 9.300 in 2029 en € 157.500 in 2030.

De lasten zijn opgenomen in programma 2 - Maatschappij, de dekking uit de reserve is onderdeel van programma 4 - Algemene dekkingsmiddelen.

1Stroom - formatie woningbouw **100** **100** **100** **100**

Voor de huidige woningbouwlocaties zijn middelen beschikbaar, zoals ambtelijke capaciteit, voorbereidingsbudgetten, grondexploitaties en afspraken met ontwikkelaars. Om de plannen verder uit te werken en daadwerkelijk uit te voeren is extra ambtelijke capaciteit nodig. De woningbouwopgave blijft groot, zeker nu de Woondeal 2.1 is verlengd tot 2035.
Voorstel is om voor de jaren 2026 tot en met 2030 ieder jaar € 100.000 ter beschikking te stellen. Deze middelen voor 2026 te dekken uit de Algemene Reserve en voor de jaren 2027 t/m 2030 te dekken uit de bestemmingsreserve betaalbare woningbouw. Deze bestemmingsreserve wordt vanaf 2027 gevuld met de realisatiestimulans. Deze realisatiestimulans bedraagt € 7.000 exclusief btw voor iedere betaalbare woning waarvan de bouw gestart is in het verantwoorde jaar.
Binnen programma 3 - Omgeving is de uitbreiding van de ambtelijke capaciteit opgenomen. De dekking vanuit de reserve is te vinden bij het programma Algemene dekkingsmiddelen.

Wijkwegwijzer - pilot **87** **116** **0** **0**

We zetten als pilot een wijkwegwijzer in als laagdrempelig en preventief aanspreekpunt voor inwoners.
Inwoners kunnen bij de wijkwegwijzer terecht met vragen over zorg, welzijn en ondersteuning. De wijkwegwijzer helpt mensen op weg, signaleert vroegtijdig problemen en zorgt ervoor dat inwoners snel bij de juiste hulp of organisatie terechtkomen.
Ook een professional kan, met een doorverwijzing, de wijkwegwijzer inschakelen.
Door inwoners laagdrempeliger, snel en concreet te adviseren wordt welzijn bevorderd, worden grote(re) problemen voorkomen en kosten bespaard.
De pilot heeft als doel om in de praktijk de meerwaarde van een wijkwegwijzer te kunnen beoordelen.
De Wijkwegwijzer moet nauw samenwerken met en een aanvulling zijn op het Sterke Lokale Team.

Bestuur

Herindeling - budget vervolgfase herindelingsadvies **-100** **0** **0** **0**

In het herindelingsontwerp zijn de keuzes en uitgangspunten voor de vorming van de nieuwe gemeente in samenhang uitgewerkt. Het ontwerp bevat onder meer de visie op de nieuwe gemeente, de naam en begrenzing, de financiële uitgangspositie, de uitgangspunten voor medewerkers en de ambtelijke organisatie en de toetsing aan de criteria uit het Beleidskader gemeentelijke herindelingen. De gemeenteraden in de Liemers zullen op 16 november hier een besluit over nemen. Met de vaststelling van het herindelingsontwerp leggen de vier gemeenteraden de gezamenlijke basis voor de nieuwe gemeente vast. Vervolgens wordt het ontwerp gedurende acht weken ter inzage gelegd, zodat inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties, medeoverheden en andere belanghebbenden daarop een zienswijze kunnen indienen. De ontvangen zienswijzen worden beoordeeld en betrokken bij het opstellen van het herindelingsadvies. De gemeenteraden kunnen daarmee bij de besluitvorming over het herindelingsadvies in maart 2027 de gemaakte keuzes opnieuw wegen, mede op basis van de reacties op het voorliggende herindelingsontwerp. Dit betekent dat vooruitlopend op de besluitvorming over het herindelingsontwerp gevraagd wordt middelen beschikbaar te stellen voor de vervolgfase richting het herindelingsadvies en de voorbereiding van de implementatiefase. In lijn met de eerdere besluitvorming bij het principebesluit wordt voorgesteld een budget van € 100.000,- hiervoor beschikbaar te stellen gelet op de verwachte voortzetting van ondersteuning door een externe partij bij deze vervolgfase(s).

Integrale veiligheid - budget weerbare samenleving **-80** **0** **0** **0**

Uit ervaringen bij omliggende gemeenten verwachten wij een projectleider voor 24 uur per week nodig te hebben. Deze uren zijn voor Westervoort en Duiven samen. Wij verwachten dat het project na vier jaar is afgerond. De kosten voor Westervoort bedragen € 35.100 per jaar tot en met 2030.
Daarnaast is budget nodig voor het inrichten van noodsteunpunten, het organiseren van sessies (sprekers, materiaal) en trainingen van medewerkers en vrijwilligers.
De kosten voor de drie noodsteunpunten zullen zich voornamelijk in 2027 voordoen. In 2026 loopt een regionale pilot over noodsteunpunten.

Na de pilot wordt bekend welke voorzieningen een noodsteunpunt moet hebben en daarmee worden ook de kosten bekend. Wij gaan vooralsnog uit van € 15.000 eenmalig per steunpunt in 2027. Ofwel € 45.000 in totaal.
De kosten van het organiseren van sessies en trainingen zullen structureel zijn. We gaan uit van € 15.000 per jaar.

N.B. Landelijk zijn middelen toegezegd voor 2026 (10 miljoen) en voor 2027 (60 miljoen) voor het opzetten van noodsteunpunten binnen alle gemeenten. De middelen zullen via de veiligheidsregio beschikbaar worden gesteld. Tot op heden is het niet duidelijk welke middelen naar individuele gemeenten vloeien. Wij gaan er vooralsnog van uit dat de ontvangsten nihil zullen zijn en dat we de kosten zelf moeten dragen. Mochten er toch substantiële bedragen beschikbaar komen, dan nemen we dat mee in een financiële rapportage.

Maatschappij				
Ambulantiseringsmiddelen Arnhem - Aanpassing op basis van regioafspraken	**228**	**0**	**0**	**0**

De gemeenten in Centraal Gelderland maakten in 2023 financiële afspraken om zich voor te bereiden op de doordecentralisatie. Omdat de decentralisatie telkens wordt uitgesteld, hebben de regiogemeenten en Arnhem besloten de afspraken te verlengen tot en met 2027. In 2026 ontvangt de gemeente € 228.000 van Arnhem. Dit bedrag geldt ook voor 2027, hier wordt nog een indexering op toegepast.

Doelgroepenvervoer - kostenstijging en inzet bestemmingsreserve	**90**	**100**	**-120**	**-157**

In de Voorjaarsnota 2025 is voorgesteld om de verwachte kostenstijging in 2027 en 2028 te dekken uit de bestemmingsreserve Doelgroepenvervoer. Op basis van de gewijzigde meerjarenbegroting van de BVO DRAN worden er in de jaren 2027 en 2028 lagere kosten voorzien dan begroot. Hierbij wordt er voorgesteld om dekking vanuit de reserve voor de jaren 2027 en 2028 te verlagen met € 90.000 in 2027 en € 100.000 in 2028.
Voor 2029 kan er dekking uit de bestemmingsreserve doelgroepenvervoer ingezet worden voor een bedrag van € 111.000. Na deze inzet blijft er een tekort van € 9.300 in 2029 en € 157.500 in 2030.
De lasten zijn opgenomen in programma 2 - Maatschappij, de dekking uit de reserve is onderdeel van programma 4 - Algemene dekkingsmiddelen.

De Waay - Haalbaarheidsonderzoek festiviteitenterrein	**-65**	**0**	**0**	**0**

In het kader van Westervoort 1300 zijn er verschillende activiteiten georganiseerd bij de locatie De Waaij. De locatie en de evenementen zijn met groot succes ontvangen. Daarom is er behoefte om te onderzoeken of er ook na de festiviteiten van Westervoort 1300 draagvlak bestaat om bij De Waaij een (semi) permanente locatie voor een gelimiteerd aantal en nader te bepalen type evenementen te creëren. Er zijn concrete kansen die de gemeente graag wil benutten. Om dit te kunnen realiseren wordt een krediet gevraagd voor onderzoek naar haalbaarheid, realisatie benodigdheden, kosten, vergunningen en draagvlak in de buurt.

MGR - actualisatie begroting	**0**	**0**	**0**	**137**

Op basis van de gewijzigde meerjarenbegroting van de verbonden partij MGR zijn er een budgetaanpassingen nodig. Dit komt met name door indexatie en uitstroom Sociale werkvoorziening.

Toegang jeugd - Hervormingsagenda	**-280**	**-120**	**0**	**0**

De gemeenteraad heeft voor 2026 een bestemmingsreserve van € 400.000 gevormd voor de uitvoering van de Hervormingsagenda Jeugd. Vanuit deze reserve worden de eerste kosten van de volgende activiteiten gedekt:
Fase 1 (2026) - basis op orde brengen en werken aan een licht Sterk Lokaal Team met betere triage en regie;
Fase 2 (2027 en 2028) - toewerken naar een volledig Sterk Lokaal Team volgens landelijke eisen.
Hiermee levert Westervoort een evenredige bijdrage aan deze gezamenlijke en wettelijk voorgeschreven ontwikkeling.

Wijkwegwijzer - pilot **-87** **-116** **0** **0**

We zetten als pilot een wijkwegwijzer in als laagdrempelig en preventief aanspreekpunt voor inwoners.
Inwoners kunnen bij de wijkwegwijzer terecht met vragen over zorg, welzijn en ondersteuning. De wijkwegwijzer helpt mensen op weg, signaleert vroegtijdig problemen en zorgt ervoor dat inwoners snel bij de juiste hulp of organisatie terechtkomen.
Ook een professional kan, met een doorverwijzing, de wijkwegwijzer inschakelen.
Door inwoners laagdrempeliger, snel en concreet te adviseren wordt welzijn bevorderd, worden grote(re) problemen voorkomen en kosten bespaard.
De pilot heeft als doel om in de praktijk de meerwaarde van een wijkwegwijzer te kunnen beoordelen.
De Wijkwegwijzer moet nauw samenwerken met en een aanvulling zijn op het Sterke Lokale Team.

Omgeving

1Stroom - projectleider mobiliteitsvisie **-100** **0** **0** **0**

De gemeente Westervoort heeft samen met de provincie Gelderland onderzoek gedaan naar het wegennet in Westervoort. Regionaal verkeer door het dorp is al jaren een aandachtspunt en blijkt door de vele regionale ontwikkelingen verder toe te gaan nemen. Het onderzoek heeft een aantal punten in het wegennet geïdentificeerd waar aanpassing/uitbreiding wenselijk is. Om de bereikbaarheid van Westervoort op peil te houden is het belangrijk om verder met deze punten aan de slag te gaan en ze ook een plek te geven in de mobiliteitsvisie.

Om hier verder mee aan de slag te gaan, is aanvullend verdiepend onderzoek nodig naar de haalbaarheid, effecten en concrete uitvoering. Op basis daarvan kan een addendum worden gemaakt en ter besluitvorming aan de raad worden voorgelegd. Voor de bekostiging van deze onderzoeken is een voorbereidingskrediet van € 100.000 nodig in 2027. Deze kosten bestaan voor € 50.000 uit kosten voor een projectleider en voor € 50.000 uit onderzoekskosten.

5.8 Geprognosticeerde balans

ACTIVA	Stand 1-1-2027	Stand 31-12-2027	Stand 31-12-2028	Stand 31-12-2029	Stand 31-12-2030
1. Vaste Activa					
1.1 Immateriële vaste activa	-	-	-	-	-
1.2 Materiële vaste activa	54.599	55.296	55.614	54.184	52.750
1.3 Financiële vaste activa					
1.3a Kapitaalverstrekkingen	562	562	562	562	562
1.3b Verstrekte leningen	2.301	2.302	2.304	2.306	2.307
1.3c Overige langlopende geldleningen	-	-	-	-	-
1.3d Uitzettingen in ’s Rijks schatkist > 1 jaar	-	-	-	-	-
1.3e Uitzettingen Nederlands schuldpapier > 1 jaar	-	-	-	-	-
1.3f Overige uitzettingen > 1 jaar	-	-	-	-	-
3, Vlottende activa					
3.1 Voorraden					
- bouwgronden in exploitatie	3.877	4.136	7.685	5.447	6.616
- overige voorraden	-	-	-	-	-
3.2 Uitzettingen korter dan 1 jr./ vorderingen	10.800	10.800	10.800	10.800	10.800
3.3 Liquide middelen	116	116	116	116	116
3.4 Overlopende activa	1.171	1.171	1.171	1.171	1.171
Totaal Activa	73.426	74.383	78.252	74.586	74.322
PASSIVA					

2. Vaste passiva					
2.1 Eigen Vermogen					
2.1a Algemene reserves	6.648	5.875	5.232	4.795	4.511
2.1b Bestemmingsreserves	4.344	4.122	4.018	3.907	3.907
2.1c Nog te bestemmen resultaat	-	-	-	-	-
2.2 Vreemd Vermogen					
2.2a Voorzieningen	8.639	8.949	9.907	10.880	11.852
2.2b Vaste schulden > 1 jr.	17.892	27.228	38.977	36.241	29.905
4. Vlottende passiva					
4.1 Netto vlottende schuld < 1jr.	16.482	16.482	16.482	16.482	16.482
4.2 Overlopende passiva	19.421	11.727	3.636	2.281	7.665
Totaal Passiva	73.426	74.383	78.252	74.586	74.322

5.9 EMU-saldo

Omschrijving	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
1. Exploitatiesaldo vóór toevoegingen en onttrekkingen reserves	294	367	1600	1247
2. Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	1386	1581	2086	2090
3. Bruto dotaties aan voorzieningen	1031	1047	1061	1061
4. Investeringen in geactiveerde vaste activa	-8068	-7882	-250	-250
5. Investeringsbijdragen van derden die in mindering komen op investeringen	0	0	0	0
6. Desinvesteringen vaste activa	0	0	0	0
7. Aankoop gronden en bouwrijp maken	-808	-3548	-1787	-5888
8. Opbrengst grondverkopen	1	0	4025	4519
9. Betalingen ten laste van voorzieningen	-3357	-254	-241	-241
10. Rechtstreekse uitgaven ten laste van reserves	0	0	0	0
11. Boekwinst bij verkoop aandelen en deelnemingen	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo	-9521	-8689	6494	2538

5.10 Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

Inleiding

Deze paragraaf geeft inzicht in de ontwikkeling van de arbeidsgerelateerde kosten van de gemeente Westervoort. Onder arbeidsgerelateerde kosten worden verstaan aanspraken op toekomstige uitkeringen door huidig of voormalig personeel en voormalige politieke ambtsdragers, zoals:

- opgebouwde vakantierechten (verlofstuwmeer);
- wachtgeldverplichtingen van voormalige wethouders (op grond van de Appa);
- pensioenverplichtingen van wethouders (eveneens Appa-gerelateerd, los van het ABP-pensioen voor ambtenaren);
- eventuele WW- en WAO/WIA/WGA-verplichtingen voor (voormalig) personeel.

Voor gemeente Westervoort geldt dat de uitvoering van de bedrijfsvoering is ondergebracht bij 1Stroom. De arbeidsgerelateerde kosten worden dan ook voor een belangrijk deel via de bijdrage aan/doorbelasting vanuit 1Stroom in de begroting

verwerkt. Binnen deze paragraaf worden wel de wachtgeld- en pensioenverplichtingen van (voormalige) wethouders gepresenteerd.

Wachtgeldverplichtingen wethouders

Uitkering einde wethouderschap

Na het wethouderschap ontvangt een wethouder een Appa-ontslaguitkering, tenzij hij de pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt. Dit is geregeld in de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Appa). Waarom het wethouderschap beëindigd is niet van belang.
Indien de wethouder wordt weggestuurd, niet terugkeert na de gemeenteraadsverkiezingen of in een nieuw college niet als wethouder wordt herbenoemd: in alle gevallen heeft de oud-wethouder recht op een ontslaguitkering. Omdat een wethouder niet onder de WW valt, heeft een oud-wethouder geen recht op een WW-uitkering.

Hoogte uitkering

De hoogte van de ontslaguitkering bedraagt het eerste jaar 80% en de rest van de uitkeringsduur 70% van de laatstgenoten bezoldiging vermeerderd met de vakantie-uitkering en de eindejaarsuitkering. De uitkering wordt aangepast aan de algemene salarisontwikkelingen voor de sector Rijk. De maximale duur van het wachtgeld is 3 jaar en 2 maanden.

Pensioenen wethouders

Huidige wethouders

Voor de huidige wethouders is een bedrag van € 60.116 opgenomen in de begroting om de voorziening pensioenen om de persoonlijke voorziening bij te storten op 100%.

Dekkingspercentage ABP voor overdracht

Eind 2027/begin 2028 wordt de voorziening pensioenen wethouders overgedragen aan het ABP. Eind 2025 heeft het ABP aangegeven dat de voorziening overgedragen moet worden met een dekkingspercentage van 123,5%. Eind 2025 was het saldo van de voorziening € 2.811.229.
De verwachting is dat het dekkingspercentage van de pensioenen nog zal gaan stijgen.

Deel III - Bijlagen

In deze begroting zijn de volgende bijlagen opgenomen:

1. Totaaloverzicht voorgestelde begrotingswijzigingen
   Deze bijlage geeft een totaaloverzicht van alle begrotingswijzigingen die in de begroting 2027-2030 zijn verwerkt

2. Overzicht investeringen;
   Een meerjareninvesteringsplan (MIP) is een overzicht waarin de gemeente vastlegt welke grote investeringen zij in de komende jaren wil uitvoeren, wanneer deze plaatsvinden en hoe ze worden gefinancierd.
   Het gaat om kapitaalintensieve projecten met een langere levensduur, zoals:
   - aanleg of renovatie van wegen en bruggen;
   - bouw of verduurzaming van scholen en sportaccommodaties;
   - investeringen in vastgoed, openbare ruimte en infrastructuur.

   In het MIP wordt per project inzicht gegeven in:
   - de planning (over meerdere jaren);
   - de benodigde investeringsbedragen;
   - de jaarlijkse kapitaallasten (rente en afschrijving);
   - de wijze van financiering (bijvoorbeeld leningen of inzet van reserves).

   Het doel van een meerjareninvesteringsplan is om langetermijnkeuzes inzichtelijk en beheersbaar te maken, zodat de gemeente tijdig kan sturen op prioriteiten, financiële haalbaarheid en de gevolgen voor de begroting.

3. Overzicht reserves en voorzieningen
   In deze bijlage is de actuele stand van de reserves en voorzieningen opgenomen. Het overzicht is inclusief de in deze begroting opgenomen voorstellen.
   Reserves zijn bedragen die de gemeente apart heeft gezet voor specifieke doelen of als buffer.
   Voorzieningen maken deel uit van het vreemd vermogen van de gemeente. Voorzieningen geven een schatting geven van de voorzienbare lasten in verband met risico’s en verplichtingen, waarvan de omvang en/of het tijdstip van optreden per balansdatum min of meer onzeker zijn, en die oorzakelijk samenhangen met de periode voorafgaande aan die datum.

4. In het overzicht (bijlage 4) staat per reserve:
   - het beginsaldo (start van het jaar);
   - stortingen en onttrekkingen;
   - het eindsaldo (einde van het jaar);
   - het doel of de bestemming van de reserve.

   Er wordt onderscheid gemaakt tussen:
   - algemene reserve - vrij besteedbaar, bedoeld als financiële buffer;
   - bestemmingsreserves - gereserveerd voor een specifiek doel.

   Het doel van een overzicht van reserves is om transparantie te bieden in de financiële positie van de gemeente en te laten zien hoeveel ruimte er is om tegenvallers op te vangen of nieuwe plannen te financieren.

5. Bijlage 5 geeft een overzicht van de grotere subsidies die in 2027 worden verstrekt.
6. Bijlage 6 geeft een overzicht van de geïdentificeerde risico's.
7. Bijlage 7 geeft een totaal overzicht van de verplicht BBV-indicatoren. Deze indicatoren zijn ook per programma te vinden.
8. Bijlage 8 laat de kerngegevens van de gemeente zien.
9. Bijlage 9 geeft de samenstelling van het college weer.

Bijlage 1 - Overzicht in begroting voorgestelde begrotingswijzigingen

Voorstellen begrotingswijzigingen	2027	2028	2029	2030
Algemene dekkingsmiddelen	**809**	**518**	**280**	**215**
Autonome ontwikkelingen	**0**	**0**	**0**	**0**
Kapitaallasten - actualisatie	0	0	0	0
Bestaand beleid - actualisatie	**165**	**146**	**128**	**262**
Belastingopbrengsten - volumestijging en inflatie OZB en stijging afvalstoffenheffing	165	146	128	262
Dekkingsmaatregelen	**400**	**300**	**200**	**100**
Kapitaallasten - opnemen Stelpost onderuitputting	400	300	200	100
Nieuw beleid - voorstellen	**244**	**72**	**-47**	**-147**
1Stroom - formatieuitbreiding door begin startersleningen	50	50	50	0
1Stroom - projectleider mobiliteitsvisie	100	0	0	0
Gebouwen - dotatie groot onderhoud voor asbestbestrijding Uitterweerd	30	0	0	0
Hondenbelasting - afschaffing	-140	-144	-147	-147
Klimaatadapatatie - startkapitaal uitvoeringsagenda	20	0	0	0
Landschapsbeleid - cofinanciering programma biodiversiteit en Landschap	50	50	50	0
Openbare verlichting - uitbreiding in verband met veiligheid op straat	48	0	0	0
Wijkwegwijzer - pilot	87	116	0	0
Bestuur	**-324**	**11**	**28**	**28**
Autonome ontwikkelingen	**46**	**19**	**20**	**20**
Kapitaallasten - actualisatie	46	19	20	20
Bestaand beleid - actualisatie	**-16**	**-16**	**0**	**0**
1Stroom - uitbreiding formatie middagopenstelling	-16	-16	0	0
Nieuw beleid - voorstellen	**-354**	**8**	**8**	**8**
Binnensport - efficiënter beheer exploitatie sporthallen	0	133	133	133
Gebouwen - dotatie groot onderhoud voor asbestbestrijding Uitterweerd	-30	0	0	0
Herindeling - budget vervolgfase herindelingsadvies	-100	0	0	0
Huize Vredenburg - onderzoeksbudget toekomstbestendigheid	-50	0	0	0
Informatieveiligheid - investeringen in cyberveiligheid	-38	-34	-34	-34
Integrale veiligheid - budget weerbare samenleving	-95	-50	-50	-50
Veiligheid - straatcoach	-41	-41	-41	-41
Maatschappij	**-222**	**-274**	**-843**	**-834**
Autonome ontwikkelingen	**122**	**36**	**-79**	**-102**
Informatiepunten Digitale Overheid (IDO) - Wijziging financiering	-15	-15	-15	-15
Kapitaallasten - actualisatie	261	175	60	38
Subsidies - Indexering Santé Partners	-35	-35	-35	-35
Subsidies - Indexering subsidieplafonds	-40	-40	-40	-40
Veilig-thuis - Actualisatie begroting	-49	-49	-49	-49

Bestaand beleid - actualisatie	**-107**	**-107**	**-720**	**-689**
1Stroom - formatie toezichthouder groen	-31	-31	-31	0
Combinatiefuncties - Actualisatie begroting	-11	-11	-11	-11
Maatschappelijke partners - Indexering	-35	-35	-35	-35
Nieuw Sportcomplex - Aanvraag krediet	0	0	-613	-613
Subsidies maatschappelijke ondersteuning - heroverweging bezuiniging subsidie Sante Partners	-30	-30	-30	-30
Nieuw beleid - voorstellen	**-237**	**-202**	**-43**	**-43**
Bomen - aanplant bomen door droogte	0	-2	-4	-4
De Waay - Haalbaarheidsonderzoek festiviteitenterrein	-65	0	0	0
Mantelzorg - pilot mantelzorgconsulent	-45	-45	0	0
Openbaar basisonderwijs - tijdelijke inrichting klaslokaal IKC de Brug	-4	-4	-4	-4
Riolering - afkoppeling hemelwater centrum	-4	-4	-4	-4
Subsidieplafond - verhoging	-25	-25	-25	-25
Vrijwilligers - Waardering	-6	-6	-6	-6
Wijkwegwijzer - pilot	-87	-116	0	0
Omgeving	**-434**	**-203**	**-132**	**52**
Autonome ontwikkelingen	**24**	**26**	**26**	**27**
Kapitaallasten - actualisatie	24	26	26	27
Bestaand beleid - actualisatie	**-102**	**-41**	**48**	**132**
1Stroom - formatie adviseur openbare ruimte	-20	-20	-20	-20
1Stroom - Formatie inzake rioolwerkzaamheden	50	50	50	50
ABS Arnhem - Wijziging tarieven	-16	-41	-41	-41
Afval - aanpassing geraamde budgetten	-9	-9	-9	-9
Belastingopbrengsten - volumestijging en inflatie OZB en stijging afvalstoffenheffing	55	142	232	332
Circulus - Aanpassing tarieven	-111	-111	-111	-148
Mobiliteit - structurele advieskosten	-20	-20	-20	0
Nutsbedrijven - Overschot naar voorziening	-51	-51	-51	-51
PMD - Aanpassing geraamde budgetten	18	18	18	18
Nieuw beleid - voorstellen	**-355**	**-188**	**-206**	**-106**
1Stroom - formatie toezichthouder bouw	-40	-40	-40	-40
1Stroom - formatie vergunningverlener bouw	-40	-40	-40	-40
1Stroom - formatieuitbreiding door begin startersleningen	-50	-50	-50	0
1Stroom - projectleider mobiliteitsvisie	-100	0	0	0
Klimaatadapatatie - startkapitaal uitvoeringsagenda	-20	0	0	0
Kruispunt Rivierweg-Driegaardensestraat-Nieuwgraaf - aanpassing	0	0	-18	-18
Landschapsbeleid - cofinanciering programma biodiversiteit en Landschap	-50	-50	-50	0
Openbare verlichting - uitbreiding in verband met veiligheid op straat	-48	0	0	0
Riolering - afkoppeling hemelwater centrum	-8	-8	-8	-8
Totaal voorstellen begrotingswijzigingen	-170	53	-666	-539

Bijlage 2 - Meerjareninvesteringsplan

Omschrijving	Afschr. ter-mijn	2026	2027	2028	2029	2030
Vakgroep bedrijfsvoering						
Devices raadsleden	5	40				
Vakgroep Wegen						
Wegen						
Aanbrengen asfalt Dorpstraaat/ Hamersestraat	30	269				
Vervangen Nrd Parallelweg/ Liemersall. Werenfr.	60	496				
Vervangen Rivierweg, rotonde Broekl. Hoge Eind	60	1.979				
Civiele kunstwerken						
Vervangen houten brug B32 Waemelslant	30	60				
Vervangen houten brug B3 Paepestr-de Twee Roeden 21	30	40				
Vervangen houten brug B4_Van der hoevenstraat 34	30				45	
Vervangen houten brug B5 van der Hoevenstraat 12	30				45	
Renovatie hout/stalen voetgangersbrug B38 't Kleefse 33b	30					14
Renovatie beton/stalen grondkering K10 Klapstraat 1e	30					15
Renovatie hout/stalen grondkering K11 Klapstraat 2e	30					13
Openbare Verlichting						
Vervanging armaturen per jaar	25	65	65	65	65	65
Vervanging armaturen voor LED verlichting	25	550				
Verkeerrichtinginstallatie						
Vervangen VRI Brugstraat/Dorpstraat(K)	15	275				
Projecten						
Openbare ruimte centrum Westervoort (excl subsidie)		597	460			
Afkoppelen hemelwater centrum	60	714				
Afkoppelen hemelwater centrum	30	275				
Plaatsen hekwerk banners	10	13				
Vakgroep Groen Natuur en landschap						
Openbaar groen						
Vervanging bomen	60	50	50	50		
Wijkrenovatie groen Leigraaf 2023	30	5				
Wijkrenovtie groen Naederhuizen 2024	30	60				
Vervanging bomen per jaar		15	15	15	15	15
Speeltuinen/-weiden						
Speeltoestellen per jaar	10	76	76	76	76	76
Speeltoestellen 2024	10	63				
Speeltoestellen 2025	10	76				

Vakgroep Verkeer en mobiliteit						
Fietspadenplan per jaar	30	70	70	70	70	70
Fietspadenplan 2024 (bijdrage t.b.v. SFR12)	30	60				
Fietspadenplan 2025 (bijdrage t.b.v. SFR12)	30	70				
Claim snelfietsroute F12	60	73				
Veiligheid kruispunt Rivierweg-Heilweg	30	86				
Maximumsnelheid Kerkstraat naar 30 km/u	30	10				
Veiligheid Kruispunt Rivierweg-Heilweg verbeteren	30	230				
Verkeersveiligheid verbeteren wegvak 't Hoge Eind (nabij het Startblok)	30		50			
Dorpsplein (wegvak) inrichten conform 30 km/u	30				200	
Bulkkrediet Mobiliteit						
Maatregelen lopen en fietsen - Het verbeteren van het bestaande netwerk	30	20	20	20	20	20
Aanpak verkeersonveilige locaties	30	20	20	20	20	20
Inclusie budget - Toegankelijk maken en houden van de openbare ruimte	30	10	10	10	10	10
Riolering en gemalen						
Vervanging riool						
Vervanging riool kruising Dorpstraat-Z Paallelweg	60	150				
Vervanging riool kruising Dorpstraat	60	100				
Vervangen Ludgeruslaan eo 2025	60	200				
Vervangen riool Heilweg	60	412				
Vervanging riool 2023	60	260				
Vervanging riool 2027	60		1.415			
Vervanging riool 2028	60			1.340		
Calamiteiten riolering per jaar	60	75	75	75	75	75
Water						
Duikers en kunstwerken 2021	60	30				
Investeringen water per jaar	60	34	34	34	34	34
Oeverbeschoeiing						
Vervanging oeverbeschoeiing per jaar 2024	45	20				
Vervanging oeverbeschoeiing per jaar	45	20	20	20	20	20
Gemalen						
Rioolgemaal Rosmolen	60	100				
Vervanging gemalen bouwkundig 2025	25	47				
Vervangen gemalen (mech/ electr) 2026	25	9				
Vervangen gemalen (mech/ electr) 2027	25		15			
Calamiteiten gemalen per jaar	25	75	75	75	75	75
DPRA						

DPRA Westervoortse oplegger	60	63				
Uitvoeringsprogramma DPRA 2023	30	16				
Uitvoeringsprogramma DPRA 2024	30	16				
Uitvoeringsprogramma DPRA 2025	30	16				
Investeringen DPRA 2024	60	17				
Investeringen DPRA 2025	60	249				
Vergroeningstrategie	30	45				
DPRA Plein Korte Griet	60	69				
Ruimte en ontwikkeling						
Voorbereidingskrediet woningbouw Achterse Weide	5		130			
Onderhoud gebouwen						
Gemeentehuis en RID						
Verbouwing RID vjn 2025	10	450				
Noodstroomvoorziening gemeentehuis Westervoort	10	50				
Vervanging hoofdverdeel en groepenkast GH 2021	30	30				
Electrotechnische installatie gemeentehuis	30	13				
Gemeentehuis Vernieuwen waterleidingen	40	17				
Brandveiligheid Gemeentehuis RID Bieb VJN 2021	25	195				
Electrotechnische installatie RID/ Bibliotheek	30	11				
Sportpark Westervoort						
Sportpark Westervoort	60		6.000	5.650		
Verenigingsgebouw Sportpark	40		4.500			
Beheer overige gebouwen						
Renvatie toiletgr. En sanitair ondernemercentrum	20	21				
Dakreparatie De Nieuwhof	25	83				
Ontwikkelingen						
Uitbreiding de Brug	25	194	2.233			
Montessorischool	60		472	1.500	3.931	
LED						
Creon vervangen verlichting voor LED vjn 2025	10	8				
De Nieuwhof vervangen verlichting voor LED vjn 2025	10	3				
Scouting vervangen verlichting voor LED vjn 2025	10	10				
Totalen		9.475	15.805	9.020	4.701	522

Bijlage 3 - Overzicht van reserves en voorzieningen

Overzicht reserves

	Eindstand 2025	Stortingen 2026	Onttrekkingen 2026	Eindstand 2026	Stortingen 2027	Onttrekkingen 2027	Eindstand 2027	Stortingen 2028	Onttrekkingen 2028	Eindstand 2028	Stortingen 2029	Onttrekkingen 2029	Eindstand 2029	Stortingen 2030	Onttrekkingen 2030	Eindstand 2030
Bestuur																
Bestemmingsreserve																
Wet Open Overheid	244	0	12	232	0	0	232	0	0	232	0	0	232	0	0	232
Totaal Bestuur	244	0	12	232	0	0	232	0	0	232	0	0	232	0	0	232
Maatschappij																
Bestemmingsreserve																
Beschermd thuis	1.064	0	202	862	0	202	660	0	32	628	0	0	628	0	0	628
Corona re-integratie project activerend werk	90	0	90	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Doelgroepen vervoer	203	0	0	203	0	20	183	0	72	111	0	111	0	0	0	0
Hervormingsagenda Jeugd	0	400	400	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onderwijsachterstandenbeleid	55	0	27	28	0	0	28	0	0	28	0	0	28	0	0	28
Overige culturele activiteiten	95	0	95	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sportvelden	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500
Totaal Maatschappij	2.007	400	814	1.593	0	222	1.371	0	104	1.267	0	111	1.156	0	0	1.156
Omgeving																
Bestemmingsreserve																
Aanpassing Dorpstraat/ Hamersestraat	43	0	43	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Aanpassing kruising Hamersestraat	0	750	0	750	0	0	750	0	0	750	0	0	750	0	0	750
Afvalfonds	39	0	0	39	0	0	39	0	0	39	0	0	39	0	0	39

Handhavingskosten bouwen	66	0	66	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Implementatie Omgevingswet	234	0	36	198	0	0	198	0	0	198	0	0	198	0	0	198
Kapitaallasten investeringen	10	0	0	10	0	0	10	0	0	10	0	0	10	0	0	10
Klimaatadaptatie	76	0	0	76	0	0	76	0	0	76	0	0	76	0	0	76
Klimaatakkoord	165	0	0	165	0	0	165	0	0	165	0	0	165	0	0	165
Mosterdhof	131	0	0	131	0	0	131	0	0	131	0	0	131	0	0	131
Onderzoek Westervoort-Noord	282	0	282	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rivierklimaatpark Ijsselpoort	0	500	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500
Versnellen woningbouw	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500
Totaal Omgeving	1.546	1.250	427	2.369	0	0	2.369	0	0	2.369	0	0	2.369	0	0	2.369
Algemene dekkingsmiddelen																
Algemene reserve																
Algemene reserve	5.019	3.364	1.734	6.648	0	773	5.875	0	643	5.232	0	437	4.795	0	284	4.511
Bestemmingsreserve																
Budgetoverhevelingen programma's 1, 2 en 3	150	0	0	150	0	0	150	0	0	150	0	0	150	0	0	150
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	5.169	3.364	1.734	6.798	0	773	6.025	0	643	5.382	0	437	4.946	0	284	4.661
Saldo reserves	8.966	5.014	2.988	10.992	0	995	9.997	0	747	9.250	0	548	8.701	0	284	8.418

Overzicht voorzieningen

	Eindstand 2025	Stortingen 2026	Onttrekkingen 2026	Eindstand 2026	Stortingen 2027	Onttrekkingen 2027	Eindstand 2027	Stortingen 2028	Onttrekkingen 2028	Eindstand 2028	Stortingen 2029	Onttrekkingen 2029	Eindstand 2029	Stortingen 2030	Onttrekkingen 2030	Eindstand 2030
Bestuur																
voor verplichtingen, verliezen en risico's																
Toekomstige pensioenverplichtingen wethouders	2.811	62	0	2.873	62	0	2.935	62	0	2.997	62	0	3.059	62	0	3.121
Totaal Toekomstige pensioenverplichtingen wethouders	2.811	62	0	2.873	62	0	2.935	62	0	2.997	62	0	3.059	62	0	3.121
Omgeving																
ter egalisatie van kosten																
Achterstallig onderhoud wegen	556	0	400	156	0	0	156	0	0	156	0	0	156	0	0	156
Onderhoud gebouwen	78	287	0	365	287	0	653	287	0	940	287	0	1.228	287	0	1.515
Onderhoud wegen	1.042	494	682	854	494	825	523	494	222	795	494	208	1.081	494	208	1.367
voor middelen van derden met gebonden bestemming																
Tariefegalisatie riolering	4.107	317	32	4.391	323	32	4.682	370	33	5.019	370	33	5.356	370	33	5.694
Totaal Tariefegalisatie riolering	5.783	1.098	1.115	5.766	1.105	857	6.014	1.151	254	6.910	1.151	241	7.821	1.151	241	8.731
Saldo Voorzieningen	8.594	1.160	1.115	8.639	1.167	857	8.949	1.213	254	9.907	1.213	241	10.880	1.213	241	11.852

Bijlage 4 - Overzicht per reserve en voorziening

Detail overzicht reserves

Aanpassing Dorpstraat/ Hamersestraat	Soort reserve Bestemmingsreserve

Doel Het doel is het opvangen en financieren van aanpassingen, herzieningen en infrastructurele werkzaamheden aan (en rondom) de Dorpstraat en de Hamersestraat. Dit hangt nauw samen met:

- Het harmoniseren van het feitelijk gebruik van de panden en de openbare ruimte met de juridische kaders (herziening omgevingsplannen).
- Het oplossen van trillings- en verkeersoverlast in deze specifieke straten (zoals eerdere moties voor geluidsreducerend asfalt en het verplaatsen van kolken buiten de rijbaan).

Voeding In 2018 is deze bestemmingsreserve gevuld door een bijdrage vanuit de Algemene Reserve.

Besteding De gelden zijn gereserveerd om direct ingezet te worden voor de ambtelijke en materiële kosten die gepaard gaan met ruimtelijke aanpassingen, herinrichtingen en onderzoeken naar de feitelijke situatie versus de bestemmingen aan de Dorpstraat en Hamersestraat.

Mutaties reserve

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Aanpassing Dorpstraat/ Hamersestraat	43	0	43	0	0	0	0

Aanpassing kruising Hamersestraat	Soort reserve Bestemmingsreserve

Doel Het financieren van infrastructurele maatregelen om de verkeersafwikkeling en verkeersveiligheid te waarborgen rondom de kruising Hamersestraat. Dit is direct gekoppeld aan de oversteekbaarheid voor fietsers op de snelfietsroute (SFR12) ter hoogte van de Liemersallee.

Voeding Uitgangspunt is een verkeersonderzoek naar aanleiding van de woningbouwontwikkeling Westervoort Noord. De kosten die niet rechtstreeks aan de grondexploitatie van de nieuwbouw kunnen worden toegerekend, worden via deze reserve gedekt. De reserve is gevormd en gevoed vanuit de algemene middelen naar aanleiding van de meerjarenbegroting 2026-2029.

Besteding Het budget is bestemd voor de fysieke aanpassing en inrichting van de kruising om het knelpunt voor met name overstekende fietsers op te lossen, zodat het onderliggende wegennet de extra verkeersdruk van de wijk Westervoort Noord kan opvangen.

Mutaties reserve

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Aanpassing kruising Hamersestraat	0	750	0	750	0	0	750

	Storting 2028	Onttrekking 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Eind 2030
Aanpassing kruising Hamersestraat	0	0	750	0	0	750	0	0	750

Afvalfonds	Soort reserve Bestemmingsreserve

Doel Het opvangen van schommelingen, extra exploitatielasten of onvoorziene tekorten binnen het gemeentelijke afvalbeleid. De reserve dient specifiek als buffer om te voorkomen dat incidentele tegenvallers (zoals stijgende kosten voor de inzameling van oud papier of logistieke wijzigingen) direct moeten worden doorberekend in de afvalstoffenheffing voor inwoners.

Voeding De reserve wordt (indien nodig) gevoed door extra opbrengsten uit de afvalketen of overschotten binnen het programma 'Omgeving'. Omgekeerd stemt de gemeenteraad bij incidentele tekorten in met een tijdelijke onttrekking aan deze specifieke bestemmingsreserve.

Besteding Het budget is geoormerkt voor interventies en maatregelen binnen het gemeentelijke afvalplan. Het wordt ingezet wanneer de werkelijke kosten voor inzameling en verwerking van specifieke afvalstromen (zoals oud papier of verpakkingen) hoger uitvallen dan de begrootte leges of opbrengsten.

Mutaties reserve

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Afvalfonds	39	0	0	39	0	0	39

	Storting 2028	Onttrekking 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Eind 2030
Afvalfonds	0	0	39	0	0	39	0	0	39

Algemene reserve — Soort reserve Algemene reserve

Doel Reserve ter egalisatie van de jaarlijkse rekeninguitkomsten en dient als weerstandsvermogen van de gemeente.

Voeding De algemene reserve wordt gevoed door het saldo van de jaarrekening en door opheffen van bestemmingsreserves.

Besteding De algemene reserve wordt voor dekking van uitgaven gebruikt

Mutaties reserve

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Algemene reserve	5.019	3.364	1.734	6.648	0	773	5.875

	Storting 2028	Onttrekking 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Eind 2030
Algemene reserve	0	643	5.232	0	437	4.795	0	284	4.511

Beschermd thuis — Soort reserve Bestemmingsreserve

Doel De ambulantiseringsreserve is omgezet in de reserve Beschermd Thuis. De gevolgen van de decentralisatie GGZ/Beschermd worden van opgevangen.

Voeding De reserve wordt gevoegd door de ontvangen van ambulantiseringsmiddelen en middelen vanuit het Rijk.

Besteding Er is meerjarig een bestedingsplan opgesteld. Voor het jaar 2027 gaat het om een bedrag van €207.000 en in 2028 €32.000.

Mutaties reserve

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Beschermd thuis	1.064	0	202	862	0	202	660

	Storting 2028	Onttrekking 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Eind 2030
Beschermd thuis	0	32	628	0	0	628	0	0	628

Budgetoverhevelingen programma's 1, 2 en 3 — Soort reserve Bestemmingsreserve

Doel Dekking voor incidentele lasten.

Voeding De bestemmingsreserve is gevoed met grote bedragen die in 1 jaar niet besteed zijn.

Besteding De uitgaven zijn onder andere voor de kosten herindeling

Mutaties reserve

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Budgetoverhevelingen programma's 1, 2 en 3	150	0	0	150	0	0	150

	Storting	Onttrekking	Eind	Storting	Onttrekking	Eind	Storting	Onttrekking	Eind

	2028	2028	2028	2029	2029	2029	2030	2030	2030
Budgetoverhevelingen programma's 1, 2 en 3	0	0	150	0	0	150	0	0	150

Corona re-integratie project activerend werk — Soort reserve Bestemmingsreserve

Doel Inzet van ontvangen middelen om de achterstand op het gebied van re-integratie te kunnen inhalen.

Voeding Voor deze reserve worden geen middelen meer beschikbaar gesteld. De eerdere bijdragen betroffen incidentele middelen.

Besteding Op dit moment is nog geen verdere invulling gegeven aan de wijze waarop deze reserve zal worden ingezet.

Mutaties reserve

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Corona re-integratie project activerend werk	90	0	90	0	0	0	0

	Storting 2028	Onttrekking 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Eind 2030
Corona re-integratie project activerend werk	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Doelgroepen vervoer — Soort reserve Bestemmingsreserve

Doel Het doel van de reserve is om dekking van toekomstige kosten als zero-emissie en prijsstijgingen op te vangen.

Voeding De reserve wordt gevoed door het resultaat op het doelgroepenvervoer. Positieve resultaten worden aan de reserve gedoteerd, terwijl negatieve resultaten aan de reserve worden onttrokken.

Besteding Het bestedingsplan voor de komende jaren is opgesteld.
Hierin worden de te verwachte tekorten deels opgevangen uit deze reserve.
In 2027 is er een bedrag van €20.000 begroot, in 2028 €72.000 en in 2029 €111.000.

Mutaties reserve

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Doelgroepen vervoer	203	0	0	203	0	20	183

	Storting 2028	Onttrekking 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Eind 2030
Doelgroepen vervoer	0	72	111	0	111	0	0	0	0

Handhavingskosten bouwen — Soort reserve Bestemmingsreserve

Doel Het financieel afdekken van juridische en operationele risico's die voortvloeien uit bouw- en handhavingstrajecten. De reserve dient specifiek om onvoorziene kosten op te vangen wanneer de gemeente handhavend moet optreden bij illegale bouw, strijdigheid met bestemmingsplannen (of het huidige omgevingsplan), of wanneer bestuursdwang moet worden toegepast (waarvan de kosten niet direct of moeizaam op de overtreder verhaald kunnen worden).

Voeding Deze reserve is historisch gevormd binnen het taakveld Bouwtoezicht en Handhaving onder Programma 3 Omgeving. Ze is ingesteld om schommelingen in de handhavingskosten (die inherent onvoorspelbaar zijn) buiten de reguliere jaarexploitatie te houden.

Besteding Het budget is geoormerkt voor de dekking van incidentele, omvangrijke kostenposten bij handhavingstrajecten. Denk hierbij aan de kosten voor het fysiek ontruimen of afbreken van illegale bouwwerken via bestuursdwang, externe juridische procedures (bijvoorbeeld bij de Raad van State) of specialistisch advies bij complexe bouwgeschillen.

Mutaties reserve

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Handhavingskosten bouwen	66	0	66	0	0	0	0

	Storting 2028	Onttrekking 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Eind 2030
Handhavingskosten bouwen	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Hervormingsagenda Jeugd — Soort reserve Bestemmingsreserve

Doel Het doel van de reserve is om de door het Rijk beschikbaar gestelde middelen in te zetten voor de uitvoering van de Hervormingsagenda Jeugd.

Voeding Het Rijk heeft middelen beschikbaar gesteld om voor de uitvoering van de Hervormingsagenda.

Besteding Er is een bestedingsplan opgesteld.
In 2026 zijn de middelen volledig benut.

Mutaties reserve

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Hervormingsagenda Jeugd	0	400	400	0	0	0	0

	Storting 2028	Onttrekking 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Eind 2030
Hervormingsagenda Jeugd	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Implementatie Omgevingswet — Soort reserve Bestemmingsreserve

Doel Het financieren van de transitie, operationele invoering en verdere ambtelijke en technische doorontwikkeling van de Omgevingswet (die per 1 januari 2024 landelijk in werking is getreden). De middelen dienen om de extra invoeringskosten op te vangen zonder de reguliere jaarexploitatie te zwaar te belasten.

Voeding De middelen zijn vrijgemaakt uit de positieve jaarrekeningresultaten (over het boekjaar 2023). Omdat de daadwerkelijke invoeringskosten en legesinkomsten onder de nieuwe wet in de beginfase onvoorspelbaar en grillig bleken, heeft de gemeente ervoor gekozen een deel van het overschot specifiek hiervoor te oormerken.

Besteding Het budget is geoormerkt voor de doorlooptijd van de implementatie. Dit omvat het opvangen van (tijdelijke) budgettaire nadelen bij verkeerd geboekte invoeringskosten, de transitie naar het definitieve, integrale Omgevingsplan van Westervoort (zoals het overzetten van bestaande bestemmingsplannen zoals Beekenoord en lokale verordeningen), en het opvangen van misgelopen kostenverhalen bij wijzigingen waarvoor geen leges gevraagd kunnen worden.

Mutaties reserve

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Implementatie Omgevingswet	234	0	36	198	0	0	198

	Storting	Onttrekkin	Eind	Storting	Onttrekki	Eind	Storting	Onttrek	Eind

	2028	g 2028	2028	2029	ng 2029	2029	2030	king 2030	2030
Implementatie Omgevingswet	0	0	198	0	0	198	0	0	198

Kapitaallasten investeringen	Soort reserve Bestemmingsreserve

Doel Het opvangen en tijdelijk neutraliseren van de kapitaallasten (de jaarlijkse afschrijvings- en rentelasten) van specifieke, reeds door de raad geautoriseerde gemeentelijke investeringen. De reserve dient om te voorkomen dat nieuwe grote investeringen direct een schokgolf teweegbrengen in de reguliere jaarexploitatie.

Voeding De reserve is initieel gevoed via incidentele dotatie vanuit het resultaat van de jaarrekening. Er vindt geen structurele nieuwe voeding meer plaats, aangezien de reserve specifiek is ingericht om gecontroleerd leeg te lopen.

Besteding De kapitaallasten van 1 investering worden nog tot en met 2029 uit de reserve gehaald.

Mutaties reserve

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrek king 2027	Eind 2027
Kapitaallasten investeringen	10	0	0	10	0	0	10

	Storting 2028	Onttrekkin g 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekki ng 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrek king 2030	Eind 2030
Kapitaallasten investeringen	0	0	10	0	0	10	0	0	10

Klimaatadaptatie	Soort reserve Bestemmingsreserve

Doel Het financieel ondersteunen en stimuleren van lokale maatregelen om de openbare ruimte én privaat terrein aan te passen aan de gevolgen van het veranderende klimaat. Het specifieke doel is het beperken van de effecten van wateroverlast, langdurige droogte en hittestress.

Voeding De reserve is een nieuw gevormde bestemmingsreserve die is ingesteld bij de behandeling van de Jaarstukken 2024. De gemeenteraad heeft toen besloten om een deel van het positieve jaarrekeningresultaat over het boekjaar 2024 specifiek voor dit beleidsonderdeel te oormerken, er is € 76.000,- direct afgesplitst naar deze klimaatreserve.

Besteding Het budget is gevormd omdat een bedrag van € 76.000,- uit het reguliere jaarbudget niet tijdig kon worden uitgegeven binnen het lopende boekjaar. Het bestedingsplan is er primair op gericht om deze reeds door de raad geautoriseerde middelen via een reserve 'over de jaargrens heen te tillen'.

Mutaties reserve

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrek king 2027	Eind 2027
Klimaatadaptatie	76	0	0	76	0	0	76

	Storting 2028	Onttrekkin g 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekki ng 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrek king 2030	Eind 2030
Klimaatadaptatie	0	0	76	0	0	76	0	0	76

Klimaatakkoord	Soort reserve Bestemmingsreserve

Doel

- Uitvoering Regionale Energiestrategie (RES): Het financieren van de lokale bijdrage aan de doelstellingen uit de RES 1.0 en de voorbereiding op RES 2.0, specifiek gericht op grootschalige opwek van duurzame elektriciteit.
- Transitievisie Warmte: Het ondersteunen van het proces om wijken stap

voor stap aardgasvrij te maken. Dit omvat onder andere onderzoek naar alternatieve warmtebronnen voor de verschillende buurten in Westervoort.
- Lokale verduurzamingsprojecten: Het bieden van incidentele financiële ruimte voor projecten die bijdragen aan de reductie van CO2-uitstoot binnen de gemeentegrenzen, zoals ondersteuning bij energiebesparing voor inwoners en ondernemers.
- - Ambtelijke ondersteuning: Omdat het Klimaatakkoord extra taken met zich meebrengt, wordt deze reserve ook gebruikt om tijdelijke expertise of externe ondersteuning in te huren die nodig is voor de uitvoering van het klimaatbeleid.

Voeding De reserve vindt haar oorsprong in de extra middelen en specifieke (rijks)uitkeringen die gemeenten hebben ontvangen voor de opstart van klimaattaken. De gemeenteraad van Westervoort heeft besloten deze geoormerkte gelden af te splitsen in een bestemmingsreserve om continuïteit in het duurzaamheidsbeleid te garanderen. De reserve is eenmalig gevoed via de resultaatbestemming bij de vaststelling van de jaarrekening. Er vinden momenteel geen actieve nieuwe dotaties plaats; de reserve blijft als stabiele buffer op de balans staan voor meerjarige projecten.

Besteding Het budget is gereserveerd voor de lokale uitvoering van de grote klimaatopgaven. Concreet wordt dit ingezet voor de verdere uitwerking en realisatie van de Transitievisie Warmte van Westervoort (het stapsgewijs aardgasvrij maken van de wijken) en de actieve participatie in de Regionale Energie Strategie (RES) Arnhem-Nijmegen, waar Westervoort als partner in deelneemt.

Mutaties reserve

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Klimaatakkoord	165	0	0	165	0	0	165

	Storting 2028	Onttrekking 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Eind 2030
Klimaatakkoord	0	0	165	0	0	165	0	0	165

Mosterdhof — Soort reserve Bestemmingsreserve

Doel Het hoofddoel van deze bestemmingsreserve is het financieren van de grootschalige wijkontwikkeling en fysieke kwaliteitsimpuls van de jaren '70 bloemkoolwijk Mosterdhof. Specifiek is de reserve ingesteld voor:
- Meekoppelkansen met een meerjarige horizon: Omdat grote projecten (zoals de gelijktijdige dijkversterking en het Regionaal Klimaat Programma) over meerdere jaren heen lopen, helpt de reserve om budgetten flexibel over de jaarschijven heen te tillen.
- Leefbaarheid en openbare ruimte: Het herinrichten van de openbare ruimte naar een groener, veiliger en klimaatbestendig woonerf (inclusief nieuwe bestrating van parkeerhofjes, wateropvang en extra biodiversiteit)

Voeding Bij de vaststelling van het herstelplan Westervoort heeft de gemeenteraad unaniem een budget beschikbaar gesteld voor het uitvoeringsprogramma.

Besteding Het geld uit de bestemmingsreserve wordt volgens de gemeentelijke planning (onder andere vastgelegd in de projectkaders van Mooi Mosterdhof) ingezet voor:
- Fysieke herinrichting van de buitenruimte: Het vernieuwen van de verharding, het aanleggen van klimaatbestendige opvang (waterberging) en het vergroten van de biodiversiteit in de wijk.
- Inrichting als woonerf: Het herontwerpen en veiliger maken van de parkeerhofjes en de verkeersverbindingen met de directe omgeving (zoals de Brugweg en IJsseldijk).
- Transitie gereed maken (Aardgasvrij): De Mosterdhof is aangewezen om als eerste wijk in Westervoort aardgasvrij te worden (streefdatum na 2030). Budgetten uit de reserve ondersteunen het proces om woningen in eigen tempo 'transitie gereed' te maken.
- Kaderstelling en handhaving ruimtelijke kwaliteit: Het financieren van

nieuwe ruimtelijke regels ("voor-wat-hoort-wat"-beleid) in het omgevingsplan, waarbij bewoners meer vrijheid krijgen voor uit- en aanbouwen in ruil voor een verbeterde, uniforme uitstraling op blokniveau.

Mutaties reserve

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Mosterdhof	131	0	0	131	0	0	131

	Storting 2028	Onttrekking 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Eind 2030
Mosterdhof	0	0	131	0	0	131	0	0	131

Onderwijsachterstandenbeleid — Soort reserve Bestemmingsreserve

Doel De reserve is gevormd om gelden beschikbaar te houden ter bestrijding van de onderwijsachterstand.

Voeding Voor deze reserve worden geen middelen meer beschikbaar gesteld. De eerdere bijdragen betroffen incidentele middelen.

Besteding Op dit moment is nog geen verdere invulling gegeven aan de wijze waarop deze reserve zal worden ingezet.

Mutaties reserve

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Onderwijsachterstandenbeleid	55	0	27	28	0	0	28

	Storting 2028	Onttrekking 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Eind 2030
Onderwijsachterstandenbeleid	0	0	28	0	0	28	0	0	28

Onderzoek Westervoort-Noord — Soort reserve Bestemmingsreserve

Doel Het financieren van noodzakelijke voorbereidende (technische) onderzoeken, haalbaarheidsstudies en ambtelijke capaciteit ten behoeve van het grote woningbouwproject Westervoort-Noord. De reserve is specifiek ingesteld om de initiële onderzoekskosten op te vangen voordat deze (indien van toepassing) worden geactiveerd of verrekend.

Voeding De initiële voeding vond plaats via een storting/bestemming vanuit de algemene middelen. Het verloop van de reserve laat in de meerjarenbegroting een stabiele stand zien (geen actieve nieuwe dotaties).

Besteding Het bedrag is geoormerkt voor de betaling van externe onderzoeksbureaus en het financieren van verplichte procedures rondom de gebiedsontwikkeling. Concreet gaat het om onderzoeken die ten grondslag liggen aan de ontwerp-omgevingsplannen voor Westervoort-Noord, zoals:

- Verkeersafwikkelings- en mobiliteitsstudies
- Bodemonderzoek, flora- en faunachecks, en milieueffectrapportages (m.e.r.)
- Stedenbouwkundige uitwerkingen voor zowel het oostelijk deel (agrarische gronden) als het westelijk deel (huidige sportvelden)

Mutaties reserve

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Onderzoek Westervoort-Noord	282	0	282	0	0	0	0

	Storting	Onttrekkin	Eind	Storting	Onttrekki	Eind	Storting	Onttrek	Eind

	2028	g 2028	2028	2029	ng 2029	2029	2030	king 2030	2030
Onderzoek Westervoort-Noord	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Overige culturele activiteiten — Soort reserve Bestemmingsreserve

Doel Inzet van ontvangen middelen om de culturele infrastructuur te ondersteunen bij instellingen die nog nasleep hebben van corona.

Voeding Voor deze reserve worden geen middelen meer beschikbaar gesteld. De eerdere bijdragen betroffen incidentele middelen.

Besteding Op dit moment is nog geen verdere invulling gegeven aan de wijze waarop deze reserve zal worden ingezet.

Mutaties reserve

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrek king 2027	Eind 2027
Overige culturele activiteiten	95	0	95	0	0	0	0

	Storting 2028	Onttrekkin g 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekki ng 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrek king 2030	Eind 2030
Overige culturele activiteiten	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Rivierklimaatpark IJsselpoort — Soort reserve Bestemmingsreserve

Doel Het hoofddoel van deze reserve is het waarborgen van de financiële haalbaarheid en de realisatie van het deelgebied Westervoort binnen het grotere intergemeentelijke project Rivierklimaatpark IJsselpoort. De reserve is specifiek ingesteld omdat:

- Kostenstijgingen opgevangen moeten worden: De totale uitvoeringskosten van het project vallen door inflatie en gestegen bouwkosten aanzienlijk hoger uit dan oorspronkelijk was geraamd.
- Cruciale gebiedsontwikkeling mogelijk gemaakt moet worden: De reserve richt zich met name op de financiering van een sleutelproject in het Westervoortse deel: de strategische en kostbare uitplaatsing van het bedrijf Struyk Verwo Infra aan de IJsseldijk. Zonder deze verplaatsing kunnen de bredere doelstellingen (zoals waterveiligheid en rivierverruiming) niet worden behaald.

Voeding De reserve is begin 2026 gevormd met een startbedrag van € 500.000.

- Gemeentelijke allocatie: Dit bedrag is door de gemeenteraad van Westervoort gereserveerd om het lokale tekort op te vangen.
- Aanvullende co-financiering: De reserve fungeert als het Westervoortse aandeel binnen een groter financieringsverband. De samenwerkende partners (waaronder de buurgemeenten, Provincie Gelderland, Rijkswaterstaat en Natuurmonumenten) spannen zich gelijktijdig in om hun eigen budgetten aan te vullen om het totale projecttekort te dekken.

Besteding Het geld uit deze reserve is geoormerkt voor concrete maatregelen in de Westervoortse uiterwaarden, die tot doel hebben waterveiligheid, natuur en recreatie in balans te brengen:

- Bedrijfsverplaatsing en sloop: Financiering van de (deel)kosten voor het uitplaatsen van de betonproducent Struyk Verwo Infra. Hierbij worden gebouwen en verhoogde terreinstukken langs de haven gesloopt, zodat de IJssel bij hoogwater fysiek meer ruimte krijgt om door te stromen.
- Recreatieve infrastructuur: Het aanleggen en verbeteren van wandelroutes (zoals een nieuw wandelpad over de oude geleidedam en het traject tussen de bedrijven Putman en Struyk Verwo) en het inrichten van vogel- en uitzichtpunten.
- Natuurontwikkeling en waterbeheer: Investeringen in het flauwer maken van de oevers van de vogelplassen en het plaatsen van een regelbaar stuwtje bij de Veerdam om water beter vast te houden, wat bijdraagt aan de ontwikkeling van ooibossen en bloemrijke graslanden.

Mutaties reserve

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Rivierklimaatpark IJsselpoort	0	500	0	500	0	0	500

	Storting 2028	Onttrekking 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Eind 2030
Rivierklimaatpark IJsselpoort	0	0	500	0	0	500	0	0	500

Sportvelden — **Soort reserve Bestemmingsreserve**

Doel Het opvangen en beheersen van de financiële risico's en noodzakelijke investeringen rondom de grootschalige verhuizing en herontwikkeling van de sportvelden. Dit hangt direct samen met de noodzaak om ruimte te maken voor het grote woningbouwproject Westervoort-Noord. Daarnaast dient de reserve voor specifieke tussentijdse investeringen, zoals het vervangen van kunstgrasvelden

Voeding De initiële voeding vond plaats via een storting vanuit de Algemene Middelen (via het resultaat van de Voorjaarsnota 2023). De structurele kostendrager voor de uiteindelijke realisatie van de nieuwe sportvelden is overigens de grondexploitatie van het totale project Westervoort-Noord.

Besteding De middelen zijn geoormerkt om de verplaatsing van de buitensportverenigingen (zoals SC Westervoort, AVW'66, TV Westervoort en KV Wesstar) financieel te faciliteren naar de beoogde nieuwe sportcomplex. Ook kortere-termijnuitgaven, zoals de vervroegde vervanging van het kunstgrasveld van Sportclub Westervoort, worden (deels) via de kapitaallasten/risicoreservering van de sportvelden opgevangen.

Mutaties reserve

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Sportvelden	500	0	0	500	0	0	500

	Storting 2028	Onttrekking 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Eind 2030
Sportvelden	0	0	500	0	0	500	0	0	500

Versnellen woningbouw — **Soort reserve Bestemmingsreserve**

Doel Het hoofddoel van deze reserve is het financieel opvangen en faciliteren van de grote ambities van de gemeente Westervoort op het gebied van volkshuisvesting. Specifiek is de reserve ingesteld omdat:

- Risico-afdekking bij grote projecten: De complexe ontwikkelopgave kent veel externe, onvoorspelbare factoren (zoals marktwerking, rentestanden en materiaalkosten). Deze schommelingen kunnen direct effect hebben op gemeentelijke exploitaties of projectbudgetten. De reserve dient als buffer om deze risico’s op te vangen zonder dat lopende projecten vertragen.
- Beleidsondersteuning: De reserve ondersteunt de doelstellingen die zijn vastgelegd in de lokale Woonvisie, de Liemerse Woonagenda en de regionale Woondeal Arnhem-Nijmegen.

Voeding De bestemmingsreserve is in 2023 gevormd met een substantieel startkapitaal:

- Initiële dotatie: Bij de vaststelling van de Voorjaarsnota 2023 heeft de gemeenteraad besloten om een bedrag van € 500.000,- eenmalig te onttrekken aan de Algemene Reserve van de gemeente en te storten in deze nieuw gevormde bestemmingsreserve.
- Doorschuivend karakter: De reserve is zo ingericht dat eventuele tussentijdse meevallers binnen ruimtelijke projecten of geoormerkte middelen over de jaarschijven heen getild kunnen worden, zodat het geld exclusief beschikbaar blijft voor woningbouw.

Besteding Het geld uit de bestemmingsreserve is specifiek gereserveerd om "aan de voorkant" van woningbouwtrajecten ingezet te worden. De middelen worden besteed aan:

- Beschikbaar krijgen en bouwrijp maken van grond: Financiering van de eerste

ruimtelijke fasen, zoals strategische grondverwerving, infrastructurele voorbereidingen en het bouwrijp maken van ontwikkellocaties binnen de gemeente.
- Voorbereidingskosten en onderzoeken: Het betalen van noodzakelijke en kostbare voortrajecten (zoals bodemonderzoeken, milieueffectrapportages en juridisch-planologische procedures) die nodig zijn om woningbouwlocaties vlot te trekken.
- Ambtelijke capaciteit (1Stroom): De gelden worden — mede in samenwerking met de ambtelijke fusieorganisatie 1Stroom — ingezet voor extra projectleiding en expertise om procedures rondom de woningbouwprojecten merkbaar te versnellen.

Mutaties reserve

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Versnellen woningbouw	500	0	0	500	0	0	500

	Storting 2028	Onttrekking 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Eind 2030
Versnellen woningbouw	0	0	500	0	0	500	0	0	500

Wet Open Overheid	Soort reserve Bestemmingsreserve
Doel	Deze reserve is gevormd met ontvangen middelen van het Rijk voor implementatie van de Wet Open Overheid (WOO).
Voeding	Jaarlijkse bijdrage van het ministerie. De jaarlijkse uitgaven voor de WOO worden hieruit betaald en het restant wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve

Besteding

Mutaties reserve

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Wet Open Overheid	244	0	12	232	0	0	232

	Storting 2028	Onttrekking 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Eind 2030
Wet Open Overheid	0	0	232	0	0	232	0	0	232

Detailoverzicht voorzieningen

Achterstallig onderhoud wegen	Soort voorziening ter egalisatie van kosten
Doel	Doel van de voorziening is het planmatig en budgettair neutraal wegwerken van de geconstateerde fysieke achterstanden in de kwaliteit van het gemeentelijke wegennet. De voorziening diende om te voorkomen dat de enorme kapitaallasten van het herstel in één keer de lopende jaarexploitatie zouden ontwrichten.
Voeding	In het boekjaar 2021 is vastgesteld dat een voorziening achterstallig onderhoud noodzakelijk is. Hiervoor is € 2 miljoen voorzien wegens achterstallig onderhoud.
Besteding	Het geld is geoormerkt voor het financieren van het noodzakelijke grootschalige asfaltonderhoud en wegconstructieherstel in de gemeente. Het geld is via een vastgesteld meerjarig schema onttrokken ten gunste van het wegbeheerprogramma, totdat de achterstanden volledig zijn ingelopen en de voorziening is uitgeput, de verwachting is dat de achterstand eind 2026, begin 2027 geheel weg zijn gewerkt.

Mutaties voorziening

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Achterstallig onderhoud wegen	556	0	400	156	0	0	156

	Storting 2028	Onttrekking 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Eind	Storting 2030	Onttrekking 2030	Eind 2030

						2029			
Achterstallig onderhoud wegen	0	0	156	0	0	156	0	0	156

Onderhoud gebouwen	Soort voorziening ter egalisatie van kosten

Doel Het opvangen van schommelingen en incidentele financiële risico's bij het (groot) onderhoud van gemeentelijke accommodaties en vastgoed. De reserve fungeert als buffer om te voorkomen dat onvoorziene onderhoudskosten of calamiteiten aan gemeentelijke gebouwen direct drukken op de reguliere jaarexploitatie.

Voeding

Besteding De middelen zijn geheel overgezet naar de voorziening groot onderhoud gebouwen.

Mutaties voorziening

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Onderhoud gebouwen	78	287	0	365	287	0	653

	Storting 2028	Onttrekking 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Eind 2030
Onderhoud gebouwen	287	0	653	287	0	940	287	0	1.228

Onderhoud wegen	Soort voorziening ter egalisatie van kosten

Doel Het opvangen en gelijkmatig uitsmeren van de schommelende lasten voor het groot onderhoud van wegen en civieltechnische kunstwerken (zoals bruggen en viaducten). De voorziening zorgt ervoor dat grote, incidentele asfalt- en reconstructieprojecten de reguliere jaarexploitatie niet onverwacht ontregelen.

Voeding De basis van deze voorziening ligt direct verankerd in de Financiële verordening gemeente Westervoort (Artikel 11). De gemeenteraad stelt periodiek (eens in de 4 à 5 jaar) een kaderstellend Beheerplan Wegen (of IBOR-beleidsplan) vast. De herkomst van de exacte onderhoudsbehoefte wordt bepaald door de tweejaarlijkse objectieve weginspectie (verwerkt in het landelijke BrutIS-beheersysteem), waarbij de technische kwaliteit van alle verhardingen wordt gemeten. De voorziening wordt gevoed via de reguliere begrotingscyclus met een jaarlijkse (structurele) dotatie ten laste van de exploitatie.

Besteding De middelen worden uitsluitend onttrokken voor gepland groot onderhoud en rehabilitatie wanneer de wegkwaliteit onder het vooraf vastgestelde minimale kwaliteitsniveau (Basis) dreigt te zakken.

- Wat er wel onder valt: Grootschalige asfaltsanering, funderingsherstel en het vervangen van toplagen.
- Wat er bewust buiten valt: Regulier, dagelijks klein onderhoud (dit heeft een eigen exploitatiebudget) en infrastructurele aanpassingen of reconstructies (zoals aanpassingen aan de Dorpstraat, die via aparte projectkredieten moeten worden aangevraagd).

Mutaties voorziening

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Onderhoud wegen	1.042	494	682	854	494	825	523

	Storting 2028	Onttrekking 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Eind 2030
Onderhoud wegen	494	222	523	494	208	795	494	208	1.081

Tariefegalisatie riolering	Soort voorziening voor middelen van derden met gebonden bestemming

Doel Het opvangen van schommelingen in de exploitatiebaten en -lasten van het rioolstelsel. De voorziening zorgt voor tariefegalisatie; dit betekent dat overschotten of tegenvallers in een specifiek boekjaar niet direct leiden tot schokkende tariefstijgingen voor inwoners via de rioolheffing. Daarnaast dempt het de jaarlijkse kapitaallasten van grote rioolvervangingen.

Voeding De wettelijke basis ligt bij de Verordening rioolheffing van de gemeente Westervoort in combinatie met het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP / GWRP). Aangezien de rioolheffing een bestemmingsheffing is die op grond van de Gemeentewet maximaal 100% kostendekkend mag zijn, moeten overschotten verplicht binnen deze rioolketen worden gehouden. De voorziening wordt jaarlijks gevoed door de opbrengsten uit de rioolheffing die worden geïnd bij perceeleigenaren en gebruikers. Als de daadwerkelijke kosten voor rioolbeheer in een jaar lager uitvallen dan de baten, wordt het overschot via een structurele Toevoeging aan de voorziening hierin geparkeerd.

Besteding Het budget is geoormerkt voor herinvestering in de lokale water- en rioolinfrastructuur. Het geld wordt onttrokken voor het dekken van kapitaallasten (rente en afschrijving) van grootschalige rioleringsprojecten, of om onvoorziene tegenvallers bij onderzoeken direct op te vangen. Recente voorbeelden van projecten binnen dit bestedingskader zijn:

- Grootschalig relinen van diepliggende rioolstrengen met een grote diameter (zoals onder de kruising Brugweg - Dorpstraat) om instroom van grondwater te voorkomen.
- Specifiek kwaliteitsonderzoek naar de werking en bodem van retentievijvers en wadi's om aan Europese eisen omtrent waterkwaliteit te voldoen.
- Rioleringswerkzaamheden in de wijk Korte Griet.

Mutaties voorziening

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Tariefegalisatie riolering	4.107	317	32	4.391	323	32	4.682

	Storting 2028	Onttrekking 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Eind 2030
Tariefegalisatie riolering	370	33	4.682	370	33	5.019	370	33	5.356

Toekomstige pensioenverplichtingen wethouders	Soort voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's

Doel De voorziening is gevormd voor de direct opeisbare verplichtingen van de toekomstige pensioenen wethouders. De voorziening wordt eind 2027/begin 2028 overgedragen aan het ABP.

Voeding Jaarlijks wordt deze vanuit de exploitatie aangevuld

Besteding De voorziening wordt eind 2027 overgedragen aan het ABP

Mutaties voorziening

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Pensioenverplichtingen weth.	2.811	62	0	2.873	62	0	2.935

	Storting 2028	Onttrekking 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Eind 2030
Toekomstige pensioenverplichtingen wethouders	62	0	2.935	62	0	2.997	62	0	3.059

Bijlage 5 - Overzicht subsidies

Subsidieontvanger	Activiteit	Maximale subsidiebedrag	Periode
Veilig Thuis	Veilig Thuis is het advies- en meldpunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling.	213.000	2027
Stichting Activiteiten Horsterpark	Samen met de kinderboerderij bieden wij in het Horsterpark een zinvolle dagbesteding aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. In ons Theepaviljoen werken enthousiaste cliënten die gasten graag ontvangen.	20.500	2027
Totaal subsidies		233.500	

Bijlage 6 - Risicoregister

Begroting 2027	kans %	Risico minimum	maximum	gemiddeld
Risico's omtrent de bedrijfsvoering				
Personeel 1Stroom	50%	250.000	500.000	187.500
Databeveiliging	90%	50.000	200.000	112.500
Openeinderegelingen				
Jeugdzorg	80%	400.000	750.000	460.000
Participatie (BUIG)	50%	100.000	250.000	87.500
Wet maatschappelijke ondersteuning	90%	50.000	500.000	247.500
Armoedebeleid	70%	50.000	250.000	105.000
Woonplaatsbeginsel	90%	50.000	850.000	405.000
Financiële risico's				
Algemene uitkering	70%	250.000	1.000.000	437.500
Plan de Schans	70%	0	100.000	35.000
Westervoort Noord	*	309.000	309.000	309.000
Westervoort Centrum	23%	0	630.000	72.450
Wachtgeld bestuurders	30%	50.000	250.000	45.000
Overige risico's				
Pandemieën	5%	100.000	2.500.000	65.000
Totaal		1.659.000	8.089.000	2.568.950

Bijlage 7 - Overzicht BBV-indicatoren

	Realisatie		Prognose				
Indicator naam	2017	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Absoluut verzuim	0,5	0,0	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
Banen	287,7	335,3	335	335	338	340	340
Demografische druk	62,9	76,7	81	81	81	81	81
Diefstallen uit woning	1,7	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Functiemenging	30,6	31,5	31,0	31,5	31,5	31,5	31,5
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	706	1008					
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	778	1045					
Gemiddelde WOZ-waarde woningen		317	390	400	415	430	445
Geweldsmisdrijven	3,7	2,0	2,0	2,5	2,5	2,3	2,0
Hernieuwbare energie	2,9	35,5	35	36	37	38	38
Huishoudelijk restafval	113	92	90	89	88	87	85
Jongeren met delict voor rechter	1,0		1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Jongeren met jeugdbescherming		1,0	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1
Jongeren met jeugdhulp		17,2	17,5	17,0	16,5	16,0	15,5
Jongeren met jeugdreclassering			0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Kinderen in uitkeringsgezin	9	7	7	7	7	7	7
Lopende re-integratievoorzieningen		288,3	380	382	384	386	388
Netto arbeidsparticipatie	67,5	71,4	71,4	71,4	71,4	71,4	71,4
Niet-sporters		47,1	47,0	46,5	46	45.5	45,0
Nieuw gebouwde woningen			1,0	1,0	8,0	7,5	9,0
Personen met een bijstandsuitkering	340,2	273,8	256,0	256,0	256,0	256,0	256,0
Relatief verzuim	30	49	50	48	45	42	40
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde	5,0	3,6	3,5	3,5	3,4	3,2	3,0
Verwijzingen HALT	6	14	14	14	12	10	8
Vestigingen	100	144,1	131	131	131	131	131
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie	2	2,2	2,7	2,5	2,5	2,5	2,5
Werkloze jongeren	2	2	2	2	2	2	2
Winkeldiefstallen	1	0,3	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement		730	730	725	720	720	715

Bijlage 8 - Kerngegevens

Kerngegeven	Werkelijk per 1-jan-26	Geraamd per 1-jan-27
Inwoners		
Jonger dan 20 jaar	3.111	3.151
van 20 - 64 jaar	8.407	8.340
van 65 jaar en ouder	3.723	3.775
Totaal	15.241	15.266
Bijstandsgerechtigden		
IOAW	9	9
IOAZ	0	0
BBZ	1	3
P-Wet	273	272
Totaal	283	284
Fysieke structuur		
Woningen	6.838	6.888
Bijzondere woongebouwen		
Aantal woonruimten		
Oppervlakte gemeente (in ha)	784	784
Waarvan binnenwater (in ha)	83	83
Waarvan land (in ha)	701	701
Wegen, paden etc. binnen en buiten de bebouwde kom (in m2 x 1.000)		
- Weg zwaar belast	0	0
- Weg - gemiddeld belast	40	40
- Weg - licht belast	61	61
- Weg in woongebied	415	415
- Weg in verblijfsgebied	230	230
- Fietspaden	47	47
Openbaar groen (in m2 x 1.000)	496	496
Sportcomplexen (in m2 x 1.000)	118	118
Bermen (in m2 x 1.000)	153	153
Bermen (in m x 1.000)	47	47
Lichtmasten	3.460	3.480
Financiële structuur	**Rekening 2025**	**Begroting 2027**
Uitgaven/inkomsten voorcalculaties	61.008	61.961
Opbrengst belastingen/retributies:	8.202	10.037
- Onroerende-zaakbelastingen	3.950	4.699
- Afvalstoffenheffing/reinigingsrechten	1.749	2.533
- Rioolheffing	1.881	1.990
- Toeristenbelasting		
- Reclamebelasting		
- Marktgelden	6	5
- Lijkbezorgingsrechten	60	54
- Leges omgevingsvergunning	90	200
- Overige Leges	339	360
Algemene Uitkering Gemeentefonds	37.670	39.442
Vaste schuld	19.556	17.892

Bijlage 9 - Samenstelling bestuur

De gemeente wordt bestuurd door de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders.

De gemeenteraad vormt het hoogste bestuursorgaan van de gemeente Westervoort en vervult binnen het lokaal bestuur een kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende rol. De raad bestaat uit 17 raadsleden, die gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor de koers van de gemeente.
De vergaderingen van de gemeenteraad zijn openbaar, zodat inwoners van Westervoort de gelegenheid hebben besluitvormingsprocessen te volgen en zich een beeld te vormen van de wijze waarop lokale democratie in de praktijk vorm krijgt.
Meer informatie over de gemeenteraadsleden van Westervoort is te vinden op de website van de gemeenteraad.

Het dagelijks bestuur van de gemeente wordt uitgevoerd door het college van burgemeester en wethouders.
De samenstelling van het college is als volgt:

Burgemeester (en voorzitter van de gemeenteraad) Arend van Hout

Portefeuille:
- Personeel & Organisatie
- Openbare orde & Veiligheid, Toezicht & Handhaving
- Regionale Samenwerking
- Weerbaarheid
- ICT & Informatieveiligheid
- Communicatie & Dienstverlening
- Integriteit
- Evenementen
- Inburgering
- Bestuurlijke stuurgroep Liemers

Vertegenwoordigingen:
- Lid Algemeen bestuur en Dagelijks bestuur 1Stroom
- Lid AB Groene Metropool Regio
- Lid AB VGGM (Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden)
- Voorzitter Gelderse Commissie Veiligheid Grote Rivieren VGGM
- Lid Algemeen bestuur Euregio Rijn Waal
- Lid Algemeen- en dagelijks Bestuur samenwerking de Liemers (SDL)
- Voorzitter Burgemeesterskring de Liemers-Veluwezoom

- Bestuurlijk trekker programma Samen Weerbaar Gelderland-Midden
- Lid Districtelijk Veiligheidsoverleg (DVO)
- Lid Bestuurscollege Oost-Nederland
- Lid Stuurgroep RIEC
- Lid Stuurgroep buurtbemiddeling
- Lid Comité van aanbeveling Stichting Vrienden van de Werenfriedkerk
- Zeezeil-instructeur ZZvM

Wethouder Peter Pennekamp (WijWestervoort) - eerste locoburgemeester

Portefeuille:
- Financiën
- Belastingen
- Nutsbedrijven
- Burgerparticipatie
- Wijkgericht werken
- Vrijwilligers
- Kunst & cultuur
- Dierentehuis en dierenwelzijn
- Openbare ruimte inclusief Dorpsplein, afval en water
- Riool
- Rivierklimaatpark
- Sport inclusief verplaatsing sportverenigingen
- Verkeer, vervoer & mobiliteit

Gemeenschappelijke regelingen:
- Lid algemeen bestuur 1Stroom
- Lid algemeen bestuur Modulaire gemeenschappelijke regeling sociaal domein regio Centraal Gelderland (MGR)

Verbonden partijen:
- Aandeelhouder afvaardiging NV Bank Nederlandse gemeente
- Aandeelhouder afvaardiging Vitens NV
- Aandeelhouder afvaardiging Alliander NV
- Vereniging Nederlandse Riviergemeenten

Wethouder Willem Eimers (Pro Westervoort) - tweede locoburgemeester

Portefeuille:
- Jeugdbeleid inclusief hervormingsagenda jeugd
- Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)
- Doelgroepenvervoer
- Ouderenzorg
- Jeugd & Jongerenwerk
- Subsidies zorg & welzijn
- Beschermd wonen/ beschermd thuis
- Programma Buurtkracht
- Inkoopbeleid (WMO & Jeugd)
- Algemene gezondheidszorg
- Maatschappelijk werk
- Onderwijs inclusief peuterspeelzalen en kinderopvang
- Duurzaamheid inclusief droogte en circulaire economie
- Energie, & milieu inclusief RES (Regionale Energie Strategie)

Gemeenschappelijke regelingen:
- Lid algemeen bestuur 1Stroom
- Lid algemeen bestuur Veiligheid en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM)
- Lid bestuurscommissie Gezondheid VGGM
- Lid algemeen bestuur geneeskundige Gezondheidszorg De Liemers
- Lid algemeen bestuur Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen (BVO DRAN)

Verbonden partijen:
- Deltaprogramma Regionale Adaptatie Achterhoek + Liemers

Wethouder Ted Kok (WijWestervoort) - derde locoburgemeester

Portefeuille:
- Vastgoed
- Ruimtelijke Ordening inclusief (herziening) omgevingsvisie en de projecten centrumvisie, gemeentehuis, Wyborgh, Carnavalsloods en Mooi Mosterdhof
- Volkshuisvesting inclusief huisvesting bijzondere doelgroepen
- Vergunningen (vanuit omgevingswet)
- Grondzaken
- Erfgoed
- Economie inclusief Recreatie & Toerisme, Markt en Liemerse ambassade en LAGWerk & Inkomen inclusief armoedebeleid & schuldhulpverlening, Scalabor
- Bestuurlijke stuurgroep Liemers

Gemeenschappelijke regelingen:
- Lid algemeen en dagelijks bestuur 1Stroom
- Lid algemeen bestuur Samenwerking de Liemers: Regionale sociale dienst
- Lid algemeen bestuur Omgevingsdienst Groene Metropool ODRM
- Lid algemeen bestuur Streekarchivariaat De Liemers en Doesburg (SALD)

Verbonden partijen:
- Liemerse Ambassade
- Participatieoverleg regio Gelderland-Midden

Het college wordt ondersteunt door de gemeentesecretaris Maureen Sluiter.

Meer informatie over het college is te vinden op de website van de gemeente.